

RADHIKA JHA

*Mirosul
lumii*

LEDA - GRUPUL EDITORIAL CORINT

Radhika Jha s-a născut în anul 1970 la Delhi. La vârsta de trei ani, își pierde mama. Copilăria o petrece la Bombay, stă o perioadă la un internat din Himalaya, după care obține o bursă pentru a-și continua studiile în Statele Unite. A studiat antropologia la Amherst College din Massachusetts și a obținut o diplomă de master în Științe Politice la Universitatea din Chicago. A lucrat pentru *Hindustan Times* și *Business World*, unde a scris articole ce acopereau diverse domenii: cultural, economic, social și despre mediu. Descoperă apoi Franța, unde locuiește o bună perioadă de timp, și Elveția — ca stagiară la ONU, după care se întoarce în Bombay. Aici, se implică în activitatea Fundației Rajiv Gandhi, urmărind diverse proiecte privind educația copiilor victime ale terorismului în diferite părți ale Indiei. Astăzi, trăiește la Delhi, este atașat cultural al Ambasadei Franței în India și, în același timp, studiază una dintre cele mai vechi forme de dans tradițional din estul Indiei, odissi.

Este una dintre tinerele speranțe ale literaturii indiene contemporane, situându-se exact la confluența literaturii indiene tradiționale cu cultura occidentală, într-o perioadă în care India este pe cale de a se integra, în felul și în ritmul său, unei oarecare modernități.

Mirosul lumii, romanul ei de debut, a fost apreciat deopotrivă de public și de critică, fiind adesea comparat cu *Parfumul* lui Süskind și obținând prestigiosul premiu Guerlain în 2004, la Paris. Volumul său de povestiri *The Elephant and the Maruti* (2003) s-a bucurat, de asemenea, de un succes binemeritat.

RADHIKA JHA

Mirosul lumii

Traducere și note de Mona Apa

LEDA – GRUPUL EDITORIAL CORINT

Pentru sufletele călătoare

Mulțumiri

În primul rând, țin să le mulțumesc tuturor celor care au citit manuscrisul în forma sa „crudă” și ale căror remarci m-au ajutat să-l duc la bun sfârșit — Nina Payne, Cheryl Slover-Linett, Ava Li, Helene Peu du Vallon, Ajay Agarwal, Fred Glick, Donna Bryson, David și Pat Specter.

Lui Sudhir Kakar, pentru încurajările sale și pentru că a trimis manuscrisul mai departe.

Editorilor mei de la Penguin India — David Davidar, Karthika V.K. și Sayoni Basu, care m-au învățat că un lucru, cu cât este mai simplu, cu atât este mai bun.

Lui Melanie Fleishman, editor cu un nas fin *par excellence* și cu simțul umorului.

Impresarei mele, Laura Susjin, pentru că îmi spune întotdeauna ceea ce gândește.

Lui Prabuddha Das Gupta și lui Bena Sareen, pentru că i-au oferit personajului Leela un chip de neuitat.

Lui Sabine Thiriot și lui Sabine Gaudemare, care m-au făcut să trec peste șocul întoarcerii întâmpinându-mă cu urări de bun venit.

Tatălui meu, Prem Jha, fiindcă mi-a fost totodată și mamă. Familiei mele — trup și suflet.

PARTEA
întâi

Unu

De fiecare dată când vântul bătea cu putere, așa cum se întâmpla adesea în acea primăvară, mirosul de baghetă proaspătă își croia drum până la Épicerie Madras unde se războia cu aromele înțepătoare de murături și *masala*¹.

Pătrundea încrezător în magazin, ignorând cu desăvârșire manechinele cu sâni voluptuoși, înveșmântate în sariuri, roțile chinezești pentru rugăciune și casetele video cu filme indiene, expuse toate în vitrina spațioasă dinspre stradă. Zăbovea pentru o clipă în fața rafturilor cu diverse preparate — banane feliate, prăjite în ulei de cocos, *samosas*², *gulab jamuns*³ și *papads*⁴ — de parcă puterile i-ar fi scăzut în fața picantelor arome necunoscute.

Însă o nouă rafală a vântului rece de aprilie, năvălind cu putere pe ușa deschisă, aducea cu sine forțe proaspete, iar mirosul de baghetă își continua nestingherit drumul prin magazin. Trecea vije-lios pe lângă rafturile cu legume, ocolea tejgheaua unde unchiul

¹ Termen folosit în bucătăria indiană pentru a desemna un amestec de condimente.

² Preparat specific indian, un fel de ruladă umplută cu legume sau carne și care se servește caldă.

³ Desert foarte popular în Pakistan și în India, preparat dintr-un aluat dat printr-un sirop dulce și aromat cu nucșoară, apă de trandafir și șofran.

⁴ Pișcoturi preparate după o rețetă din sudul Asiei.

își citea liniștit ziarul, străbătea magazia care mirosea a tuș și a tot felul de chimicale, pentru ca, în cele din urmă, să o cotească spre camera din spate unde mă aflam eu. Ajuns acolo și încolțit din toate părțile de aromele amețitoare de nucșoară, șofran, scorțișoară și coriandru, lipsit de forțe proaspete, din pricina formei în L a încăperii, se împotrivea cu ultimele puteri până când era înfrânt de hoardele străine.

În acele ultime clipe de vitejie nesăbuită îmi pătrundea în nări. Îmi țineam respirația încercând să-i ofer adăpost până când plămânii mă trădau. Răsuflam apoi învinsă și mă lăsam din nou ademenită de mirodeniile din țara mea natală, țară pe care nu am văzut-o niciodată.

Unchiul meu, Krishenbhai Patel, era proprietarul acelei *épicerie*¹. O cumpăraseră cu treisprezece luni în urmă de la văduva fostului proprietar, domnul Gunashekharan, un tamilez originar din Sri Lanka, înjunghiat mortal chiar în acel magazin. Întreaga comunitate știa că fusese ucis de mafia tamileză.

— A fost un prost, zicea mătușica Latha, i-a înșelat pe cei care-i protejau avutul. Îmi spui și mie, ce fel de om și-ar înșela protectorii?

Mătușica Latha era soția indiancă a unchiului. Krishenbhai era fratele cel mic al tatălui meu, mezinul familiei. A rămas la Nairobi cât de mult a putut, mult timp după ce a murit bunicul și tata a moștenit magazinul. Dar, în cele din urmă, a trebuit să plece, la scurt timp după ce tata s-a însurat cu mama. N-am știut niciodată de ce, dar printre servitori se zvonea că se îndrăgostise de ea. Nimeni din familie nu a vorbit vreodată despre asta.

La acest al treilea unchi am fost trimisă atunci când au început din nou răscoalele care s-au abătut ca un roi peste zidurile

¹ Băcănie (fr.).

groase, ajungând până la casa noastră din Parklands. Tatăl meu murise deja, iar magazinul dispăruse odată cu el. În tot acest timp, noi ceilalți eram la Mombasa, în casa celui de-al doilea unchi al meu unde ne petreceam mai toate vacanțele. Tata rămăsese acasă pentru a se ocupa de renovarea magazinului. Avea de gând să transforme o parte din el într-o galerie pentru tinerii artiști africani și ținea ca lucrările să se încheie înainte de sosirea ploilor, la timp pentru deschiderea sezonului turistic. Era convins că rășcoalele nu aveau să țină mai mult de o zi sau două, cum se întâmpla de obicei. Le promisese muncitorilor să-i plătească dublu dacă rămâneau să-și termine treaba. Așa că mulți dintre ei au rămas. Până într-o zi, când a ajuns la magazin și a găsit totul pustiu. S-a enervat și a sunat acasă să i se trimită mașina. Dar i s-a spus că șoferul se dusese cu mașina până la farmacie ca să cumpere laxative pentru bunica. Când Chege, șoferul, a ajuns în cele din urmă, magazinul era deja cuprins de flăcări. A doua zi, după ce focul s-a stins, i-au găsit în magazin scheletul carbonizat. În acea noapte, am început să-l urâsc pe Chege și, odată cu el, pe toți negrii. Eram, însă, singura cuprinsă de ură. Restul familiei acceptase cu naivitate că fusese mâna destinului. Chiar și mama, care ar fi trebuit să știe cum stau lucrurile, îl învinovăța pe tata fiindcă se lăsase ucis.

— A avut prea multă încredere în ei, spunea ea cu amărăciune în glas.

Ne-am întors la Nairobi ca să luăm parte la slujba de incinerare. Mă gândeam cât de stupid era să-i fie arse încă o dată oasele. Când i-am spus asta mamei, mi-a tras o palmă. Era pentru prima dată când o făcea.

— Ești o nemernică nerecunoscătoare și fără credință.

Apoi a început să plângă. În timp ce o priveam și usturimea din obraz mi se domolea, o curiozitate puternică a pus stăpânire

pe mine. De ce era incinerarea un lucru atât de important de vreme ce el era deja mort și din trupul său nu mai rămăsese aproape nimic?

— Mami, i-am spus cu glas șovăielnic, îmi pare rău, nu mai plânge.

Nu mi-a răspuns. Am bătut-o încet pe spate, așa cum făcea și ea când eu sau frații mei nu puteam adormi. Mă simțeam îngrozitor fiindcă vorbisem fără să mă gândesc. În cele din urmă, umerii i s-au oprit din tremurat. Și-a șters ochii cu colțul sariului ei alb. M-am ridicat în tăcere și mă îndreptam spre ușă când vocea ei m-a țintuit în loc:

— Leela. Trebuie să-i călăuzești pe cei morți către lumea de dincolo. Altfel, te vor bântui.

— Cum adică? am provocat-o eu, fiindcă nu-mi puteam închipui cum tatăl meu, care ne iubise pe toți, avea să ne facă rău doar fiindcă era mort.

— Îți vor fura amintirile, îmi răspunse ea, fiindcă nu le-ai respectat acel ultim moment de aducere-aminte.

L-au incinerat după toate ritualurile hinduse, cu unt topit, flori, orez și l-au așezat pe un pat din trestie. Sunil, în vârstă de cinci ani și mai mare cu doar zece minute decât fratele său geamăn, a trebuit să aprindă rugul funerar, căci el era acum capul familiei. Mama a fost nevoită să-i țină mâna atunci când a sosit momentul să toarne untul topit peste rugul de lemn și să-i repete vorbele preotului, deoarece Sunil de-abia dacă era în stare să pronunțe ciudatele silabe. Cu toate că tradiția nu le permitea fetelor să asiste la incinerări, mama m-a obligat să merg cu ea și să privesc rugul arzând. Am stat în spatele ei și al fraților mei și am privit cum se înalță flăcările, dar din ochii mei nu a curs nici o lacrimă. Simt și acum mirosul amărui al fumului. Când ne-am

întors ca să luăm cu noi rămășițele, așa cum cerea obiceiul, mama m-a pus să duc până acasă urna funerară, cu cenușa și frânturile de oase ale tatălui meu.

A urmat cea de-a doua răscoală, când au intrat peste noi în casă și au sfâșiat tapițeriile, căutând bani. N-au găsit mare lucru, așa că s-au mulțumit să ia televizorul, aparatul video și colecția tatei de casete cu animale sălbatice. După acea întâmplare, mama a hotărât să părăsească definitiv Kenya. I-a scris o scrisoare fratelui ei care se stabilise în Anglia și acesta a invitat-o, cu inima îndoită, să vină să stea la el. „Casa e mică”, ne-a scris el, „și nu avem decât o cameră liberă.” Mama a devenit și mai tăcută decât înainte. Din când în când, îi surprindeam privirile ațintite asupra mea. Nu-i puteam desluși expresia de pe chip, dar știu că mă îngrijora.

Într-o zi, m-a așteptat la poarta liceului.

— Hai să facem o plimbare cu mașina, mi-a zis, ca răspuns la o întrebare pe care n-o rostisem. Mă gândeam să mergem în parc. Vreau să discut ceva cu tine și putem să stăm de vorbă cât timp eu conduc.

Am simțit cum îmi tresare inima. Parcul Național din Nairobi se afla la doar douăzeci de minute de centrul orașului. Fusese unul dintre locurile preferate ale tatei. Îi plăcea atât de mult să ne ducă acolo duminică după-amiaza după ce termina cu toate socotelile. De fiecare dată, mama conducea în timp ce tata ne vorbea despre animale. Ei îi plăcea să conducă. Am simțit însă că mă prăbușesc când am auzit despre ce voia să-mi vorbească. Hotărâse să îi ducă cu ea în Anglia doar pe frații mei mai mici. Eu urma să merg la Paris, să locuiesc cu Krishenbhai și soția lui.

— Asta numai până îmi găsesc o slujbă și îmi fac și eu un rost, s-a grăbit să adauge când mi-a citit durerea de pe chip.

— De ce nu pot să vin cu tine? am întrebat-o furioasă. E atât de nedrept. Mai întâi, s-a dus tata. A trebuit să părăsesc liceul și Nairobi și pe toți prietenii mei, iar acum îmi spui că o să te pierd și pe tine, și pe Sunil și Anil.

Lacrimi amare îmi șiroiau pe obraji.

— Tu chiar nu mă iubești deloc, mami?

— Nici să nu-ți treacă prin minte așa ceva, Leela, a țipat ea și a oprit brusc mașina pe marginea drumului.

O pereche de antilope, ce se ascuseseră în stufăriș, au sărit speriate și s-au îndepărtat în fugă.

— Crezi cumva că mie mi-e ușor? N-ai văzut cât de pierdută sunt de când am primit scrisoarea lui Atul? Dar nu pot rămâne la Nairobi. Sunt prea multe amintiri, prea multă teamă. În afară de asta, am muri de foame. Magazinul era asigurat, dar asigurarea nu acoperă decât o mică parte din pagubă.

Și-a încleștat mâinile pe volan și între ochi i-a apărut acea înfruntătură ușoară pe care o căpătase încă de la moartea tatei.

— Au mai fost și datoriile... Afacerile au mers prost de când cu răskoalele. Nu-mi permit nici măcar să repar stricăciunile pe care ni le-au făcut la casă. Dacă o vindem, o să pot cât de cât să o iau de la capăt în Anglia.

— Dar de ce nu mă iei și pe mine în Anglia? am întrebat în timp ce mă luptam din răsuputeri să-mi înec lacrimile.

Mama s-a aplecat într-o parte și mi-a dat colțul sariului ei ca să-mi șterg ochii.

— Pentru că fratele meu nu e un om înstărit; nu putem cădea toți patru pe capul lui, mi-a răspuns cu blândețe.

— Dar de ce trebuie să mă duc eu? De ce nu poți să trimiți pe unul din băieți să stea cu unchiul și cu mătușa?

— Sunt prea mici și, în plus, mătușica Latha te vrea pe tine, Leela.

— De ce pe mine?

— Vrea o fată. Mătușica Latha nu poate avea copii din pricina stării ei. Își dorește cu disperare o fată pe care să o dezmiere și să o răsfețe. Aș fi o egoistă dacă aș refuza-o.

Am știut atunci că mama se hotărâse să renunțe la mine.

— De ce? am întrebat prostește.

— Deoarece Krishen este fratele cel mic al tatălui tău. Și seamănă tare mult cu el, să știi.

— Nu asta. De ce nu poate avea copii?

Mi s-a părut că mama se simțea stingheră; și-a coborât privirea și a început să-și studieze palmele.

— Nu știm nici noi, mi-a răspuns în cele din urmă. Medical vorbind, nu pare să fie nimic în neregulă, nici cu ea, nici cu Krishenbhai.

N-am prea înțeles ce era cu „starea” asta, dar servitorii chicoteau de fiecare dată când venea vorba de ea. Am vrut să o întreb pe mama, însă din felul în care îmi evita privirea, am știut că nu avea să-mi spună adevărul.

În zilele următoare, pe când făceam pregătirile pentru plecare, povestea asta continua să-mi dea bătăi de cap. Cine era această persoană la care aveam să locuiesc? Și de ce îmi răspundeau cu toții în doi peri când întrebam de ea? În timp ce mă pregăteam să plec spre aeroport, am făcut o ultimă încercare.

— Care este „starea” mătușicii Latha, mamă?

Nu mi-a răspuns. Am încercat să-i surprind privirea în oglindă, dar se uita într-un punct fix undeva la vreo cincisprezece centimetri deasupra capului meu.

— Spune-mi, mami, te rog, am încercat să o înduplec. Nimeni nu-mi mai spune nimic.

Mâna cu care-mi împletea părul lung i s-a oprit pentru o clipă, apoi a luat-o de la capăt.

— Ești o fată nespus, nespus de norocoasă, a schimbat ea cu ușurință subiectul. Vei locui în cel mai frumos oraș din lume. Vei fi răsfățată și alintată de mătușa și de unchiul tău care te vor îndrăgi ca pe copilul lor. Te vei face mai frumoasă cu fiecare an și, într-o bună zi, lumea întreagă va fi la picioarele tale.

Privirile ni s-au întâlnit în oglindă și, dintr-odată, am început amândouă să zâmbim.

Zâmbetele arătau ciudat pe chipurile noastre și au pierit încet, încet, în vreme ce noi ne priveam mai departe în oglindă. Apoi, ne-am întors privirile, simțindu-ne vinovate, și nu ne-am mai vorbit până când a venit vremea să ne luăm rămas-bun.

Însă acea imagine îmi revine în minte de fiecare dată când mă gândesc acum la ea — mama mea cea frumoasă și iubitoare, lipsită de apărare dar, până la urmă, o trădătoare.

Doi

Unchiul Krishenbhai a venit să mă ia de la aeroport. M-a recunoscut de îndată ce am intrat pe uşile automate şi mi-a făcut semn să mă îndrept spre el. Când l-am văzut, am rămas uimită. Era cu mult mai înalt decât tata, dar semăna atât de bine cu el încât ai fi putut zice că erau gemeni. Dar era cu mult mai bine îmbrăcat decât fusese vreodată tata. Purta un palton negru dintr-o lână moale. În jurul gâtului avea o eşarfă colorată în negru, roşu şi bleumarin. M-am simţit urâtă în paltonul meu albastru fără nici o formă, cu gluga de şcolăriţă şi pantofii tociţi pe care-i purtam la şcoală. Nu-mi plăcuseră niciodată acei pantofi şi încercasem să-i las acasă.

— Te rog frumos, mami, arăt ca o africancă în haine primite de pomană de la *mazungu*¹, m-am văitat eu.

Dar mama nu se lăsase impresionată.

— Suntem săraci acum, mi-a spus grăbită şi a adăugat, ca şi cum gândul i-ar fi venit prea târziu în minte, dar nu trebuie să-ţi fie ruşine cu asta.

Zâmbiserăm amândouă atunci, căci folosise aceleaşi cuvinte pe care tata ni le repetase de nenumărate ori.

Eu şi unchiul ne holbam unul la celălalt şi nu găseam nimic să ne spunem. În cele din urmă, el a rupt tăcerea.

¹ Oameni albi (swahili).

— Dumnezeu, ce bine semeni cu mama ta! Aceași privire...

Ochii i s-au încețoșat. A scotocit prin buzunarul paltonului după o batistă și și-a suflat nasul. Fără să-și dea seama, și-a îndreptat din nou privirile înspre mine.

— Tatăl tău a fost cel norocos. Dar uite ce a pățit până la urmă, bietul de el.

Vorbele sale păreau pline de compătimire, dar m-a încercat un sentiment de dezgust când am înțeles că ascundeau, de fapt, o satisfacție nemărturisită de care se făcea vinovat. Și astfel a dispărut orice urmă de asemănare cu tatăl meu. Bărbatul care se afla în fața mea era un străin. O tristețe îngrozitoare a pus stăpânire pe mine și m-a amuțit.

— Ce ghinion, zău așa, l-am auzit zicând. Și mama ta, sărmana, să rămână văduvă. Și încă atât de tânără. Pesemne că punditul le-a potrivit greșit destinele.

L-am privit îngrozită; nu-mi venea să-mi cred urechilor ce auzisem.

— Însă acum e mort, am izbucnit eu.

Expresia i s-a preschimbat pe dată într-una de suferință.

— Desigur, desigur. Te rog să mă ierți. Nu am vrut să fac glume pe seama celor morți. Numai că, vezi tu, mie mi se pare că Prembhai încă mai trăiește.

A clătinat din cap și colțurile gurii i s-au lăsat și mai mult în jos.

— Va mai dura ceva până să mă obișnuiesc.

Îmi țineam ochii plecați ca să nu-i întâlnesc privirea. Nu mai suportam să-i văd expresia aceea de suferință falsă întipărită pe chip.

Pesemne că unchiul și-a dat seama de reacția mea.

— Vino. Unde ți-e bagajul? Asta-i tot ce ai? m-a întrebat cu o voce aspră și fără să se uite la mine.

— N-am avut voie să luăm în avion decât douăzeci de kilograme, unchiule, am mințit eu.

În realitate, testamentul tatei nu fusese încă autentificat și nu ne rămăsese altceva de făcut decât să vindem aproape tot ca să putem cumpăra biletele până la Paris și Londra. Unchiul meu s-a uitat întâi la geantă, apoi la mine și m-a mângâiat pe cap.

— Nu-ți face griji, mătușica Latha o să-ți cumpere o grămadă de haine.

A apucat geanta și s-a îndreptat cu pași repezi spre ieșire. L-am urmat afară. Mă gândeam la Kenya și trotuarele late de aici mi se păreau atât de pustii... Cerul era cenușiu și bătea un vânt rece și aspru. Cei câțiva oameni din jur se îndepărtau cu pași grăbiți, cu capetele plecate, refuzând să se privească unii pe alții. Mașinile se târau pe străzi și din țevile de eșapament ieșeau fire subțiri de fum. Spatele înveșmântat în negru al unchiului își croia drum prin vântul care părea să nu-l deranjeze câtuși de puțin. Am încercat să fac la fel, dar trupul mi s-a încovoiat în fața vântului și mi s-a chircit, în încercarea de a păstra puțină căldură. Niciodată nu mi-a fost atât de frig. Vântul mă biciuia prin haine și îmi îngheța trupul.

Unchiul a străbătut în viteză parcare și s-a oprit în fața unei camionete albastre; a deschis portiera, iar eu m-am urcat cu atenție înăuntru. În mașină mirosea a benzină, a piele și a fum de țigară. Erau niște mirosuri neobișnuite și m-am lăsat îmbătată de ele. M-am întors spre geam și am privit afară. Mergeam pe un drum cenușiu și neted ce ocolea aeroportul. De o parte și de alta, nu puteai vedea nimic altceva decât niște panouri imense cu reclame la tot felul de lucruri obișnuite, dar cu denumiri bizare. Apoi am ajuns pe o șosea lată, cu șase benzi și o mulțime de mașini. Mă uitam la oamenii din mașini. Din când în când, se

uitau și ei la mine și uneori îmi zâmbeau. Cel mai adesea, erau cei care conduceau mașini vechi și greoaie. Șoferii care conduceau mașini noi și puternice aveau privirile ațintite înainte, asupra drumului.

Am mers așa mult timp, cred, până când l-am întrebat:

— Dar orașul unde este? Și clădirile?

Unchiul a început să râdă.

— Suntem încă departe. Aeroportul se află la mai bine de optzeci de kilometri de Paris.

— Îți place orașul în care stai, unchiule? l-am întrebat.

— Parisul?

A ridicat din sprânceană cu o neîncredere sfidătoare.

— E cel mai grozav oraș din lume.

— Cel mai grozav, am repetat după el. De ce?

— De ce? mi-a zis cu o voce răgușită de emoție. Fiindcă este un oraș internațional, în adevăratul sens al cuvântului, plin cu oameni veniți din toate colțurile lumii.

— Cât de minunat! am spus eu și mi-am întors privirea către el, cuprinsă de pasiunea cu care vorbea. Atunci, trebuie să fie ca la Muthaiga.

M-a privit nedumerit.

— Muthaiga, la Nairobi, unchiule. Unde sunt toate ambasadele și unde locuiesc albi. Doar ai fost acolo când locuiai în Kenya, nu?

A clătinat din cap.

— Nu, niciodată. Pe atunci, doar albi aveau voie.

Apoi a adăugat pentru a încheia subiectul:

— În orice caz, în comparație cu Parisul, întregul Nairobi nu este decât un sătuc. Oamenii vin de pretutindeni aici doar ca să devină o parte din acest oraș. Vin ca să se molipsească de spiritul orașului, fiindcă este mai puternic decât toți cei ce locuiesc în el.

Entuziasmul său era contagios și răceala mea față de el s-a topit.

— De-abia aștept să-l văd, i-am spus și m-am îndreptat dintr-o dată în scaun, întinzându-mă ca să privesc peste gardurile ce se înșirau acum pe marginea șoselei.

Nu era însă nimic de văzut. Doar niște câmpuri imense și pustii și niște garduri vii, uscate de frig. M-am întors către el și l-am întrebat:

— În ce parte a orașului locuiești, unchiule?

A ridicat nervos din umeri.

— Numele nu ți-ar spune nimic.

— Dar unde este? În est, în vest, în nord, în sud?

Pentru o clipă, a încetat să mai privească șoseaua și s-a uitat la mine de parcă ar fi vrut să se scuze.

— Noi nu locuim chiar în oraș.

— Dar scrisorile purtau timbrul poștei din Paris.

Mâinile i s-au încheștat mai tare pe volanul mașinii.

— E prea multă aglomerație în oraș, prea multă lume, prea cald vara. Casele sunt mici și înghesuite. Nimeni nu mai locuiește propriu-zis în oraș. Toată lumea stă în suburbii. Ca și noi.

Mi-a aruncat un zâmbet triumfător și a început să se uite din nou la drum.

N-am spus nici un cuvânt. Dar mă simțeam ciudat, de parcă tocmai aș fi primit niște vești proaste.

Am ieșit de pe autostradă și am luat-o pe niște străduțe. Casele cu fațade înguste aveau ferestrele prost închise, iar pe uși nu scria nimic. M-a apucat dintr-o dată dorul de casă, gândindu-mă la drumurile mari și curate din Parklands, pe marginea cărora vedeai înșirați palisandri și arbori de mărgean. Îmi doream să fiu din nou, pentru ultima oară, în grădina noastră și să mă las copleșită

de emoție la gândul că, la o aruncătură de băț distanță, începea parcul, cu antilope, gazele și rinoceri. Casele înghesuite ca sardelele și arhitectura străină îl făceau pe tata să pară și mai departe decât era.

Apoi am trecut de case și am mers mai departe pe lângă clădirile tăcute și semețe, zugrăvite în combinații imposibile de culori. Între ele, pământul era neted și bătătorit. Întocmai ca și la aeroport, nu se zărea nici picior de om. Drumul se sfârșea în fața unei porți late. Am intrat și ne-am oprit în fața unui ansamblu de clădiri vopsite în cafeniu, roșu și mov. M-a încercat o senzație de slăbiciune când am înțeles că acela era noul meu cămin.

Trei

Am urcat până la etajul cinci, într-un ascensor cu pereții metalici, mângăliți de graffiti, și care scârțâia din toate încheieturile. S-a oprit cu o zdruncinătură și de-abia am reușit să deschidem ușa. Am tras cu putere aer în piept și am ieșit repede. Ne aflam pe un coridor pustiu și cenușiu, cu uși de oțel de o parte și de alta. Deodată mi-a pătruns în nări — mirosul acela de ulei, saramură și condimente, care este pecetea oricărui cămin indian. L-am recunoscut cu ușurință tocmai fiindcă trăisem alături de trei generații de oameni care miroseau a fum, a cenușă și a unt ușor rânced, într-o țară cu câmpuri deschise și vânt. Odată, când eram mică, dădaca mea, Mariamma, mi-a spus că africanii îi recunosc pe asiatici după miros, cu mult înainte să îi zărească. Am tot încercat să mă miros, dar nu am simțit nimic. În acea zi, pe coridorul închis, împrejmuț din toate părțile de ziduri groase de beton, mirosul de care-mi vorbise Mariamma a prins viață și a ieșit încet la iveală de dincolo de umbre, ca un șacal.

Am rămas nemișcată. Nu mai simțisem nicicând un miros atât de pătrunzător și atât de străin de tot ce-l înconjura. O presimțire sumbră m-a cuprins. Am vrut să fug afară și să las din nou vântul să-și înfigă colții în carnea mea ca să șteargă amintirea aceluia miros. Era, însă, prea târziu. Liftul pornise deja. Unchiul a mers mai departe de-a lungul coridorului, arătându-mi drumul,

a trecut pe lângă trei uși identice și s-a oprit în fața celei de-a patra. Eu mă târam în urma lui și simțeam cum mirosul devenea mai puternic și mai apăsător cu fiecare pas pe care îl făceam.

Deasupra ușii de la intrare, se bălângănea un ardei iute, uscat, agățat acolo ca să alunge spiritele rele. Unchiul a pus jos geanta, a descuiat pe rând cele trei încuietori și a dat un brânci în ușa din oțel, care atunci s-a deschis. A ridicat geanta de jos și a intrat în casă. Eu m-am tras înapoi. Din holul îngust, l-am auzit pe unchiul cum țipa nerăbdător:

— Nu mai sta acolo, intră odată. Trebuie să încui ușile.

Vocea lui părea atât de îndepărtată. Am tras aer în piept și am intrat. Mirosul rănced m-a încolțit din toate părțile, încercând parcă să-mi spună că picasem în capcană.

Am început să mă uit în jur ca să găsesc o cale de scăpare. Erau patru uși pe care puteai ieși din hol. Însă toate erau închise. După ce a terminat de încuiat ușa, unchiul a ridicat din nou geanta. A deschis una din uși și a luat-o înainte pe un alt coridor. Aici, mirosul se simțea mai puțin, dar a continuat, totuși, să ne urmărească.

Unchiul s-a oprit în fața unei uși chiar la capătul coridorului și m-a așteptat să-l ajung din urmă. Cu un gest de bun venit, m-a poftit să intru prima. Am ajuns într-o încăpere mică și pătrată în care nu se găsea nimic în afară de două saltele înfășurate, sprijinite fiecare de câte un perete. În capătul mai îndepărtat al încăperii se afla o fereastră acoperită pe de-a-ntregul de niște obloane cenușii din metal. Pe perete, deasupra uneia din saltele, era lipită o poză, decupată cu siguranță dintr-o revistă și care înfățișa o tânără actriță indiană. Avea o figură rotundă, durdulie, un nas mic, iar gura, micuță și ea, îi dădea un aer bosumflat. Poza se termina chiar în dreptul decolteului ei generos.

Krishenbhai a așezat valiza într-un colț, lângă cealaltă saltea.

— Acesta este patul tău, mi-a spus și a zâmbit cu un aer ușor stingher. Odihnește-te puțin aici, eu mă duc să văd ce face mătușica Latha.

Și a dat să iasă pe ușă.

Deodată, am simțit nevoia să-l opresc. Ideea de a rămâne singură în acea încăpere mă îngrozea.

— Unchiule, l-am strigat, știi cumva cine stă în camera asta? Din pricina oboselii, întrebarea a sunat greșit.

S-a oprit, cu mâna pe clanță. Fără să se întoarcă spre mine, mi-a răspuns într-o doară:

— Da, cum să nu. Aici stă Amma. Ne este de mare ajutor, are grijă de mătușa ta când nu se simte bine. Poate să aibă grijă și de tine.

Încăperea începea să mi pară și mai îngustă.

— Dar... dar am aproape optsprezece ani, nu mai e nevoie ca cineva să aibă grijă de mine, m-am plâns eu. Și nici nu-mi place să fiu urmărită tot timpul.

S-a întors și a început să se uite intenționat la picioarele mele. I-am urmărit privirea. Avea ochii umezi și lucioși ca pietricelele din apa râului. În jurul genunchilor care erau goi, am simțit cum mi se face pielea de găină. Apoi și-a ridicat privirile și a zâmbit rece.

— Din păcate, nu ne-am dat seama că ești așa de mare, Leela. Glasul i s-a ascuțit.

— În țara asta, apartamentele sunt înghesuite și va trebui să înveți să te descurci. Voi, cei din Africa, sunteți răsfățați.

Nu-mi puteam crede urechilor. Cum să avem noi, cei din Africa, mai mult decât avea el care locuia în Europa? Nu era el, oare, cel care trăia în siguranță la Paris, în vreme ce fratele său fusese ucis la Nairobi?

A profitat de tăcerea mea ca să părăsească încăperea.

— Așa vezi. Odihnește-te acum. Vei vedea că în curând te vei obișnui, a spus calm și a ieșit din cameră.

Ușa s-a închis în urma lui. Mă simțeam ca într-o închisoare. M-am uitat disperată de jur împrejur și privirile mi-au fost atrase către fereastră. Însă pe rama ferestrei erau pironite niște plăci groase de oțel care mă împiedicau să arunc vreo privire afară. Am încercat din răspuțeri să deschid geamul și am simțit cum mă cuprinde panica. În cele din urmă, am izbutit.

O rafală de vânt rece m-a lovit peste față și m-a făcut să-mi aduc aminte încă o dată unde mă aflam. M-am aplecat cu înverșunare în afară, nerăbdătoare să zăresc alți oameni. Nu era nimeni, însă. Nu se vedeau decât șiruri întregi de ferestre identice, dreptunghiulare, încadrate de galben pe fond liliachiu și pereții albaştrui ai clădirii de vizavi. M-am retras din dreptul ferestrei și mi-am reclădit în minte, în cele mai mici detalii, priveliștea camerei mele de la Nairobi — pământul roșiatic și florile purpurii de bougainvillea ce creșteau pe lângă zidurile de beton și de cealaltă parte, strada din spatele casei. Acolo erau mereu oameni — copilași care azvârleau pietrele cu piciorul, ridicând în aer nori de praf, *bokamama*, cu desaga ei de paie, sau Chege care flirta și fuma cu servitoarele.

Imaginea nu a rezistat prea mult. Nuanțele au pălit și, în cele din urmă, s-au șters. Mă uitam din nou, cu ochi mari, la ferestrele de peste drum. Erau ca niște oglinzi și tot ce-am putut să văd a fost imaginea mea reflectată într-una din suprafețele acelea plane. M-am rezemat de pervaz fără să mai pot face vreo mișcare.

Am auzit zgomotul surd și târșăitul unor pași ce se apropiau. S-au oprit chiar în fața ușii. Am așteptat. Deodată, am auzit cum ușa s-a deschis în spatele meu cu o bubuitură. M-am întors repede, simțindu-mă oarecum vinovată.

Un munte de femeie stătea în pragul îngust, cu o privire de groază întipărită pe chip. Brațele ei erau la fel de groase ca pulpele mele la un loc. Sâniile ei ar fi putut hrăni un orfelinat întreg. Pântecul îi era umflat ca pânda unui vapor în bătaia vântului. Aceasta era, după cum mi-am dat seama, cu dezgust și uimire deopotrivă, mătușica Latha. Cel mai adesea, femeile gujarati sunt mărunte și, pe măsură ce îmbătrânesc, se usucă întocmai ca niște așchii de lemn. Pentru mama fusese de ajuns o singură noapte, după moartea tatei, ca să se zbârcească de tot. Femeia asta, în schimb, ajunsese ca un balon.

În timp ce stăteam încremenită în dreptul ferestrei, muntele a început să se miște. Mergea cu pași repezi și nesiguri prin cameră, neagră de furie. Odată cu ea, au intrat și aromele de ulei de muștar, *masala* și pudră de talc ieftină care o făceau să pară prea mare pentru acea încăpere îngustă.

— Oh, nu! Ce te-a apucat să deschizi fereastra? O să te vadă lumea, a țipat ea în gujarati.

M-am înghesuit cât am putut în pervaz.

— Niciodată să nu mai deschizi fereastra, altfel o să fim jefuiți! Habar n-ai cât de răi sunt oamenii ăștia!

M-a împins la o parte și a închis fereastra, trăgând în jos de mâner ca să fie sigură că e complet blocată.

— I-am spus că nu e bine să avem ferestre din sticlă. Aici e nevoie de un grilaj, un grilaj solid din fier. Dar Krishen ține neapărat să cheltuiască banii pe haine când nici măcar n-am terminat de plătit ipoteca pe magazin.

Când în cele din urmă a reușit să fixeze bine fereastra, s-a întors spre mine și a început să mă privească, sigură pe ea.

— Așadar, tu ești nepoata soțului meu, a declarat cu o voce plictisită. Bine ai venit!

Nu se citea, însă, nici o urmă de blândețe în glasul ei sau în gesturile pe care le făcea în timp ce se sprijinea cu putere de fereastră. M-a măsurat din cap până-n picioare, observându-mi hainele ponosite și pantofii tociți. Apoi, și-a fixat din nou privirile pe chipul meu.

— Krishen mi-a spus că semeni foarte bine cu mama ta.

A dat din cap aprobator, de parcă ar fi fost de acord în sinea ei.

— Dacă ții bine minte, era o fată drăguță din Saurashtra, nu?

— Poftim? am întrebat uimită și ușor enervată de ignoranța ei. Mama este din India, nu din Saura — în nici un caz.

A început să rădă și obrajii îi tremurau, iar gâtul și brațele i se cutremurau și ele.

— Tare prostuță mai ești, Saurashtra se află în Gujarat.

— Ah, da... desigur, am spus eu, simțindu-mă dintr-odată ca o neroadă.

Mă uitam la trupul ei uriaș și îmi doream să dispară. Dar a continuat să stea acolo, holbându-se la mine și râsul i-a pierit puțin câte puțin din ochi până când a fost înlocuit de o privire mult mai serioasă.

— Să fii fată cuminte, mi-a spus, și n-o să avem probleme, mă înțelegeți?

Atunci când vorbea, avea un fel anume de a graseia „r”-urile și de a răsufla încât te făcea să-ți pierzi echilibrul.

Cadența întretăiată a vorbelor ei se asemăna cu zgomotul târșăit pe care îl făcea atunci când pășea. Deodată, mi s-a făcut milă de ea, pentru masa imensă de grăsime pe care trebuia să o care peste tot, zi de zi. Mă întrebam cum de fusese cu puțință ca unchiul, care era un bărbat atât de suplu și de elegant, să se însoare cu muntele acela uriaș de carne. Am încercat să mi-i închipui făcând dragoste și pe el legănându-se deasupra ei.

Mi-a surprins privirea și expresia i-a devenit mai aspră.

— Krishen m-a mințit iarăși. Mi-a spus că ești tânără și bine-crescută. Voi, africanii, sunteți cu toții la fel, niște răzgâiați păcătoși și obișnuiți cu luxul.

Am făcut un pas către ea, furioasă.

— Cum îndrăznești? m-am răstit la ea. Eu nu sunt africană, după cum nu ești nici t... .

Cuvântul mi-a pierit pe buze. Și-a apropiat fața de a mea și m-a înfruntat din priviri, cu ochii ei negri, ca niște mărgele. În comparație cu moliciunea formelor ei, ochii aceia erau singurii care-i trădau firea.

— Nu ești africană? m-a întrebat pe un ton ușor zeflemitor. Atunci ce ești, mă rog? Cu siguranță, nu ești indiană. Nu te-ai născut acolo și să știi că zeii noștri nu traversează mările.

Ochii aceia mă provocau să o contrazic. M-am uitat la ea cu dușmănie, dar fără să fiu în stare să găsesc o replică potrivită. S-a îndepărtat în grabă, scârbită parcă de ceea ce văzuse în mine, dar și-a ținut mai departe tirada.

— Ai face bine să-ți schimbi obiceiurile, fetiço. Pe aici, nu prea o să ai parte de lux. De-acum înainte, locuiești în casa mea și va trebui să-mi respecti regulile. Roagă-te la Dumnezeu să te ajute.

Apoi, s-a întors și a plecat.

În cele din urmă, am plâns. Am plâns după tata, după mama, după frații mei, după bunica, după grădina casei noastre, după străzile mereu pline de oameni și după animalele din Parc. Am plâns fiindcă îmi dădeam în sfârșit seama de tot ce pierdusem.

Patru

~ **L**-am auzit pe unchiul care mă chema la cină din celălalt capăt al casei. Mi-am netezit repede părul, mi-am scos paltonul și mi-am făcut curaj ca să ies din cămăruța aceea cât o cutie de chibrituri. Chiar lângă ea, se afla o cameră de baie îngustă. Am intrat, fără să mă obosesc să aprind lumina și m-am așezat pe toaletă. Era răcoare și se simțea un miros proaspăt de săpun. Așezată pe toaletă, în întuneric, m-am liniștit. Brusc, însă, am auzit un zgomot, ca o explozie, undeva deasupra capului meu. Am sărit în sus și mi-am îndreptat disperată privirile spre tavan. Apoi, am auzit zgomotul potolit al apei ce se scurge printr-o țevă. Cineva din apartamentul de deasupra tocmai trăsese apa. Am început să râd, liniștită în chip ciudat de zgomotul acela.

Când am ajuns în sufragerie, după ce m-am spălat pe față și pe mâini, i-am găsit deja așezați la masă. Masa era plasată chiar în dreptul ferestrei peste care erau trase cu grijă niște draperii de satin roz. Camera în sine nu era cu mult mai spațioasă decât a mea și avea același rând de ferestre de-a lungul unuia din pereți. Părea însă și mai îngustă fiindcă adăpostea o canapea mare din catifea, cu model, niște scaune și o masă joasă din sticlă pe care erau îngrămădiți zei și zeițe din argint și bronz.

— Hai, vino. Așază-te și apucă-te de mâncat, mi-a poruncit unchiul.

L-am ascultat și m-am așezat pe scaunul liber de lângă el.

— Nu, nu, nu acolo, a rostit iute mătușa, cu gura plină de mâncare. O să-i stai în drum Ammei. Du-te și așază-te acolo.

Scaunul pe care mi-l indicase se afla tocmai la capătul mesei lungi și dreptunghiulare, cât mai departe cu putință de ei doi.

M-am așezat în liniște în timp ce mă zgâiam la mâncărurile de pe masă. *Puri*¹, *pulao*², pui și diverse preparate din carne, *kheer*³, *srikhand*⁴, trei feluri de legume și supă de linte. Era un adevărat ospăț — dar unul interzis. Am fost uimită să văd puiul și celelalte preparate din carne, înșirate, cu nerușinare, laolaltă cu legumele. Tata ar fi fost de-a dreptul oripilat.

Chiar în acea clipă, o bătrână a ieșit din bucătărie, târșându-și picioarele și aducând cu ea alte farfurii pline cu mâncare. Am privit-o curioasă. Deși era cald, avea pe ea un pulover și o broboadă pe care și-o trăsesese peste cap și frunte, așa încât era imposibil să-i zărești chipul.

— Dumneaei este Amma și ne ajută pe noi la treburile casei, astfel mi-a prezentat-o mătușica Latha.

Amma și-a târșăit picioarele până în dreptul meu și s-a uitat cu atenție în jos, către mine.

— Ce frumușică ești, a spus și mi-a zâmbit.

Mi-am ridicat sfioasă privirea către ea și am simțit că-mi îngheață sângele-n vine. Chipul Ammei era jumătate alb și roz din pricina leucodermei, și jumătate brun-închis. De îndată ce mi-a observat privirea, s-a retras către celălalt capăt al mesei,

¹ Un fel de pânișoare prăjite în ulei, pregătite fără drojdie și care se mănâncă mai ales în Asia de Sud.

² Fel de mâncare, asemănător cu pilaful, cu carne sau cu legume, pregătit cu orez basmati.

³ Budincă de orez indiană.

⁴ Preparat aparținând bucătăriei indiene, dulce-acrișor, pe bază de lapte fermentat.

bolborosind ceva în șoaptă. A așezat tacâmurile pe masă, cu stângăcie și s-a îndepărtat vorbind mai departe singură.

— Voi dormi în aceeași cameră cu ea? am șoptit eu plictisită.

Nici unul din ei nu mi-a răspuns. Erau prea preocupați să-și îndese mâncarea în gură cu o viteză nemaipomenită.

În cele din urmă, unchiul și-a ridicat privirile către mine, cu obraji pocnindu-i de atâta mâncare.

— Hai, nu te mai rușina. Ar trebui să mănânci. Ești printre ai tăi acum.

M-am uitat la mâncare. Miresmele pe care le răspândea îmi erau deopotrivă familiare și nefamiliare, aromele cunoscute și cele necunoscute se împleteau cu atâta viclenie încât nu le puteai distinge pe unele de celelalte. Mirosurile îmi pătrundeau simțurile și mă ameteau. Mă gândeam nedumerită, din pricină că legumele noastre n-au avut niciodată un miros atât de puternic și de greu. De vină trebuie să fie *masala*, am decis eu, probabil că pe aici nu se găsesc soiuri din cele bune.

Mi-am îndreptat hotărâtă mâna înspre supa de linte, pentru ca apoi să-i schimb brusc direcția, lăsând-o să planeze indecisă deasupra castronului cu pui. Unchiul a băgat de seamă și a zâmbit.

— *Hahn, hahn, beti*, gustă și tu. Ești într-o țară străină acum, vechile obiceiurile nu mai sunt valabile aici. Trebuie să mănânci, altfel o să te ajungă răceala.

Am cedat și am luat niște sos de friptură, fără pui, simțindu-mă rușinată și nerăbdătoare în același timp.

Am gustat cu băgare de seamă. Mâncarea era delicioasă, praful de curry părea să fi absorbit înăuntru toată savoarea cărnii de pui, basmatiul¹ era pregătit minunat — fiecare grăunte era perfect și distinct. Pentru câteva clipe, am rămas aplecată deasupra

¹ Soi de orez.

la furie ca să inspir nenumăratele arome. După care, n-am mai pierdut vremea și am început să înfulec, cu viteză, lingură după lingură.

Deodată, mătușa a rupt tăcerea.

— Doamna Gunashekharan a plătit banii?

Unchiului a început să-i tremure lingura în mână, chiar când să și-o ducă la gură. Niște supă de linte i s-a vărsat pe cămașă și câțiva stropi i-au rămas suspendați de vârfulile mustății.

— Nu chiar pe toți... aproape... de fapt... nu prea, s-a bălbâit el.

— A plătit sau nu factura? Asta-i tot ce-am întrebat.

— Păăăi...

Unchiul părea să se facă din ce în ce mai mic cu fiecare clipă.

— Vrei să ne aduci la sapă de lemn? Ne datorează încă 157,50 franci. Cine o să plătească pentru ea dacă tu n-o obligi?

— Dar este nevasta șefului meu.

— Fostului șef... acum e mort. Tu ești șeful acum, așa că încearcă să te porți ca atare.

— Nu e vina ei că el a murit, s-a răstit și el. De-abia dacă au trecut treisprezece luni, Latha, e încă înnebunită de durere. Spiritul soțului ei se află încă în magazin. Lasă-l să se ducă — după aceea am să-i spun să plătească sau să plece.

— Of, proști mai sunt bărbații! a scuipat mătușa printre dinți. Nu există nici un spirit. Atâta doar că e foarte deșteaptă și și-a dat seama că ești un laș.

— Sărăcuța de ea, e nebună, a replicat unchiul.

— Hm, nebună. Ba nu e deloc nebună.

După asta, am mâncat cu toții în tăcere. Unchiul și mătușa au hăpăit fără oprire cantități uriașe de mâncare, cincisprezece sau douăzeci de felii de *puri*, patru porții de *pulao* și cantități însemnate de pui și legume.

Când au terminat, s-au întors și s-au uitat unul la altul.

— L-am adus pe cel nou, i-a spus unchiul.

— Cum se numește? a întrebat ea.

— *Tum Mere Ho*, i-a răspuns el.

— Cu cine e?

— Cu Aamir și Juhi.

Nu înțelegeam despre ce vorbesc. Dar am hotărât să nici nu-i întreb.

Unchiul a părăsit camera și s-a întors cu o casetă video pe care mi-a oferit-o mie.

— Am luat-o special ca să nu te simți departe de casă, mi-a zis. Cred că ai văzut multe filme indiene acasă, împreună cu mama ta. Îi plăceau tare mult.

Nu i-am răspuns. Acasă, tata ni le interzisese.

— Sunt niște gunoaie, ne spunea el adesea. Uitați-vă la filmele cu animale sălbatice. În felul ăsta, veți ști mai multe despre oameni.

Uneori, când el era plecat, mama le aducea pe furiș în casă. Dar eu i-am rămas mereu credincioasă tatei și am refuzat să le urmăresc.

Unchiul a deschis un dulap care era lipit de perete și s-a dat mândru la o parte ca să mă lase să văd televizorul cu ecran mare.

— Aparatul video și televizorul sunt modele noi. De-abia le-am cumpărat acum două luni.

— Și încă nici nu le-ai plătit în întregime, i s-a adresat mătușa cu o voce sictirită.

— Culorile sunt atât de clare — e ca și cum ai fi la cinema, a început el să se laude, de parcă nici n-ar fi auzit-o.

Am ciulit urechile și am așteptat să-l certe din nou. Dar ea s-a mulțumit să zâmbească.

— Te duci la cinema aici, unchiule? l-am întrebat, căci îmi aminteam cum chiuleam de la școală când eram la Nairobi ca să mergem la Blackstone să vedem cele mai noi filme americane.

— Oh, nu. N-ar avea nici un rost, mi-a răspuns. Oricum, totul e în franceză.

— Ah, am spus, simțind din nou cum se micșora camera.

Am urmărit o vreme filmul, dar mi s-a părut la fel de străin ca tot ce mă înconjura. Așa că mi-am cerut scuze și am mormăit ceva cum că eram nespus de oboșită. Nici unul din ei nu s-a întors când le-am urat noapte bună. Am ieșit tiptil din cameră. M-am oprit în pragul ușii și m-am întors către ei. Privirile lor erau lipite de ecranul televizorului. Am rămas acolo și m-am uitat la ei o vreme — bărbatul care semăna, dar nu era tatăl meu, nevasta lui cea grasă și servitoarea cu chipul pestriț. Noua mea familie.

Cinci

Când m-am trezit în dimineața următoare, în casă domnea liniștea. Amma părăsise deja încăperea. Salteaua ei era împăturită cu grijă și sprijinită de perete. Fereastra, pe care o lăsasem deschisă noaptea trecută, era acum bine ferecată și peste ea erau trase draperiile groase, de culoare roșie. Aerul din încăperea era înăbușitor și totul se scâldea într-o lumină roșie, sinistă. În timpul nopții, aruncasem la o parte pătura și cămașa de noapte mi se trăsese cumva în jurul pieptului. Cu toate că transpiram întruna, salteaua de sub mine era doar puțin umedă. Lumina purpurie îmi mânjea trupul, de la talie în jos. Mi-am aranjat cămașa de noapte și m-am încolăcit ca o minge mică și umflată. Oare unde era mama acum? Îmi promisese să mă sune de îndată ce avea să ajungă la Londra. De-abia așteptam, aveam deja plănuită în minte întreaga conversație.

Mamă, nu pot. Nu pot rămâne aici.

De ce, *beti*? Doar este fratele tatălui tău.

Fiindcă sunt prea diferiți. Nu sunt ca noi.

În ce fel sunt „diferiți”?

Ei... ea e grasă. Și... și mănâncă pui și tot felul de preparate din carne... și se uită la filme indiene... și ea nu iese niciodată din casă... și unchiul are o privire ciudată, sfredelitoare...

Mă întrebam unde e telefonul. Parcă îl văzusem în sufragerie, noaptea trecută. Dar nu eram sigură. Brus, mi-a venit în minte că dacă aş sta şi aş aştepta lângă telefon, atunci eu aş fi cea care ar răspunde când ar suna mama şi astfel i-aş putea spune tot ce aveam pe suflet înainte ca mătuşa şi unchiul să vină şi să mă audă. M-am ridicat grăbită, mi-am împăturit salteaua şi am sprijinit-o de perete cum făcuse şi Amma. Am păşit cu grijă pe coridorul întunecat. Din camera alăturată, se auzea muzică din filmele indiene răzbătând din nişte boxe mici. Cineva era deja în bucătărie şi pregătea masa de prânz.

Am început să merg cu paşi repezi de-a lungul holului. Uşa de la camera mătuşii era întredeschisă. Chiar când mă pregăteam să trec mai departe, i-am auzit glasul.

— Leela!

M-am oprit şi am privit disperată în jur. Puteam, oare, să mă prefac că nu auzisem?

— Leela! m-a strigat din nou. Vino încoace.

Aproape că-i întrezăream silueta masivă, întinsă pe pat.

Cu inima strânsă, am deschis încă puţin uşa şi am intrat în dormitorul ei. Camera era la fel ca şi a mea, o cutie pătrată. Avea, însă, nişte ferestre lungi care se întindeau pe tot peretele şi erau acoperite de nişte draperii groase, de culoare roşie, întocmai ca cele din camera mea. Şi întocmai ca în camera mea, totul era scaldat în lumina aceea ciudată. În mijlocul încăperii, trona un imens pat dublu. Lângă fereastră, era înghesuit un fotoliu jos pe care era aşezat un alt televizor.

— Intră, Leela, a şoptit muntele din pat. Ai dormit bine?

— Destul de bine, mulţumesc, i-am răspuns politicoasă.

— Vino şi aşază-te aici, copilă. De-abia dacă te zăresc, atât eşti de mică şi de slăbuţă.

Un braț uriaș a apărut de sub așternuturi și mi-a făcut semn să mă apropii.

Am înaintat încet și m-am așezat pe marginea patului.

— Iată-mă, mătușico.

Dar mătușa renunțase să se mai uite la mine. Ochii îi erau ațintiți asupra ecranului îngust; urmărea un alt film indian. Am început să mă zgâiesc prostește la ecran, unde niște figuri ca de jucărie se iveau pe neașteptate.

Brusc, o reclamă a fulgerat ecranul. Un tânăr cuplu de indieni, doamna îmbrăcată într-un sari și domnul într-un costum, stăteau în mijlocul unui grup de masai¹ ce dansau cu sulite în mâini. Aceștia erau pictați ca pentru război, cu chipurile mângălite într-un ocru roșiatic, iar părul lung, mânjit cu noroi de aceeași culoare. Dansau și băteau neconvingător din picioare, în jurul tinerilor care stăteau netulburați și își zâmbeau drăgăstos unul altuia. Am strâmbat din buze, scârbită. Grupul de masai nu era altceva decât un obiect de recuzită în lumea aceea nouă și măreață a comerțului. Războaiele lor, legătura lor cu animalele alături de care trăiau și gândirea lor de prădători, toate acestea nici nu existau pentru cuplul de tineri care se uitau orbiți la propria lor imagine oglindită în ochii celuilalt. N-ar avea nici o importanță, m-am gândit în sinea mea, până în clipa în care unul dintre masai, sătul să rămână în umbră, s-ar apleca puțin și i-ar tăia capul asiaticului. Atunci, femeia ar plânge și ar fugi în Anglia.

Dar cu tatăl meu fusese altfel. El iubise cu adevărat Kenya. Crezuse cu pasiune în Kenyatta² și în mișcarea de eliberare. La

¹ Populație de păstori ce trăiește în Kenya și anumite regiuni ale Tanzaniei.

² Jomo Kenyatta (1891–1978), luptător pentru independență și primul președinte al Kenyei în perioada 1964–1978. El a devenit în multe țări o figură-simbol pentru tendința consecventă de africanizare din domeniul economiei și al administrației. La sfârșitul anilor '60, prin măsurile dure întreprinse pentru anihilarea opoziției, a devenit, practic, un dictator.

fel ca și bunicul — care chiar adăpostise în casa noastră pe unul din ajutoarele lui Kenyatta. Deoarece iubise atât de mult pământul acela, tata înțelesese că, pentru a fi african, trebuia să îi iubești pe africani, iar dragostea, credea el, nu se putea naște decât din înțelegere. Dar africanii nu au priceput asta. Imediat, mi-am întors privirile de la ecran, iar ochii mi s-au umplut de lacrimi nedorite și vederea mi s-a încețoșat.

Africa, așa cum o cunoscusem și o iubisem eu, a pierit și ea, odată cu tatăl meu. După ce mama a vândut toate bunurile noastre de o viață și în vreme ce aștepta ca cineva să cumpere casa, ne-am mutat din vila luxoasă cu două etaje, într-un singur dormitor cu pereții vopsiți într-un galben aprins, la hotelul Herald Court, renumit mai ales pentru viața de noapte pe care o găzduia. Hotelul se mândrea cu unul din cele mai rău famate baruri din Nairobi, care atrăgea secretarele sânguincioase, vânzătoarele de la magazine și dădacele cu virtutea ușoară care veneau acolo seară de seară ca să strângă ceva bani pentru rochia aceea pe care era musai să o aibă. Camera noastră se afla chiar în aripa care adăpostea barul și, ca să ajungem în fiecare seară în cameră, trebuia să îndurăm o formă de tortură cum nu crezusem vreodată că poate exista. Pe când învățam să-i ocolesc pe clienții amețiți de băutură și nu închideam un ochi în nopțile de sâmbătă, îngrozită de țipetele și înjurăturile prostituatelor ai căror clienți refuzau să plătească, de amenințări și lovituri de pumni și de gemetele de durere care urmau, am înțeles că au existat mereu două Africi în Nairobi. Iar noi n-am făcut altceva decât să depășim granița care le separa. Pe când stăteam așa, în patul mătușii, am început să mă uit de jur împrejur la pereții roșiatici ai camerei. Păreau chiar mai mohorâți decât cei din Herald Court. Unde am ajuns? mă întrebam nefericită.

Pe neașteptate, brațul uriaș și-a făcut din nou apariția de sub așternuturi și m-a mângâiat pe cap.

— Sărăcuța de tine, a spus în șoptă, să-ți fie ucis tatăl de mâinile negrilor ăstora sălbatici.

Și-a coborât glasul ca la o reprezentație teatrală și a privit peste umăr pentru o clipă.

— Trebuie să-ți spun adevărul... Nu ți-l pot ascunde. Sunt și aici, da, chiar în clădirea noastră. Și sunt mulți, mulți...

Nu înțelegeam nimic.

— Cine, mătușico? Despre cine vorbești?

— Ei, africanii.

Mi s-a oprit inima-n loc.

— Sunt aici? am întrebat neîncrezătoare.

A dat hotărâtă din cap că da.

— Este îngrozitor, sunt peste tot, ca șobolanii.

— Vrei să spui că și aici în Franța există șobolani? am întrebat uimită și distrasă de la subiect pentru o clipă.

— Cum să nu, mi-a spus grăbită.

— Dar eu știam că șobolanii trăiesc numai în țările sărace.

A început să râdă și tot corpul i se cutremura.

— Ah, ce nostimă ești, a zis în cele din urmă. Șobolanii nu au țară.

Apoi, a devenit din nou serioasă.

— Trebuie să fii cu băgare de seamă aici. Sunt la noi în clădire — și sunt mulți. Nu au nici un fel de principii, de moravuri. Sunt ca animalele, ca animalele, îți spun.

— Dar francezii, mătușico? De ce nu locuiți împreună cu ei? Și-a întors privirile.

— Vezi tu, a făcut o pauză, apoi a continuat, n-ar avea nici un rost. Sunt pretutindeni.

M-au trecut fiorii.

— Aici trebuie să fii cât mai atentă cu putință.

M-a privit cu asprime un timp care mi s-a părut îndelungat până când, în cele din urmă, mi-am plecat ochii. Apoi, mi-a spus cu un glas de duhovnic:

— Amma mi-a zis ce ai făcut.

M-am uitat la ea, nedumerită.

— Ce am făcut?

Părea iritată.

— Cum adică? Vrei să spui că nu știi ce ai făcut?

Mi-am plecat încă o dată ochii, simțindu-mă vinovată, în chip inexplicabil.

— Nu ai deschis fereastra azi-noapte? a spus în cele din urmă.

M-am uitat în sus, mirată, și apoi mi-am îndepărtat repede privirile, mușcându-mi buzele.

— A fost o prostie din partea ta. Un lucru nespus de primejdios. Din cauza ta, am fi putut fi jefuiți sau uciși. Nu știi dacă așa făceai în țara ta, dar aici nu ai voie.

— Dar, mătușico, era atât de cald, am încercat eu să mă apăr, și nu e cu putință ca cineva să se cațere pe zidurile astea până la etajul cinci.

— Tu nu-i cunoști pe oamenii ăștia, mi-a replicat ea. Sunt foarte vicleni. Știu exact pe cine să atace.

— Atunci înseamnă că fură și jefuiesc foarte des, nu? Și mai șiucid, nu? am întrebat pe un ton sceptic. Ieri, pe stradă, nu se vedea nici picior de om.

— Asta fiindcă sunt cu toții prea speriați.

— Chiar așa? Dar atunci de ce rămâneți aici, mătușico? Trebuie să fie ca o închisoare pentru voi.

Nu e de mirare că s-a îngrășat în halul ăsta, mi-am zis în sinea mea.

A oftat enervată.

— Pun deoparte fiecare bănuț, dar mai este și ipoteca pe magazin. Viața nu-i ușoară în țara asta plină de străini, ca și noi, care se chinuiesc să supraviețuiască. Chiar atunci când ești mai slab, te lovesc toate relele. Ca și pe tatăl tău. Bietul de el, n-a avut nici un dram de noroc.

— N-a fost vorba de noroc, am sărit eu în apărarea tatei. Poate n-au știut că mai era încă înăuntru. A fost un om cumsecade. N-a făcut nici un rău nimănui.

Mi-am îngropat chipul în mâini și am plâns. N-a mai scos nici un cuvânt, dar mi-a mângâiat mai departe părul. Ceva din mișcarea aceea ritmică îmi aducea aminte de mama.

— Din cauza amintirilor, am șoptit, cu răsuflarea întretăiată. Nu pot uita lucrurile pe care mi le spunea și cum făcea totul să pară atât de mareș și, totuși, lipsit de primejdii. Chiar și în Parcul Național din Nairobi, înțelegeți? Acum totul s-a sfârșit și mă simt de parcă aș fi pierdut atât de multe: o familie, o țară, un destin însemnat care era chiar acolo și mă aștepta să-l împlinesc.

Mătușa nu mi-a răspuns. Mi-am ridicat privirea către ea. Urmărea din nou ecranul televizorului. Am închis ochii și am încercat să reînvii parfumul încins și proaspăt al câmpiilor, aroma pătrunzătoare a pământului roșiatic amestecată cu mirosurile grele ale animalelor, care mă făceau să deschid larg brațele și să cuprind cerul imens, albastru și să alerg departe, cât mai departe. Am ținut ochii strâns închiși și am făcut un efort de memorie, dar nu am mai reușit să regăsesc nici spațiul larg deschis, nici cerul boltit și nici ritmul pașilor mei. Imaginea dispărea. Mi-am îngropat chipul în poala ei, scufundată în întunericul deplin, înfricoșată de ciudata lumină roșie ce țâșnea din pereți și se pogora peste amintirile mele. În cele din urmă, lacrimile au secăt. Mă

simțeam epuizată. Stăteam liniștită în poala ei când mi-am dat seama, brusc, de duhoarea de urină caldă pe care o răspândea.

În sfârșit, mătușa a rupt tăcerea.

— Ce să facem noi cu tine? a întrebat țâfnoasă.

N-am știut ce să-i răspund. Cu o zi în urmă, îmi dorisem să merg și să văd Parisul, grădinile, magazinele. Dar acum nu mă mai puteam gândi la asemenea lucruri.

— Tu ce ai vrea să fac, mătușico? am întrebat-o ascultătoare. Replica i-a fost pe plac, deși s-a străduit să nu o arate.

— Păi, dacă ai fi fost un musafir oarecare din India, am fi mers la cumpărături. Dar tu nu ai nici un ban. Iar noi nu putem cheltui din ai noștri — Krishen se tot chinuiește să cumpere magazinul.

— Dar nici nu voiam să cheltuiți din banii voștri, mătușică Latha, i-am răspuns înțepată.

A părut mulțumită.

— Păi, atunci nu văd nici un alt motiv pentru care am ieși. Astă-seară, unchiul tău va aduce un alt film de la magazin și putem să-l urmărim cu toții.

Și-a întors privirile către ecran. Mă uitam la ea cu ochi triști. Deodată, a spus:

— Să știi că a fost ideea mea să avem casete din India. Unchiului tău i-a fost frică. Dar eu nu m-am lăsat; i-am scris unui văr din Bombay și l-am rugat să-mi trimită o duzină. Iar acum se vând ca pâinea caldă. Toți tamilezii și chiar și arabii sunt invidioși.

Apoi, își aținti din nou privirile asupra mea.

— Așadar, ce ai putea tu să faci? Poate să o ajuți pe Amma la gătit. Sau dacă vrei, te las pe tine să pregătești cina astăzi, ce zici? Îi avem invitați pe soții Ramdhunes împreună cu fiica lor.

Mi-am lăsat ochii în jos spre plapumă și nu i-am răspuns. Nu știam să gătesc. La Nairobi, întotdeauna mama era cea care gătea

sau, dacă nu ea, atunci servitorii. Mie mi se părea o pierdere de vreme. Când mama a încercat să mă învețe, m-am dus în fugă la tata care îmi ținea mereu partea.

— Nu șșș... știu, i-am spus neliniștită.

— Ce nu știi? m-a întrebat mătușa.

— Nu știu să gătesc, i-am răspuns sfidătoare. Tata nu a considerat că ar fi necesar.

Mătușa Latha s-a uitat la mine cu dispreț. Până la urmă, mi-a spus:

— În cazul ăsta, va trebui să te învățăm. În Franța nu avem servitori și fiecare este nevoit să ajute la treburile casei.

Urechile îmi ardeau. După câteva clipe, am răspuns liniștită:

— Îți promit că voi învăța, mătușico.

— Atunci, du-te și ajut-o pe Amma. Musafirii sosesc la șapte și avem o grămadă de treburi de făcut.

Șase

— Bucătăria era lungă și îngustă, mărginită de o fereastră lată ce oferea exact aceeași priveliște ca cele din dormitoare. Aragazul era plin de rotocoale de grăsime de un maroniu-închis, care luceau în lumina palid-gălbuie a becului suspendat în tavan. Lângă aragaz, era o chiuvetă plină cu vase murdare scăldate într-o apă cenușie și unsuroasă. M-am îndreptat cu pași repezi către fereastră. Chiar lângă ea, era o adevărată oază de curățenie. Pe o măsuță din lemn, pictată în galben, erau așezate trei castroane cu legume — *brinjal*¹ purpuriu, roșii și cartofi galbeni, moi.

Amma stătea deja la masă și curăța și felia cantități însemnate de cartofi. M-am așezat lângă ea și am început să curăț și eu. Dar erau alunecoși și cuțitul mi-a scăpat din mâini de două ori. Cartoful, mă gândeam eu, nu era nici pe departe leguma inofensivă pe care mi-o închipuisem. Pe măsură ce tăiai, se scurgea din el un lichid lăptos care îți rodea treptat mâinile. După un timp, au început să mă usture și să-mi tremure. M-am întors către Amma.

— Nu mai pot să curăț. Mă dor mâinile.

M-a privit fără să înțeleagă. Am ridicat mâinile ca să vadă cât de roșii erau. Încet, încet, chipul i s-a luminat. A început să râdă.

¹ Vânăță.

— Cum arată mâinile tale după numai opt cartofi. Of, oare cum o să ai tu grijă de o familie? La vârsta ta eu aveam deja un copil.

Mă uitam insistent la figura ei pestriță și mă îngrețoșa. La un moment dat, a încetat să mai fie chipul unui om și a devenit cel al sorții absurde.

— Pe mine, mama m-a învățat să citesc, nu să fac mâncare, am izbucnit eu.

Dar n-am reușit decât să-i stârnesc și mai tare râsul.

— Ei bine, asta nu prea o să-ți fie de mare folos pe-aici, a zis în timp ce-și ștergea lacrimile de la ochi.

După aceea, ne-am văzut mai departe de treabă, în tăcere. Amma felia cartofii mai repede decât reușeam eu să-i curăț și, cât aștepta după mine, cânta melodii vechi din filme. De fiecare dată când îi dădeam câte un cartof, se oprea puțin din cântat. Apoi, o lua de la capăt. Degetele parcă îmi luau foc, încheieturile și gâtul începuseră să mă doară și curățam tot mai încet. Până la urmă, Amma a rămas să se ocupe de restul cartofilor, iar pe mine m-a trimis să mă spăl pe mâini.

Chiuveta mirosea a mâncare stricată și a condimente putrede. Steluțe de grăsime de culoarea muștarului pluteau pe suprafața apei. Mi-am întors privirile în altă parte și am deschis robinetul. Apa a răbufnit cu putere peste zoaiele din chiuvetă și câțiva stropi m-au împroșcat pe piept și pe față.

— Amma, am izbucnit eu, vasele astea stau de ieri aici, nu?

Nu mi-a răspuns.

— De ce nu le-ai spălat?

— Sunt o femeie în vârstă, mi-a răspuns îmbufnată. Mă dor degetele de la apa rece.

— Dar ai fi putut să golești chiuveta și să o umpli cu apă caldă, am subliniat eu.

Mi-a aruncat o căutătură plină de ură și a mormăit ceva într-o limbă pe care n-am înțeles-o.

— Ce ai zis? am întrebat-o în gujarati.

— Am zis că n-ai decât să o faci tu. Aseară ai mâncat ce-am gătit eu. Așa că acum poți să mă ajuți cu spălatul vaselor.

Am încercat o ultimă tactică disperată.

— Nu știu să spăl vase.

— Oricine poate să spele vase, a râs ea batjocoritoare. Hai odată, mai repede. De vreme ce nu știi nici să tai cartofi, o să termin eu și cu cartofii și cu ceapa cât timp te ocupi tu de vase. După care, ne apucăm de gătit.

Mi-a zâmbit vag și mi-a spus:

— Grăbește-te, că altfel o să se înfurie mătușica Latha.

Mi-am dat seama că nu mai aveam nici o șansă. M-am apropiat în silă de chiuvetă și, după ce am tras aer în piept, mi-am scufundat mâinile în apa soioasă. Bucăți de mâncare pe jumătate dizolvată mi se lipeau de mâini și apoi se dezintegrau. Duhoarea era de nesuportat — apa absorbise toate aromele din seara trecută, dar acestea erau acum împrăștiate haotic și se luptau între ele pentru supraviețuire. Am simțit cum mi se întoarce stomacul pe dos.

Farfuriile erau alunecoase. Am scos una dintre ele ca să mă uit mai bine la ea. Era năclăită de grăsime închegată. Pe măsură ce apa fierbinte încălzea mocirla din chiuvetă, grăsimea a început să se topească. Curând, o patină de unsoare arămie mi-a acoperit brațele până la coate. Îngropată în grăsime, mirosul mi-a pătruns cu ușurință prin porii perfizi. Mi-am adus imediat aminte de parfumul vechi din Zanzibar, pe care bunicul mi-l dăruise când aveam zece ani. Mirosisem a trandafiri și a miere, cu nuanțe de mosc, și ajunsesem acum îngropată în grăsime.

Mi-am căutat alinarea în amintiri și am spălat vasele cât de repede am putut. Am scurs apa din chiuvetă, am pescuit rămășițele fleșcăite și descompuse de mâncare și am frecat bine chiuveta cu detergent, fără să țin seama de durerea pe care mi-o provocau chimicalele care-mi frigeau degetele zdrelite. Mă simțeam murdară și tânjeam după o baie, dar chiar atunci mătușa s-a ivit în pragul ușii, blocând ieșirea.

— Mă duc să mă spăl. Am terminat cu vasele de seara trecută, am spus și i-am aruncat o privire plină de înțeles Ammei.

Mătușa a ignorat remarca mea.

— Mă bucur că te faci utilă. Înainte să înveți să gătești, trebuie să știi să faci curățenie.

S-a uitat la Amma și au schimbat între ele un zâmbet.

Am băgat de seamă și am simțit cum furia mocnește în mine.

— Scuză-mă, mătușico, i-am spus cu răceală, trebuie să fac o baie.

Nu s-a clintit din loc.

— Poți să faci mai târziu, după ce termini. Acum am să te învăț să gătești.

— Dar miros urât, i-am zis în timp ce mă holbam la ea, revoltată.

— Nu-i nimic, a replicat ea.

Amma terminase de tăiat legumele. Erau așezate pe masă sub pervaz. Mătușica Latha a scos din frigider un vas de ceramică, acoperit cu o fâșie de tifon.

— Primul lucru pe care trebuie să-l înveți este cum să prepari mirodeniile. Poți fie să le pisezi până obții o pastă fină, fie să le prăjești întregi. Dacă le pisezi, nu mai ai nici o problemă după aceea, le poți pregăti oricum.

A dat la o parte pânza și s-a uitat înăuntru.

— Dacă nu, poți să prăjești mai întâi mirodeniile în ulei și să lași căldura să elibereze mirosul.

Mi-a înmânat castronul și s-a dus să ia ceva din bufet. M-am uitat în interiorul castronului și am văzut că erau bucățele de ghimber, tăiate mărunt și căței de usturoi întregi, deja cojiți. Am fost cât pe ce să scap castronul din mâinile care-mi tremurau.

— Mătușică Latha, tu... tu mănânci usturoi? am îndrăznit eu, neputând încă să cred că acela era, într-adevăr, usturoi.

Spatele i s-a îmbătoșat și s-a întors cu fața spre mine.

— În țările reci, ai nevoie de cât mai mult usturoi ca să-ți țină de cald. Cel puțin, noi îl gătim. Dar barbarii ăștia îl mănâncă așa cum e.

Mi-a împins castronul în stomac.

— Acum, pisează, mi-a poruncit și mi-a întors iarăși spatele.

N-am avut curajul să mă opun. Totul era altfel acum. Viața mi se schimbase cu atâta repeziciune: ce importanță mai avea dacă mătușa, sau chiar și eu, de ce nu, mâncam usturoi? Îmi aminteam cum îmi spusese tata că mâncarea se împărțea în trei categorii — *satvik*, care predisunea la detașare și la contemplare, *rajasik*, care încuraja forța și acțiunea, și *tamasik*, care stârnea focul și pasiunea. Pasiunea era cea mai de temut, căci dădea naștere la furie și la poftă trupești care destrămau familiile. Usturoiul, ne spunea nouă tata, era reprezentarea cea mai pură a mâncării *tamas*. De aceea, tata, ca și alți gujarati, nu ne dădea voie să mâncăm usturoi. Dar, deodată, am simțit că nu-mi mai pasă de dezaprobarea lui. Tatăl meu era mort. Nu mai aveam familie. Așa că, firește că puteam să mănânc usturoi!

Am început să caut prin bucătărie după o unealtă cu care să pisez usturoiul. N-am găsit nimic, așa că m-am mulțumit cu mânerul unui cuțit mare și greu.

— *Aiee*, a zbierat mătușa când a văzut ce făceam. Da' bleagă mai ești. Amma, arată-i unde ținem piulița din piatră.

Amma s-a îndreptat către bufetul lat, construit în perete, și a început să scoțoască într-un colț care era plin ochi cu pungii de plastic, până când a scos afară o piatră mare, cu o adâncitură în formă de vas, chiar în mijloc. Înăuntrul adânciturii se afla un pisălog greu, din același tip de piatră. Mi-a smuls din mâini castronul cu mirodenii și a aruncat o parte din ele în adâncitură. Apoi, a apucat pisălogul și, cu capătul mai gros, a început să fărâmițeze mirodeniile. În mai puțin de un minut, încăperea s-a umplut de mirosul înțepător și picant al usturoiului și al ghimberului, o pătură de catifea care-mi acoperea simțurile și-mi făcea trupul greoi și vlăguit. Vedeam cum tremură trupul Ammei în timp ce lovea piatra. Am vrut să încerc și eu, ca să simt în mâini vibrațiile pisălogului ce se izbea de adâncitura netedă, slobozind aroma înțepătoare de ghimber și usturoi. Aproape fără să-mi dau seama, am luat piulița din mâinile ei și am început să pisez și eu. Mirosul acelei paste mă făcea să mă simt flămândă și sătulă în același timp.

În bucătărie, mătușa devenea o cu totul altă persoană. Se mișca vioaie, cuprinsă de o energie neașteptată. Priveam fascinată cum mâinile ei se desfăceau ca niște flori și se închideau apoi, din nou, în jurul cepei, fără să lase nici o bucățică să se irosească. A strâmbat din nas și a clătinat dezaprobator din cap când i-am arătat pasta.

— Nu are destulă sare, mi-a spus.

Fără să-și ridice privirea, și-a întins mâna sus, deasupra capului. Și-a înclăștat degetele pe un borcan din plastic, plin cu sare. A luat un pic de sare între degetele ei uriașe și a presărat-o peste pastă. După care, a mai adăugat niște chili verde și semințe de susan. A apucat pisălogul și a mărunțit încă puțin mirodeniile,

lără să le mai zdrobească, însă, nu cu putere, ci mișcând încet pisălogul în adâncitura pietrei. Treptat, mirosul mirodeniilor a devenit mai pătrunzător și a căpătat un ușor iz de lămâie. Mătușica Latha a început să vorbească în timp ce prepara mirodeniile.

— Vezi tu, Leela, fiecare mirodenie are un miros aparte. Adevărata provocare este să cununi mirodeniile între ele. Ca și în viață, unele cununii rezistă — ca cea dintre mine și unchiul tău. Noi ne-am potrivit destul de bine. Alte cupluri nu au avut norocul ăsta. Sora mea are un soț înfiorător. N-o ascultă niciodată.

Un zâmbet triumfător i-a răsărit pe chip.

— Nici nu se compară cu Krishenbhai al meu.

A ridicat din umeri și grăsimea ei a început să facă valuri.

Pe aragaz, uleiul era încins. Mătușica Latha s-a dus repede și a aruncat înăuntru cepele și pasta. Mirosul a explodat în aer. M-am tras înapoi spre măsuța de lângă fereastră, în timp ce mătușa cerceta cu atenție conținutul din oală și-l amesteca energic. Flăcările de un albastru-gălbui îi luminau bărbia dublă.

— Vino-ncoace, Leela, și amestecă aici, m-a strigat ea.

M-am dus în dreptul aragazului și am apucat instrumentul plat, ca o lingură, pe care-l întrebuințase și ea.

— Amestecă încontinuu cepele până devin transparente, mi-a cerut și s-a rostogolit până în cealaltă parte a încăperii.

Am privit cu atenție prin pâcla care ieșea din oală. Aburul mi-a udat obrajii ca o sărutare caldă. Am amestecat cu grijă cubulețele albe din oală. Deodată, am simțit un miros nou, cu totul diferit, un miros urât, ca de mort.

Am făcut un salt înapoi de parcă aș fi simțit o palmă peste față. Lingura mi-a scăpat din mâini și a zdrăngănit pe podea. Într-o frântură de secundă, mătușa parcursese deja distanța de doi metri care ne separa și se afla lângă mine.

— Ce e? Ce s-a întâmplat? Te-ai stropit cu ulei?

— Nu, nu, e... e din cauza mirosului, atâta tot. M-a luat prin surprindere.

M-am simțit ca o proastă încă dinainte de a deschide gura. Am tăcut imediat și m-am uitat nervoasă la mătușa.

Însă în loc să fie furioasă, a zâmbit, de astă dată, cu adevărat amuzată. Zâmbetul îi dădea o cu totul altă expresie.

— Acum sunt convinsă că mama ta nu te-a învățat niciodată să gătești. Am crezut că mă minți.

A luat o altă lingură și a început să amestece cu putere cepele care nu mai scoteau acum șuieratul acela și se colorau treptat în maroniu.

— Dar nu face nimic, să știi. Instinctul tău a fost bun — ascultă-ți mirosul, îți va spune multe, mi-a zis, mestecând mai departe. Ceapa degajă un miros specific atunci când se evaporă apa. De aceea, ochii te ustură și îți lăcrimează. Așa că trebuie să o călim ca să iasă apa din ea.

S-a oprit și s-a uitat la mine.

— La început, ceapa se revoltă. Nu vrea să dea drumul apei dinăuntru, se teme că va muri. Își cântă cântecul, țipă la tine și te blestemă. Și emană un miros oribil. Dar, până la urmă, focul și uleiul înving, iar ceapa se dă bătută. Își pierde mirosul ca un muribund care-și dă ultima răsufare, pentru ca mai apoi să se amestece cu restul mâncării.

A făcut o pauză teatrală.

— Mirosul cepei este mirosul morții.

M-am uitat fix la ea, cu uimire. Expresia mătușicii Latha se mai îmblânzise și ochii îi sticleau, în urma unui zâmbet.

— Vei fi o bucătăreasă grozavă, copila mea, mi-a spus.

Toată ziua, cât am gătit, mătușa mi-a vorbit despre familia Ramdhune. Erau singurii prieteni pe care-i avea în Franța. În fiecare sâmbătă, veneau la ea la cină și în fiecare duminică, Krishenbhai lăsa magazinul în seama unui puști din Sri Lanka, pe nume Arun, și o ducea pe mătușa cu mașina ca să ia prânzul la familia Ramdhune.

— Pe-aici nu e ca în Anglia. Nu sunt prea multe familii de indieni cumsecade. Dar soții Ramdhune sunt oameni cumsecade, mi-a zis în timp ce pasa roșiile, cu toate că nu sunt gujarati.

Le pronunța numele Ramdoon.

— Ramdoon — ce nume ciudat, nu-i așa, mătușico?

A pufnit-o râsul.

— În India, ar fi fost Ramdhun. Doar că, de trei generații încoace, familia lor n-a mai trăit în India.

— Și atunci ei de unde sunt? am întrebat, curioasă.

— Dintr-o insulă, undeva pe mare. Nu mai țin minte cum îi zice. Dar mulți hinduși s-au stabilit acolo. A fost colonie franceză.

— Ah, am zis eu, lămurindu-mă despre ce insulă era vorba, Mauritius, așa e, mătușico? E undeva între India și Africa.

— Da, Mauritius.

A dat la o parte castronul cu roșii și mi-a aruncat o privire fugitivă.

— Însă nu mai locuiesc acolo. Acum stau aici, la Paris.

Mătușa m-a informat că domnul Ramdhune lucra la poștă și că avea cetățenie franceză. După ce Mauritius și-a câștigat independența, soții Ramdhune au hotărât să se mute în Franța. Zece ani mai târziu, își cumpăraseră propriul lor bungalow, cu perete comun, în Bobigny.

— Domnul Ramdhune este un om de vază, a conchis mătușa.

— Îmi dau seama, i-am răspuns, deși nu îmi dădeam deloc seama.

La Nairobi, poștașii nu erau câtuși de puțin niște oameni de vază.

Soții Ramdhune aveau un singur copil, pe Clothilde Radha, căreia îi ziceau Lotti. Se născuse în Franța și era, prin urmare, franțuzoaică și nu o emigrantă ca părinții ei — sau ca unchiul și mătușa sau chiar ca mama. Eu și Lotti eram la fel, mi-am zis în sinea mea, căci eu mă născusem în Kenya, ca și tatăl meu. De aceea, noi eram diferiți, m-am gândit cu mândrie. De-abia așteptam să fac cunoștință cu familia Ramdhune și îndeosebi cu Lotti.

Până la șase seara, totul era gata. Cinci feluri de legume, două soiuri de linte, trei preparate din pui și alte tipuri de carne, orez, *papads* și *puri* stăteau aliniat pe măsuța de lângă fereastră și așteptau să fie mâncate. Tot acolo, se mai găseau și trei deserturi diferite, toate neîmpachetate. Dacă masa din seara trecută fusese bogată, socoteam eu, în mintea mea, aceasta avea să fie de trei ori mai somptuoasă. Casa era scăldată în aromele de migdală, de carne friptă, de salată de ananas și alte delicatese. Cărduri întregi de mirosuri noi și puternice îmi agresau nările și așa sensibilizate de atâta gătit.

— Așa e bine, a spus mătușa care ne supraveghea munca. Acum du-te și spală-te. Să fii gata repede, familia Ramdhune trebuie să sosească dintr-o clipă-n alta.

Sapte

~ **L**a ora șapte, s-a auzit soneria. Sosiseră. M-am schimbat pe fugă în hainele pe care mătușa ținuse neapărat să le port — un *kameez salwar*¹ roșu, înfiorător, pe care mătușa mi-l cumpăraseră ca un cadou de bun venit. Era, însă, cu cel puțin două măsuri mai mare, iar *kameez*-ul prea lung avea o croială care mă făcea să par șleampătă. Mătasea sintetică a *salwar*-ului mi se lipea de ciorapi și-mi făcea picioarele să arate ca niște bețe. M-a bătut gândul să mă schimb în altceva, dar n-am îndrăznit să o jignesc pe mătușa Latha. Toată satisfacția pe care mi-o dăduse lecția de gătit pierise cu desăvârșire. Nu îmi mai doream câtuși de puțin să fac cunoștință cu familia Ramdhune.

— Leela, am auzit vocea mătușii, izbindu-se de ziduri, ca o pocnitură de bici. Hai, vino odată. Ne-au sosit musafirii.

— Vin acum, mătușico, am țipat la rândul meu.

Pe când străbăteam, mâhnită, coridorul cenușiu, le auzeam glasurile și amestecătura de accente hindi, gujarati și britanic.

— Trebuie să fie nemaipomenit să o ai pe nepoata ta lângă tine, a rostit o voce tremurândă de femeie. În sfârșit, ți s-a întregit familia.

¹ Haină tradițională în India, formată dintr-un *kameez*, o tunică foarte lungă, până la genunchi, purtată peste un *salwar*, un pantalon gen pijama care se lărgeste ușor spre călcăie.

— Ea este nemaipomenită, a zis, pe neașteptate, unchiul.

— Fetele noastre indience sunt cu mult mai frumoase decât franțuzoaicele, a încuviințat cealaltă voce masculină.

— Asta pentru că sunt pure și inocente, a adăugat mătușa, niște fete cumiști.

Am cotit și m-am trezit față-n față cu legendara familie Ramdhune. Au tăcut cu toții și au început să mă măsoare din cap până-n picioare. Domnul Ramdhune semăna bine cu unchiul. Pășea cu aceeași grație lenevoasă în mișcări, dar avea în plus un barbișon scurt și părul alb, ceea ce conferea expresiei lui, altminteri, tinerești, demnitatea vârstei. Doamna Ramdhune era o versiune mai blândă și mai prescurtată a mătușii. Trupul ei ofilit era strâns într-un sari de șifon, de culoarea piersicii și a lămâii, care o făcea să semene cu o acadea învelită într-un ambalaj multicolor, cum au copiii mici. M-am mirat să văd ce ten închis aveau cu toții. Mai ales Lotti, a cărei piele era de un castaniu-roșcat, ca arama șlefuită. Nu era nimic franțuzesc în înfățișarea ei. Nu avea mai mult de un metru cincizeci și trei înălțime, iar părul negru îi atârna până la genunchi. Ochii ei mari și căprui aveau o căutătură ușor piezișă. Silueta ei era voluptuoasă și feminină, încorsetată în niște haine strâmte de culoare neagră. În fiecare nară, avea nu mai puțin de patru cercei. O stare de agitație o învăluia ca o membrană transparentă, starea aceea pe care o simți atunci când un lucru teribil de însemnat rămâne nespus.

Lotti a făcut primul pas. A venit la mine, sigură pe ea, mi-a luat mâinile într-ale ei și m-a tras în cercul lor.

— *Salut. Namaste*, mi-a spus în hindi, cu accent franțuzesc.

Buzele ei rujate s-au desprins într-un surâs și m-a sărutat pe ambii obraji. I-am întors salutul, în engleză, cu stângăcie.

— Bună, ce faci?

Zâmbetul i-a devenit pe dată mai larg.

— Ce accent englezesc ai, tare haios, mi-a spus, și ești atât de înaltă.

Era atât de plină de viață și de fermecătoare! M-am străduit să găsesc o replică potrivită, dar nu mi-a venit nimic în minte.

Mama ei mi-a sărit în ajutor.

— *Tiens*, Lotti. Ce tot spui acolo, nu vezi că se simte prost? Știi doar că de-abia a ajuns, trebuie să fie încă obosită.

M-a strâns în brațe, învăluindu-mă într-o aromă discretă.

— Sărmană copilă, îmi pare atât de rău de tatăl tău.

M-am îndepărtat brusc și am fost cât pe ce să izbucnesc în lacrimi. Doamna Ramdhune a mai făcut o încercare.

— Și cum găsești Parisul? E un oraș rafinat, nu-i așa?

— Până acum nu am văzut decât aeroportul, i-am răspuns eu.

— Nu se poate. Trebuie să remediem numaidecât situația. Nu te vei simți niciodată ca acasă aici dacă nu vei ajunge să iubești tot ce este franțuzesc, așa cum facem și noi.

— Așadar, vă place aici mai mult decât în Mauritius? mi-a scăpat din greșală.

A căscat ochii mari și parcă i-a dispărut ceva din expresia aceea de bună dispoziție. A deschis gura ca să zică ceva, dar s-a răzgândit. M-a mângâiat mai departe pe cap, dar și-a întors privirile către soțul ei.

— Cecil, i-a spus, ce-ar fi să-i scoatem la o plimbare cu mașina după-amiază?

A pronunțat „plimbarre”.

— De ce? i-a replicat el. Vreau să văd meciul diseară.

Doamna Ramdhune i-a aruncat o căutătură aspră.

— Nu crezi că ar trebui măcar să-i arătăm bieteii fetei minunatului nostru oraș pe timp de seară, ca să mai uite și ea de necazuri?

Apoi s-a întors cu fața la mine; își regăsise, din plin, buna dispoziție.

— Biată copilă orfană, a găngurit ea în timp ce mă mângâia pe cap.

Am început să-mi privesc furioasă picioarele. Prostănaca vorbea de parcă și mama ar fi fost moartă. Până să apuc să o corectez, a intervenit mătușa.

— Noi ne-am oferit să-i facem un tur al orașului, dar Leela a ținut neapărat să gătească azi, a spus ea, liniștită. Se vede că e fată de casă.

Brusc, am înălțat capul, mânioasă și am deschis gura ca să o contrazic. Apoi, ochii mei i-au întâlnit pe cei ai mătușii.

— Leela este o bucătăreasă desăvârșită, i-a zis ea, calmă, doamnei Ramdhune.

Am privit covorul. Era violet.

Grupul s-a mutat în sufragerie și s-a așezat, după vârstă, pe canapeaua tare ca piatra.

— Ah, da, fetele din India. Niște bucătărese excelente. Dar sunt convins că nepoata dumitale nu gătește la fel de bine ca dumneata, scumpă doamnă Patel, a spus domnul Ramdhune, politicos.

A mai tras o dată din pipă, după care a adăugat:

— Bunica mea, Sita, care l-a urmat pe bunicul tocmai din Bihar și a avut grijă de el cât timp el ne-a construit nouă drumurile și podurile din Mauritius, ei bine, bunica mea a fost o bucătăreasă desăvârșită. Dar tinerele din ziua de azi! a zis și i-a aruncat lui Lotti o privire care exprima deopotrivă regret și mândrie.

— Din păcate, lui Lotti nu-i plac decât hainele și arta. Așa pățești dacă faci un copil la Paris.

Doamna Ramdhune a sărit imediat în apărarea fiicei sale.

— Dar este prima din clasă, într-o școală de primă mână, unde se vorbește numai în franceză.

Obrajii domnului Ramdhune s-au îmbufnat brusc.

— Și nu știe o boabă din limba noastră, bhojpuri. Nu poate nici să vorbească cu propria ei bunică.

— Ce nevoie are să vorbească cu bunica ei când poate vorbi cu o lume întreagă, a ripostat doamna Ramdhune.

Domnul Ramdhune arăta ca un balon dezumflat.

— Nu sunt așa de sigur că asta e neapărat mai bine. Cel puțin, bunica ei o iubește și nu i-ar face niciodată vreun rău, a bodogănit el.

În încăpere s-a așternut tăcerea. M-am uitat la Lotti care stătea lângă mine și se juca cu brățara imensă de metal pe care o purta pe braț și la unchiul și mătușa care încercau să pară înțelegători, dar se bucurau în secret de cearta stârnită.

Domnul Ramdhune a adăugat:

— E vina școlii ăleia prostești la care se duce și care-i învață să se poarte ca niște bogătași.

Doamna Ramdhune s-a întors către noi și ne-a explicat:

— Soțul meu este îngrijorat din pricina noii pasiuni pe care o are Lotti pentru arta franceză.

Apoi, privirile i s-au oprit asupra lui Lotti și au devenit mai îngăduitoare.

— Dar fiica mea, draga de ea, este o fată cuminte, știu asta. Când va crește, își va scoate din cap ideile astea copilărești.

Ambii părinți s-au uitat îngrijiți la fiica lor. Dar Lotti s-a prefăcut că nu îi aude. Domnul Ramdhune începea să dea semne de nervozitate.

— Femeia asta care-i ministrul Educației are numai idei stranii, vrea să-i mute pe *banlieusards*¹ în muzee, în loc să-i lase la muncă.

Unchiul a început să râdă zgomotos și să bată din palme.

— Că bine ziceți, că bine ziceți, domnule Ramdhune.

Domnul Ramdhune a părut puțin surprins, ba chiar ușor nervos. L-a fixat pe unchiul cu o privire glacială. Apoi, i-a aruncat un zâmbet de superioritate și a continuat:

— *Monsieur* Bestiole de la *poste* este ceea ce numesc eu un ministru competent. Când a venit la noi la poștă...

Pe nevasta lui a apucat-o căscatul.

— Iar începe cu *Monsieur le Ministre* al lui.

A început să-și netezească pliurile sariului. Interpretând gestul ca pe o aluzie, mătușica Latha s-a grăbit să intervină.

— Ce sari frumos aveți, doamnă Ramdhune! De unde l-ați luat?

Doamna Ramdhune a zâmbit.

— Este șifon franțuzesc, să știți, și e tare scump. Dar eu l-am cumpărat din Lyon la jumătate din prețul pe care l-ai plăti la Paris. Trebuie să vii cu mine data viitoare, Lathaji.

Chipul mătușii exprima un amestec de invidie și dorință.

— Tare mi-ar mai plăcea, a replicat ea, dar am o casă de ținut și mai e și magazinul. Krishenbhai, după cum știi, nu e în stare să țină evidențele.

— Mare păcat, a răspuns doamna Ramdhune. Ai acolo de ales între atâtea lucruri minunate.

— Parisul a devenit mult prea scump, a căzut de acord mătușa, tușind.

¹ Persoane care locuiesc la periferie (fr.).

— Asta este și motivul pentru care ne-am mutat la Bobigny. Acolo poți cumpăra totul la jumătate de preț, a adăugat doamna Ramdhune.

Mi-am reținut un zâmbet. Înțelegeam acum de ce mătușa și doamna Ramdhune se aveau așa de bine.

— Sunt cele mai bune prietene fiindcă amândouă iubesc la fel de mult banii, mi-a rostit încet Lotti.

Surâsul pe care mă chinuisem să mi-l rețin a ieșit la iveală.

— Hai să mergem undeva unde putem vorbi, mi-a spus Lotti și a zâmbit și ea.

M-a luat de braț și m-a condus pe balconul minuscul.

— Ah, așa e mai bine. Era zăpușeală înăuntru.

Și-a scos capul în bătaia vântului.

— Dar ție ți-e frig, a spus ea repede. Am uitat că tu nu ești încă obișnuită cu clima noastră. Nu vrei să intrăm?

— Nu, nu, te rog, m-am grăbit să-i spun. Mă simt bine aici, e prima oară când ies afară de când am ajuns.

— Poftim? a făcut ea și a ridicat din sprâncene până la jumătatea frunții.

Am schițat un surâs amar.

— Mătușa zice că e prea primejdios să ieșim afară, chiar și pe balcon.

Expresia ei devenea tot mai nedumerită.

— Pesemne că mătușica Latha se uită prea des la televizor, a zis și a clătinat din cap. Aici nu sunt probleme. Acele *banlieues*¹ cu adevărat periculoase sunt cu mult mai spre sud și spre vest. Aici suntem aproape în Paris.

M-am simțit oarecum ușurată la auzul vorbelor ei, după care am avut o tresărire de emoție. Deci, Parisul nu era chiar atât de

¹ Periferii (fr.).

departe. M-am întors încet cu fața în bătaia vântului geros. Pielea mi s-a făcut de găină și vântul a șters de pe ea orice urmă a mirosului de mâncare în care fusese învăluită.

— Ahh... Acum simt și eu cu adevărat că sunt în Franța.

Lotti și-a apropiat obrazul ei cald de al meu și m-a strâns cu putere de mână.

— Firește că ești.

Opt

— **M**i-am petrecut prima lună în Franța așteptând un telefon de la mama. Am așteptat cu o voință pe care nici măcar claustrofobia apartamentului n-a reușit să mi-o știrbească. Uneori mă concentram atât de tare să aud telefonul încât, din pricina încordării, mă apucau durerile de cap. Adormeam cu greu. Când mă trezeau dimineața ca să mă cheme la micul dejun, aveam ca o ceață peste ochi și mă simțeam apatică. Mirosul trist și ranced al apartamentului se prindea de mine și mă condamna la o izolare totală.

Apoi, într-o seară, pe când eram cu toții la masă, a sunat telefonul. Capul mi-a tresărit cu o mișcare bruscă.

Mătușa m-a privit încruntată.

— Trebuie să fie unul din soții Ramdhune. Lasă-l pe unchiul tău să răspundă.

Unchiul s-a ridicat cuminte și s-a îndreptat încet către telefon. A răspuns la al șaselea țârâit.

— Alo? Da. Eu sunt, a rostit el cu o voce nesigură, de parcă interlocutorul ar fi fost o persoană pe care nu o cunoștea.

Apoi, dintr-odată, și-a schimbat tonul.

— Da, da, a spus el cu emoție în glas.

N-am mai stat să mă cheme. Am știut că ea era. Am alergat în hol și am așteptat nerăbdătoare cât timp unchiul a salutat-o și

i-a adresat întrebările obișnuite. Și el era emoționat. Mâna cu care ținea telefonul îi tremura. În cele din urmă, mi-a înmănat receptorul.

— Leela?

Glasul ei părea atât de aproape. Mi s-a uscat gâtul. Am încercat să spun ceva, dar n-am reușit să scot nici un sunet.

— Zi ceva, a spus unchiul și mi-a dat un ghiont peste umăr. Doară nu dă atâția bani ca să te asculte pe tine cum taci.

Mă holbam la dispozitivul de comunicare din mâna mea. Aveam atâtea să-i spun.

— Leela, mă auzi? a răsunat glasul ei ușor temător.

Mă blestemam în gând. Momentul se strica în mod inevitabil ca un lapte lăsat prea mult în soare.

— Mami, te aud, am reușit în cele din urmă să articulez.

— Da, știu că mă auzi, mi-a răspuns pe un ton iritat. Îți place la Paris?

— Da, mami, totul e... e minunat.

Asta voia să audă. Iar unchiul și mătușa ascultau cu urechile pâlnie.

— Ce... ce faci?

— Bine. Casa e cam mică, totuși. Și e frig și plouă întruna. N-am mai văzut soarele de o lună.

A avut un râs ușor tremurat.

— Acum știu de ce sunt englezii așa. Fiindcă nu-și pot scoate umezeala din oase.

Am râs și eu, dar în mintea mea se conturase o întrebare. Când ai să mă iei de aici, mami?

— Și ce planuri ai, Leela? Te vei înscrie la vreun colegiu? Nu trebuie să-ți întrerupi studiile, altfel mintea ți se va toci.

— Aici? am tresărit eu. Dar cum? Totul e în franceză.

— Trebuie să existe și cursuri în engleză, doar nu toată lumea vorbește franceza. Roagă-l pe Krishenbhai să-ți găsească ceva. Mă mir că nu s-a interesat până acum. Dă-mi-l la telefon.

— Dar, mami, de ce atâta deranj? Mă pot duce la universitate în Anglia când voi veni la tine. Nu voi pierde decât un an, iar cărțile le voi citi acasă împreună cu tine.

Chiar și eu m-am minunat de viclenia mea. Ce introducere potrivită pentru a-i da mamei ocazia să-mi spună când avea să mă ia acasă. Am tras cu putere aer în piept.

A urmat o tăcere lungă la celălalt capăt al firului. Când a vorbit, vocea ei era schimbată, distantă.

— Leela, mi-a spus, subliniind „e”-ul așa cum făcea și tata când urma să-mi dea o veste proastă, nu... nu pot să te aduc aici anul ăsta... Casa lui Atul e prea mică. Iar Sunil și Anil sunt atât de greu de stăpânit. Nu sunt servitori și eu trebuie să fac totul singură. Sheilabehn nu zice nimic, dar eu tot am sentimentul că o deranjăm. Aș vrea să mă mut — să-mi găsesc un apartament doar al meu, dar Londra e un oraș tare scump. Mai scump decât mi-am închipuit eu vreodată...

Glasul i s-a stins.

Eu nu puteam să zic nimic. Dezamăgirea mă amuțise. Am apucat strâns receptorul de parcă ar fi fost ultimul lucru care mă mai lega de familia mea.

— Leela, i-am auzit vocea, gata să izbucnească, unchiul și mătușa se bucură că stai cu ei. Curând, cât de curând am să pot, am să vin să te văd.

N-am zis nimic.

— Leela? Mă auzi?

Am scos un sunet gătuț.

— Dă-mi-l pe unchiul tău, Leela, mi-a cerut.

Fără să spun nimic, i-am dat receptorul unchiului și am fugit la mine în cameră.

Am zăcut acolo, fără să pot dormi, recapitulând în minte conversația. Oare era supărată pe mine? Oare i s-a plâns Krishenbhai de mine înainte ca eu să vorbesc cu ea? Priveam sus, într-un punct fix, pe întuneric, fără să plâng. Mă simțeam ca atunci, la incinerare, ca și cum aș fi ajuns la sfârșitul existenței și totul în mine se îndrepta scârțâind spre ultima gară. Apoi, am auzit pași pe coridor și cineva s-a oprit în fața ușii.

— Leela, a șoptit unchiul.

Am închis ochii și m-am prefăcut că dorm.

— Leela.

Ușa s-a deschis cu un scârțâit. Unchiul s-a oprit și m-a privit pentru o vreme, după care a închis cu grijă ușa la loc. Mi-am ținut ochii strâns închiși și trebuie că am adormit până la urmă, căci m-au trezit glasurile ce răsunau cu putere în întuneric. Mătușa Latha și Krishenbhai se certau.

— Sst... nu ridică vocea, o să te audă, i-a șoptit răspicat Krishenbhai.

— Nu-mi pasă, i-a răspuns mătușica Latha cu vocea ei ascuțită, dintotdeauna. Lasă să audă. Nu spun minciuni. Habar n-ai cât e de leneșă — se trezește târziu, bântuie prin casă, nu vorbește nimic și se uită de sus la noi. M-am săturat. Așa nu se mai poate.

— Am putea să o trimitem la facultate. O să învețe repede franceza. Am putea să o înscriem mai întâi la niște cursuri de franceză. Mama ei m-a rugat.

Mătușica l-a întrerupt scoțând un sunet scurt, undeva între un țipăt și un sâsâit.

— Să o trimitem la facultate? Și de unde o să avem bani pentru așa ceva?

— Universitățile de stat nu costă atât de mult, s-a hazardat Krishenbhai.

— Prostii, totul costă aici, iar noi avem o ipotecă de plătit și trebuie să ne gândim la viitorul nostru. Oricum, nu crezi că am făcut destule pentru ea? I-am oferit un acoperiș deasupra capului, mâncare și haine. Dacă vrea să facă studii, să le plătească maică-sa.

— Chiar n-ai pic de suflet? Este fata fratelui meu. Ce-ai vrea să fac cu ea? s-a auzit glasul unchiului acoperindu-l pe cel al mătușii.

Acum țipau amândoi.

— N-ai decât să o iei cu tine, de vreme ce e fata fratelui tău. Eu m-am săturat să o văd cum se fâțâie prin casă, a ripostat mătușa.

— Foarte bine, atunci, a zis unchiul liniștit. Mâine o voi lua cu mine la magazin.

Am auzit ușa de la dormitorul lor trântindu-se, după care s-a așternut din nou tăcerea.

În dimineața următoare, Amma a început să mă zgâlțâie ca să mă trezesc.

— Scoală-te. Vor să-ți vorbească, mi-a spus și a plecat.

M-am îmbrăcat în viteză și am străbătut coridorul până în sufragerie. Mă așteptau deja, bățoși, așezați unul lângă altul pe canapea.

Unchiul a luat cuvântul.

— Am hotărât împreună, mătușa ta și cu mine, că cel mai bine ar fi să vii și să-ți faci de lucru pe la magazin. Stai prea mult în casă, nu e sănătos.

Vorbise cu blândețe, fără să mă privească însă în ochi.

Am dat din cap aprobator, prefăcându-mă, la rândul meu, că nu auzisem nimic noaptea trecută. M-am simțit imediat inundată de un val imens de ușurare. Nu va mai trebui să o văd pe Amma și să ascult muzica din filmele indiene ale mătușicii Latha,

muncind ca o sclavă în bucătărie. Nu va mai trebui să rămân încuiată în apartamentul sângieru cu obloanele țintuite; nu va mai trebui să gătesc și să tot gătesc, întruna, până mi se îngălbenesc unghiile și până când mirosul condimentelor îmi îmbăcsește părul și sudoarea. Apoi, am simțit un junghi de spaimă.

— Dar dacă sună mama când sunt plecată?

— E foarte puțin probabil, m-a asigurat el. Lucrează toată ziua la magazinul fratelui ei, nu-i așa?

— Da, am încuviințat încet.

— Iar seara te vei întoarce înainte ca ea să sune.

L-am privit încurcată.

— Nu uita că Londra e cu o oră în urma noastră, mi-a explicat el.

— Dar... dar dacă vine să mă ia și sună ca să ne anunțe?

Au avut un schimb de priviri; neliniștea mea creștea.

Apoi, mătușa m-a apucat de umeri și m-a strâns în brațe.

— Dacă va fi așa, să știi că am să te sun la magazin și tu ai să o suni imediat înapoi.

— Adică o să pot să o sun în Anglia?

— Firește.

Au dat amândoi din cap aprobator.

— Mulțumesc, vă mulțumesc, am spus cu o voce pițigăiată, răsufând ușurată.

Se uitau și ei la mine și ceva din ușurarea mea se oglindea și pe chipurile lor.

Nu le-am mai vorbit niciodată despre asta. Nu-mi permiseseam să nu am încredere în ei.

Nouă

N-a durat mult până când viața alături de Krishenbhai și de mătușa Latha să devină rutină. De unde zilele fuseseră un lung șir de impresii derizorii proiectate pe un fond de așteptare nesfârșită, ele au devenit familiare și previzibile. În timpul săptămânii, munceam împreună cu unchiul la magazin, iar în weekend, mergeam la familia Ramdhune. Șablonul invariabil îmi oferea un sentiment de siguranță și de stabilitate. În sfârșit, senzația aceea că pășeam pe coji de ouă, senzație care mă însoțise pretutindeni încă de la Nairobi, se risipea acum încetul cu încetul. Chiar și eventuala plecare în Anglia începea să mi se pară îndepărtată și ciudat de ireală. Încă le mai duceam dorul mamei și fraților mei. În lumea rece și străină în care ajunseseam să trăiesc, mă agățam cu putere de amintirile pe care le aveam cu ei. Ei erau familia mea — a mea — într-un fel în care nici mătușa și nici măcar Krishenbhai n-ar fi putut deveni vreodată. Dar dorul sfâșietor a cedat puțin câte puțin în fața acceptării indifferente a despărțirii. Foarte s-au preschimbat treptat în vise, familia mea, casa noastră din Parklands, chiar și tata.

PENTRU MINE, ZIUA ÎNCEPE la șase dimineața. De îndată ce ies din clădirea care este acum casa mea, trag adânc aer în piept. Pustietatea întunecată a dimineții este odihnitoare, nu cere nimic

de la mine. Simt cum liniștea mă înconjoară. Mă îndrept spre stația de metrou. La ora aceasta, oamenii merg în aceeași direcție, în grupuri mici. Cafenele și *boulangeries*¹ strălucesc învăluite într-un nimb de lumină caldă și aurie. Aroma încântătoare de pâine proaspătă mă urmărește când trec pe lângă ea.

Adeseori, până să ajung la metrou, cerul dinspre răsărit îmbracă un cenușiu șters. Lumina firavă șlefuieste contururile și îmblânzește hidoșenia clădirilor. Cobor treptele care ajung în măruntaiele pământului unde mirosurile nopții se năpustesc din nou asupra mea. Metroul de 6.45 înspre Nation este mereu plin de lume — muncitorii din tura de noapte care se întorc acasă și cei de dimineață: telefoniștii, polițiștii, instalatorii și muncitorii în construcții.

Cei din tura de noapte stau în poziții bizare care le trădează tensiunea ascunsă. Trupurile lor sunt câmpuri de luptă între oboseala epuizantă și energia de la muncă. Cei ce muncesc ziua sunt altfel. Par pustiiți. Machiajul femeilor nu este prea reușit, arată de parcă ar fi fost aplicat de niște mâini adormite. Stau cu toții prăbușiți pe bănci, înșirați ca păpușile pe raft.

De la Nation, urc scările până la linia de suprafață, una dintre cele mai vechi linii de metrou din oraș, care mă duce în La Chapelle. Ador fragilitatea și forța încregăturii de șine pe care se deplasează vagoanele.

Într-o zi, în toiul iernii, zăresc o femeie care dă de mâncare la porumbei pe sub bare și le vorbește duios. Este înfășurată într-un palton uriaș de culoare neagră și corpul ei pare un imens pătrat neregulat. Pe cap poartă o pălărie din tweed cu o panglică verde, din stofă; de sub ea îi iese părul cărunț, încâlcit. Mă impresionează dragostea ei pentru păsări. Pare o bătrână excentrică și

¹ Brutării (fr.).

care n-are cu cine vorbi. Apoi, văd geanta de lângă ea și îmi dau seama că e săracă și că a venit să vâneze porumbei. Vreau să țip ca să le avertizez pe păsări, dar o face trenul în locul meu. Frânează, cu un scrâșnet, într-o haltă deasupra capului meu, sperindu-ți porumbeii. Femeia privește în sus, obrajii îi ard de furie și țipă la tren. Privit de sus, chipul ei arăta înfiorător. Trăsăturile i se prelinseseră unele în altele de parcă cineva le-ar fi frecat cu un obiect coroziv dur. Gura ei arată ca o rană nebandajată. Mă vede că mă uit țintă la ea și, mișcându-se cu viteza unei femei tinere, aruncă în mine cu firimituri de pâine. Mă feresc și o iau la fugă, iar din urmă se aud blesteme pe care nu le înțeleg.

Până la 7.15 ajung la magazin. Peste tot în jur, străzile se trezesc molcome la viață. Tamilezii din Sri Lanka și arabii vorbesc încet unii cu alții, pe limba lor, în timp ce mătură în fața magazinelor și își scot afară cutiile cu legume. În fața cafenelelor, pe trotuar, chelnerii scot mesele și așază scaunele cu ușurința rutinei. Uneori, câte unul din ei mă mai fluieră sau îmi spune ceva în franceză fără ca eu să înțeleg.

Dau cu mătura, car afară lăzile cu legume, le așez cu grijă și șterg vitrina de praf. Când termin cu toate aceste treburi, aprind două bețișoare parfumate în dreptul figurinelor colorate care-i înfățișează pe Vishnu, pe Lakshmi și pe Ganesh cu capul lui de elefant. E ideea mătușicii Latha. Insistă să fac asta în fiecare zi. Nu-mi place mirosul bețișoarelor. Simt că mă sufocă. Dar se face 8.30, începe goana matinală către locul de muncă. Așa că îmi ocup poziția în pragul ușii.

Îi privesc cum trec. Bărbații în costume și paltoane lungi, femeile pe tocuri înalte și cu servietele lor elegante. Nimeni nu vorbește. Merg grăbiți — cu capetele plecate, cu picioarele-n mișcare — trecând de la viața de noapte la cea de zi. Timp de

douăzeci, treizeci de minute, merg înșirați, fără oprire. Apoi, mulțimea se rărește până rămâne doar un firicel — majoritatea, gospodine sau șomeri.

Îmi place să văd cum trece mulțimea de funcționari. Stau în pragul ușii și aspir aerul vieților lor — mirosul uscat și metalic al aerului condiționat, mirosul sărat al transpirației uscate, cafea, țigări și, apoi, un alt miros necunoscut. Îmi atinge atât de ușor nările, atât de fin și de delicat, încât este greu de surprins. Oamenii nu-mi observă nările adulmecând sau nu le pasă.

Tânjesc să fiu ca ei, să mă scufund în aroganța lor, să țin pasul cu ei. Pentru mine, sunt ca niște zei. Și tânjesc să fiu invulnerabilă, ca ei.

Pe la ora 9, când se termină cu mulțimea, apare și unchiul. Paltonul său lung și negru nu face nici o încrețitură la umeri. Poartă pălăria așezată pe o parte, înclinată într-un unghi perfect. Arată ca unul din clienți. Chiar și răsufierea sa are un miros franțuzesc — de cafea neagră amăruie.

— Bună dimineața, drăguță, îmi spune și mă sărută pe obraji.

Are mereu buzele umede. Mă întorc cu spatele și dau să mă șterg pe față. Dar el mă vede și în fiecare zi așteaptă să fac acel gest. Și apoi, o emoție fără nume îi atinge chipul și face ca mușchii cei mai mici ai obrazilor să-i tresară zglobii ca niște peștișori aurii.

Se întoarce și privește afară, pe stradă. La fel fac și eu. Când se întoarce, figura lui e imobilă.

— Ai făcut tot ce trebuia? mă întreabă din senin în timp ce se îndepărtează. Ai aprins bețișoarele parfumate?

Privirile îi alunecă până la statuetele de pe raftul suspendat, din lemn.

— Știi că mătușica Latha așa ar face...

— Da, totul e în ordine, i-o tai eu brusc.

Unchiul se așază în spatele tejghelei și își scoate ziarul.

— Și acum la treabă, drăguță, azi avem multe de făcut.

Ăsta e semnalul că trebuie să mă retrag în camera din spate.

Dar eu rămân în picioare, într-o poziție stingheră, în fața lui, încercând să trag de timpul petrecut în afara cămăruței.

— Ce scrie în ziar, unchiule? Ceva vești de acasă? Mai sunt tîscoale?

El se preface că parcurge în grabă titlurile. Apoi, își ridică încet privirea.

— Nu, micuțo. Nimic despre Kenya. Absolut nimic, astăzi.

Împreună așteptăm să sosească rând pe rând clienții.

Doamna Gunashekharan, văduva fostului proprietar de la care a cumpărat unchiul magazinul, își face apariția în fiecare dimineață ca o regină. Încă se mai așteaptă ca unchiul să-i dea toate alimentele pe gratis, așa cum a făcut timp de șase luni după moartea soțului ei.

Acum plătește, strâmbând din nas la vederea prețurilor și spunând că sunt mai mari decât pe vremea când soțul ei era proprietar. Cred că îi convine mai mult că acum poate să ne jignească de vreme ce plătește, decât atunci când trebuia să fie drăguță cu noi tocmai fiindcă nu plătea.

Eu mă ocup de ea de fiecare dată. Încerc să o ademenesc în camera din spate, sub pretextul de a-i arăta mirodeniile proaspete din Sri Lanka pentru ca remarcile ei zgomotoase referitoare la prețuri să nu ne sperie clienții.

După ce pleacă ea, vin cei din Bangladesh care au un restaurant indian, Sitar. I se adresează unchiului în hindi, iar unchiul le răspunde în franceză.

O face pentru a nu-i încuraja să devină prea familiari. Se teme că, dacă le-ar vorbi în hindi, ar începe să-i ceară favoruri — iar

unchiul urăște să spună nu la o rugămintă adresată în mod direct. Vin în fiecare zi, dar nu cumpără decât mărunțișuri — mirodenii, *papads*, murături. Carnea, orezul și legumele le comandă direct de la angroșiști, aceiași care ne furnizează și nouă marfa.

În timp ce-și fac cumpărăturile, îi văd cum trag cu ochiul la mine, de după colț. Îmi trece prin minte ideea că poate vin la magazin ca să mă vadă pe mine, dar o alung repede, ridicând din umeri. Vin mai degrabă ca să cerceteze casetele video și să închirieze una pe care să o vadă liniștiți noaptea. Opt dintre ei locuiesc într-o garsonieră din Montmartre, îmi spune unul din ei. Și proprietarul le cere 2 800 de franci când nu au nici măcar apă curentă și nici baie proprie.

Gospodinele tamileze vin pe la unsprezece, după ce și-au trimis bărbații la muncă și copiii la școală. Poartă sariuri din nailon, iar părul negru, uns cu tot felul de uleiuri, le atârnă în cozi împletite pe spate sau este prins sus, în niște mici cocuri. Zăbovesc printre rafturi, strâmbând din nas la vederea condimentelor *masala* și studiind cu atenție orezul și bananele pe care le importăm la prețuri mari din țările lor.

Vizitele gospodinelor se suprapun uneori cu cele ale „îndrăgostiților” — un cuplu bizar care locuiește prin apropiere. Vin la magazin de două-trei ori în fiecare zi. Prima oară, dimineața, pe la 11.30, ca să cumpere bere, țigări și apă minerală. După-amiaza, vin ca să cumpere de mâncare, de obicei alimente gata preparate, la conservă, și prezervative. Pe acestea din urmă, unchiul le înmânează bărbatului cu dinții stricați, în timp ce se holbează la buricul femeii, întotdeauna la vedere între jeanși și bluzele-sari pe care le poartă pe post de tricouri. De fiecare dată sunt înlanțuiți cumva unul de celălalt — de brațe, de picioare sau de buze. Gospodinele se holbează la ei fără să încerce să-și mascheze

dezgustul. Dar îndrăgostiții nu se sinchisesc. Ies din magazin (inându-și fiecare mâna în buzunarul celuilalt.

M-am obișnuit cu noua mea lume. Zilele previzibile se înlanțuie una după alta, de parcă aș fi încă la școală la Nairobi. Doar că acum, în loc să capăt o educație, muncesc în magazinul lui Krishenbhai. Nu mă simt niciodată ca acasă pe străzile Parisului, așa cum se simte Lotti. Sunt o străină aici, întocmai ca unchiul și ca mătușa, un copil al străzii care întrezărește, prin lumina lumânărilor, o cină în familie. Lumea mea se rezumă tot la apartamentul cu draperii sângerii și la magazin.

Sece

~P e măsură ce am cunoscut-o pe Lotti mai bine, admirația mea pentru ea a crescut. Era frumoasă și inteligentă. Doamna Ramdhune nu se lăudase degeaba când spusese că Lotti era printre primii la ea în clasă. Și vorbea extraordinar franceza. Ceea ce mi s-a părut greu de crezut a fost că m-a ales pe mine să-i fiu prietenă. Într-o zi, am întrebat-o ce a găsit la mine. A izbucnit în râs. Îi plăcea să râdă. Apoi, m-a măsurat din cap până-n picioare, ca un bărbat.

— Păi, în primul rând, ne completăm, a spus ea. Eu sunt scundă și plinuță. Tu ai pielea albă și ești înaltă și totul la tine este fin și delicat de parcă ai fi o statuie indiană.

— O statuie indiană? Unde ai văzut tu așa ceva?

Am făcut ochii mari de spaimă.

— Doar nu te referi la vreuna din statuile mătușii Latha, nu? A pufnit-o râsul.

— Nu, nu. Acelea nu sunt statui indiene veritabile. Mă refer la cele de la Guimet.

— Geemay? Asta ce mai e?

— Le Musée Guimet? Cel mai grozav muzeu din Paris.

— Dar cum se face că au statui indiene acolo?

— Cineva le-a colecționat — laolaltă cu alte obiecte din China, Thailanda, Japonia, toate din Asia, de altfel, mi-a răspuns Lotti.

Și toate sunt adăpostite într-un castel minunat, înconjurat de o grădină care devine un adevărat paradis pe timpul verii. Este, negreșit, cel mai frumos din toate muzeele. Trebuie să-i rogi pe mătușica Latha și pe Krishenbhai să te ducă să-l vezi.

M-am gândit la Krishenbhai și la mătușica Latha și mi-am dat pe loc seama de imposibilitatea unui astfel de eveniment. În toate săptămânile petrecute alături de ei, nu i-am auzit măcar o dată pomenind ceva de vreun restaurant, ce să mai vorbim de muzee. Am încercat cu disperare să par indiferentă când am întrebat:

— Dar, de fapt, de ce vor oamenii să vadă statui din India?

— Fiindcă sunt frumoase, mi-a spus ea și ochii i s-au umplut de strălucire. Fiindcă oamenii de aici prețuiesc frumusețea fără să țină cont de unde provine.

— Mi-ar plăcea să pot vedea și eu, am șoptit, printre suspine.

— Desigur că poți. Oricine poate merge la muzeu.

A scos o carte și a început să dea paginile.

— Uite, am să-ți arăt pe hartă unde e.

Mi-a întins cartea la pagina la care era deschisă.

— Uite, aici, în al șaisprezecelea *arrondissement*¹.

M-am încruntat la vederea pătrățelelor rozalii de pe foaie. Apoi, mi-am îndreptat privirile în altă parte.

— Ce s-a întâmplat? m-a întrebat.

— Nimic, am murmurat, rușinată.

— Hai, zi, ce este?

M-a întors cu fața spre ea.

— Nu vorbesc franceză. Nu mă duc nicăieri, de teamă, i-am mărturisit cu inima strânsă.

¹ Arondisment (fr.) — unitate teritorial-administrativă din Franța, mai mică decât departamentul. Parisul este împărțit în douăzeci astfel de arondismente.

A părut uluită pentru o clipă. După care, a început să râdă.

— Desigur, așa este, ce prostie din partea mea. Pot să-ți explic cum să ajungi. Îți desenez și o hartă, dacă vrei.

— Nu, lasă, Lotti. Sunt... sunt oricum prea ocupată, m-am bâlbâit eu.

— De ce? De ce nu te duci într-o duminică? a insistat ea.

— Las-o baltă, i-am răspuns, nervoasă. Nu mă duc și gata.

A rămas tăcută ceva timp. Poftim, așa mi-am pierdut și singura prietenă, mă gândeam cu amărăciune.

Când m-am uitat în cele din urmă la ea, am văzut că mă privea cu ochi veseli.

Am zâmbit, ușurată.

— Nu-ți face griji, m-a liniștit. Știu exact de ce ai nevoie.

LOTTI S-A OCUPAT de toată problema cu o viclenie machiavelică. Mai întâi, și-a convins părinții că trebuia să știu și eu un pic de franceză.

— Nu-i nimic dacă mătușa și unchiul nu știu franceza, tati. Dar cum rămâne cu Leela? O să rămână mută pentru tot restul vieții, muncind ca o sclavă în prăvălioara lor amărâtă?

— Sunt sigur că nu astea le sunt intențiile, Lotti, a replicat domnul Ramdhune. Fără îndoială că, într-o bună zi, se va mărita cu un bărbat cumsecade, așa cum scumpa ta bunică s-a măritat cu tatăl meu.

Lotti s-a dat bătută. A încercat apoi cu mama ei.

— *Maman*, n-ai putea să o convingi pe mătușica Latha să o lase pe Leela la cursurile de franceză de la Alliance? Biata fată e mută.

— Dar cheltuielile, draga mea..., i-a răspuns cu înțelepciune mama ei. Și cine să se ocupe de magazin și de gătit cât lipsește ea?

— Hm.

Logica mamei lui Lotti era imbatabilă.

— Aș putea să o învăț eu, *maman*, duminica? Și i-ar fi de folos ca să servească mai bine clienții la magazin, nu-i așa?

De această dată, era rândul doamnei Ramdhune să fie redusă la tăcere de logica fiicei sale.

— Înțeleg ce vrei să spui, copila mea. Dar nu vreau să te implici în ceva prea complicat pentru tine. Știi doar că ai *le baccalauréat* peste șase luni. Nu vreau să te distragă de la studiu.

— Cum să mă distragă, *maman*? i-a spus Lotti, agitată. *Papa* oricum nu mă lasă să studiez duminica. Și cu ocazia asta, o să și recapitulez ce-am învățat. Căci nu există un mod mai bun de a învăța decât explicând altcuiva ceea ce ai învățat. Și unde mai pui că e și o modalitate de a exersa pentru examenul de profesorat. Doar vrei să ajung profesoară, nu?

Chipul doamnei Ramdhune s-a înseninat. Își dorea din toată inima ca Lotti să ajungă profesoară și să dea examenul de admitere la colegiul de pregătire al profesorilor, anul următor. Profesoară în Franța! O meserie mai bună chiar decât cea de diriginte de poștă. Doamna Ramdhune a închis ochii pentru a se delecta cu imaginea fiicei ei, predând în fața unei clase de copilași francezi.

Lotti a zâmbit triumfătoare.

— ȘTIȚI, scumpă doamnă Latha, Clothilde a noastră o iubește tare pe mult pe Leela, a început doamna Ramdhune.

Mătușa a dat din cap aprobator.

— Da, mă bucur să constat că Leela este destul de bine-crescută. Mă temeam să nu cumva să fie vreo sălbatică, fără maniere și cultură.

— Sunt tare mulțumită că se înțeleg așa de bine. Lotti n-a mai avut prieteni indieni până acum. Dar Leela a avut o influență pozitivă asupra ei, i-a arătat valorile noastre indiene, a adăugat, după care s-a întors către soțul ei. Nu-i așa, Shiva?

Domnul Ramdhune a mormăit o încuviințare și s-a concentrat asupra curățării pipei. Mi-am ațintit privirile asupra covorului.

— Sunteți prea amabilă, doamnă Ramdhune, a spus mătușa.

M-am uitat repede cu coada ochiului la chipul mătușii. Încordarea îi mai dispăruse și părea chiar pe punctul de a zâmbi. Mi-am coborât din nou privirile.

Doamna Ramdhune a continuat cu blândețe în glas:

— Ei bine, Lotti a noastră a avut o idee minunată. Poate să o învețe pe Leela ceva franceză. În loc să piardă vremea duminica cu discuții despre tot soiul de prostii, băieți, haine și alte fleacuri, Lotti ar putea să o mediteze pe Leela la franceză.

Chipul mătușii Latha a împietrit numaidecât.

— Ah, nu, nu. N-am putea să vă deranjăm. Studiile lui Lotti...

— N-ar fi nici un deranj.

Doamna Ramdhune s-a întins ca să o mângâie pe mătușa pe mână, pentru a o liniști.

— Lotti va da examenul de admitere la colegiul de pregătire al profesorilor, anul viitor. Pentru ea, e un exercițiu bun.

Mătușa și unchiul nu erau încă împăcați cu situația.

— Dar ar însemna să abuzăm de bunătatea dumneavoastră... n-am putea să plătim, a spus unchiul.

— Și n-am vrea să profităm, a intervenit mătușa.

— Nu, nu. Nu se pune problema de bani, a asigurat-o doamna Ramdhune. Și pentru Lotti este cât se poate de benefic. În plus, ea vrea să facă asta pentru scumpa noastră Leela.

Domnul Ramdhune s-a alăturat pe neașteptate conversației generale.

— Să știți că este foarte important ca Leela să știe puțină franceză. Vremurile s-au schimbat. Guvernul nu va mai admite emigranți care nu cunosc limba, vor să-i dea afară.

— Dar noi ne plătim taxele, l-a întrerupt unchiul, mânios.

— Da, da. Dar descreierății ăștia de naționaliști francezi devin din ce în ce mai puternici. Trebuie să ținem pasul cu vremurile, să ne adaptăm, a explicat el.

— Și nu vă costă nimic. E gratis.

Doamna Ramdhune era mai bine pregătită la capitolul argumente.

— Și va fi de mare folos la magazin, pentru clienți, a adăugat Lotti.

Mătușa a cedat.

— Aveți dreptate, desigur, a zis uitându-se la doamna Ramdhune cu lacrimi în ochi. Ce prieteni buni sunteți!

— Ești o fată foarte norocoasă, mi-a spus mătușa în acea noapte, intrând în camera mea în timp ce mă schimbam în cămașa de noapte. Sper că ne ești cu adevărat recunoscătoare atât mie cât și unchiului tău pentru ce am făcut pentru tine.

Adevărul e că mie nu-mi prea păsa dacă învățam sau nu franceza.

— Sigur că da, mătușico, i-am răspuns, cu smerenie.

Expresia i s-a mai împlânzit. M-a mângâiat pe umeri. Și-a ținut privirile asupra picioarelor mele și buzele i s-au strâns.

— Nu ai cămăși de noapte care să nu fie atât de indecente? a exclamat ea.

— Dar nu o port decât noaptea când dorm, mătușico, m-am apărat eu.

— Și ce dacă? Obiceiurile proaste se deprind noaptea, când mintea e luată prin surprindere, a spus uitându-se pe furiș la mine.

Am lăsat capul în jos.

— Ai grijă să înveți doar limba franceză, nu și cultura franceză. Și să ții bine minte, n-am să țin la mine-n casă o fată care nu e cuminte.

— Desigur, mătușico. Am să încerc să fiu o elevă bună, i-am răspuns eu.

DUPĂ ASTA, DE FIECARE DATĂ când cele două familii se întâlneau, Lotti mă trăgea la lecția de franceză. La început, nu eram prea convinsă. În fond, mama avea să vină după mine cât de curând, așa că la ce folos acele lecții? Dar în fața entuziasmului lui Lotti, n-am prea avut cum să refuz. În curând, au început să-mi placă orele și să le aștept cu nerăbdare toată săptămâna. Și asta fiindcă Lotti era o profesoară excelentă. Și nu m-a învățat numai franceza din cărți, m-a învățat o mulțime de alte lucruri. De la cele lumești — ca de pildă, cum să cumperi carne la jumătate de preț de la măcelarul din cartier în schimbul unei ușoare atingeri, a unei ciupituri de sân sau de fund — până la cele sublime — ca atunci când m-a dus la Musée Guimet ca să-mi arate sculpturile orientale cu care-mi jura că semăn leit.

— Privește-i sânii mici și arcuiți în afară, întocmai ca ai tăi, mi-a șoptit în fața statuii zeiței Yashodhara.

Am cercetat cu atenție statuia superbă. Lotti avea dreptate, sânii mei semănau cu ai ei. Am simțit un fior de plăcere — Yashodhara, după cum scria pe plăcuță, era făurită în veacul al treilea după Hristos.

— Cum se spune „sân” în franceză, Lotti?

— *Sein*, mi-a răspuns Lotti, suficient de tare pentru ca vocea ei să răsună în mod straniu în încăpere.

Paznicul a ridicat deodată capul.

— Sst..., am spus îngrijorată și am dus repede mâinile la gură.

— Nu fi prostuță, dacă i-ar putea vedea, probabil că ți-ar spune același lucru. Toți bărbații sunt ca Alain, măcelarul, să știi.

Cu cât se făcea mai frumos afară, cu atât Lotti mă ducea tot mai departe prin Paris. Orașul era stridia ei. De-acolo își trăgea seva și iubirea pentru tot ce era frumos și flamboiant.

Lotti a încercat să împartă Parisul ei cu mine. M-a dus cu ea prin coridoarele acoperite din Place des Vosges, pe străzile întortocheate din Marais, mi-a arătat splendoarea rece și impunătoare a complexului La Défense, apele domoale ale râului străbătut de bărci peste care se înalță atâtea poduri, fiecare diferit în felul său, și cheiurile pline de îndrăgostiți și de hoinari singuratici. Am bătut marile bulevarde, am ascultat ciudata muzică americană la Virgin Megastore, ne-am rătăcit pe străduțele din al cincisprezecelea și al șaisprezecelea *arrondissement* și am stat să privim lespezile funerare din cimitirul Père Lachaise. Am mâncat mâncare chinezească în cartierul chinezesc și mâncare vietnameză câteva străzi mai jos, clătite cu cremă de ciocolată cu gust de alune la Les Halles și *merguez* picant și *couscous* la Barbès. Și ne-am holbat la oamenii care mâncau în restaurante și cafenele în vreme ce ei se prefăceau că nu ne văd, iar noi râdeam și ne strâmbam la ei până când se găsea vreun șef de sală sau vreun chelner să ne gonească.

Ne-am așezat pe băncuțele din stațiile de autobuz din al șaisprezecelea *arrondissement* unde femeile în vârstă ne priveau suspicios, iar câinii lor le urmau exemplul. Am mers cu metrourl

și am flirtat prostește din priviri cu bărbații. Pe Lotti o mai lua uneori valul și cel care cădea în capcana ochilor ei negri se ridica și venea spre noi ca să o invite la o cafea. Iar ea accepta întotdeauna și fixa o întâlnire pentru altă dată. După aceea, râdeam tot drumul până acasă. Dar eu nu am putut niciodată să fiu atât de curajoasă ca ea. Nu puteam să-mi alung sentimentul că locul meu nu era acolo. Străzile erau mult prea frumoase pentru a face loc trăirilor mele. Chiar în prima incursiune în oraș, când Krishenbhai a hotărât să facă un mic ocol în drum spre familia Ramdhune pentru a-mi arăta Parisul, nu m-am minunat la vederea clădirilor, ci la vederea oamenilor de pe străzi. Când pășeau, aveau acea grație încrezătoare care părea să spună: „Nu-i așa că suntem norocoși să trăim la Paris?” Pe toate chipurile, oricât de diferite ar fi fost acestea, se citea aceeași încredere în viitor. Eu nu eram ca ei, nu aveam ce căuta printre ei, căci viitorul mă aștepta într-o altă țară, una în care nu pusese încă piciorul.

Cel mai mult îmi plăcea să mă înghesui într-unul din vagoanele aglomerate ale metroului chiar înainte de închiderea ușilor. Îmi plăcea să mă lipesc de francezii aceia ciudați, să le simt brațele și spinările și marginile ascuțite ale servietelor pătrunzându-mi în coaste și să trag pe nări mirosul amestecat, de sare și șuncă, al sudorii lor. Atunci am simțit și eu că locul meu era acolo, așa cum simțeam și când cutreieram prin mulțimile de oameni din Nairobi. Îmi plăcea mirosul puternic al metroului care comprima aroma oamenilor de pretutindeni.

Dar pe măsură ce zilele se măreau, iar primăvara făcea loc verii, metroul a încetat să mai fie o plăcere. Mirosul pătrunzător și specific, de haine, sudoare și carne a trecut dincolo de limita plăcerii și a devenit înăbușitor. Așa că eu și Lotti am abandonat distracțiile din subterană în favoarea Grădinilor Luxembourg.

Grădinile acestea mă fascinau. Nu mai văzusem nici o grădină geometrică franceză până atunci și m-am minunat de simetria copacilor cu linii rigide, modelați ca niște dreptunghiuri — așa cum arată copacii în desenele copiilor, m-am gândit eu — și aleile drepte. Heleșteul și fântâna din mijloc contrastau încântător cu coroanele rigide. Chiar și siluetele dezgolate ale statuiilor păreau să reflecte destinderea neașteptată pe care o aducea imaginea apei, după contururile precise ale aleilor.

— Lotti, am întrebat-o într-o bună zi, pe când ședeam pe malul heleșteului din grădină, tu ce vrei să te faci?

— *Quoi?* m-a întrebat Lotti somnoroasă, deschizând un ochi și uitându-se la mine.

Stătea întinsă pe burtă, cu chipul somnoros adâncit într-o carte deschisă.

— Ce vrei să te faci când o să fii mare? Adică, mai încolo? m-am grăbit să mă corectez când am văzut-o pe Lotti gata să pufnească în râs.

— Ah, nu știu, mi-a răspuns după ce s-a oprit din râs.

S-a sprijinit în coate și și-a ațintit privirile asupra apei.

— Poate că o să mă fac profesoară, cum vrea *maman*, și o să mă mărit cu Jacques. Și asta ar face-o fericită, cred — dar nu și pe *papa*. Sau poate...

— Dar pe tine te-ar face fericită? am întrerupt-o eu. Și cu istoria artei cum rămâne?

— Oh, nu știu. E doar un vis. Nu cred că ar fi posibil.

— De ce nu? Ești bună la învățătură, ai putea să te duci la universitate.

— Da. Dar nu asta contează. E greu, trebuie să muncești mult, cel puțin șapte ani după școală. După care o să îmbătrânesc și cine o să mă mai ia de soție?

— Dar țelul tău de a lucra la Musée Guimet? Știu că adori statuile și obiectele acelea străvechi.

— Ei, bine. Desigur că voi studia istoria artei. Dar e o pierdere de vreme — până să ajung la artele orientale, va trebui să studiez întreaga istorie a artei occidentale. Să rețin numele tuturor acelor artiști care nici măcar nu-mi plac. Și pentru ce? Pentru câteva statui din aur de acum trei mii de ani? Merită oare să-mi distrug viața pentru ele, fie chiar și pentru că una dintre ele seamănă cu tine? a glumit ea.

Dar figura ei a rămas serioasă.

Ne-am privit în tăcere. Lotti, care părea atât de liberă, de sigură pe ea, îmi părea acum dintr-odată mărunță... aproape plictisitoare. Mi-o puteam închipui, nu cum era atunci, ci ajunsă la vârsta mamei sale, categorică și previzibilă. M-am întristat.

— Dar tu? a întrebat Lotti, inversând rolurile. Tu ce vrei să te faci?

M-am ridicat brusc.

— Eu?

— Da, tu. Nu mai fi așa mirată.

A început să râdă.

— Doar și tu ai un viitor.

— Ha, am spus, cu un surâs amar pe buze, ce viitor mai am eu în afara magazinului? Am să fiu o vânzătoare de condimente — cum se zice în franceză, *une épicerette*? — tot restul vieții.

— *Épicerette*? a râs ea. Nu există un asemenea cuvânt, prostuțo. Dar sună bine. Ai inventat un nou cuvânt.

Apoi, a devenit din nou serioasă.

— Dar... în afară de asta, ce ți-ai dori să fii?

— Păi cred că...

M-am oprit, gândindu-mă preț de o clipă la tata și la planurile sale pentru viitorul meu. El nu m-ar fi lăsat niciodată să renunț la studii. M-am uitat de jur împrejur la oamenii de pe scaunele îngrămădite în jurul heleșteului; îmbrăcați cu toții foarte sumar și tolăniți la soare.

— Aș vrea să fiu invizibilă, am spus în cele din urmă.

— Poftim?

Lotti a fost atât de surprinsă, încât a sărit imediat în picioare.

— Cum adică — invizibilă?

— Așa bine, invizibilă. Ca să pot trece prin fața acestor oameni fără să-mi mai fie rușine că hainele mele sunt nepotrivite și că ies în evidență.

— Asta nu înseamnă să fii invizibilă, asta înseamnă să fii ca ei, a exclamat Lotti și a strâmbat din buze, cu dispreț. Ceea ce n-ai să fii vreodată, căci ei nu te vor accepta în veci — așa că nu mai visa imposibilul.

— Știu, știu, am zis în apărarea mea. Dar eu tot mi-aș dori să mă amestec printre ei, să semăn atât de mult cu ei încât să nici nu-și dea seama că sunt acolo.

— De ce? m-a întrebat Lotti. De ce să-ți dorești așa ceva? Să treci neobservat este cea mai cruntă soartă cu putință.

— Te înșeli, Lotti. Să fii diferit este cea mai cruntă soartă, i-am zis eu, cu gândul la tatăl meu.

Lotti a înțeles despre ce vorbeam și m-a apucat de braț.

— Nu-ți face griji, mi-a spus pe un ton pragmatic. Suferința nu rămâne veșnic vie. După o vreme, nici n-o vei mai simți.

Nu m-am uitat în ochii ei. În schimb, am rămas cu privirile pierdute în zare, dincolo de heleșteu, spre o pereche de îndrăgostiți care se sărutau pe malul celălalt.

Gândurile mi-au zburat către ultima scrisoare a mamei. Părea mult mai veselă. Își găsisese un apartament cu două camere unde să stea cu băieții, deasupra unei băcănii al cărei proprietar era un oarecare domn Shah. Un văduv dintr-un sătuc învecinat. Ea urma să aibă grijă de băcănie. Cu toate acestea, în ciuda veștilor bune, era ceva în scrisoare care nu-mi plăcea.

Mi-am adus aminte de scrisorile ei mai vechi. Pe prima am primit-o la puțin timp după ce am vorbit cu ea. Era scurtă și plină de afecțiune, dar nu conținea nici un fel de planuri de viitor sau legate de venirea mea în Anglia. Și deși n-a spus-o în mod răspicat, mi-am dat seama că avea necazuri cu nevasta fratelui ei. Cea de-a doua scrisoare, primită o lună mai târziu, era și mai tristă. Fusese bolnavă, îmi scria, căci o prinsese ploaia în timp ce-și căuta o slujbă. De ce și-o fi căutând o slujbă, mă întrebam eu. Povestea despre vreme și spunea că frigul nu trecea niciodată de-a binelea. „Totul e mohorât aici”, îmi scria, iar eu știam că vorbea despre sufletul ei. La fel simțeam și eu. Ca și când vremea mohorâtă de afară ni se furișase în suflete și ne ucisese toate simțămintele. I-am scris și eu ca să-i povestesc cum munceam alături de unchiul la magazin. Astfel aveam să o scutesc de plata biletului de avion până în Anglia, atunci când va fi cazul, am făcut eu o aluzie subtilă. În scrisoarea următoare, mă mostra fiindcă abandonasem studiile, însă nu insista să merg la școală în Franța. Am luat-o ca pe o încuviințare tacită că îmi voi putea relua studiile când voi fi alături de ea în Anglia.

Și scrisorile au continuat să sosească de ambele părți, via Canalul Mânecii. Cele mai multe dintre ele triste, dar încurajatoare, totuși, căci fiecare din noi încerca să o înveselească pe cealaltă prin imagini interesante desprinse din noile noastre

vieți. Apoi, ieri, a sosit o nouă scrisoare și părea prea frumos ca să fie adevărat. Cum se puteau schimba lucrurile atât de repede? Și dacă era așa, de ce nu pomenea nimic în scrisoare despre plecarea mea în Anglia? Am înțeles pe dată că aici era golul.

— De ce ești atât de tăcută, Leela? am auzit-o pe Lotti întrebându-mă.

— Ah, nu-i nimic, i-am răspuns. Mă întrebam cum o fi în Anglia.

— Plictisitor, a replicat ea. Și plosos. Iar mâncarea lor e oribilă.

Unsprezece

Când Lotti a intrat în vacanță, plimbările noastre prin Paris au devenit mai frecvente. Într-o duminică pe la sfârșitul lui august, când totul era scaldat în razele soarelui, ne-am dus în Parc Monceau ca să vedem — după cum mi-a spus ea cu o licărire malițioasă în priviri — fanfarele, doamnele burgheze la plimbare cu câinii lor, copiii cu ai lor *au pairs* plictisiți și băieții care se ascundeau în spatele ziarelor. Ne-am așezat la umbra unui copac, după o răfuială cu franceza mea stâlcită, iar Lotti s-a întins deodată pe iarbă și, uitându-se la mine, m-a întrebat:

— Zi-mi și mie ce faci tu la magazinul unchiului tău.

— Cum adică, „ce fac”? Nu fac nimic altceva decât că vând diverse lucruri și vorbesc în franceză de una singură.

— Nu, prostuțo! Asta știu. Vreau să zic, nu se întâmplă nimic demn de ținut minte? Nu apare niciodată nimic interesant?

Îmi amintesc de după-amiezile lungi și mă întreb dacă i-aș putea spune lui Lotti despre Krishenbhai; dacă i-aș putea încredința tainele unchiului. Apoi, dintr-odată, mă gândesc că oricum nu contează.

— După-amiaza, încep eu, la magazin e liniște. Dar unchiul miroase a parfum. Și are părul proaspăt dat cu gel. După ce servim prânzul cu legume picante, orez, *puri* și un desert din rafturile frigorifice, se duce să se spele pe dinți. E teribil de agitat, iar

ziarul zace abandonat de mult. Privește țintă afară prin vitrina burdușită dinspre stradă. Ea se strecoară încet înăuntru, privind peste umăr în timp ce deschide ușa.

— Care ea? întrebă Lotti nerăbdătoare.

— Ai răbdare, îi ordon eu. Îți spun imediat. Trupul ei masiv, de femeie între două vârste, e învăluit într-un mantou cenușiu. Poartă o pălărioară cafenie pe capul ei cafeniu și mănuși cenușii pe mâinile ei micuțe. Apoi te fixează cu ochii ei imenși, căprui, pe care-i deschide larg și ridică brusc capul chiar când se află la cel mult opt centimetri în fața ta. Dar în același timp zâmbește și asta te împiedică să te sperii sau să crezi că e nebună. Se duce drept la tezgheaua cu mâncăruri gata preparate. Zăbovește acolo, nehotărâtă, cu spatele la unchiul meu. El deschide zgomotos casa de bani, se îndreaptă spre ea și își drege glasul. Ea se întoarce, cu un zâmbet de surpriză țintuit pe buze. Este, însă, o actriță proastă, intrucât zâmbetul îi pierde de cum dă cu ochii de el și o expresie cu totul diferită îi ia locul. Câteva minute mai târziu, unchiul și *Madame* Meunier, după cum am aflat că o cheamă, intră în camera din spate unde stau eu. „*Voilà, c'est là qu'on garde l'essence de l'Inde*”¹, spune unchiul, arătând cu degetul către sacii plini cu orez, linte și *garam masala*.

Lotti chicotește, dar nu spune nimic.

— „Cu ce vă pot servi?” i se adresează unchiul în engleză în timp ce face cu ochiul spre mine. Apoi, continuă în franceză, înșiruind, ca o moară stricată, cu ușurința căpătată în timp, denumirile mirodeniilor. „Niște orez basmati, cel mai bun orez din lume, niște nucșoară, ceva scorțișoară, niște arpacaș, ceva afro-diziac?” Iar ea îi răspunde: „Niște mirodenii, da. Ador mirodeniile — chimen și *garam masala* — dar nu aveți și ceva mai

¹ Iată, acolo păstrăm esențele din India (fr.).

special, ceva care să aibă o aromă unică, mai aparte?” „Cred că am ceva pentru dumneavoastră la mine în birou”, spune unchiul cu un aer misterios și trage la o parte draperiile, poftind-o înăuntru. Cât ține toată șarada, eu stau cu nasul băgat în registrele de socoteli.

— Știi să ții registrele? mă întreabă Lotti.

— Da, nu-i greu deloc, îi răspund.

— Nu-mi pot imagina cum de-ți dă voie mătușica Latha.

— Ah, nu-mi dă. La o săptămână după ce am început să lucrez la magazin, mătușa a țipat îngrozitor la unchiul fiindcă a încurcat socotelile din registru. Îi aduce caietul în fiecare seară pentru ca ea să-l verifice. Arată mai degrabă ca un școlar decât ca un soț atunci când stă în picioare în fața ei până face ea verificările. Tot timpul cât a durat muștruluiiala, a părut mai nefericit și mai vinovat decât am crezut vreodată cu puțință. Mi s-a făcut milă de el, așa că, a doua zi, i-am spus: „Lasă-mă pe mine, unchiule. Am făcut contabilitate în liceu și am ținut toate socotelile tatei.” Chipul i s-a luminat. De atunci, eu mă ocup de registre — iar mătușica Latha nu s-a mai plâns niciodată. Cred că a bănuțit ea ceva. În primele săptămâni, a luat la verificat fiecare rând din caiet, tot uitându-se pe furiș la mine, cu ochii ei ca măргеlele, pe când eu găteam în bucătărie. După câteva luni, n-a mai verificat decât din când în când, după care n-a mai verificat deloc.

— Minunat, zice Lotti.

— Dar stai că mai sunt, îi spun eu cu un aer secretos.

— Ce să mai fie? mă întreabă Lotti.

— Femei, desigur, îi dau eu replica, râzând.

Lotti dă ochii peste cap.

— Nici n-am crezut ca el să fie atât de interesant. Mă gândeam că e la fel de plicticos ca tatăl meu.

— Deși *Madame Meunier* este preferata mea, biata de ea, nu e singura care frecventează biroul din spate al unchiului. Mai sunt și alte femei care vin să-l vadă. Pe toate le poștește în camera din spate. Și rămân acolo, printre sacii cu *garam masala* și nuci de cocos și ulei de muștar. Pot auzi zgomotul pe care-l fac grăunțele care se freacă unele de altele. Un zgomot puternic și surd, de parcă ar fi niște castaniete. Când ies din încăpere, femeile au părul perfect aranjat pe umeri și fustele le stau bine pe corp, fără să facă vreo cută. Miros, însă, a *garam masala* și a ardei iute strivit. Și mai e și un alt miros, separat de aromele obișnuite din magazin, un miros care se izbește de celelalte tocmai fiindcă este diferit — călduț, sărat și nespălat. Unchiul le escortează curtenitor afară din magazin. După care se așază pe caldarâm și aprinde o țigară. Ajutorul băcanului arab, un băiețaș din Mauritania, Sankar, îl salută în hindi: „Ei, ai mai prins și azi un pește. A fost gustos?” îl întreabă. Unchiul se face că nu aude, dar îmi dau seama din felul cum își încordează spatele că îi face plăcere. „Când muncești și mori într-o țară străină, trebuie să te încadrezi în peisajul local”, rostește el iute, „nu sunt la fel de pitorești ca indiențele noastre.”

— Indiențele lui, într-adevăr, țipă Lotti ca o bufniță, printre hohote de râs. Dacă Sankar ăsta la tău ar vedea-o pe mătușica Latha cum țipă la Krishenbhai, și-ar da de îndată seama cât de pitorească a fost căsnicia lor.

— Știi că ar trebui să fiu șocată. Dar, în schimb, răsuflu ușurată când vin.

— De ce? mă întreabă Lotti curioasă.

— Pentru că atunci nu-mi mai dă mie atâta atenție. Și pot și eu să stau în față cât timp e cu ele înăuntru și să privesc afară, pe stradă.

— Exagerezi. Doar n-o fi chiar așa de rău.

— Dar tu n-ai văzut camera din spate, Lotti. E întuneric, iar mirosul te sufocă. Nu sunt ferestre, nu se vede nimic. E ca o temniță.

— Dar ceilalți oameni? Seara trebuie să vină și niște oameni mai interesanți, nu? insistă Lotti și pare cam stingheră.

Dau din cap că nu.

— Seara mai intră slujbașii aflați în drum spre casă. Bărbați și femei care încearcă să hotărască ce să cumpere pentru cină, cum să-și condimenteze seara cu ceva un pic diferit, sau cumpără, pur și simplu, o sticlă de apă sau un pachet de țigări. La șapte și un sfert, îl las pe unchiul să închidă magazinul și mă îndrept spre metrou.

Adaug cu un surâs amar:

— Unchiul mă obligă să o iau înainte pentru ca mătușica Latha să nu fie nevoită să aștepte masa.

— Sărăcuța de tine, exclamă Lotti, te pun să și gătești?

Remarca ei mă face să mă simt prost, de parcă aș fi încălcat limita dintre lipsa de loialitate și trădare.

— Uneori, profesorul cel țicnit sosește chiar când eu plec, spun repede, căci știi că-i va distra atenția.

— Un profesor? se înviorează Lotti. Cum este? E tânăr, e bătrân, e frumos?

Mă pufnește râsul.

— Lotti, tu la altceva nu te mai gândești. Las-o baltă. E bătrân, are părul cărunt, îi stă sculat și și-l dă după urechi, ca fetele. Are riduri în jurul gurii și sub ochi.

Lotti pare descumpănită.

— Dar profesorii sunt atrăgători, să știi. Este singura lor formă de exercițiu.

Încerc să par șocată, dar nu-mi iese.

— Păi... are ochi frumoși, albaștri, foarte luminoși, admit eu, cu sfială.

— Ei, vezi. Mai există încă o speranță și pentru tine. Vorbește cu el. Flirtează cu el.

— Cum? Vorbește în sanscrită sau ceva asemănător. Nici măcar Krishenbhai nu înțelege ce vorbește în hindi.

— Uau, a zis Lotti și a căscat ochii mari. Adică e un profesor indian?

— Nu, e francez, o tachinez eu, dar predă despre India.

Mă gădila în semn de răzbunare. După ce îmi recapăt răsufarea, reiau povestirea.

— Iau metrourl până acasă. Am un amic deosebit cu care mă întâlnesc în fiecare seară.

Lotti se ridică în picioare, după cum am anticipat că va face.

— Ai un *copain*¹ și te-ascunzi de mine? Șobolan ce ești!

— Eu nu, dar el este, îi spun cu o figură imposibilă.

— *Quoi?*² țipă ea.

— Amicul meu e un șobolan, îi spun veselă. Și e chiar frumos. Atât de elegant.

— Amicul tău e un șobolan, repetă ea neîncrezătoare. Vrei să spui ca cei care aleargă pe șine? Căh!

— Da, un șobolan adevărat. Și nu aleargă pe șine, acolo locuiește, o corectez eu.

Lotti dă încet din cap.

— *Incroyable!*³

Îmi aruncă o privire iscoditoare.

— De ce spui că e amicul tău?

Am căzut pe gânduri.

¹ Prieten (fr.).

² Ce? (fr.)

³ Incredibil! (fr.)

— Când l-am văzut prima dată, eram singură pe peronul aglomerat și nu puteam să scot nici un cuvânt. Mă simțeam străină. Se întuneca afară și doar Sacré Cœur mai lumina ca o stea de pe cer. Atunci l-am zărit. Era atât de fericit singur. Nu-i păsa de oamenii de pe peron. N-avea nevoie de ei. Și, în timp ce-l priveam, mă gândeam cât mi-aș dori să fiu ca el.

Ridic din umeri.

— Nici eu nu-mi pot explica. Dar în fiecare zi parcă știe când vin și mă așteaptă. Nu trebuie decât să mă uit după el.

Lotti pare încă uimită și am impresia că între noi două se cascadează o prăpastie uriașă.

— Ah, *arrête de faire l'intéressante*¹, rostește ea tăios.

— Poftim? o întreb, iritată. Crezi că ai putea vorbi în engleză, te rog?

— Înseamnă să nu mai fii așa prețioasă.

Nu înțeleg prea bine ce vrea să spună, dar decid să nici n-o întreb. Îmi reiau grăbită povestirea.

— Noaptea este cea mai urâtă parte din timpul meu. Ajung acasă la opt. Pașii mei devin din ce în ce mai greoi pe măsură ce mă apropiez de clădire. Îmi adun toate forțele ca să deschid ușile înțepenite ale ascensorului. Mătușa are urechi ascuțite. Cum pășesc pe coridor, cum o aud că mă strigă cu vocea ei hodorogită: „Mi-e foame. Hai odată, pregătește masa, *beti*.”

— Eu una n-o pot învinovați. Numai când mă gândesc la mâncarea făcută de tine, mă apucă foamea.

— Dar eu urăsc să gătesc, Lotti, îi spun pe un ton aspru. Mirosurile mă bântuie, îmi vorbesc — îmi mărturisesc iubirile lor, dușmăniile lor, nevoia lor de apropiere, de căldură, teama lor de moarte. Nu-mi pot șterge din minte simțămintele lor.

¹ Nu mai face pe interesanta (fr.).

Lotti se uită fix la mine, uimită și ușor temătoare. Dar nu mă pot opri. Trebuie să o fac să înțeleagă.

— Mă urăsc de fiecare dată când ies din aburii încărcăți de mirosuri de mâncare. Nu mă pot apăra de ele. Mi-au pătruns peste tot — chiar și în urină. Noaptea mă trezesc asudând în apartamentul înăbușitor și sudoarea mea e impregnată de același miros deprimant.

Din felul în care Lotti ascultă ce-i spun, îmi dau seama că acum mă crede. Mă liniștesc și continui cu mai mult calm.

— În fiecare noapte promit să ți spun că nu voi mai face asta. Inșă, vezi tu, Lotti, sunt o lașă.

— Ba nu, nu ești. Ești foarte curajoasă, îmi zice Lotti cu o voce caldă. Oricine în locul tău ar fi fugit până acum.

— Aici te înșeli, Lotti. E nevoie de curaj ca să fugi. Iar mie mi-e prea frică.

Pe măsură ce toamna s-a topit într-un noiembrie ploios, Lotti și cu mine ne-am văzut din nou închise între patru pereți. După așa o vară glorioasă, ne-a fost și mai greu decât înainte să rămânem în casă, atât de aproape de familiile noastre.

Doisprezece

~ **A** trecut un an. M-am împăcat cu noua mea viață. Nu îmi mai era frică de mătușica Latha, iar pe Krishenbhai, ale cărui secrete le împărtășeam, îl priveam tot mai mult ca pe un prieten. Lotti era pentru mine ca o soră pe care n-am avut-o niciodată. Aproape că nici nu mai simțeam mirosul închis din apartament. Însă dorul de ai mei nu se stingea. Visam la ziua în care aveam să fim cu toții împreună, o familie reîntregită. Și astfel s-ar relua viața mea, ca un film întrerupt din pricina unei schimbări de peliculă.

— Ah, apropo, ai primit o scrisoare, a pomenit, în trecăt, mătușa, într-o seară la cină.

— O scrisoare?

M-am oprit din mâncat.

— Din Anglia, mi-a spus mătușa. De la mama ta, presupun.

Am scăpat lingura din mână. Trecuseră de-abia zece zile de la ultima ei scrisoare.

— Pot... pot să o văd? am întrebat nerăbdătoare.

— Nu acum, mi-a răspuns, cu gura plină. După ce terminăm de mâncat.

— Te rog frumos, mătușico, ar putea fi ceva important, am pledat eu.

— Du-te și adu-i scrisoarea, Latha, a intervenit Krishenbhai în favoarea mea. Poți să-ți dai seama că nu va mai mânca nimic dacă nu i-o aduci.

Mătușa s-a ridicat, mormăind ceva în barbă și s-a dus să-mi aducă scrisoarea.

— Sper să nu fie vești proaste, mi-a spus în timp ce mi-o înmâna.

— Nu mai vorbi așa! i-a zis unchiul, nervos. De ce trebuie să te gândești mereu la ce e mai rău?

N-am scos nici un cuvânt. Am desfăcut plicul cu mâinile tremurânde și am început să citesc, stând cu scaunul într-o parte pentru ca mătușa să nu mă poată vedea decât din profil.

Dragă Leela,

Cum merge? Am auzit de la unchiul tăi că te-ai acomodat bine. Nu mai conțenesc cu laudele la adresa ta — cât de cuminte și de ascultătoare ești, cât de mult îți ajuți. Mă simt atât de mândră când îți aud spunând lucruri așa de minunate despre tine. Îmi ia o povară de pe suflet să știu că în sfârșit ești fericită și bine îngrijită.

— Când a sunat? îi întreb pe un ton acuzator. De ce nu mi-ai spus?

— A zis că mai sună, s-a repezit să-mi răspundă mătușica Latha. N-am vrut să-ți stricăm surpriza.

— Ce surpriză?

Inima a început să-mi bată cu putere.

— Citește până la capăt, a intervenit grăbit unchiul. Nouă ne-a spus că îți scrisese deja.

Frații tăi încă mai învață la școala din localitate, deși nu mă încântă deloc. E plin de brute și de bătăuși. Mă interesez de o școală particulară unde băieții să fie mai

în siguranță. Dar școlile particulare sunt atât de scumpe și nu știu cum mă voi descurca, acum că nici tatăl tău, sărmanul, nu mai e alături de mine. Dar să nu te împovărez cu grijile mele. Slavă Domnului, tu ești ferită. Peste câțiva ani, te vei căsători și vei avea tu însăși o casă și un soț.

Magazinul din Nairobi a fost scos la vânzare. N-am obținut mare lucru pe el. Dar din banii primiți, am cumpărat o prăvălioară într-un sat, la sud de Londra, numit South Oxney. Unchiul tău, Atul, spune că e o investiție bună întrucât Londra se extinde permanent. Domnul Patel m-a ajutat să cumpăr magazinul. Ne căsătorim într-o lună.

Aici m-am oprit. Cum poate să se căsătorească? Și cu noi cum rămâne? Unde să ne ducem? Am ridicat ochii. Mă priveau amândoi insistent și cu teamă. Krishenbhai părea chiar că se simte ușor vinovat.

— Ce s-a întâmplat? m-a întrebat.

— Nu te mai prefac. Știi perfect despre ce e vorba, am izbucnit eu. V-a spus când a sunat, nu-i așa?

Krishenbhai a întors capul. Nici măcar mătușa n-a zis nimic. M-am ridicat de la masă, împingând cu furie scaunul la loc.

— Ați fi putut să mă preveniți, am țipat.

Am fugit la baie și am încuiat ușa. M-am așezat pe toaletă și am citit mai departe.

Ne vom căsători într-un cadru restrâns, o cununie civilă în fața unui judecător englez. Astfel, îi voi putea trimite pe băieți la o școală particulară și, într-o bună zi, vei veni și tu să ne faci o scurtă vizită. Poate că vom

petrece și noi o vacanță în Franța. Shahji spune că e o țară superbă. Și atunci poate că vă vom vizita pe tine și pe unchiul tău la Paris. Nu vom sta mult, desigur, fiindcă am auzit că apartamentul e destul de mic. Dar măcar pentru un weekend.

Mă bucur atât de mult pentru tine, *beti*, și pentru noi toți, căci Dumnezeu a fost bun cu noi și ne-a găsit fiecăruia un rost.

Mama ta care te iubește

Am întors scrisoarea cu gândul că poate mai scria ceva pe partea cealaltă. Dar pagina era goală. Am recitat scrisoarea în speranța că poate mi-o fi scăpat vreo frază esențială. Am mototolit încet scrisoarea în pumn, chinându-mă să accept adevărul: mama mă abandonase. Am simțit pe gât o arsură care-mi cobora spre stomac. Mi s-a făcut greață și m-am dus clătănându-mă la chiuvetă. M-am privit cu atenție în oglinda de la baie. Chipul care mă privea de dincolo semăna atât de bine cu al ei. Dar ea nu băgase de seamă. Nu avusese niciodată de gând să mă aducă în Anglia. Unchiul și mătușa trebuie să fi știut. Krishenbhai și mătușa Latha, am strâns din buze, cu amărăciune. Eram copilul lor. Toată lumea știa, mai puțin eu. Nimeni nu se obosise să-mi spună. Se presupunea că-mi voi accepta soarta, oricare ar fi ea.

În zilele care au urmat, am avut cu disperare nevoie de Lotti. Dar se pare că și Lotti fusese luată de lângă mine. Era într-o vacanță în Mauritius. Nu mă simțisem nicicând atât de singură, nu mă mai duceam nici la magazin, zăceam toată ziua în pat sau mă uitam la filme împreună cu mătușa. Îmi găsisem consolarea în pregătirea unor mese îmbelșugate din care aproape că nici nu gustam.

Când Lotti s-a întors, dornică să povestească despre verii și mătușile și potențialii ei soți, am râs zgomotos. Gura mi se mișca și hohote puternice îmi ieșeau din gât. Dar râdeam, fiindcă așa trebuia. De fapt, Lotti și viața ei mi se păreau îndepărtate și aproape fără nici o legătură cu mine. Lotti mă privea ciudat.

Tatăl ei a spus:

— Cei de acolo o iubesc așa de mult, ar vrea ca ea să se mărite și să locuiască printre ei. De-abia am reușit să o aducem înapoi.

Am râs chiar mai tare de astă dată.

— Ce bine e să o auzim râzând, nu-i așa, Latha? a zis unchiul emoționat.

Apoi, s-a întors spre soții Ramdhune și le-a explicat:

— A fost foarte tăcută în ultima vreme.

Lotti mă privea cu atenție. Am continuat să-i evit privirile.

— De ce, ce s-a întâmplat? a întrebat-o domnul Ramdhune pe mătușica Latha.

— Mama ei s-a recăsătorit, i-a șoptit mătușa.

— Of, sărmana copilă, i-a răspuns domnul Ramdhune pe același ton. Măcar vă are pe voi.

Mai târziu, Lotti m-a tras după ea pe balcon. Nu mi-a spus nimic, dar ochii i s-au umplut de lacrimi în timp ce mă mângâia pe obraji.

Apoi, lucrurile au reintrat pe făgașul normal sau cel puțin așa părea. M-am întors la magazin, dar nu mai era la fel. În lipsa unui sfârșit previzibil, timpul petrecut acolo părea nemărginit, iar zilele se scurgeau pe nesimțite unele după altele. Așa că am început să fur mici sume de bani din casa de marcat, falsificând în fiecare zi registrele cu câte cinci franci, pe ici, pe colo. Nu prea știu cum a început. Poate că prima oară chiar a fost o greșeală nevinovată. După aceea, însă, a devenit un obicei, un mod de a spulbera monotonia fiecărei zile. O mică măsură a valorii unei zile dintr-o viață care începuse din nou să plutească în derivă.

Treisprezece

Într-o după-amiază, în jurul orei 5.30, a sunat telefonul. Tocmai trecusem în registru țigările pe care le vândusem unui client. Banii stăteau mototoliți la mine în pumn, așteptând să fie ascunși laolaltă cu restul de bani pe care-i furasem. Unchiul avea treabă în camera din spate. Era cu o altă femeie. Tânără, cu tenul foarte alb și părul roșcat. Și mesteca gumă. Unchiul părea tare mândru de ea. O dusesse la cafeneaua din josul străzii și băuseră împreună o cafea, așezați la una din mesele de pe trotuar. Deși era grasă, purta o fustă scurtă. Coapsele i se legănau atunci când mergea și pulpele i se frecau una de alta, iar ciorapii îi foșneau.

Telefonul a continuat să sune. Mă uitam la el cu spaimă, fiind sigură că era mătușica Latha. L-am lăsat să sune cam de douăzeci de ori. În cele din urmă, s-a oprit. După două minute, a început să sune din nou. Am ridicat receptorul și am spus un „da” foarte ezitant. Era profesorul. I-am recunoscut vocea iritantă și dialectul lui personal de sanscrit-hindi. Voia să-i livrăm ceva numaidecât. Niște mirodenii.

— O clipă, vă rog, i-am spus și am alergat spre camera din spate.

De dincolo de cortină, se auzeau foșnetul grăunțelor și oftatul unei femei.

— Bătrânul profesor vrea să-i livrăm ceva chiar acum, am strigat în gujarati.

Unchiul nu mi-a răspuns, dar liniștea din spatele cortinei era evidentă. I-am ghicit dilema — să-și părăsească tânăra amantă ca să ducă el însuși colonialele sau să mă trimită pe mine să i le duc profesorului, riscând astfel să stârnească mânia mătușicii Latha? Sacii cu orez și linte foșneau, semințele se frecau unele de altele. Până la urmă, a ales calea cea mai ușoară, după cum mă așteptam.

— Du-i-le tu, dragă, a strigat la mine în gujarati, dar vezi să vii înapoi cum termini. Nu vreau să te știu pe străzi după ce se lasă întunericul.

Afară, cerul era de un albastru sclipitor și strada era scăldată în lumina aurie a serii. Am împachetat bucuroasă un săculeț cu lucrurile pe care le ceruse profesorul. Am ieșit din magazin și am tras de mai multe ori în piept, cu putere, aerul proaspăt și răcoros.

Profesorul locuia înspre capătul celui de-al optsprezecelea *arrondissement*, undeva pe la jumătatea colinei Montmartre. Era un cartier dichisit, plin de magazine frumoase cu mâncăruri, vinuri și brânzeturi, aranjate elegant în vitrină. Din fața clădirii de pe *rue d'Abbesses*, unde locuia profesorul, doi balauri din piatră mă priveau cu colții dezveliți. Am format codul și ușa din lemn, imensă, de trei metri, s-a deschis cu un clinchet. M-am trezit într-o curte întinsă, unde primăvara fusese deja adusă de ghivecele aliniate, cu flori cărămizii, galbene și purpurii. Holul era îngust, dar luminos. În mijloc, se găseau niște scări lungi și întortocheate. În partea de sus a scării, se afla o cupolă mare și albă din sticlă lăptoasă. Avea un model cu struguri și chipuri rotunde de heruvimi gravate pe margini. La fiecare etaj, erau niște ferestre uriașe cu ochiuri în formă de diamant, cum sunt cele din biserici și care lăsau să pătrundă și mai multă lumină.

Mă gândeam la scările întunecate din clădirea unchiului. Mă întrebam ce fel de oameni s-ar strădui atât să decoreze o scară din afara casei lor și care nu aparținea nimănui. M-am oprit pe fiecare palier învăluit în tăcere și am privit cu atenție ușile închise din jurul meu. Ce fel de oameni trăiau în spatele lor? Cum arătau casele lor și cum arătau ei?

Când am ajuns la etajul al patrulea unde locuia profesorul, am ghicit imediat care era ușa lui. Era larg deschisă. O muzică stranie răzbătea dinspre apartament. Deasupra ușii, am zărit o figurină roșiatrică din lut întruchipându-l pe zeul Ganesh. Am apăsat soneria.

— Intră, s-a auzit zbieretul lui printre acordurile muzicii. Bucătăria e chiar în capăt. Poți să lași lucrurile pe tejghea.

Am tras adânc aer în piept, îmi simțeam gâtul uscat. Toate avertizările mătușicii Latha cu privire la francezii dubioși îmi veneau acum în minte. Am pășit cu grijă peste prag.

M-am trezit pe un coridor lung, cu tavanul jos și căptușit cu cărți. Podeaua era din lemn și strălucea în nuanțe de cafeniu, auriu și roșu. Rafturile albe coteau de-a lungul peretelui, împovărate de cărți. Mă uitam la ele cu un aer flămând. Nici măcar la Nairobi nu mai văzusem atâtea cărți la un loc, altundeva decât la bibliotecă. Dintr-odată mi-am dat seama cât de mult îmi lipseau cărțile. Unchiul nu citea nimic altceva în afară de ziare. Stând zi de zi la magazin și noapte de noapte în pat, citeam și reciteam cele câteva cărți pe care le aveam, iar povestirile dădeau un sens existenței mele. Și iată-mă acum uitându-mă la mai multe cărți decât aș putea citi într-o viață. Mă simțeam buimacă de încântare.

Coridorul făcea un unghi ascuțit la dreapta și apoi se sfârșea brusc. Trei uși albe se deschideau în afară, la stânga și la dreapta mea. Una din ele era închisă și din spatele ei se auzea muzica și țâcănitul cuiva care bătea la mașină. Celelalte două uși erau

deschise. Pereți albi cu ferestre înalte, podele acoperite cu covoare în nuanțe calde și prietenoase de roșu, auriu, cafeniu și ocru. Lumina ricoșă dintr-o suprafață în alta și se revărsa, în cele din urmă, pe coridor. Culorile acelea îmi întregeau sentimentul că pornisem pribeagă printr-o altă lume. Nu mai văzusem nicio dată culori atât de plăcute și de luminoase. Tot ce se găsea în casa unchiului meu, și chiar și în cea a lui Lotti, era fie întunecat și în culori șterse, fie atât de țipător încât te dureau ochii. Mă înfioram de plăcere și-mi doream să fiu o carte sau o rază de soare și să rămân pentru totdeauna în casa profesorului.

Podeaua bucătăriei era acoperită cu plăci mari, verzi și albastre, dispuse într-un model geometric. Pereții erau de asemenea vopsiți în bleu și verde — dar nuanțele erau mai reci și mai șterse. Într-un mic bovindow, se găsea un scaun, chiar lângă fereastră, iar în altul, o măsuță din lemn, cu două scaune, de unde aveai priveliște înspre stradă. Zgomotele serii răzbăteau de afară, pe ferestrele deschise și pe plită se auzea o oală care clocotea.

Am pus săculețul pe masă. Și mi s-a tăiat răsuflarea. De jur împrejurul încăperii erau cărți poștale din întreaga lume, fixate în pioaneze sau lipite pe dulapuri și pe orice altă suprafață de lemn disponibilă. Călăreți care galopau printr-un deșert pastelat, bărci cu pânze navigând pe o mare de argint, fructe în formă de grenadă și femei cu priviri misterioase în sariuri roșiatice și case de turtă dulce cu acoperișuri în formă de ceapă. Mă holbam la toate ca hipnotizată.

— Așadar, îți plac cărțile mele poștale, nu? a spus profesorul, apărând brusc în spatele meu.

M-am uitat la el nervoasă. Privindu-l în propria lui casă, părea mai gras și mai impozant decât era la magazin.

— Îți place să călătorești? a întrebat el domol și mi-a zâmbit.

— Nu am călătorit niciodată cu adevărat, i-am răspuns cu un glas tăios, doar în Kenya.

— Kenya?

— Acolo m-am născut.

Ochii îi scânteiau de curiozitate.

— Zău? Mereu mi-am dorit să merg acolo. Am auzit că e o țară minunată. O mulțime de animale.

— Este cea mai grozavă țară din lume, i-am răspuns cu mândrie și, chiar în timp ce o spuneam, mi-am dat seama că jucam teatru.

Nu era cea mai grozavă țară din lume. Era doar singura pe care o știam.

— Așadar nu ești indiancă? Dar frumusețea ta este într-un totu indiană.

— Sunt jumătate gujarati, am răspuns repede. Mama mea este de acolo.

— Nu ai trăit niciodată în India? Dar familia ta este din India?

Nu am putut găsi un răspuns, era prea complicat de explicat. A râs.

— Nici nu contează. Să nu ne mai batem capul cu cine ești tu. Ți place să gătești?

— D-da, am răspuns șovăielnic.

— Atunci hai să vedem ce crezi tu despre cum gătesc eu.

Luându-mă de cot, m-a condus până la aragaz și a scos un capac mare din alamă de pe una din oale. Am întors instinctiv capul. În oală se dădea o luptă înverșunată între mirodenii și carnea de pui, întrucât nu se făcuse nici o încercare de a le cununa. M-am apropiat cu prudență. O superabundență de ghimber și coriandru preluase supremația. Mirodeniile nu fuseseră măcinate împreună dinainte. Scârboșenia rezultată mi-a întors stomacul pe dos.

— Hai, gustă.

Profesorul a băgat lingura înăuntru și a ridicat-o plin de speranță spre buzele mele.

Nu m-am încumetat să o gust. Mirosurile îmi spusese deja întreaga poveste. I-am întors spatele mâhnită.

— E îngrozitor. Ați...

M-am oprit de frică să nu cumva să par prost-crescută.

— Am ce? Am stricat-o? m-a întrebat cu un aer îngrijorat.

Părea mai puțin înfricoșător acum.

— Cred că e nevoie de un pic de usturoi și de ceva mai mult șofran.. Și de sare, i-am spus, politicoasă.

— Dar din astea deja am pus.

— P-pot să gătesc eu pentru dumneavoastră? i-am zis brusc, cu răsuflarea întretăiată de propria mea îndrăzneală.

A căscat ochii mari. Apoi, a început să râdă.

— Deci ție chiar îți place să gătești, nu? Atunci trebuie că ești o bucătăreasă bună.

Mă fixa cu privirea și, deodată, expresia i-a devenit șireată. Mi-am mușcat buzele nervoasă.

— Te rog, m-a pofțit el, arătând spre bufet, ești invitata mea.

M-am mișcat repede și am început să mă concentrez cu pricepere asupra misiunii. Am luat un castron mic de ceramică, am pus înăuntru câțiva căței de usturoi curățați și am mai aruncat înăuntru și puțin șofran și niște chili. Le-am zdrobit pe toate, scrâșnind din dinți pe măsură ce mirosul amestecului ajungea la mine.

Ochii mi s-au umplut de lacrimi și am început să clilesc ca să scap de ele. M-am uitat din nou la profesor. Mă urmărea cu o privire atentă. Încăperea s-a umplut încet de umbre, pe măsură ce noaptea pătrundea prin ferestrele deschise. Cu cât se întuneca mai mult în bucătărie, deveneam din ce în ce mai conștientă de

prezența lui acolo, urmărindu-mă în tăcere și, într-un fel, m-am simțit mândră. Apoi, mi-am amintit ce spunea mătușica Latha despre bărbații francezi. Mi-am îndreptat atenția către mâncarea de pe aragaz, refuzând să-i întâlnesc privirea.

Am pus mirodeniile într-o oală, le-am amestecat repede și am pus capacul la loc.

— Puteți să-mi dați puțin iaurt? l-am întrebat fără să mă uit la el. Și niște zahăr.

Mi le-a dat pe amândouă fără să zică nimic. Am amestecat iaurtul înăuntru. Încetul cu încetul, mirosul amărui din oală s-a pierdut. Am dat focul mai mic.

— Lăsați-l așa încă zece minute și apoi stingeți focul, am spus. S-a îndreptat către aragaz.

— Pot să gust?

Am încuviințat din cap. Și-a luat o lingură și a băgat-o în oală. Pe măsură ce gusta, se uita țintă la mine. Apoi, treptat, chipul i s-a relaxat de plăcere.

Mi-a zâmbit și mi-a luat mâna într-a lui. Instinctiv, mâna mi s-a strâns ca un ghem. Mi-a descleștat încet degetele, sărutându-le pe fiecare în parte. Mi-am smuls mâna și mi-am încleștat încă o dată pumnul. A izbucnit în râs.

— Îți mulțumesc, *ma princesse Indienne*¹, a spus el.

M-am simțit nespus de emoționată. Nimeni nu mă mai numise prințesă până atunci. l-am surâs, sfioasă.

Apoi, mi-a zis în șoaptă:

— Păcat că ești atât de tânără.

A plecat de lângă mine, îndreptându-se către măsuța albă de lângă fereastră unde era așezat paltonul meu. Apoi, s-a întors.

¹ Prințesa mea indiană (fr.).

— N-am vrea să-l jignim pe unchiul tău, am dreptate? a râs și mi-a ținut paltonul ca să-l îmbrac.

Am întins mâna să-l iau. Însă nu m-a lăsat.

— Nu, nu, a zis și a clătinat din cap, așa se obișnuiește în Franța.

A ridicat din nou paltonul ca să mi-l îmbrac. Obrajii îmi ardeau.

Foarte protocolar, de parcă aș fi fost un oaspete de seamă, m-a însoțit de-a lungul coridorului. La ieșire, m-am întors ca să privesc pentru ultima oară apartamentul profesorului, dar, în schimb, m-am trezit față în față cu el. Într-o clipă, s-a năpustit asupra mea și a început să-mi sugă buzele. Mi s-a făcut scârbă și am încercat să-l împing.

— Vă rog. Eu... eu tre-trebuie să plec. Am... am întârziat, m-am bâlbâit eu.

Trupul său părea molatic și greoi ca o pernă. Apoi, mi-a dat drumul. Mi-a strecurat niște bancnote în mână.

— Pentru gătit. *Au revoir.*

Am strâns pumnul. Am îndesat bancnotele în buzunar.

— *Merci, et au... au revoir.*

Am traversat încet vechea curte interioară. Peste tot în jurul meu se distingeau contururile clădirilor albe și, deasupra lor, cerul. Era atâta liniște. Am rămas pe loc, gândindu-mă că, în sfârșit, măcar pentru puțin timp, fusesem și eu o parte din minunatul Paris. Am simțit crescând ceva în mine, oferindu-mi putere și siguranță, așa cum nu avusesem niciodată până în acel moment.

CÂND AM AJUNS la magazin, era întuneric și obloanele erau deja pe trei sferturi trase. Înăuntru, unchiul se plimba înainte și înapoi prin semifintuneric.

— Unde ai fost? s-a răstit când am intrat și m-a apucat strâns de umeri. Ce a durat atât? Mătușa ta a sunat de două ori până acum. Am crezut că te-ai dus de mult direct acasă.

— Unchiule, eu am fost doar..., am început, simțindu-mă vinovată.

— Răspunde-mi doar la întrebări.

M-a zgâlțâit ca pe un sac de orez.

— Ce-ai făcut cu bărbatul ăla?

— N-nimic, unchiule, am îngăimat eu.

A făcut ochii mici.

— Nimic? a rânjit el. Și ți-a luat două ore ca să nu faci nimic?

— Te rog, ascultă-mă. Să-ți explic.

A întors capul.

— N-am chef să-ți ascult minciunile.

— Unchiule, te rog..., am rostit printre suspine. N-am făcut nimic rău.

— Nimic rău? Târfa nerecunoscătoare!

M-a zgâlțâit din nou, înfigându-și cu putere degetele în umerii mei.

— Ne-ai trădat.

— Nu-i adevărat, am țipat eu. M-a rugat să mă uit la mâncarea de pui și era îngrozitoare. Așa că i-am pregătit-o eu.

A râs când a auzit, iar gura lui a căpătat o expresie de neîncredere. Mă uitam la el cu disperare și simțeam o usturime și o amorțală în obraji.

— Jur că e adevărat.

— Bineînțeles, tu n-ai făcut altceva decât să-i gătești puiul, mincinoso!

Gura i s-a strâmbat într-un zâmbet și m-a lovit peste față. Am căzut peste tejgheaua cu mâncare gătită și am rămas nemișcată, cu ochii închiși. Poate că nu era decât un vis, mă gândeam.

— Leela.

Vocea unchiului părea temătoare. Am deschis cu prudență ochii.

— N-ar fi trebuit să pleci așa.

— Dar, unchiule, tu mi-ai spus să plec. N-am făcut decât să gătesc, îți jur pe mama mea.

Înfățișarea i s-a schimbat.

— Să n-o pomenești pe mama ta în discuția asta. Ar fi murit de rușine dacă ar fi fost astăzi aici.

L-am privit ținută pe Krishenbhai și mi-am dat pe loc seama de toate trăsăturile care-l deosebeau de tatăl meu. M-am simțit teribil de singură.

Krishenbhai a început iarăși cu o voce distantă.

— Vezi tu, eu știu totul despre tine.

Și-a desfăcut pumnul drept și a aruncat cu ceva în mine. Instinctiv, mi-am acoperit fața cu mâinile. Ceva rece și dur m-a lovit, apoi bancnotele s-au așternut ușor împrejurul meu. Erau banii pe care nu-i înregistrasem ca să-i pun mai târziu deoparte în ascunzătoarea secretă. Mi-a venit să vomit, dar am reușit cumva să mă abțin.

Am strâns repede toate hârtiile și m-am ridicat.

— Unchiule, îmi pare rău. Am vrut să-i înregistrez, pesemne că am uitat, i-am spus, întinzându-i banii.

N-a vrut să-i atingă.

— Taci din gură. Sunt sătul de minciuni.

— Te rog, eu... unchiule, nu ești corect cu mine, m-am apărât eu.

M-a întrerupt din nou.

— Să nu mă înveți tu pe mine ce e corect. Tu n-ai fost corectă. Și după tot ce am făcut pentru tine — te-am salvat de pe continentul

ăla uitat de lume, ți-am dat un acoperiș deasupra capului, am avut încredere în tine...

Furia a gonit spaima care-mi paralizase creierul. I-am spus liniștită:

— Nu ți-am înșelat încrederea. Sună-l pe profesor și roagă-l să-ți păstreze o porție din cina lui.

Unchiul s-a uitat la mine confuz, iar chipul i s-a mai îmbunătățit.

— Ei bine, poate c-am să-l sun sau poate că nu.

Apoi, uitându-se la ceas, a adăugat:

— Ai face bine să pleci. Mătușa te așteaptă cu nerăbdare.

M-am ridicat, răsufând ușurată.

— Mulțumesc, unchiule.

N-a spus nimic, părea încă tulburat. M-am întors și am dat să ies afară pe ușă.

— Leela, m-a oprit glasul său. Trebuie să știi ceva înainte să te duci la ea. Când a sunat mătușa ta, mi-a spus încrezător, era atât de îngrijorată încât am crezut că va suferi un atac. M-am infuriat și... i-am zis că...

S-a oprit. Pe chipul său se citeau deopotrivă teamă și regret.

— Ce? am întrebat nervoasă. Ce i-ai zis?

— Că tu ai hotărât să pleci. Că a fost alegerea ta, a spus în cele din urmă.

Am încremenit.

— Ce ai făcut? Lașule, i-ai spus că a fost alegerea mea? am strigat furioasă. Cum ai putut?

N-a îndrăznit să-mi înfrunte privirile. A dat din umeri neajutorat și mi-a întors spatele.

— N-am avut ce face.

L-am întrebat deznădăjduită:

— Și eu ce o să-i spun?

M-a privit măhnit.

— Găsești tu ceva. Și acum du-te, mi-a zis și m-a bătut pe umăr. Încui și vin și eu mai târziu.

— Pot... pot să te aștept, m-am oferit bătăindu-mă. Ca să plecăm împreună.

N-a fost în stare să mă privească în ochi.

— Nu, nu e nevoie. S-ar putea să mai dureze. Tu du-te. Ai de pregătit cina. Mătușica Latha te așteaptă.

N-am avut cum să-l contrazic, așa că am plecat.

Am alergat spre metrou. Cât a durat drumul lung până acasă, am încercat să-mi planific ce aveam de gând să-i spun. Aproape pe nesimțite, m-am trezit mergând pe lângă clădirile înalte, în formă de stupi, în care locuiam.

În apartament era liniște, lumina stinsă. M-am oprit în hol, neștiind ce să fac.

Ușa de la dormitorul mătușii era întredeschisă și înăuntru era întuneric. Am făcut un pas înainte. Tăcerea parcă prinsese viață și se mișca în jurul meu. Simțeam că mă așteaptă.

Am început să pășesc tiptil pe coridor. Când am trecut pe lângă dormitorul ei, m-a strigat.

— Leela.

— Mătușico? am răspuns șovăielnic. Nu dormi?

— Nu. Intră.

Am deschis larg ușa și am rămas în prag. Era suficientă lumină cât să disting contururile mobilelor și trupul imens al mătușii, întins pe pat. Când am intrat, s-a ridicat ușor.

— Intră, copilă. Nu sta acolo.

Am ajuns în mijlocul camerei. Părea calmă. Era prea întuneric ca să-i deslușesc chipul. Am început să vorbesc cu glas tremurând.

— Mătușico, eu...

— Ai întârziat, m-a întrerupt liniștită, iar eu am zăcut aici, aproape leșinată de foame, așteptând să vii.

— Știu, îmi pare rău, dar...

M-a întrerupt iarăși.

— În timp ce tu fugiseși cu un nenorocit de francez.

— Lasă-mă, te rog, să-ți explic, i-am zis încercând să-mi păstrez calmul.

— Nu! a urlat ea. Nu vreau să-ți aud minciunile. Știu pe unde ai umblat și ce ai făcut.

— N-ai cum să știi nimic, mătușico. Doar eu îți pot spune ce s-a întâmplat. Vrei să mă ascuți? am răbufnit eu.

Mătușa a tăcut, uluită. Era prima oară când ridicam vocea la ea. Am continuat grăbit, înainte ca ea să-și revină.

— M-am dus să livrez cumpărăturile fiindcă unchiul era...

M-am oprit, nefiind în stare să-i spun.

— ...era ocupat.

— Nu mă minți. Ai plecat fără să spui o vorbă în timp ce unchiul ajuta pe cineva în spate.

— Nu-i adevărat, am strigat.

— Ba da, așa este! a țipat și ea. Ai plecat fiindcă de-abia așteptai să te dezbraci și să-ți faci de cap cu un străin împuțit.

— Nu mint, m-am apărut eu. Am mai făcut vreodată așa ceva? Și dacă aș fi fost vinovată, m-aș mai fi întors?

— Poate că nu, a spus mai liniștită. Dar ai furat de la mine.

Pentru o clipă, totul s-a făcut roșu. Apoi, prin pâcla roșiatică, am zărit chipul lui Krishenbhai. Gura lui strâmbă și ochii lui avizi și pătrunzători. Mi-am auzit glasul, ca un șuierat.

— Îndrăznești să mă faci ticăloasă, să mă acuzi că mă culc cu bărbați, când soțul tău...

Pe când rosteam cuvintele, am început să tremur.

— ...când propriul tău soț s-a culcat nu cu una, ci cu trei franțuzoaice anul acesta?

— Mincinoaso, a țipat mătușa, târfa nemernică ce ești, hoțol!
Am rămas nemișcată, lăsând cuvintele să mă împroaște.

În cele din urmă, am rostit încet, rece, ca un savant:

— Da, da. Poate că așa și sunt sau chiar mai rău. Dar ce-ar fi să treci pe la magazin într-o după-amiază și să arunci o privire în camera din spate? Ca să vezi cu ochii tăi cine minte.

Mătușa s-a sprijinit de perne și gura i s-a deschis și i s-a închis la loc, de parcă ar fi fost un pește pe uscat.

— Sau poate că deja știi..., i-am zis pe un ton batjocoritor.

Mătușica Latha aproape că s-a ridicat de tot din pat de mâni-oasă ce era.

— Afară, a zberat, ieși afară!

Am privit-o țintă, înfricoșată, iar gheața care-mi înconjura sufletul s-a spart. M-am întors și am părăsit încăperea, închizând ușa după mine.

PARTEA

a doua

Unu

Am rămas pe coridor, neștiind ce să fac. În spate, se auzeau gemetele mătușicii Latha și foșnetul așternuturilor sub povara suspinelor ei convulsive. Sunetul răzbea prin mine și ricoșa dintr-o parte în alta a coridorului. M-am îndepărtat ca să nu-l mai aud. Holul era liniștit, netulburat. Am măturat cu privirea încăperea, lăsând ordinea desăvârșită să-mi pătrundă simțurile. Încăperea era cufundată în întuneric, doar o rază firavă de lumină se strecura pe sub ușă.

Nu știu cât timp am rămas neclintită în beznă. Deodată, am simțit prezența cuiva care stătea în ușă. Mi-am înălțat privirile, am devenit lividă. Mătușica Latha arăta înfiorător. Avea obraji supți și pleoapele umflate, iar ochii ei erau parcă mici crăpături.

M-am simțit cuprinsă de remușcări.

— Mătușico, îmi pare... r-rău.

— De ce? m-a întrebat cu un surâs amar. Crezi că părerile de rău mai pot repara ceva? Frumoase vorbe, nu? Ucizi pe cineva și apoi spui că-ți pare rău.

— Mătușico, te rog, n-am vrut să spun asta.

— N-ai vrut să o spui? Adică ai mințit?

— Nu, dar... îmi pare rău, eram furioasă... eu...

— Nu mai repeta vorbele astea. Le detest, să știi. Și pe tine te detest.

— Nu, te rog.

Am început să plâng cu sughituri.

— M-ai distrus. Tu, cu furia ta meschină și egoistă, a izbucnit vocea mătușicii Latha și spectacolul suferinței ei era oribil.

Figura ei părea gata să se descompună atunci când a scuipat cuvintele printre dinți:

— Ai transformat viața mea, viețile noastre, casa noastră, într-un coșmar. Ieși afară, pleacă.

Nu-mi mai rămânea altceva de făcut. M-am îndreptat încet spre coridorul luminat de neon, închizând ușa în urma mea.

Când am ieșit din clădire, strada era pustie, în afară de maldărele de gunoi, îngrămădite la fiecare colț de stradă și în pragul fiecărei uși.

Vântul mătura străzile, scoțând un șuierat desprins parcă dintr-o altă lume, ca aburul dintr-o oală sub presiune.

Nimic nu se mișca în afară de lucrurile bătute de vânt. Am cotit și vântul m-a înșfăcat cu putere. M-am lăsat purtată pe străzi ca o bucată de ziar, plutind în derivă, simțindu-mă ca un om al străzii și eliberată, în chip straniu. Mă simțeam ușoară, aproape imponderabilă. Clădiri tăcute se ridicau impunătoare în jurul meu, cu fațadele lor pestrițe. Am râs de ele, cum stăteau acolo neclintite, neputând să țină pasul cu mine, până când am simțit lacrimi pe obraji. Am trecut mai departe și am ajuns pe șosea. Vântul mă purta în continuare.

Deodată, urechile mele au surprins un nou zgomot, prin beznă — zgomot de pași, pe jumătate alergând, pe jumătate alunecând pe pavaj. Am iuțit pasul. Pașii din urma mea s-au accelerat și ei. Picioarele mele aproape că au luat-o la goană. Zonele întunecate dintre felinare deveneau din ce în ce mai întinse. Nu mai distingeam zgomotul pașilor de bătăile inimii mele. Am cotit din

nou și vântul m-a părăsit brusc, trecând cu putere pe lângă mine în timp ce alergam. Au început să mă doară plămânii și să-mi pierd răsufierea. Eram atât de speriată, încât aproape că nu mai știam să respir. Începusem să-mi pierd energia și pașii mi s-au îngreunat. Am încercat să țip. Dar nu a ieșit nici un sunet. Străzile erau complet pustii, cufundate în tăcere.

Am alergat întruna până când gura tunelului a răsărit în fața mea, sub autostradă. Explozii de sunete zguduiau tunelul. Simțeam degete invizibile care mă înșfăcau din toate părțile. Am alergat fără să mă gândesc la nimic, până când am întrezărit drept înaintea luminile satului. Atunci am încetinit pasul. Satul părea pustiu. Pașii mei răsunau puternic în tăcere. Un motor de motocicletă a pornit pe o străduță în spatele meu. Am sărit într-o parte, în umbra unei uși și m-am împiedicat de ceva moale și mișcător, învelit în niște zdrențe.

În cele din urmă, am ajuns la metrou și am coborât treptele ce duceau în subteran, cu un sentiment de recunoștință. În stație nu era nimeni. Am stat pe marginea peronului. Pe peronul de vizavi, un grup de bărbați stăteau de vorbă și fumau. S-au uitat la mine cu ochi reci de prădători. Am privit în jos, către șine.

În sfârșit, metroul a sosit.

Am mers, cred, ore întregi. Zgomotul metroului mă scutea de orice gând. Ceilalți călători se țineau la o distanță prudentă față de mine.

Pânțelele a început să-mi forfotească, mușchii încordându-se și destinându-se la nesfârșit pentru a potoli foamea dinăuntru. Am hoinărit prin vagoanele aproape goale, căutând ceva de mâncare. Până la urmă, am găsit un pachet de alune caramelizate, pe jumătate gol. Le-am înfulecat, pe nemestecate. Durerea de stomac mi s-a accentuat. La ora unu, am coborât din vagon, la terminal.

Peste tot erau numai polițiști cu câini, alungându-i pe oamenii fără adăpost afară din vagoane. S-au uitat la mine cu ochi sticloși. Le-am evitat privirile și m-am alăturat mulțimii care urca treptele către ieșire.

Afară mă aștepta o lume străină. Era ceva presant în mersul celor de pe stradă, păseau aproape ca niște umbre până erau împiedicați de câte un far sau de câte o mașină în viteză; bărbați care mergeau cu pași rapizi de panteră, deopotrivă încrezători și amenințatori. Privirile lor pătrundeau prin mine, reci precum crivățul, familiare și totuși glaciale, măsurându-mă din cap până-n picioare. Precum marii vânători de pe pajiștile africane, ce-și cunosc îndeaproape prada.

Instinctiv, am făcut cale-ntoarsă, așteptând în umbră până când am rămas singură pe stradă. Pe trotuar zăceau frunze moarte, adunate în grămezi întunecate sub pomii golași. Mi se lipeau umede de glezne când treceam pe lângă ele. Nu ne lăsa să pierim aici în frig, păreau să grăiască. Le-am mângâiat sălbatic, cu mâini apatice și înghețate.

Mi-am strecurat mâinile în buzunarele fustei și am simțit hârtii foșnindu-mi printre degete. Am scos curioasă hârtiile și m-am trezit ținând strâns în mână niște bani. Deodată m-am simțit mai bine. Puteam să îmi petrec noaptea într-un hotel și să mă întorc în ziua următoare sau chiar peste două zile, când Krishenbhai și mătușica Latha aveau să fie cu adevărat îngrijorați.

Am găsit în cele din urmă un hotel pe o străduță ce pornea din bulevardul Republicii. Lângă ușă, era o sonerie. Am apăsat butonul.

Portarul s-a ridicat de la biroul de recepție. M-a măsurat cu privirea. Înainte să apuce să zică ceva, am cerut răspicat o cameră cu un singur pat.

Continua să se holbeze la mine.

— E plin, mi-a spus.

— Dar afară scrie că aveți locuri libere.

A deschis gura să zică vreo grosolănie, dar m-am grăbit să-l întrerup.

— Am nevoie doar de un loc unde să dorm în noaptea asta.

— Noaptea asta. Așa zic toți.

Avea cei mai ciudați dinți pe care i-am văzut vreodată. Erau înclinați cu toții spre interior într-un unghi de șaiszeci de grade. Mă holbam întrebându-mă cum o fi reușind să mănânce. A închis gura.

— N-avem decât una cu două paturi, a mormăit ursuz, și costă patru sute de franci.

— Poftim? am exclamat. Afară scrie că prețul pentru o cameră dublă este de trei sute de franci.

— Ei bine, asta-i tot ce am. Ar trebui să fii recunoscătoare că nu te-am azvârlit afară.

— Arată-mi camera, i-am spus tăios.

Mi-a întins țăfnos registrul.

— Semnează aici. Și am nevoie de pașaport sau de *carte d'identité*¹.

Am înlemnit. N-aveam nici un fel de acte la mine. Unchiul îmi luase pașaportul în ziua în care sosisem. Am respirat adânc și am scos ultima hârtie de o sută de franci.

— Pașaportul e acasă. Nu m-am gândit să-l iau cu mine. Nu plănuisem să rămân în oraș noaptea asta, dar am pierdut ultimul metrou, am zis cât mai demn cu putință. Credeți că asta e o garanție suficientă?

Și i-am îndesat hârtia de o sută de franci în mână.

¹ Buletin de identitate (fr.).

Doi

În dimineața următoare, Parisul arăta altfel. Magazinele erau deschise, vitrinele scânteiau în soare. Zgomotul traficului, cu țipete de claxoane și motoare în trombă, era deopotrivă asurzitor și reconfortant. Străzile și cafenelele erau înțesate de oameni. Nimeni nu mă privea ciudat, nimeni nu mă observa.

M-am dus la o cabină telefonică și am sunat-o pe Lotti la școală.

— Unde ești? m-a întrebat. Am fost atât de îngrijorată când a sunat mătușa ta azi-noapte să întrebe dacă ești cu mine...

— Sunt la un hotel.

— Deci plănuiseși să fugi, nu? Ce curaj! a exclamat ea.

— Nu, pur și simplu s-a întâmplat. Unchiul... Mă rog, lasă, e prea lungă povestea.

— De unde suni, de la hotel?

— Nu. Nu prea știu unde sunt, undeva pe lângă Nation, cred. Într-un *tabac*¹.

— Vin să te iau. Ne vom întoarce și îi vom înfrunța împreună.

— Lotti, i-am zis cu glas stins, nu cred că mă vor înapoi. Mătușa...

— De ce? Ce s-a întâmplat? a întrebat Lotti nerăbdătoare.

¹ Tutungerie (fr.).

— I-am spus despre întâlnirile lui Krishenbhai din timpul amiezii.

În mod neașteptat, a râs.

— Așa se explică.

— Ce anume?

— Am auzit-o azi-noapte pe mătușa ta spunându-i mamei la telefon că au crescut un șarpe la sân. Au zis că n-ai nici un fel de principii și că ești o hoață.

— Poftim? Nu sunt o hoață. Ei mă pun să muncesc fără ca măcar să mă plătească, am replicat furioasă.

— Știu, știu, a încercat Lotti să mă liniștească. Probabil că erau vorbe aruncate la mânie. Cu toate că, a adăugat ea cu inima strânsă, mătușica Latha părea foarte calmă, nici măcar nu gâfâia.

Am tăcut amândouă.

— Uite ce e, Leela, a spus Lotti în cele din urmă, trebuie să mă întorc la ore, altfel profesorii se vor întreba ce-i cu mine. Cum se numește *le tabac*?

— Le Scorpion.

— Pe ce stradă?

— E lângă ieșirea de la metrou, la intersecția dintre *rue du Rendez-vous* și *boulevard de Picpus*.

— Vin să te retrag într-o oră.

— Bine.

Am fost atât de ușurată, încât am și uitat să-i spun că retrag și *retrouve*¹ nu însemnau același lucru.

CÂND A AJUNS LOTTI, m-am agățat de ea. Am comandat cafea și croasanți. A plătit Lotti.

¹ Reintâlnesc (fr.).

— Păstrează-ți banii. Vei avea nevoie de fiecare bănuț, mi-ai zis. Nu cred că mătușica Latha se va grăbi să te aducă înapoi. M-a sunat la școală, chiar după ce ai închis tu.

— Ce!

Eram uluită.

— Mda. M-a rugat să-ți transmit să nu te mai întorci.

Am tresărit și am închis ochii, retrăind evenimentele din noaptea precedentă. Când am deschis ochii, eram hotărâtă. M-am uitat la Lotti care mă privea îngrijorată.

— Lotti, nu mă mai întorc vreodată acolo. Mai bine ajung o târfă.

Lotti a început să râdă.

— *Quel melodrame. Tu n'es qu'un bébé!*¹

Apoi, a devenit din nou serioasă.

— Povestește-mi tot, mi-a cerut ea.

I-am spus totul, începând cu telefonul profesorului și încheind cu noaptea petrecută la hotel. Nu mi-a spus nimic după ce am terminat.

— Ți-am adus ceva de-al tău, a spus în sfârșit și mi-a înmănat o pungă de plastic.

Mătasea de culoarea focului dinăuntru a început să facă ape în lumină. Era sariul de la cununia mamei.

— Cum de l-ai găsit, Lotti?

— Zăcea prin casă. Ții minte, l-ai adus săptămâna trecută ca să-mi arăți cum se pune.

— Cât mă bucur. Mulțumesc. E singurul lucru la care chiar că n-aș vrea să renunț vreodată.

Am apucat punga, îmbrățișând-o în același timp pe Lotti.

Apoi, a devenit din nou serioasă.

¹ Ce mai melodramă. Ce copilă ești! (fr.)

— Dar mama ta? m-a întrebat cu ezitare în glas. N-ar trebui să-i spui?

— Mama are o nouă viață, i-am spus cu amărăciune. Și, oricum, nu-i știu numărul de telefon.

— Trebuie să-i scrii, a zis Lotti în cele din urmă.

Mă simțeam deznădăjduită.

— Ar putea dura săptămâni întregi până să vină.

— Știi asta. Dar e posibil să știu pe cineva care te-ar putea ajuta.

— Pe cine? am întrebat cu înflăcărare.

— Îți amintești de fata aceea de care ți-am povestit, pe care am cunoscut-o într-o *épicerie* indiană?

— Cea care e fotomodel?

Am privit-o absentă.

— De ce-ar vrea să aibă de-a face cu mine un fotomodel?

— Prostuțo, Maeve locuiește singură de la cincisprezece ani. Te-ar putea lăsa să stai cu ea.

Înainte să am ceva de obiectat, și-a croit drum până la telefon, având grijă să-și unduiască obraznic șoldurile prin fața bărbaților de la bar.

Cinci minute mai târziu, s-a întors, senină.

— Totul e aranjat, mi-a spus fericită. Maeve a zis să te duc imediat la ea acasă.

— D-dar, Lotti, ce-i voi spune? Ea... Eu n-am mai locuit cu nici un francez până acum. Și unde mai pui că va trebui să vorbesc numai în franceză. Nu... nu știu dacă pot.

— Firește că poți, mi-a zis Lotti pe un ton încurajator. Doar ai vorbit în franceză de nu știu câte ori.

Deodată s-a înfuriat.

— Ai vrut să scapi, mai ții minte? Bine ai venit în Franța!

— Eu n-am vrut de la bun început să vin în Franța, am răspuns cu ardoare. A fost ideea mamei.

Am coborât la metrou și am prins un tren spre Place d'Italie. Această parte a orașului mi-era încă necunoscută. Era un amestec bizar de clădiri vechi și noi și bulevarde întinse. La un colț de stradă se afla un McDonald's, iar mobilierul din plastic și culorile țipătoare și artificiale dădeau locului un aer ireal, de desen animat. La un alt colț, se găsea o veche *brasserie*, cu blocuri uriașe de gheață în față, peste care erau așezate tot soiul de crustacee. Am traversat strada spre McDonald's. O bătrână cu părul alb, cu picioare subțiri, stătea și cerșea, ținând o pancartă în mână. Am tresărit, imaginându-mă pe mine în locul ei.

Am mers până am ajuns pe strada lui Maeve. Apartamentul ei se afla într-un imobil îngust de cinci etaje, înghesuit între două clădiri obeze, de un gri-cenușiu. Semănau bine cu clădirea în care locuia mătușa. Singura deosebire era că aici vedeai înșirate pe trotuare mașini cochete, pereții nu erau acoperiți de graffiti, iar asfaltul era din beton solid, fără gropi.

Lotti a format codul și am ajuns într-un foaier mic și întunecat. Acoperișul era foarte jos și foaierul era lung, ca un coridor. Am urcat cele cinci etaje de trepte circulare și ne-am trezit pe un palier cu trei uși. Cea din stânga s-a deschis și în prag s-a ivit o siluetă înaltă, îmbrăcată în negru, încadrată în pătratul de lumină.

Maeve era foarte înaltă. Trupul ei, conturat de lumina cenușie, era lung și arcuit: picioare lungi, coapse rotunjite, o talie lungă și îngustă, sâni plini. Am rămas în urmă, simțindu-mă ca o intrusă.

— *Salut, ma petite Lotti. Ça fait longtemps. Qu'est que tu deviens?*¹

¹ Salut, micuța mea Lotti. A trecut ceva timp. Ce mai faci? (fr.)

Maeve a sărutat-o ceremonios pe Lotti pe ambii obraji, în aer, și apoi, spre surprinderea mea, a îmbrățișat-o rapid. Și-a oprit pentru puțin timp privirile asupra mea. Nu a părut încântată de ce a văzut, căci m-a ignorat mai departe, îndreptându-și din nou atenția asupra lui Lotti.

— Mă bucur să te văd, Lotti. De ce nu treci mai des pe la mine? Am nevoie de cineva să-mi arate cum să folosesc mirodeniile alea pe care le-am luat împreună, ți-amintești? a zis cu o voce joasă, guturală.

Lotti a zâmbit și a ridicat delicat din umeri, continuând să o privească pe Maeve ca fermecată.

— Atunci, ți-am găsit persoana potrivită, Maeve, a spus râzând și m-a tras mai în față. Ea este Leela. Este o bucătăreasă desăvârșită și e o adevărată magiciană cu mirodeniile.

— Serios?

Maeve m-a privit mai atent și a zâmbit în treacăt. A deschis larg ușa și ne-a invitat înăuntru. Fără să aștepte să vadă dacă o urmăm sau nu, s-a întors și a intrat. Am urmat-o încet în apartament. Mai întâi Lotti, iar eu ultima.

Lumina m-a orbit la început. Apoi, pe măsură ce ochii mi s-au obișnuit cu strălucirea aceea, am realizat că încăperea era de fapt destul de îngustă, dar lipsa mobilelor, ferestrele uriașe și pereții albi o făceau să pară spațioasă. Mirosea a nou, un miros impersonal, de parcă nu fusese locuită până atunci. Încăperea nu avea nimic delicat, totul era înalt și cu muchii ascuțite: taburete înalte din oțel, o masă îngustă și o canapea neagră, nu prea lată. Pe pereți atârnav trei picturi în alb, negru și gri — niște peisaje selenare stranii. Culoarea era aplicată în straturi groase pe pânză, dând tabloului un aspect de înveliș dur. Le-am privit cu luare-aminte.

— Ce părere ai? a întrebat Maeve, strecurându-se încet în spatele meu.

În mijlocul decorului modern, restrâns, era o apariție neobișnuit de exotică. Avea părul blond de culoarea mierii și pielea catifelată. Ochi și sprâncenele erau închise la culoare. Dar pe toate acestea le-am remarcat mai târziu. La început, buzele ei mi-au captivat atenția. Suprafața lor era luminoasă și plină de imperfecțiuni ca învelișul unei căpșuni. Cutele și crăpăturile care le brăzdau nu făceau decât să reflecte rotunjimea lor desăvârșită. O aluniță mică și cafenie, în colțul buzei, scotea în evidență extravaganța acelei guri. Buzele lui Maeve erau încarnarea senzualității trupești la care poți visa, dar pe care nu ți-o poți închipui niciodată limpede. Până în clipa când întâlnești buzele lui Maeve.

— Îmi amintesc de zidurile din zona veche a orașului Mombasa, pe care sunt lipite la întâmplare, unele peste altele, straturi întregi de afișe rupte, decolorate de ploaie.

— Serios? Nimeni n-a mai spus asta până acum.

A surâs și, pentru întâia oară, surâsul i s-a oglindit și în priviri. Avea niște ochi stranii — ca niște mlaștini în care se oglindeau nori întunecați de ploaie. Păreau stinși și goi. Ochi hibernali, m-am gândit. Genele dese și curbate, ușor înclinate în jos la capete, dădeau un aer și mai misterios ochilor ei.

— Dar mi se pare că ai dreptate. E o descriere bună, a zis ea.

I-am zâmbit și eu, ușurată și fascinată. Nu părea deranjată că o priveam atât de insistent. Surâsul i-a reapărut.

— Vino, așază-te și hai să stăm de vorbă, mi-a ordonat.

Lotti și cu mine ne-am îndreptat supuse spre canapeaua îngustă și neagră, lipită de perete, vizavi de tablouri.

— Ați găsit ușor casa? a întrebat Maeve, politicoasă.

— O, da, a replicat Lotti. Indicațiile tale au fost perfecte.

M-am uitat la ea mirată, nu-i stătea în obicei să ridice în slăvi pe cineva, mai ales pentru ceva atât de mărunț. A sunat aproape exagerat. Pe de altă parte, și Lotti era metamorfozată de frumusețea lui Maeve. În fața ei, părea altfel, mai mică, mai îndesată, mai neagră — un pitic îngălat pe lângă înalta regină a zânelor.

— Ți-am adus-o pe Leela, i-am auzit glasul, fiindcă și tu ai fugit din Strasbourg, de la părinții tăi și ai venit la Paris când aveai șaisprezece ani.

— Nu tocmai, a spus Maeve pe un ton sec. N-am fugit de la părinții mei. I-am părăsit — ca să fiu liberă.

M-am întors spre ea ca să zic ceva în apărarea lui Lotti. Dar nu mi-a venit nimic în minte. Lumea lui Maeve mi-era complet străină. Mi-am coborât privirile, la fel de stânjenită ca și Lotti.

Maeve ne-a privit pe amândouă și ne-a întrebat brusc în engleză:

— Vreți o cafea?

Avea un ușor accent american. Mai întâi am refuzat, din politețe, dar Lotti mi-a aruncat o privire amenințătoare și m-a înghionțit. După ce Maeve s-a îndreptat spre bucătăria micuță, Lotti a rostit șuierător:

— E musai să accepți cafeaua prima oară, altfel nu vei ajunge niciodată să-i cunoști pe francezi. Și să nu ceri lapte, s-ar putea să nu aibă și să se simtă jenată.

— Cum..., am fost gata să-i răspund indignată lui Lotti, furioasă fiindcă mă făcuse să mă simt ca o ignorantă, dar ea și-a dus degetul la buze.

Maeve se întorcea, aducând o tavă cu trei ceșcuțe și un bol albastru de ceramică plin cu bucățele de zahăr cubic. M-am ridicat

să o ajut, dar ea nu mi-a dat atenție, așezând tava, cu o grație firească, pe măsuța din sticlă din dreptul nostru. Apoi, s-a dus după cafea. Parc-ar fi un mamba verde, am gândit eu, frumoasă, puternică și care nu se supune decât propriilor reguli.

— Nu-ți face griji. Ți se va părea drăguță odată ce vei ajunge să o cunoști, mi-a spus Lotti.

Am privit-o cu scepticism.

— De fapt, e puțin diferită la ea acasă, a mai dres-o ea. Eu n-am mai întâlnit-o decât în afară.

— Atunci, cum ai îndrăznit să o rogi să mă lase să stau la ea? am murmurat înspăimântată.

— Pe cine altcineva să rog dacă nu pe ea? a replicat indignată Lotti.

— Dar dacă ar fi refuzat?

— Dar nu a refuzat, nu? a zis Lotti calmă.

Maeve s-a relaxat după ce a băut din cafea.

— De ce ai fugit? Nu e cam neobișnuit pentru o fată indiană?

— Am vrut mai mult de la viață decât băcănia unchiului, am mințit eu.

A luat o înghițitură din cafea.

— Părinții mei locuiesc la Strasbourg. Un oraș teribil, mic, provincial. Toată lumea cunoaște pe toată lumea. Mi-am dorit mai mult. Așa că am venit la Paris.

— E un oraș grozav, am repetat eu prostește ceea îmi spusese unchiul când am sosit.

Brusc, mi s-a făcut dor de acele zile. Și atunci fusesem nefericită, dar nu în același fel. Era numai vina mea, constata o voce necruțătoare din mintea mea. M-am străduit să fiu atentă la Maeve.

— Cu condiția să cunoști oamenii potriviți, spunea ea. Altfel, totul e un coșmar. Devii invizibil și aluneci în gropile din asfalt.

— Și cine sunt acești oameni? am întrebat, nervoasă.

— Oh, jurnaliști, artiști, modele, creatori de modă, *hommes d'affaires*¹. Oameni pe care îi poți vedea la toate petrecerile și în reviste.

— Înțeleg.

Mă simțeam copleșită.

— Eu cunosc destui, a spus Maeve cu mândrie.

I-am privit chipul cel frumos.

— Cred că și ei sunt încântați să te cunoască, am spus, spontan.

Expresia i s-a încordat. M-a privit suspicioasă.

— Ce vrei să spui?

— Păi... că ești atât de frumoasă, nu e de mirare că-i cunoști pe toți, am răspuns, timidă.

Expresia i s-a destins și a râs.

— Deja îmi place să te am prin preajmă. Ești binevenită să stai aici cât dorești.

Și-a aprins o țigară — aurie, ca părul ei.

— Fumezi? m-a întrebat.

Țigara a atras atenția asupra mâinilor ei frumoase, cu degete lungi și fine.

— Nu, am replicat.

A ridicat din umeri, iar fumul subțire îi ieșea pe nările ușor dilatate.

— Mi-ar plăcea să învăț, am spus în timp ce urmăream cu privirea rotocoalele de fum.

A zâmbit și ochii ei de un gri-cenușiu s-au făcut mici.

¹ Oameni de afaceri (fr.).

— N-o face. E un obicei prost — doar dacă poți să o faci cu mai multă eleganță decât oricare alt fumător. Asta mă include și pe mine.

Și-a dus din nou țigara la gură. Buzele ei roșii s-au ținut în formă de boboc atunci când a tras adânc în piept și s-au deschis apoi, când a expirat.

M-am uitat la ea și mi-am dorit să pot avea buze ca ale ei.

— Atunci, n-am să fumez niciodată.

Privirile ni s-au întâlnit și Maeve a râs.

Trei

Am stat cu Maeve trei luni de zile. Nu făceam mai nimic, stăteam doar pe balconușul ei afară și priveam spre ferestrele vecinilor sau jos spre stradă. Libertatea aceea bruscă mă făcuse apatică. Acum, că ajunsesem să trăiesc efectiv în oraș, nu-l mai găseam la fel de fermecător. Străzile erau înțesate de figuri ostile. Am făcut din apartamentul lui Maeve propria mea temniță și priveam Parisul în siguranța deplină a balconului ei.

Curând am ajuns să cunosc pe dinafară obiceiurile oamenilor din cartier. Priveam la mașinile care se opreau, erau parcate și porneau apoi din nou, și la oamenii dinăuntru. Trupurile li se îndoiau și arătau ca niște puncte fără picioare când se urcau în mașină și își recăpătau apoi forma umană când ieșeau afară. Le priveam pe tinerele mămici care ieșeau pe la ora unsprezece cu bebelușii în cărucioare, îndreptându-se către parc. După-amiaza, priveam fetițele care ieșeau în goană de la *École Maternelle*¹ și se aruncau în brațele părinților lor. Priveam lumea la fel ca și cuplul de bătrânei din clădirea de peste drum. Atâta doar că eu îi priveam și pe ei. El purta o cămașă de noapte roșie, iar ea, una cu flori. Nu-și vorbeau niciodată și nici nu împărțeau balconul. El ieșea dimineața ca să citească ziarul. Ea ieșea la unsprezece și la două ca să vadă copiii

¹ Grădiniță (fr.).

și bebelușii. Când previzibilul scenei mă obosea, mă întorceam în cameră și mă culcam.

O dată pe săptămână, Lotti telefona sau venea în vizită. Câteodată îmi aducea bani și vești despre mătușica Latha și Krishenbhai. La o săptămână după ce am dispărut, s-au dus la Lotti și au încercat să o intimideze ca să le spună unde eram. Au amenințat să o ducă la poliție. Atunci au intervenit părinții lui Lotti și i-au dat afară. Drept urmare, cele două familii au încetat să se mai viziteze. Când am auzit, mi-a părut rău de mătușica Latha. Îi distrusesem și viața socială și încrederea în soțul ei. Dar mi-a părut și mai rău când Lotti mi-a spus cum a reacționat tatăl ei când ea i-a mărturisit că mă ținuse ascunsă. Îi interzisese să mă mai vadă. M-am simțit îngrozitor. Nu făcusem nimic rău. De ce erau soții Ramdhune atât de hotărâți să mă pedepsească? Lotti nu avea nici un răspuns. După aceea, n-am mai vorbit despre părinții ei. Vizitele ei au continuat. Când venea, ne spunea o grămadă de povestioare amuzante și spirituale despre cartierul ei și despre colegii ei de clasă. Dar poveștile ei mă enervau acum. Îmi aminteau de o lume din care nu mai făceam parte. Numai alături de Maeve simțeam că trăiesc. Parisul era orașul ei, și viața lui părea să o învăluie, plină de freamăt și speranțe. Când eram alături de ea, simțeam că iau și eu parte la acea viață.

I-am scris mamei și am implorat-o să mă ia în Anglia. I-am făgăduit să muncesc din greu și să-i plătesc înapoi fiecare banuț pe care avea să-l cheltuiască cu mine. Dar unicul ei sfat a fost să mă întorc acasă la unchiul meu, să-mi cer iertare pentru ce am făcut și să-i rog să mă primească înapoi. „M-ai făcut de rușine”, mi-a scris ea. „Cum ai putut fi atât de nerecunoscătoare? Unchiul și mătușa ți-au dăruit totul. Du-te și cere-le iertare. Krishenbhai te-a și iertat deja. Pe mătușica Latha ai rănit-o teribil când ai

încercat să-i distrugi bunul cel mai de preț, căminul. Dar sângele apă nu se face, te va primi înapoi.” Scrisoarea se încheia fără vreo precizare legată de Anglia. Nu i-am mai scris mamei niciodată de atunci.

După vreo lună, am început să-mi caut de lucru. Am făcut tot felul de munci de ocazie, am călcat și am spălat rufe, am făcut curățenie prin case. Dar slujbele erau puține și doritorii mulți. Uram să stau la coadă împreună cu trei sau patru femei între două vârste cărora îți venea să le plângi de milă și să mă interesez de slujbe pe care nici măcar nu le voiam. Mă întrebam cum erau viețile lor. Nu intram niciodată în vorbă, nici chiar când ne întâlneam de mai multe ori, interesându-ne de aceeași slujbă. Până la urmă, am fost angajată timp de o săptămână la o brutărie. În fiecare dimineață, trebuia să ajung acolo la cinci. Munca mea consta în a scoate pâinile și croasanții din cuptor și a le înșira la răcit pe o tavă lungă din oțel. Apoi, trebuia să le aranjez pe raft. Mirosul pâinii mă încânta și tinerii brutari flirtau cu mine din priviri. Și puteam să iau pe gratis pâine pentru acasă. La sfârșitul săptămânii, mi-au cerut actele.

— Ce acte? am întrebat și inima mi s-a făcut cât un purice.

— *Ta carte d'identité*, firește. Ne trebuie la impozite, s-a răstit femeia.

— Am... uitat-o acasă, am spus, simțindu-mă vinovată.

M-a privit suspicioasă.

— Atunci te vom plăti mâine când îți vei aminti să o aduci.

Nu m-am mai întors. Nu știam ce să fac. Aveam nevoie de Lotti.

Într-o zi, a sunat.

— Plec la Toulouse, mi-a zis din senin.

— Ah, înțeleg. De ce?

— În vacanță.

Am răsuflat ușurată.

— Și... și cât stai?

— Trei luni.

— Ce?! De ce?

— Păi... fiindcă... am cunoscut pe cineva și vreau să fiu cu el.

— Și el e din Toulouse? am întrebat prostește.

— Nu. E din Paris. Dar bunicul lui are acolo o fermă pe care i-a lăsat-o moștenire. O să mergem împreună.

Dar eu? Eu cum mă voi descurca?

— Și... și părinții tăi? Ei ce zic?

— Habar n-au. Cred că particip la un seminar special de pregătire pentru examenul de profesorat.

— Ah.

Am vrut să o rog să nu plece. Am deschis gura ca să-i povestesc despre brutărie. Dar am simțit imediat că nu i-ar păsa. La fel ca și pentru mama, ce puteau să însemne pentru ea problemele mele?

De atunci, am încetat să mai caut de lucru. Pe Maeve n-a deranjat-o. Nici ea nu părea să lucreze prea mult. În cele mai multe zile, nici nu-și părăsea camera până la prânz. Ieșea împleticindu-se, cu părul ciufulit, cu urme de machiaj pe față, târând după ea mirosul stătut de fum de țigară și respirație matinală. Fără să se uite la mine, fără să zică bună dimineața, se îndrepta spre ceașca de cafea pe care i-o întindeam. O dădea pe gât dintr-o înghițitură și se întorcea grăbită la ea în cameră ca să se îmbrace. În fiecare zi, lua prânzul în oraș, fie cu unul din bărbații care veneau să o ia și pe care-i lăsa să aștepte cel puțin o jumătate de oră, fie cu câte un grup de prieteni la o *terrasse de café*¹ la modă. După ce pleca, făceam curat prin casă și îi strângeam patul.

¹ Terasa unei cafenele (fr.).

Maeve se întorcea de obicei pe la patru, având aproape întotdeauna o pungă de cumpărături în mână. Beam împreună o cafea din niște ceșcuțe minuscule și stăteam de vorbă. De fapt, ea vorbea, iar eu ascultam. Eram o bună ascultătoare, iar viața lui Maeve părea fermecătoare. Ascultam cu gura căscată povestirile ei despre oamenii pe care-i întâlnește și petrecerile la care fusese. Mă întrebam când mai avea timp să-și câștige existența. Pentru mine, Parisul devenise un jgheab uriaș pe care-mi aluneca și ultimul bănuț. Când o întrebam discret despre slujba ei, îmi răspundea evaziv.

— Modelele sunt bine plătite, să știi. Păcat că nu ești și tu mai înaltă.

— Sau la fel de frumoasă ca tine, am adăugat eu.

Și chipul i s-a luminat.

După ritualul nostru cu cafeaua de după-amiază, se retrăgea iarăși la ea în cameră până se făcea timpul să se pregătească pentru seară. Eu ieșeam din nou pe balcon sau mă uitam la televizor. Noaptea, pleca cu alți bărbați și se întorcea la două sau la trei dimineața sau chiar după ce razele soarelui inundau apartamentul. Atunci, trecea pe lângă mine fără să mă salute și se ducea direct la baie. În acele momente, mi se părea că prezența mea în apartamentul ei îi displăcea. Dar când apărea din baie, cu părul ud și pielea curățită de orice urmă de machiaj, îmi arunca un surâs drăgălaș peste ceașca de cafea pe care i-o înmănam în tăcere și îmi povestea despre iubitul ei cel nou și interesant.

Într-o dimineață, m-am trezit în miros de cafea și am auzit două glasuri. Unul din ele era masculin și străin, cu un ușor accent nazal, plat. Am deschis ochii și am văzut-o pe Maeve pregătind cafeaua pentru un bărbat necunoscut, în boxeri. Stătea cocoțat pe un taburet înalt, așezat în fața mesei pliante, lipită de

perete, chiar lângă bucătărioara îngustă. Era cu mult mai în vârstă decât ea — cel puțin cu douăzeci de ani. Pântecele i se revărsa parcă în față și avea părul rar și încărunțit. În timp ce-i urmăream printre pleoapele întredeschise, Maeve s-a întors la masă și a așezat ibricul cu cafeaua aburindă în fața lui. El i-a pus mâna între picioare, pe sub cămașa de noapte, după care a început să-i mângâie sânii. Am ținut ochii strâns închiși, prefăcându-mă că dorm. Puțin mai încolo, s-au retras în dormitor. M-am strecurat afară din pat, m-am îmbrăcat și am ieșit pe furiș din casă.

După-amiaza când m-am întors, apartamentul era gol. Am spălat ceștile murdare și le-am îngrămădit pe marginea chiuvetei. Apoi, am ieșit pe balcon și mi-am ațintit privirile jos, în stradă. Se întunecase aproape când am zărit-o pe Maeve coborând dintr-o mașină sport, roșie. La volan, același bărbat. Pe bancheta din spate, câteva pungă de cumpărături. Maeve s-a aplecat într-o parte și l-a sărutat grăbită. Apoi, și-a strâns pungile și a intrat în clădire fără să privească înapoi. El a urmărit-o cu privirea până când a intrat, după care a pornit liniștit mașina.

Am aflat că îl chema Jean-Jacques și că era un negustor de diamante din Anvers. De fiecare dată când venea, îi aducea lui Maeve flori proaspete și cutiuțe de bijuterii împachetate în punguțe de mătase indiană. Mă mira faptul că o femeie atât de frumoasă precum Maeve putea fi interesată de un bărbat bătrân și burtos. Dar eram prea timidă ca să i-o spun, așa că nu am vorbit niciodată despre asta.

Am pierdut noțiunea timpului. Maeve a reintrat în rutina prânzurilor prin restaurante și a expedițiilor la cumpărături din timpul după-amiezilor, iar eu, în cea a întreținerii casei și a statului pe balcon. Jean-Jacques își făcea apariția de câteva ori în fiecare lună. A devenit și el o parte din rutină. Apoi, într-o

dimineață, cu câteva luni mai târziu, m-am trezit într-un zăngănit furios de lingurițe în ceștile cu cafea.

— Cât ai de gând să o mai ții aici? l-am auzit pe Jean-Jacques zicând.

Mi-a stat inima-n loc. Am ciulit urechile.

— De ce? a ripostat Maeve. Ce te interesează pe tine?

— Ce mă interesează pe mine? a răbufnit Jean-Jacques și a lovit tare cu pumnul în masă. Asta-i casa mea. Și eu hotărâsc cine stă aici.

— Serious? a replicat ea cu răceală. Și presupun că dorințele mele nu au absolut nici o importanță.

— Firește că au, iubito, a zis cu o voce ce devenea aproape rugătoare. Doar că eu te vreau numai pentru mine. Sunt sătul să o văd zăcând leneșă în patul ăla până la prânz. E atât de plictisitoare și atât de rușinoasă, ca un șoricel. Cum poți să o suportți?

— Ți-am mai zis, gătește bine.

— Dar dacă aș vrea să fac dragoste cu tine chiar aici, pe masa asta, s-a văitat el.

— Ar cădea cu tine, a replicat ea.

Mi-am ținut răsuflarea, așteptându-mă la o răbufnire. Dar nu a fost așa. Brusc, am auzit hohote de plâns — plânsul unui bărbat.

— Ești atât de crudă, Maeve, îngrozitor de crudă. Aștept ziua în care vei fi și tu bătrână.

Maeve n-a mai spus nimic. Am auzit cum s-a ridicat și s-a dus la ea în cameră. El a urmat-o după câteva minute. M-am ridicat repede și am plecat.

În noaptea următoare, după plecarea lui Jean-Jacques, Maeve a adus pentru prima dată în discuție chestiunea legată de viitorul meu.

— Nu ai acte, așa că nu poți munci legal.

Am dat din cap cu umilință.

— Și atunci ce pot face? am întrebat, simțindu-mă foarte neînsemnată.

Aș fi vrut ca Lotti să fie alături de mine, să mă ajute, dar ea nu se întorsese încă din Toulouse. M-am uitat plină de speranță la Maeve.

— Poți fi *au pair*. Nu e ceva prea fascinant, dar asta e tot ce-ți pot aranja pe moment.

— Ce înseamnă *au pair*? am întrebat, mirată.

— Locuiești la o familie de francezi și ai grijă de copiii lor.

— Să locuiesc la o familie? Și n-or să-mi ceară referințe și alte lucruri, dacă va trebui să am grijă de copiii lor?

— Am eu o idee. E o familie foarte sus-pusă. Soția se trage din-tr-una din cele mai vechi familii din Franța — cel puțin din partea mamei. Tatăl ei a fost bijutier. Soțul e burghez, dar e un bărbat foarte amabil. E specialist în calculatoare. Am pozat pentru el o perioadă. Mi-a rămas dator cu un favor sau două.

— Dar crezi că mă vor primi?

— Te vor primi pentru că îi voi ruga eu. O să fiu pașaportul tău. După aceea, însă, depinde numai de tine.

— Ce anume? am întrebat.

— Să-ți găsești alt pașaport.

Patru

— **M**-am mutat în casa soților Baleine din 20 *rue Victor Masse*, ca să am grijă de cei doi copii ai lor, Thérèse și Marie. „Casa balenelor”, așa am poreclit-o în mintea mea, felicitându-mă pentru noua mea capacitate de a mă juca cu numele franțuzești și cu înțelesurile lor. Au acceptat povestea vieții mele așa cum le-am servit-o eu, fără să-mi adreseze vreo întrebare. Dar îmi spuneau „Lily”.

— E mai ușor pentru copii, a explicat *Madame Baleine*, sună mai puțin străin.

Catherine Baleine lucra pentru Galeriile Lafayette unde era șefa departamentului de achiziții în domeniul aparatului casnic. Își lua munca foarte în serios și se închipuia un prototip al bunului-gust. Toată casa era plină de dispozitive casnice moderne și de obiecte de lux — cinci cupe înalte din cristal care arătau ca niște crini înghețați și porțelanuri fine de Dresda, amintire de familie. Canapeaua era învelită în brocart chinezesc, ornamentată cu crizanteme, țesute cu același fir. Fața de masă și așternuturile erau din olandă deasă și fină, cu marginile brodate, lucrate de călugărițe din China. Pe prosoapele albe și pufoase era cusut câte un trandafir negru din satin. Acestea, însă, la fel ca și cristalurile și porțelanurile fine, erau scoase doar atunci când se primeau vizite.

Madame Baleine avea spre patruzeci de ani, era înaltă și suplă. Pielea ei fără riduri, stătea perfect întinsă, ca o pânză, peste pomelii înalți și peste osatura feței și era bronzată într-un cafeniu ca cel al turtei dulci. Era teribil de impunătoare prin eleganță și statură. Avea, de asemenea, o problemă cu spatele — fiindcă purta mereu niște tocuri imposibil de înalte. Asta am dedus din faptul că nu m-a invitat nici măcar o dată să iau loc în prezența ei. Întotdeauna stătea așezată pe canapeaua din mătase cenușie și-mi dădea instrucțiuni — copiilor trebuie să le faci baie până la ora șapte, *Thérèse* are cursul de balet la ora patru.

Monsieur Baleine era mai scund decât nevasta sa, avea părul lung, aranjat modern, și pielea ușor gălbuie — genul care se bronza imediat la soare. Și când zâmbea, ceea ce făcea din plin, ochii lui căprui se îngustau și deveneau luminoși și ridurile fine i se adunau ca într-un un evantai în dreptul ochilor. Mișcările îi erau rapide ca ale unei vrăbiuțe. *Monsieur* Baleine concepea imagini pentru reclamele la mâncare, difuzate la televizor. Putea să-ți spună cu exactitate care imagine fusese creată pe calculator și care nu. În timpul său liber, *Monsieur* Baleine sau Bruno, cum insista el să-i spun, se închipuia un artist al secolului douăzeci și unu — un artist al calculatorului. Mă întreba în mod constant despre zeități hinduse și despre muzica indiană. Dorea să realizeze un film de animație pe calculator, cu muzică indo-africană pe fundal. Verișorul său, un compozitor de muzică contemporană, urma să se ocupe de coloana sonoră. Îmi aminteam puțin din povestirile bunicii. Nu fuseserăm niciodată prea apropiate. Gemenii erau preferații ei, iar mie, când îmi spunea ceva, acel ceva era „nu e voie”. Dar i-am spus lui *Monsieur* Baleine tot ce am putut, tot ce-mi aminteam din povestirile bunicii și ale mamei. Curiozitatea lui nu cunoștea limite atunci când mă asculta, uitându-se la mine de parcă aș fi fost cea mai însemnată persoană din viața lui.

Cele două fete, Thérèse și Marie, aveau și ele părul închis la culoare și ochii căprui, întocmai ca tatăl lor. La cei șapte ani ai săi, Thérèse știa deja să lucreze pe calculator, să inventeze povești și să-i umilească pe oameni. Mă simțeam intimidată de ea. Marie, la vârsta de trei ani, era un papagal micuț care repeta tot ce i se spunea. Dar erau copii afectuoși și n-a trecut mult până când mi-au oferit iubirea lor simplă, fără complicații, la fel ca cea pe care o primisem altădată de la Sunil și Anil. Micuța Marie a fost prima care mi-a dovedit-o, insistând ca doar eu să-i fac baie de fiecare dată. Apoi, într-o bună zi, Thérèse a surprins-o pe *Madame* — așa cum îi plăcea să mă adresez — și pe mine, insistând ca eu să-i citec seara înainte de culcare. Am început cu poticneli, convinsă că Thérèse nu dorea altceva decât să mă umilească, deoarece imediat cum citeam sau pronunțam greșit un cuvânt, se grăbea să mă corecteze. Dar pe măsură ce citeam, povestea mă captiva și uitam de public. Nu băgam niciodată de seamă când adormea Thérèse și mă opream doar când *Madame* Baleine mă apuca de mână și-mi făcea semn să sting lumina.

Familia Baleine locuia într-o casă veche de cărămidă, cu podele parchetate, așezată într-o curte însoțită și având bovindouri mari și o grădiniță cu trandafiri care se cățarau pe ziduri și se încolăceau în jurul ferestrelor de la primul etaj. În interior, casa era împărțită în două zone, zona familiei și zona interzisă — unde nu se intra decât cu ordine precise. Zona familiei era formată dintr-o bucătărie, alături de o sufragerie și de un cabinet de lucru, la parter, și din dormitorul copiilor, la primul etaj. În aceste spații aveam acces deplin și nerestricționat. Salonul cel mare, sufrageria principală, cabinetul lui *Monsieur* Baleine, dormitorul conjugal, garderoba lui *Madame* Baleine, precum și camera de oaspeți reprezentau zona interzisă. Camera mea se afla la al doilea etaj, chiar

deasupra dormitorului principal, un spațiu în pantă, separat de mansardă prin luminatoare. Mi-a luat câteva zile la început să mă obișnuiesc cu restricțiile. În casa noastră din Nairobi nu existaseră asemenea restricții, nici măcar pentru servitori. Dar curând am înțeles că exista o diferență. În familia Baleine, *fiecare* ținea seama de niște reguli. Majoritatea îmi erau impuse mie și copiilor. Apoi am văzut că și adulții din familia Baleine aveau propriile reguli. De pildă, nici unul din ei nu intra în camera celuilalt înainte de a bate la ușă. Ieșeau rareori împreună, numai atunci când mergeau în weekend la țară, în vizită la mama ei. Iar atunci când Catherine zicea că ceva trebuie făcut, Bruno se conforma. Sau atunci când aveau amândoi invitații la petreceri, el era cel care rămânea până când copiii se duceau la culcare.

— De ce crezi că am angajat un *au pair* dacă nu ca să-i culce pe copii când noi nu suntem acasă? i-a zis încruntat. Te asigur că este perfect capabilă.

— Se prea poate, i-a replicat calm Catherine, totuși vreau ca unul din noi să fie de față în fiecare seară când se duc la culcare. Noi suntem părinții lor.

— Nu arunca vina asupra mea, Catherine. Copiii știu că eu sunt tatăl lor — fie că stau frumos pe pat lângă ei când adorm, fie că nu. De ce nu-i duci tu la culcare de data asta? Sunt sigur că le-ar plăcea să te vadă.

— Pentru că eu trebuie să ajung la dîneu, este una din îndatoririle mele. Uiți cam cine lucrează în casa asta...

— Da, da. La altceva nici nu te gândești, a zis Bruno cu amărăciune. Nu ești o femeie, ești o sclavă de birou.

— Dacă sunt o..., a spus ea cu un răs sec, o sclavă de birou, conform exprimării tale pitorești, asta e din cauză că tu nu muncești destul.

Bruno a plecat tăcut. L-am auzit urcând scările și întorcându-se în camera copiilor.

Viața mea a intrat repede în rutină. Dimineața le ajutam pe fete să se îmbrace. *Madame* Baleine le alegea hainele cu o seară înainte. Ținea mult la asta. Eu le serveam micul dejun și pregăteam cafeaua lui *Madame* Baleine. Apoi, îi așezam pe copii în fața televizorului ca să se uite la desene animate până când îi duceam lui *Madame* Baleine cafeaua. Când coboram treptele, îl găseam pe *Monsieur* Baleine deja acolo, servindu-și cafeaua și citind ziarul. El o ducea pe Thérèse la școală, în timp ce eu mă mai jucam puțin cu Marie înainte să o duc la *crèche*¹.

Madame Baleine pleca la serviciu înainte ca eu să mă întorc, iar *Monsieur* Baleine se retrăgea în cabinetul său. Câteodată, ea îmi lăsa instrucțiuni sau o listă de cumpărături pe masa din bucătărie. Pentru câteva ceasuri, în casă se așternea liniștea, cât timp *Monsieur* Baleine lucra în biroul său, de cealaltă parte a holului. După-amiaza, o aduceam pe Marie de la *crèche*, îi dădeam să mănânce și o duceam la culcare. Thérèse se întorcea puțin după ora patru. Îi pregăteam un ceai, o trezeam pe Marie și le duceam în parc unde ne jucam până la șase. Trei zile pe săptămână, le duceam la cursul de balet. Uneori, *Monsieur* Baleine făcea câte o pauză de la lucru și se juca cu fetele preț de o jumătate de ceas, înainte de a le lăsa din nou în seama mea. De fiecare dată după ce pleca el, erau cam îmbufnate și neascultătoare și mă tratau ca pe o slujnică. În acele clipe, îmi venea să le bat. Însă curând am învățat cum să le distrag atenția — inventând jocuri prostești care să le amuze sau vorbind deodată în engleză, ceea ce le lăsa mute de uimire. La șapte și jumătate serveam cina, după care le

¹ Creșă (fr.).

duceam pe fetele la culcare. Apoi, eram liberă. În unele zile, după cină, mă duceam la cinematograful de lângă casă. Alteori, mai ales vara, ieșeam doar la plimbare și priveam cum se întuneca afară, iar ferestrele se luminau. Dar evitam marile bulevarde, cuprinsă de teama absurdă că aveam să dau peste unchiul sau peste soții Ramdhune și că astfel avea să se afle cum decăzusem la stadiul de servitoare.

Cinci

Se întâmpla rar ca *Monsieur* Baleine să aibă invitați. În schimb, nevasta lui organiza o dată la două săptămâni niște dineuri simandicoase la care luau parte cel puțin zece sau douăsprezece persoane. Așa că nu mică mi-a fost mirarea când, într-o zi, *Monsieur* Baleine mi-a întins o listă de cumpărături, spunându-mi că vărul său, compozitorul, era așteptat la cină împreună cu noua sa prietenă și că urmau să ia cu toții cina *en famille*¹.

— Asta te include și pe tine, a adăugat el, cu amabilitate.

Și astfel, m-am trezit în acea seară, stând la cină, cu Marie de o parte și Thérèse de cealaltă. Cât a durat cina, prietena, acoperită din cap până-n picioare de bijuterii futuriste, a privit tot timpul prin mine, de parcă nici măcar n-aș fi existat. *Monsieur* Baleine gătise rață cu sos de portocale. Dar prietena era vegetariană, ceea ce l-a făcut să se simtă prost încă de la început. Compozitorul nu vorbea prea mult de felul său, iar în acea seară părea absorbit de o muzică pe care noi ceilalți nu o puteam auzi. Și *Madame* Baleine părea distrată și neobișnuit de tăcută. Se tot apleca spre Marie, încercând să o convingă să mănânce fără să facă mizerie.

Așadar, conversația a fost tensionată pe tot parcursul cinei. Mai puțin din partea invitatei de onoare, care a vorbit tot timpul, mai

¹ În familie (fr.).

întâi despre cum ceilalți o făceau mereu să sufere, în special bărbații, fiindcă ea îi iubea prea mult și apoi despre beneficiile regimului vegetarian. Chipul lui *Monsieur* Baleine devenea din ce în ce mai posomorât cu fiecare clipă. Până și compozitorul și-a dat seama de tensiunea apărută și a încercat să aplaneze situația copeșind rața cu nenumărate laude extravagante.

— De-a dreptul profesionist, ai putea fi bucătar-șef. Deschideți-vă un restaurant. La câți oameni cunoaște Catherine, ar fi un succes încă din prima zi.

Monsieur Baleine s-a strâmbat.

— Taci din gură, Claude, și mai bea niște vin.

S-a întins și și-a umplut din nou paharul, ca și pe cel al vărului.

Deodată, prietena, care discutase cu Catherine toată seara, s-a întors spre *Monsieur* Baleine și a zis:

— Și ia spuneți-mi și mie, chiar vă face fericit să faceți poze cu cățeluși care zâmbesc și mâncare de câini din care ies aburi?

Monsieur Baleine s-a uitat la ea prin paharul de vin, fără să spună nimic. Celelalte conversații au încetat. Toată lumea îl privea. A început să vorbească, cu o voce studiată și fermă:

— Ei, e de preferat decât să cumperi resturile imaginației oboșite a altuia și să te împopoțonezi cu ele, crezând că asta te face mai interesantă.

Prietena s-a albit la față. A urmat o tăcere îngrozitoare. Parcă paralizaseră cu toții. Cu excepția lui Marie, care a ciripit brusc:

— Mami, de ce are Lily sfârcurile maronii, iar ale mele sunt roz?

În jurul mesei, fiecare se foia pe scaun, stingher. Apoi, Thérèse a început să chicotească. *Monsieur* Baleine părea nemaipomenit de preocupat de farfuria lui goală. *Madame* Baleine mi-a aruncat o privire dezaprobatoare care parcă voia să spună: Cum de le-ai dat voie copiilor să te vadă la duș? *Monsieur le Compositeur* și-a

clus repede șervetul la gură. Prietena se holba la portretul urât, în stil academic, care îl întruchipa pe bunicul lui *Madame* Baleine. Biata Marie și-a dat atunci seama că a zis ceva nepotrivit și s-a înroșit la față în timp ce încerca să-și rețină lacrimile. Am început să râd, mai întâi nesigur, apoi cu mai multă convingere.

— Să știi, Marie, i-am zis eu, că sfârcurile mele sunt închise la culoare ca să se asorteze cu pielea mea cafenie.

Lui Marie i s-a descreeșit fruntea și lacrimile i s-au oprit.

Thérèse a bătut din palme și a spus încântată:

— *Mais c'est évident ça, Marie tu vois.*¹

S-a auzit ecoul râsetelor masculine în jurul mesei; până și femeile zâmbeau. Am ridicat privirea, ușurată, și am simțit ochii lui *Monsieur* Baleine pironiți asupra mea. Îi străluceau în timp ce se uita la mine.

A doua zi, m-a chemat în cabinetul său. După mai multe ezitări, am intrat. În cameră, era răcoare și întuneric. Cutii uriașe și tot soiul de mașinării erau stivuite lângă perete. Spațiul îngust rămas în mijloc era ocupat de un ecran mare de televizor, de mai multe monitoare și de un birou mare alb pe care era așezat un calculator. Pe ecran, se afla o poză înfățișând un borcan de muștar pe care era chipul unei femei. M-am uitat fix la ea. Muzica a inundat încăperea, o muzică foarte monotonă care se repeta întruna, fără să capete vreo formă anume. Muștarul și chipul de femeie au început să se contorsioneze, până când contururile s-au pierdut. Muzica a ajuns la un crescendo tânguitor și din borcanul care se învârtea au țâșnit izvoare întregi de floarea-soarelui. Apoi, s-a auzit ritmul tobelor africane suprapus peste o muzică mai lentă. Acum, chipul frumos al femeii umplea ecranul. Buzele rubinii i s-au desprins într-un surâs și atunci figura a început să se schimbe.

¹ Dar e limpede, Marie, nu-ți dai seama? (fr.)

Ochii s-au mărit și au căpătat o nuanță mai întunecată, un maroniu-închis, părul, din blond a devenit negru, buzele i-au devenit mai pline și, deodată, pe ecran era un chip african. După care, chipul s-a descompus și a devenit o pânză de păianjen în mijlocul căreia stătea o femeie goală. Avea un bust micuț și niște coapse senzuale și nuanța pielii sale era ca miezul întunecat al florii-soarelui. Am făcut un pas înainte, fascinată. În părul ei pubian stătea cuibărit un păianjen verde-purpuriu. Muzica s-a oprit brusc, însă imaginea a rămas pe ecran, încremenită și fără viață.

Vocea lui a străpuns încet întunericul.

— Asta este munca mea. Îți place?

În spatele lui, ecranul calculatorului strălucea în albastru și verde.

— Este...

Mă simțeam tulburată. Eram uimită de imaginea stranie care rămăsese înțepenită pe ecran.

— Este o altă lume, am spus cu respirația tăiată și apoi mi-am dat seama cât de stupid trebuie că sunase.

Am început să transpir, deși camera avea aer condiționat. Broboane de transpirație mi se adunau pe spinare și mă cuprindeau frisoane pe măsură ce stropii se evaporau repede în aerul uscat și rece.

El a râs pe înfundate.

— O altă lume. E un fel de a spune. E o lume care există doar în mintea noastră.

— Și pentru ce a fost făcută? am întrebat curioasă.

— Este o reclamă la un parfum pe care am realizat-o demult pentru o revistă. M-am gândit să mă distrez puțin cu ea și am adăugat mai târziu muzica și alte câteva imagini.

— Și ce veți face cu ea acum?

— Nu prea știu, a răspuns el.

S-a întors și s-a uitat fix la ecran, apăsând anumite taste. Atunci, imaginile s-au animat încă o dată, fără muzică însă.

— Cred că, de fapt, încerc să fac o declarație. Referitoare la mirosuri. Noi, francezii, suntem un popor foarte sensibil la mirosuri. La urma urmei, noi am inventat parfumul!

A continuat să privească atent ecranul.

— Dar publicitatea a întors totul pe dos. Nu mai reacționăm la ceva din pricina mirosului, ci îl percepem doar vizual. În cele din urmă, oamenii își vor pierde celelalte simțuri pentru că nu vor mai avea nevoie de ele. Parfum, muștar. Vor fi toate la fel, iar diferența o vor face doar forma și culoarea ambalajului.

Apoi, a adăugat aspru:

— Nu este foarte original. Iar ca să fii artist astăzi, trebuie să fii original, altfel nu valorezi nimic... cuvinte și iar cuvinte. Nu pot să le sufăr.

Am rămas tăcută, în spatele lui, întrebându-mă dacă ar trebui să plec sau nu.

Deodată, a devenit conștient că mă uitam peste umărul lui.

— Ți-ar plăcea să încerci și tu? m-a întrebat.

A împins spre mine mouse-ul alb și lunguiet de lângă calculator și mi-a așezat mâna pe el.

— Vezi săgeata asta mică de pe ecran, mouse-ul o controlează.

— Da, chiar așa? Ce nostim, am chicotit agitată.

Monsieur Baleine s-a încruntat.

— Ce e așa de nostim?

M-am bâlbâit căutând o explicație.

— Îmi plac șobolanii. Primul meu prieten în Franța a fost un șobolan. L-am văzut cuibărit pe șinele de metrou. Deși sunt mulți șobolani pripășiți pe acolo, el era singuratic — ca și mine.

M-am oprit brusc, speriată că trădasem prea mult.

Dar *Monsieur* Baleine mă privea cu căldură și în ochii lui se citea compasiunea.

— Biata de tine, habar n-am avut că ți-a fost atât de greu.

Mâna lui s-a apropiat de a mea și m-a bătut ușor pe umăr, cu stângăcie. Apoi, a rostit încet:

— Mă simt groaznic că nu te-am întrebat niciodată despre tine. Este totul în regulă? Copiii se poartă bine cu tine? Ești fericită aici?

De ce mă întrebi, acum, după atâta timp, m-am gândit eu.

— Totul e bine, *Monsieur*. Copiii sunt foarte drăguți. Sunt nespus de fericită, vă mulțumesc, am răspuns repede.

Și-a lins nervos buzele.

— Mă bucur că îți merge bine, a rostit pe un ton formal.

Am înălțat ochii, așteptând să fiu expediată politicos. Însă el a continuat să vorbească, cu o voce caldă.

— Ai un caracter foarte puternic, așa cred, *non*? Parisul trebuie să fie tare diferit de țara ta natală. Totuși, tu pari să te simți perfect *à l'aise*¹ aici. Îmi amintesc cât de calmă erai la masă când Marie a spus...

Brusc, s-a oprit încurcat.

— Că am sfârcuri închise la culoare, am încheiat fraza în locul lui.

Monsieur Baleine a pufnit în râs și urechile i s-au colorat într-un roșu aprins.

— N-am vrut să sune așa, a zis el, dar mă bucur că ai spus-o tu pentru mine.

Se uita la mine, sorbindu-mă din priviri.

— Te-am visat noaptea trecută.

¹ În largul tău (fr.).

Mă simțeam încântată și intimidată deopotrivă. Oare m-o fi văzut întinsă în fața lui ca femeia aceea goală de pe ecran? N-am zis nimic, dar am plecat ochii în pământ. S-a apropiat și îi simțeam căldura trupului. Mirosea frumos a scorțișoară și a sare și a fum de țigară. Dar trebuie să fi băgat de seamă dinainte, căci mirosul lui îmi părea aproape familiar.

Mi-a pus mâna în jurul bărbiei, aplecându-mi capul spre el. Am închis repede ochii, dorind să amân ce urma să se întâmple.

A râs încet și m-a strâns și mai tare de bărbie.

— Ochii tăi ascund multe taine, micuța mea. Ce știi tu oare despre viață, mă întreb.

Glasul său suna înăbușit și pierdut. Am deschis ochii. Privirile îi scânteiau. M-a sărutat cu blândețe. Buzele lui lungi și suple le-au acoperit pe ale mele deschizându-mi ușor gura. L-am auzit cum găfâie. Am deschis mai mult gura și i-am simțit textura buzelor. Ce curios mi se părea ca un bărbat să aibă buzele atât de moi. Mă așteptasem ca sărutările lui să fie dure și puternice — cum vezi prin filme. Pe de o parte, mă simțeam ciudat să fac în sfârșit ceea ce-i văzusem pe alții făcând atât de des la televizor.

Mi se părea că mă desprind de realitate, ca și cum eu aș fi fost spectatorul, departe de ceea ce mi se întâmpla, absolută de orice răspundere.

În cele din urmă, s-a retras și s-a uitat în jos la mine.

— Doream atât de mult să fac asta, mi-a șoptit.

Părea schimbat — ochii își pierduseră agerimea, lumina care îi însuflețea pălise. Am avut un moment de disperare la gândul că poate îl dezamăgisem. Am înălțat și mai mult capul. Privirile i s-au însuflețit din nou. Asta înseamnă să fii frumoasă, m-am gândit eu plină de exaltare, să faci ca ochii unui bărbat să se aprindă de dragoste!

Apoi, m-a sărutat iarăși, iar eu mi-am lipit buzele de ale lui, plimbându-mi limba peste ele așa cum făcuse și el. Și-a strecurat mâinile pe sub bluza mea. L-am imitat, iar trupul său mi-a răs-puns înfiorat. Mi-a prins coapsele și mi le-a strâns tare de ale lui. Am simțit deodată în partea de jos a stomacului o schimbare bruscă de presiune, oasele și mușchii au început să se lichefieze, să freamăte și să se contorsioneze.

Am făcut dragoste stând în picioare, pulpele mele s-au încolăcit în jurul taliei lui ca o centură. Și, deși pentru o clipă, am simțit o durere teribilă, totul a dispărut doar pentru că știam că eram iubită și l-am ținut strâns lipit de mine. După aceea, și-a cerut scuze fiindcă mi-a pricinuit durere și mi-a șters sângele de pe coapse cu hârtie de calculator.

Ne-am uitat unul la altul în tăcere, nici ca prieteni, nici ca iubiți. În cele din urmă, a spus hotărât:

— Du-te acum, draga mea. N-ar fi trebuit să fac asta.

Am vrut să-l întreb de ce, dar nu m-am încrezut destul în franceza mea. Așa că am continuat să-l fixez cu privirea fără să zic nimic, cu ochii întrebători.

În adăpostul camerei mele, trupul a început să îmi ardă. Îmi simțeam buzele grele și coapsele păreau că se mișcă altfel, legănându-se înainte și înapoi, ca și cum amintirea mișcării pe care tocmai o învășasem se lipise de ele pentru totdeauna. Mă simțeam copleșită de dezgust. Trupul mă trădase.

Am fugit în baie și am închis ușa. În timp ce așteptam ca apa de la duș să se încălzească, încă îi mai puteam simți mirosul care îmi pătrunsese în piele. M-a învăluit, dens ca un abur. Am început să mă simt teribil de vinovată. Greșisem, era vina mea. Deodată, mi-am amintit de Maeve și de dușurile ei lungi. Mi-am amintit cum își strecura Jean-Jacques mâna pe sub rochia ei. Am pășit

sub apa fierbinte și mi-am ridicat fața spre șuvoiul care cădea cu putere. Curând, obrații îmi ardeau de durere, dar am rămas nemișcată în aceeași poziție.

Când în cele din urmă am ieșit de sub duș, chipul meu era ca o sferă dureroasă, alungând orice gând. M-am dus clătinându-mă la mine în cameră și am zăcut pe pat cu fața la perete. Mă uitam prin cameră, întrebându-mă dacă avea să fie ultima mea noapte petrecută acolo. Încercam să îmi închipui ce avea să îi spună ei. Îmi imaginam chipul ei congestionat de furie și trădare, gonindu-mă afară din casă și copiii care se uitau de pe scări. Mă întrebam unde m-aș fi putut duce. De această dată, știam că Lotti nu mă va mai ajuta. Nu mai vorbisem cu ea de când ajunsesem la familia Baleine. Și Maeve? Îmi lăsase de înțeles că nu mă mai putea ajuta. Apartamentul nu era al ei, îi aparținea lui Jean-Jacques căruia nu-i plăceau musafirii. Eșuasem, mă gândeam cu amărăciune, îmi ratasem șansa de a obține un pașaport.

Șase

În vara aceea, Bruno și cu mine am devenit amanți. Nu mă mai simțeam singură. Nu mai invidiam alte familii. Eram mulțumită. *Madame* Baleine i-a dus pe copii la reședința de vară a mamei sale de pe coasta Bretoniei. Eu nu a trebuit să merg pentru că mama lui Catherine avea deja o menajeră devotată care o însoțea pretutindeni și nici n-ar fi conceput să lase pe altcineva să aibă grijă de copii. Mă simțeam în siguranță. Căldura a continuat toată luna iulie până pe la mijlocul lui august. Pe măsură ce Parisul se golea și era repopulat de turiști și de fantome, străzile au devenit terenul nostru de joacă și am ajuns să iubesc orașul într-un alt chip.

Apoi, într-o bună zi, m-am trezit și mi-a fost frig. Am privit în sus pe luminatorul care era deschis. Cerul era încă albastru, dar aerul nu mai era cald și netulburat. Bătea un vânt rece. M-am întins să închid geamul. Bruno se uita în sus, spre mine, frecându-și ochii exagerat de mult.

— Măi să fie, ce priveliște grozavă, m-a tachinat el.

M-am aruncat peste el, prefăcându-mă că-l sufoc. Jocul s-a sfârșit cu mine stând sub el, cu brațele prinse în strânsoarea mâinii lui. Ne-am privit țintă, în tăcere.

— Vântul s-a schimbat, am afirmat pe un ton grav. S-a făcut iarăși frig.

S-a prefăcut mirat.

— Serios? Atunci înseamnă că trebuie să te încălzesc.

N-am râs și când a început să facă dragoste cu mine, mintea a început să-mi umble aiurea. Mă gândeam la Marie și la Thérèse. Și ce-ar crede ele dacă ne-ar vedea așa.

Deodată, Bruno s-a oprit.

— Ce s-a întâmplat? Nu mă mai găsești interesant? m-a întrebat vizibil iritat.

L-am privit indiferentă.

— Mă gândeam.

— La ce?

— La viitor, i-am răspuns.

S-a întins deodată pe spate și a început să bâjbâie după țigări. Și-a aprins grăbit una și a tras adânc în piept.

— Femeile! știam eu că o să ajungem la subiectul ăsta până la urmă. Toate sunteți la fel.

— Cum adică?

Mă făcea să mă simt stupidă și banală.

A izbucnit într-un râs amar.

— De fapt, nu sunteți interesate decât de propria persoană.

A doua zi, a plecat în Bretania. De astă dată, singurătatea devenise aproape insuportabilă. O purtam cu mine pe străzi și nimeni nu se apropia, nimeni nu-mi vorbea. Până la urmă, am ajuns să cred că fusese numai vina mea. Îl făcusem să sufere fiindcă nu-i răspusesem la mângâieri și astfel stricasem totul. Simțeam nevoia să vorbesc cu cineva despre Bruno, dar cuvintele care-mi veneau în minte nu erau frumoase. Așa că nu puteam vorbi.

Când s-au întors, lucrurile au părut să reintre în normal. Fetele erau la fel ca și înainte, dar mai înalte și mai bronzate și pline de povestiri despre bunica lor. *Madame* Baleine era distantă și

grațioasă, ceva mai relaxată decât de obicei, iar tenul îi devenise ciocolatiu-închis. Doar Bruno părea agitat și încordat.

Apoi, într-o zi, când am intrat pe poartă, după ce le lăsasem pe fete la școală, el mă aștepta în grădină. A venit la mine și m-a apucat strâns. Am rămas în brațele lui, *impasibilă*.

— Îmi pare rău, mi-a spus.

Mi-am întors privirile. Părerile de rău nu mai puteau repara nimic, nu așa spunea mătușica Latha?

— Ușor de zis, am rostit încet.

A părut mai întâi surprins, apoi stânjenit.

— Ai dreptate, a admis cu greu. Nu-mi pot retrace cuvintele. Dar vreau totuși să-ți explic. Țin la tine. Ești atât de frumoasă și de blândă și... și atât de tânără. Te doresc la nebunie.

— Și *Madame* Baleine? am întrebat pe un ton rece.

— Catherine? a spus, râzând. Poate rămâne nevasta mea cu numele.

— Și dacă intră la bănuieli? am întrebat, nervoasă.

— Vom fi atenți. Nu-ți face griji, mi-a spus în timp ce-mi mângâia părul. Oricum, este foarte civilizată.

— Prea civilizată ca să fie geloasă? am întrebat, neîncrezătoare.

— Absolut.

După aceea, ne găseam unul pe celălalt de fiecare dată când casa era pustie. Însă nu mai era la fel. Nu mai aveam nici o urmă de libertate. Eram nevoiți să ne întâlnim în casă, înconjurați de atâtea lucruri care ne aminteau de Catherine și de propriile noastre fețe publice. Ne lua ceva timp până să renunțăm la personajele publice și să ne obișnuim din nou unul cu celălalt, ca amanți. Apoi, chiar când reușeam să ne acomodăm, trebuia să ne despărțim și să trecem din nou la fețele publice pentru ca nu cumva fetele să bănuiască ceva sau Catherine să simtă că ceva se

schimbare în atmosfera casei în lipsa ei. Așa că separarea era permanentă. Pe măsură ce treceau săptămânile, cele două fețe ale mele, cea de amantă și cea de *au pair*, deveneau măști. Nu mă mai simțeam în largul meu în casă și nici atunci când făceam dragoste cu el. O simțeam mereu acolo, privind peste umărul meu. Casa îmi dădea un sentiment de opresiune și petreceam tot mai mult timp hoinărind pe străzi și amintindu-mi de libertatea din timpul verii.

Într-o noapte, după ce am făcut dragoste, m-a întrebat deodată:

— De ce un șobolan?

— Poftim?

Habar n-aveam despre ce vorbea.

— De ce te-ai împrietenit cu un șobolan?

— Ah, șobolanul.

Aproape că uitasem de el.

— Nu... nu știu. Poate pentru că mi-a ieșit în cale.

— Țsta nu e un răspuns, a insistat. Mai încearcă. Să reformulez întrebarea. De ce ți-ai ales șobolanul ca totem?

— Ce înseamnă totem? am întrebat cu glas șovăielnic.

A râs.

— Totemul este spiritul unui animal care, datorită faptului că are ceva în comun cu personalitatea ta ascunsă, devine simbolul tău — simbolul sufletului tău, mi-a explicat el, ca unui copil mic.

— Și ar fi ciudat să aleg ca simbol un șobolan?

— Ciudat? De ce să fie ciudat? Cred că-i mai degrabă interesant. Și destul de original.

— Ți se pare?

Eram în gardă.

— De ce? De ce crezi că șobolanul este simbolul meu?

— Nu doar al tău, al nostru. Poate că am să fac un videoclip despre asta, ca Tom și Jerry. Când pisica nu-i acasă, șoarecii joacă pe masă. Iar când pisica se întoarce...

— Șoarecii pică în plasă, m-am grăbit să i-o tai. Atunci, spune-i despre noi. Spune-i lui Catherine că mă iubești. Te vei simți normal după aceea. Am fi împreună oricând am vrea, fără toate aceste separări și pretexte care mă fac să mă simt pe jumătate moartă.

N-a spus nimic. Apoi, a început să râdă, batjocoritor, sarcastic.

— Copil absurd ce ești, cui îi pasă de ce e normal? Noi am descompus normalitatea, am zdrobit-o în fragmente invizibile ce nu mai pot fi reîntregite. Ne-am dezbrăcat de prejudecăți și am dat la iveală golul dinăuntru.

S-a oprit ca să sufle un cerculeț de fum în aer.

— Nimeni nu vrea să fie normal. Normal înseamnă plictisitor. Cu toții vrem să fim speciali. Pentru tine nu e destul de special?

— Dar eu nu vreau să fiu specială. Eu vreau să fiu normală, am țipat furioasă.

Însă el a continuat în aceeași notă înfiorătoare.

— Cât despre *chers Madame* și *Monsieur Normal*, ei sunt rodul imaginației tale.

S-a întins pe spate, pe salteaua mea și a ridicat ochii în tavan. A continuat să sufle cerculețe de fum prin întuneric, perfect rotunde până la sfârșit.

— Normalitatea înseamnă moarte.

Simțeam că-l pierd. În mintea mea, îl vedeam ridicându-și hainele de pe podea și plecând.

Am aruncat repede pătura și am aprins lumânarea de lângă pat. În nopțile cu lună plină, nu aveam nevoie de lumânări, dar

În noaptea aceea, luna era în creștere și nu lumina deloc. M-am așezat deasupra lui, strângându-i șoldurile între coapsele mele și i-am dat răspunsul pe care-l aștepta.

— Șobolanul era simbolul meu fiindcă, la fel ca și mine, nu vorbea franceză.

— Dar acum vorbești excelent, mi-a spus râzând.

Nu mă simțisem nicicând atât de constrânsă. Am schițat un surâs stingher.

— Da, acum vorbesc excelent, i-am răspuns, graseind „r”-urile, așa cum făcea mătușica Latha.

Șapte

~Nu mi-am dat imediat seama că începusem să miros. Apoi, într-o zi, l-am simțit.

Era într-o dimineață însorită de octombrie, după trei săptămâni de vânt rece și ploi. Mă aștepta o întreagă zi liberă în care nu știam ce să fac. Marie avea să-și petreacă ziua cu o prietenă, iar pe Thérèse urma să o iau de-abia la ora cinci. Am trecut pe lângă Cimetière de Montmartre¹ și am urcat colina până la cafeneaua mea preferată, Le Sandwich. Era o cafenea bizară. Decorul era un amestec straniu de fast food american suprapus peste un art-deco nemțesc de sfârșit de secol. Hamburgeri uriași atârnav de tavanul denivelat, din stuc, vopsit în roșu și auriu. Pereții erau împânziți de oglinzi cu rame aurii, ornamentate și de lambriuri de lemn ce păreau vechi de sute de ani.

Era o *pâtisserie* nemaipomenită și proprietarul, Jean-Luc, adora India. O vizitase de mai multe ori. Când mi-a mărturisit-o, am simțit o plăcere ascunsă. Cel mai mult îi plăceau calendarele indiene cu Ganesh, zeul cu cap de elefant, și cu Hanuman, zeul-maimuță. Calendarele atârnav pe pereții din spatele tejghelei, iar oglinzile sculptate de pe peretele de vizavi le reflectau *à l'envers* — așa cum îi plăcea lui Jean-Luc să le vadă.

¹ Cimitirul Montmartre (fr.).

— Ah, *l'Inde*, spunea el adesea, *c'est épatant*.

Așa am învățat și eu cuvântul, ca pe un adjectiv ce descria India.

Cafeneaua era aproape pustie când am intrat. Nu era nimeni înăuntru în afară de tânărul vânzător, pe jumătate francez, pe jumătate vietnamez, care stătea în spatele tejghelei. Nici măcar Jean-Luc nu venea vreodată înainte de unsprezece. Vânzătorul avea niște ochi seducători cu care te urmărea pe sub șapca de baseball. Am încercat să flirtez cu el.

— Dă-mi și mie un croasant din acela cu cremă de migdale, i-am spus.

Și în timp ce se apleca să-l scoată de sub tejgheaua din sticlă, m-am aplecat și eu, împingându-mă în geam. Mâna i s-a oprit puțin când se întindea după croasant, apoi a înaintat din nou, încet. Palid de tot, mi-a înmânat cornul. Când l-am luat, mi-am trecut ușor degetele peste mâna lui. Însă el a evitat să-mi întâlnească privirea. Am așteptat, șovăind. Atunci m-a izbit — un miros obscur, sălbatic, prea puternic pentru a fi civilizată, prea pătrunzător pentru a fi ascuns. Un miros atât de necuviincios, încât aparținerea nopții sau acelor momente intime de singurătate ce nu pot fi împărțite cu nimeni. Am fost surprinsă să-l întâlnesc acolo, în public, unde îl putea simți oricine. Se lipise de mine și-mi pătrundea necruțător în nări. Nu mai simțisem niciodată un asemenea miros. M-am uitat țintă la vânzător, întrebându-mă dacă îl simțea și el. Dar chipul lui rămânea impenetrabil. Am privit apoi în jur, ca să-mi dau seama de unde venea, pentru a mă îndepărta cât mai mult de el. În același timp, eram curioasă să-l văd pe omul acela care avusese îndrăzneala de a emana în public un miros atât de intim. Pesemne că n-are nici o jenă, m-am gândit uluită.

Dar în spatele meu nu se afla nimeni. Stăteam singură în fața tejghelei. Vânzătorul se dusese în spatele magazinului ca să

răspundă la telefon. Îi auzeam vocea răgușită și joasă, iar chipul său părea liniștit. Mirosul trebuia să vină de la mine. Era pretutindeni în jurul meu. Poate călcasem într-o mizerie de câine, m-am gândit cu disperare. Am plecat grăbită din dreptul tejghelei și m-am îndreptat spre o măsuță în cel mai îndepărtat colț al cafelei. Am așezat croasantul pe masă și m-am aplecat ca și cum aș fi vrut să-mi leg șireturile și aproape că m-am prăbușit când m-a atacat din nou.

M-am așezat repede și mi-am tras puloverul pe mine. Găsisem sursa mirosului.

Mintea mi s-a întunecat. Nu mai încăpea nici o îndoială, de la mine venea mirosul. Apoi, m-a izbit un alt gând înfricoșător. Vânzătorul trebuie să fi simțit și el. De aceea s-a îndepărtat, scârbit. Mi s-a făcut dintr-odată foarte frig. Curând, cu toții aveau să-l simtă, *Madame Baleine*, *Monsieur le Compositeur*, copiii și Bruno... *Pu, pu, puer*. Cuvintele mi-au răsunat în minte. Curând, cu toții aveau să-și dea seama că venea de la mine. După care, aveau să mă izgonească.

Am lăsat croasantul și am fugit afară din magazin. Un vânt rece m-a izbit drept în față. Mi-a pătruns prin haine, prin paltonul desfăcut și prin pulover. L-am lăsat, sperând că va alunga mirosul. Dar am simțit urmele sale purtate de vântul ce trecea cu putere pe lângă mine.

Am străbătut în fugă șoseaua, apoi parcul și o stradă largă. Am văzut un supermarket și am intrat. Mi-am făcut loc, împingându-mă printre ceilalți cumpărători până la *rayon beauté*¹. Aici, pe rafturile de un alb virginal, ce se întindeau pe kilometri întregi, erau îngrămădite produsele care combăteau mirosurile neplăcute: șampoane, deodorante, antiperspirante, pudră de talc, săpunuri,

¹ Raionul cu produse de frumusețe (fr.).

*crèmes, exfoliants, gommages și collages*¹. Acestea erau pentru uz extern. Pentru uz intern, aveau pastă de dinți, apă de gură, irigatoare pentru spălături vaginale, pentru spălături stomacale și nazale, clisme. Câte un produs anume destinat fiecărui orificiu și fiecărei cavități din organism.

Bățile inimii mi-au încetinit până la un ritm aproape normal atunci când am dat cu ochii de multitudinea de produse frumos mirositoare. Le voi cumpăra pe toate, m-am decis eu, câte unul pentru fiecare ungher al corpului. Aveam să mă curăț și pe dinăuntru și pe dinafară, iar apoi aveam să-mi umplu cu parfum fiecare adâncitură a trupului. Am început să le iau de pe rafturi, unul câte unul: săpun de levănțică, gel de duș White Linen, ulei de baie cu aromă de santal, spumant de baie alpin, *gommages* și *rinçages*², șampoane și exfoliante, trei paste de dinți și geluri pentru spălături, pentru fiecare orificiu în parte. Apoi, am trecut la creme — cremă de mâini, cremă de corp, cremă de față, cremă de buze, cremă de ochi. Le-am cumpărat pe toate. După care, într-un sfârșit, m-am îndreptat spre raionul de parfumuri. Căruciorul era pe jumătate plin și deja devenise greu de manevrat. L-am împins cu putere. A luat-o într-o parte și s-a ciocnit de un alt cărucior gol care era lăsat în drum.

— *Mince, mais qu'est-ce que vous faites?*³ m-a întrebat cineva pe un ton de exasperare.

Inima mi s-a făcut cât un purice. Am recunoscut vocea aceea care te zgâria pe creier, chiar înainte ca femeia căreia îi aparținea să se întoarcă. Era, într-adevăr, Maeve. Nu o mai văzusem de când mă mutasem la familia Baleine, cu nouă luni în urmă. Nu-mi

¹ Creme, exfoliante, produse de gomaj și de epilare (fr.).

² Produse pentru clătire (fr.).

³ Hei! Ce faceți? (fr.)

dăduse numărul ei de telefon și nici eu nu i-l cerusem. Părul blond-roșcat al lui Maeve era mai lung, am observat. Dar în rest, arăta la fel, poate că era chiar mai frumoasă decât mi-o aminteam eu, iar ochii verzi și buzele roșii și cărnoase își exercitau atracția ca de fiecare dată.

— Maeve, arăți minunat, am început eu, stăpânindu-mi emoțiile.

Era ceva obișnuit să încep cu o invocare a frumuseții ei.

Mi-a zâmbit, uitând de proasta dispoziție de mai înainte.

— Așa deci, e chiar micuța mea *orpheline indienne*. *Comment vas-tu?*¹

— Eu? Ăăă, bine, foarte bi-bine, m-am bălbâit eu.

Și-a ațintit privirile asupra căruciorului meu de cumpărături și expresia i s-a înăsprit.

— Vai de mine, s-a alintat ea, toate produsele astea de frumusețe sunt pentru tine?

— Ah... nu... adică... nu toate.

Am început să transpir și să-mi mușc buzele nervoasă.

— Aha.

Maeve nu m-a crezut.

— Și tu cum o mai duci? am spus, încercând să orientez conversația către ea.

— *Ça va?*² a întrebat căscând. *Ça va bien en fait.*³ L-am părăsit pe Jean-Jacques.

— Zi merci c-ai scăpat, erai prea bună pentru el.

Mă întrebam cum de reușise. Precis că el făcuse un scandal monstru.

¹ Orfană indiană. Ce mai faci? (fr.)

² Merge? (fr.)

³ Merge chiar bine (fr.).

— Și apartamentul cum mai e? am întrebat cu viclenie, curioasă să aflu dacă Jean-Jacques o dăduse afară sau nu.

— Habar n-am, a replicat ea, cu un aer plictisit. M-am mutat. Locuiesc prin apropiere.

— Oh.

Nu știam ce să mai spun.

— Săptămâna viitoare plec în Jamaica. Am venit să cumpăr niște loțiune autobronzantă. Și poate niște parfum, ceva picant, dar nu prea greu, înțelegi tu. Poate mă ajuți să aleg, mi-a spus și ochii i-au fugit spre căruciorul meu, de vreme ce ai devenit așa o *amateur d'odeur*¹!

Am tresărit la auzul vorbelor ei. Oare știa? Oare simțea mirosul?

— Ah, nu știu, am șovăit eu, lucrurile astea sunt așa de...

— Dar tu ești din India, tărâmul aromelor, trebuie să știi despre *odeur*.

M-am simțit de parcă m-ar fi palmuit.

— Sunt din Africa, nu din India, m-am răstit la ea.

Am văzut cum îi îngheață trăsăturile feței. M-am grăbit să repar lucrurile.

— Iartă-mă, sunt geloasă pe tine, atâta tot. Eu nu plec nicăieri, niciodată și tare mi-aș dori să merg în Jamaica. Ce norocoasă ești, Maeve. Te vei întoarce și mai frumoasă, bronzată.

Complimentele funcționau de fiecare dată la Maeve. Chipul i s-a mai dezghețat un pic.

— Jamaica e grozavă — hoteluri frumoase, plaje, muzică bună, cocktailuri de fructe proaspete, iar bărbații sunt niște dansatori fantastici. O cultură minunată. Toată lumea adoră să se distreze.

— E nemaipomenit, Maeve.

¹ Amatoare de mirosuri (fr.).

M-am străduit să par entuziasmată. Era atât de norocoasă. Eu aş fi dat orice să pot pleca într-o vacanță cu Bruno. Amintirea lui m-a trezit brusc la realitate. Voi lua altădată parfumul, m-am hotărât. Am apucat de mânerul căruciorului și am dat să plec.

— Leela, nu pleca încă, m-a oprit Maeve. Mai am un singur lucru de luat și putem pleca împreună.

S-a întins până la un raft de sus și a scos o sticlă în formă de lacrimă.

— Cred că totuși îmi voi alege singură parfumul. Cine știe, tu ai putea să-mi alegi ceva înfiorător, nu-i așa?

Buzele ei au schițat un zâmbet când a spus-o, însă ochii îi erau reci. Nu uitase încă de tot vorbele mele.

— Dar tu, a adăugat ea, văd că nu ai cumpărat încă nici un parfum. Căruciorul tău pare incomplet așa. Ce ai să alegi?

Am cercetat nervoasă rafturile. Sub privirile lui Maeve, chiar și alegerea unui parfum devenea o corvoadă. Mereu am simțit că mă testa, că aștepta să mă dau de gol într-un chip greu de imaginat. Privirile mi-au fost atrase de o cutie roșie pe care scria „Samsara”.

— Samsara, lume materială, lume a iluziei, a trupului. Dar e perfect.

— Ah, da, *de chez Guerlain*. Nu e genul meu, prea greu și prea oriental. Mirosul te acoperă ca o pătură. Dar înțeleg de ce ți s-ar potrivi.

M-am uitat la ea cu o privire pătrunzătoare. Dar chipul ei era prietenos. Am apucat o sticlă mare de parfum.

— Mulțumesc, i-am zis și am zâmbit. Exact de ce aveam nevoie.

După ce am plătit, am plecat împreună din magazin.

— Dar tu ai un *copain*? m-a întrebat Maeve.

— Nu, i-am răspuns scurt. Nu am timp pentru un prieten. S-a prefăcut că mă crede.

— Așa mă gândeam și eu. I-am spus prietenei tale, Lotti, că probabil de asta nu ai sunat-o.

Am roșit, simțindu-mă vinovată și am încercat să par surprinsă.

— Așadar, Lotti te-a sunat? N-am știut că s-a întors.

— Oh, da și e destul de supărată. I-am spus că nu poți primi nici telefoane.

Mi-a zâmbit cu subînțeles și m-a întrebat calmă:

— Ce părere ai de Bruno? Îți place?

— Cine... cum adică? m-am poticnit eu.

— *Monsieur* Baleine. Are o slăbiciune pentru femeile exotice. De aceea i-am sugerat să te primească.

M-am oprit din mers.

— Ce ai făcut? I-ai sugerat...?

— Firește. Altfel cum crezi că te-ar lăsa cineva să ai grijă de copiii săi, așa fără referințe și fără pașaport, măcar?

— Am crezut că pe baza recomandării tale, am murmurat eu.

— Asta a contat mult la început. Dar eu pe *Madame* Baleine nu o cunosc deloc. Așa că lui probabil că i-a plăcut ce a văzut și a garantat pentru tine.

— De ce a avut încredere în mine?

— Eu am fost sigură că de cum te va vedea, va fi interesat de tine. Mi-a zis mie că nu-i plac blondele, a spus veselă.

— Te înșeli, nu-l cunoști. El... își iubește copiii și...

M-am oprit brusc, zărind expresia de pe chipul lui Maeve. Ce copilă naivă ești, părea să-mi spună. Deodată, mi s-a trezit o nouă suspiciune.

— Tu cum l-ai cunoscut? am întrebat, grăbită.

A râs.

— Nu-ți face griji. Nu e ce crezi tu. Era amicul unui fost iubit de-al meu. Eu doar i-am sugerat să te vadă. Știam că ei caută un nou *au pair*.

Și cum de ați ținut legătura, îmi venea să întreb. Mă privea cu ochi sfidători.

M-am străduit să-mi relaxez suficient umerii pentru a-i putea ridica în acel mod tipic francez.

— Ești plină de surprize, Maeve. Jos pălăria în fața ta.

Spre surprinderea mea, vocea a sunat calmă și controlată, accentul și gramatica fiind și ele impecabile.

Maeve s-a liniștit.

— Vino într-o zi să bem o cafea împreună. Locuiesc chiar pe strada asta, mai sus, a doua clădire pe stânga. Etajul al treilea.

Ne-am sărutat și fiecare a luat-o în altă direcție.

Opt

~ Casa era pustie când m-am întors de la cumpărături. M-am încuiat în baie și am deschis robinetele ca să umplu cada. Cu mâinile tremurânde, am desfăcut nenumăratele pachete cu săruri de baie aromatice, geluri de duș și uleiuri de baie pe care le cumpărasem. M-am spălat pe cap și mi-am frecat pielea cu cel puțin zece produse diferite. M-am spălat pe dinți și i-am curățat cu ață dentară. Am folosit cu mâini nesigure irigatorul. Mi s-a părut nefiresc să-mi pun mâinile într-o parte a trupului meu despre care nu știusem nimic până nu demult. Mi-am atins mirată suprafețele curbate, simțind mușchii strâns încordați înăuntru.

Am simțit furtunul de cauciuc ca pe o invadare și mușchii mi s-au încleștat în semn de protest. Apoi, am strâns capătul de cauciuc și am simțit un șuvoi de apă atingându-mi mușchii încordați dinăuntru. M-am ridicat pe jumătate din apă și apoi, m-am scufundat din nou, răsuflând ușurată în timp ce apa, urmând legile gravitației, a început să se prelingă afară. Treptat, frica m-a părăsit. Am început să-mi derulez în minte discuția cu Maeve. Mințise, cu siguranță. Bruno — mi se părea ciudat să nu mă mai gândesc la el ca la *Monsieur* Baleine — nu era așa. Timp de o lună de la sosirea mea, nu mi-a arătat nici cea mai vagă urmă de interes. Maeve inventa. Maeve! Aproape o târfă!

M-am târât afară din cada de baie și mi-am șters repede tot corpul, începând cu picioarele. După ce m-am îndreptat, am surprins cu privirea o străină în oglindă. Am lăsat prosopul să alunece pe jos și am privit cu atenție trupul care se reflecta. Sfârcurile mele erau mai mari și îndreptate înainte ca niște muguri. Sâniile mei înalți erau și ei mai grei. Și șoldurile păreau mai pline. Prin contrast, talia mea îngustă părea și mai subțire, iar coapsele mi se curbau ușor. Mi-am privit trupul de parcă ar fi fost întâia oară când îl vedeam — și am simțit o tresărire ciudată de dorință. Deci acesta era trupul pe care-l iubea Bruno. Mi-am plimbat mâinile peste acele forme așa cum făcea și Bruno și deodată mi s-a făcut tare dor de el.

Sânguincioasă și grijulie, mi-am întins pe piele fiecare loțiune și fiecare cremă în parte. La urmă, ca să fiu sigură, mi-am presărat câțiva stropi de Samsara în părul pubian și la subraț. Apoi, m-am adulmecat atentă. Pe piele îmi rămăsese în special mirosul spumantului de baie, de culoare verde — o aromă de lămâie și de lemn care-mi părea foarte franțuzească. Restul amestecului de mirosuri de-abia dacă se simțea. Dar totul era în ordine. Nu-mi făceam griji din pricina ciudatei alchimii dintre parfum și piele care făcea anumite mirosuri mai puternice la unii decât la alții. Atâta timp cât mirosul meu, oricare ar fi fost el, era ușor de identificat și provenea dintr-o sticlă, de altceva nu-mi păsa. Doar de mirosul acela fără nume mă temeam.

Când am ieșit din baie, ceasornicul bătrân din hol a bătut ora unu. Am tresărit, gândindu-mă că Bruno probabil că mă aștepta. Mi-am tras repede pe mine un pulover și o pereche de blugi și am ieșit în grabă.

După ceva muncă de convingere, Bruno acceptase în cele din urmă să ne întâlnim în altă parte. Așa că, de fiecare dată când

orarul copiilor ne permitea acest lucru, ne duceam amândoi într-o garsonieră din *rue St. André*, care aparținea unui coleg de-al lui Bruno și ne petreceam după-amiezile acolo. Încăperea era neprietenoasă, scăldată în penumbră chiar și la amiază, mobilată impersonal cu o canapea extensibilă, lată, pe un perete, și cu un sistem încorporat video-audio, pe perețele de vizavi. Un miros jilav ca de canal, miros de sex stătut, plutea mereu în aer. În timp ce făceam dragoste, priveam absentă pe fereastră la umbrele care se cățarau pe zidurile albe ale clădirii de peste drum. Camera părea să aibă același efect și asupra lui Bruno. După ce terminam, ne ridicam în grabă și plecam la scurt timp.

Când am ajuns la restaurantul grecesc din colțul străzii *St. André des Arts*, el era deja acolo, molfăind un sandvici în așteptarea mea. M-a sărutat ușor pe buze.

— Hm, miroși ca și cum te-ai fi spălat îndelung. Aș fi vrut și eu să asist, mi-a șoptit.

Radiam de fericire și mi-am ridicat pe furiș privirea spre el, intimidată. Se uita la mine cu poftă.

— Ești atât de frumoasă. Nu-mi vine să cred că ești a mea.

— Unde mâncăm astăzi? am întrebat voioasă, fiindcă nu prea îmi venea să părăsesc razele soarelui pentru încăperea aceea întunecoasă și rece de pe alea de lângă. Mi-e foame.

Figura lui a căpătat instantaneu o expresie de lup înfometat.

— Eu unul de-abia aștept să te mănânc, draga mea.

— Dar eu încă n-am mâncat.

Am râs și, în adâncul sufletului, am simțit cum mă cuprinde senzația aceea de neliniște. Fiecare detaliu al momentului a devenit deodată mai intens — căldura soarelui, aerul rarefiat ce prevestea sosirea iernii și mirosul sandviciului grecesc atât de

asemănător cu *shyawarma* arăbească pe care frații mei și cu mine obișnuiam să o mâncăm pe furiș în vechiul port din Mombasa.

Am parcurs împreună cele câteva sute de metri pe strada fără nume până la garsonieră. În timp ce urcam treptele, îmi simțeam pașii din ce în ce mai grei. De-abia dacă mai reușeam să pun un picior înaintea celuilalt. În cele din urmă, am ajuns în fața ușii. Bruno învârtea stângaci cheia în broască. Am tras adânc aer în piept.

Și, spre mirarea mea, mirosul camerei, vechi și familiar ca așternuturile uzate, mi-a urat bun venit. Am rămas neclintită în mijlocul camerei, iar mirosul m-a înconjurat din toate părțile, învăluindu-mă în căldura sa. Îmi amintea de dormitorul părinților mei, dimineața devreme când ne furișam cu toții în patul cel mare și rămâneam acolo, prefăcându-ne că dormim. Puțin câte puțin, mirosul a pus stăpânire pe mine. Mai întâi, mi-a pătruns prin haine, prin palton, prin tricou, iar apoi m-a dezbrăcat complet. Bruno privea uluit cum mă luptam să-mi dau jos hainele, neștiind ce mă stărnise așa. Apoi, m-am întors spre el și l-am dezbrăcat încet, cu răbdare, lăsându-mă îmbătată de aroma lui virilă, puternică și pătrunzătoare care plutea către mine printre straturile de mirosuri specifice birourilor și străzilor. După ce i-am scos toate hainele, mi-am vârât încet limba în urechea lui, simțind aroma ușor prăfoasă a străzii. Mi-am plimbat limba pe gâtul lui în jos, schițând cercuri pe pielea sa netedă, sorbindu-i sudoarea, rătăcind încă în zona mirosurilor publice. Apoi, am simțit un imbold de a merge mai departe. Limba mea i-a mângâiat pieptul, i-a trecut ușor peste sfârcuri și s-a rostogolit încet către subraț. Bruno a înlemnit, mi-am retras limba. A răsuflat, cu un oftat puternic, aerul pe care-l ținuse în plămâni. Am început să-mi plimb din nou limba, absorbind aroma atât de intimă, încercând cu

fienezie să cuprind cu buzele cât mai mult din gustul lui cu puțință. A rămas nemișcat, luat prin surprindere de nerăbdarea mea.

— *Qu'est-ce que tu as, chérie?*¹ mi-a șoptit, ridicându-mi capul pentru a mă privi în ochi. Credeam că nu-ți place aici.

M-am mirat că știa.

— Nu-mi plăcea, dar m-am răzgândit.

A răs.

— Ești plină de surprize.

— Și? Îți place? l-am întrebat și mi-am ridicat privirile spre el. Îți plac surprizele mele?

Am căzut în genunchi, însă el m-a tras în sus și m-a ținut cu fața spre el.

— Doamne, parcă ai fi posedată astăzi, mi-a spus și a clătinat din cap, uluit.

M-a luat în brațe și m-a dus în pat. M-a întins cu grijă și s-a uitat la mine pentru o clipă, cu o privire de nepătruns.

— E rândul meu.

A răs vesel și a început să mă guste așa cum făcusem și eu. Când limba lui a ajuns înăuntrul meu, am tras adânc aer în piept și am încercat să rămân neclintită. Simțeam fiecare mișcare de-a lui ca pe o săgeată ce-mi străpungea nervii îndurerați. Apoi, nu m-am mai putut controla. Am început să mă zvârcolesc și să zgârii, într-o excitație frenetică și tot trupul îmi ardea de dorință.

Ne-am iubit cu o furie, cu o nebunie care nu venea nici de la mine, nici de la el, ci părea să vină de altundeva. Altcineva pusese stăpânire pe trupul meu în acea după-amiază, cineva care se desfăta cu atingerile și cu mirosul bărbaților, cineva care se scufundase în cele mai adânci izvoare ale simțirii.

¹ Ce-i cu tine, draga mea? (fr.)

În cele din urmă, am adormit împreună, într-un U inversat, cuibăriți unul într-altul. Când m-am deșteptat, el stătea în pat, cu picioarele încrucișate, iar eu încă mai ședeam cu capul așezat în poala sa. M-am întins somnoroasă, simțind o durere ușoară a mușchilor. În sfârșit, mi se părea că îl cunosc: gustul intens, metalic al subrațului său, izul ca de șuncă al pântecelui și aroma lăptoasă a capului. I-am zâmbit și i-am atins cu limba adâncitura îngustă de deasupra pântecelui.

Mi-a surâs tandru.

— Fetița mea scumpă și minunată. Ce-am făcut să merit o asemenea perfecțiune? A fost ziua mea norocoasă când mi-ai intrat în casă.

M-am simțit învăluită în căldură. Însă vorbele lui Maeve m-au străpuns din nou ca o așchie de gheață. M-am tras la o parte.

— Cum ai știut că... că aveam să fiu, *comment dire*¹, disponibilă pentru tine? I-am întrebat și m-am întors cu fața către el.

A părut uimit, simțind că o prăpastie se căsca înaintea lui, dar crezând totuși că încă o mai putea ocoli cumva.

— Prietena ta, Maeve. Te cunoaște bine. I s-a părut ei că noi doi ne-am înțelege. Și a zis că te vei descurca de minune cu copiii, a replicat el, împăciuitor.

M-a privit drept în față, după care a adăugat:

— Dar nu mi-am putut închipui vreodată... cum era să mă gândesc că ești atât de frumoasă. Și de tandră și de dulce.

M-a mângâiat pe obraz, dar eu am întors capul.

— Și atât de pasională.

S-a întins ca să mă îmbrățișeze, însă eu m-am strecurat printre brațele sale și am coborât repede din pat.

¹ Cum să zic (fr.).

Încăperea își recăpătase urâtenia dintotdeauna. Am observat că igrasia din colțul din stânga al camerei se stindea. M-am întors din nou spre el. În lumină, chipul lui părea ridat și îmbătrânit. L-am privit fix pe bărbatul din fața mea și m-am întrebat ce găsisem atât de interesant la el.

— Și ce i-ai dat pentru că ți-a găsit o amantă atât de drăguță și de ascultătoare? am întrebat, ridicând vocea mai mult cu fiecare cuvânt.

— Cui?

A părut amuzat, ceea ce m-a înfuriat și mai tare.

— Lui Maeve, cui?

— Lui Maeve?

A început să râdă.

— De unde ai scos-o și pe asta?

Cuvintele lui n-au făcut altceva decât să adâncească și mai mult prăpastia dintre noi. Deodată, m-a cuprins o furie de nestăpânit. Împotriva lui și a tot ceea ce îmi răpise orice urmă de siguranță și mă aruncase în acea fântână a temerilor.

Am fugit la baie și am trântit ușa în urma mea.

— Ți-ai pierdut mințile, a strigat după mine. Nimeni nu te-a făcut amanta mea.

Nu a venit după mine, așa cum, într-un fel, speram că va face. M-am așezat pe capacul de la toaletă, tremurând și așteptând. Cinci minute mai târziu, s-a auzit o bătaie ușoară în ușa băii.

— *Ma petite, sois raisonnable*¹, mi-a spus prin ușă. *Je t'aime. Tu es mon seul amour, maîtresse de mon cœur. Sors de là, s'il te plaît.*²

¹ Scumpa mea, fii înțelegătoare (fr.).

² Te iubesc. Ești singura mea dragoste, inima mea îți aparține. Ieși de-acolo, te rog (fr.).

Am privit în jur. Baia era îngustă și destul de murdară. Perdelele de la duș, decorate cu râulețe de murdărie, aveau o frumusețe stranie, m-am gândit liniștită. Glasul lui Bruno răzbătea prin ușă.

— *Viens, sors de là, ma princesse. Mon adorable*¹, m-a strigat. *Ne te fâche pas.*²

Mi-am acoperit urechile. Nu voiam să-l mai ascult. Vocea lui îmi făcea silă. Era un mincinos. Și mă infectase cu un miros înfiorător. M-am ridicat și am încuiat ușa.

Bruno a auzit zgomotul încuietorii și a început să lovească în ușă.

— Nu poți să-mi faci una ca asta, târfă ce ești! a zberiat el.

Nu m-am mișcat din loc și am privit cu teamă către ușă. Nu știu cât timp am rămas acolo, așezată pe capacul de la toaletă, dezbrăcată, neputând să fac nici o mișcare. Când am reușit să mă ridic, în cele din urmă, afară era întuneric, iar eu aproape că înghețasem de frig.

DUPĂ ACEEA, mirosul a continuat să mă bântuie, ivindu-se chiar când mă așteptam mai puțin. Uneori, când luam cina *en famille*, îl simțeam la masă, ascuns între *coq au vin* și tartă, cuibărit între frunzele de *choucroute alsacienne*³, condimentate din belșug. Alteori, când mă ridicam să mă duc la baie, se furișea dintre așternuturi și mă urma. Sau când mă duceam la supermarket, trecea șuierând pe lângă mine, prin pasajele aglomerate. Alteori, era în spatele meu, chiar și în metrou, atunci când

¹ Hai, ieși de acolo, prințesa mea. Iubito (fr.).

² Nu te supăra pe mine (fr.).

³ Varză acră de Alsacia (fr.).

stăteam față în față cu un necunoscut chipeș. Pe Bruno îl evitam, îi vorbeam doar atunci când era necesar, îmi încuiam camera peste noapte și refuzam să-i întâlnesc privirile stăruitoare.

După o vreme, privirile lui au încetat să mă mai urmărească atunci când părăseam încăperea. Nu mai venea nici în camera fetelor atunci când le duceam la culcare și își petrecea majoritatea timpului fie în afara casei, fie încuiat în cabinetul său. Îmi lipsea atenția pe care mi-o acorda. Și nici nu mai găseam cadouri dosite pe unde mă așteptam mai puțin. Într-o zi, l-am surprins vorbind de zor cu Catherine în *tête-à-tête*. Când am intrat, s-au oprit brusc și s-au uitat fix la mine. Am fost sigură că discutau cum să mă dea afară. Îmi și închipuiam scena.

M-ar înfrunta împreună, așezați unul lângă altul pe canapeaua stil Ludovic al XV-lea din salonul imens de la parter, folosit doar pentru petreceri.

Madame Baleine ar sta foarte țeapănă.

— Ei bine, Bruno și cu mine am luat o hotărâre, ar începe ea, grav. Noi...

După care, s-ar opri și s-ar uita la *Monsieur* Baleine. El nu ar privi-o în ochi pe nici una dintre noi. Și-ar propti în schimb privirile în pantofi.

— Ei bine, noi considerăm..., ar spune *Madame* Baleine.

Apoi, s-ar opri și și-ar pune mâna pe genunchiul soțului ei.

— Bruno, zi-i tu.

Monsieur Baleine s-ar uita în sus și și-ar aținti privirile asupra oribilei picturi renaștentiste, de pe peretele de vizavi, din stânga, deasupra capului meu. Și-ar drege glasul și ar începe:

— Copiii nu sunt încântați de... nu le place...

— Ce nu le place? aș întreba, dornică să-l fac să mă privească-n ochi.

— Camera... ta... mirosul este...

— Diferit, ar încheia Catherine în locul său.

Monsieur Baleine:

— Da, diferit.

Ar ridica, în sfârșit, capul și mi-ar arunca o căutătură fugară. Dar nu ar zăbovi prea mult asupra chipului sau asupra trupului meu, ci și-ar pironi privirile undeva peste capul meu.

— Copiii s-au plâns de mirosul tău.

Și eu:

— Mirosul meu? Dar cum miros?

Monsieur Baleine:

— Nu-i nimic în neregulă cu felul în care miroși, este...

Madame Baleine:

— Diferit, și vezi tu, copiilor nu le place ce e diferit. Ei vor să fie la fel ca micii lor prieteni. Diferențele îi fac să se simtă prost.

Monsieur Baleine:

— Ar putea chiar să dăuneze dezvoltării lor.

Eu:

— Dar copiii mă plac... Marie adoră să doarmă în același pat cu mine...

Madame Baleine:

— Da, dar apoi trebuie să meargă la școală și prietenii ei spun că miroase diferit. Vezi tu, așa nu mai merge.

Monsieur Baleine:

— Nu e nimic în neregulă cu tine, să știi. Tu ești minunată, te porți minunat cu copiii, ești atât de drăguță și de generoasă. Ne vei lipsi cu adevărat.

Madame Baleine:

— Da, cu siguranță că ne vei lipsi. Îți mulțumim. Ne pare rău, dar trebuie să înțelegi, nu-i așa? Copiii sunt copii.

Monsieur Baleine:

— Iar pentru noi, copiii sunt lucrul cel mai de preț.

Madame Baleine:

— Știm că te-am luat pe nepregătite, de aceea, *Monsieur* Baleine și cu mine am hotărât să-ți oferim un cadou pentru grija pe care le-ai purtat-o copiilor noștri. Îți vom oferi un bilet dus, până la New Delhi.

Totul era atât de civilizată.

Noi

~ Trebuia să știu dacă bănuielile mele se confirmau. Am sunat-o pe Lotti.

— Alo, Lotti? am întrebat, nesigură.

A urmat o tăcere lungă.

— *Hi, étranger*¹, a zis în cele din urmă Lotti, amestecând ca de obicei franceza cu engleza.

Am răsuflat ușurată.

— Lotti, trebuie să îți vorbesc.

— Îmi vorbești deja.

— Nu, vreau să te văd și să vorbim pe îndelete.

— Păi, nu știu dacă am timp. Va trebui să-mi verific agenda, mi-a spus pe un ton sec.

Am simțit un nod în gât.

— Îmi pare rău, Lotti. Am crezut că ai de gând să rămâi în Toulouse cel puțin un an, am mințit eu, iar ea s-a prefăcut că mă crede.

— Draga mea, m-am făcut mare, sunt la facultate acum.

— Minunat. N-am știut. Ce? Istoria artei?

Nu-mi puteam termina frazele din pricina muștrărilor de conștiință.

¹ Salutare, străino.

Am fixat în grabă o întâlnire pentru sâmbătă, ziua mea liberă.

Ne-am întâlnit la prânz, la o cafenea pe care o știam amânclouă. M-am îmbrăcat cu grijă pentru întâlnire, cu paltonul meu lung, roșu — unul din lucrurile aruncate de Catherine, o fustă scurtă din lână roșie de la Agnès B. pe care mi-o dăruise Bruno și un pulover negru, strâns pe corp. Toate hainele erau noi și miroseau a nou. Am presărat câțiva stropi de Samsara pe haine și în jurul coapselor.

Lotti era toată în negru, ca de obicei. Aici, se oprea, însă, orice asemănare cu Lotti cea pe care o știam eu. Noua versiune era îngrozitor de slabă. Doar buzele îi rămăseseră pline. Dar erau rujate într-o nuanță diferită, un purpuriu-închis, aproape negru, iar tenul îi era albit de o pudră cu două sau trei tonuri mai deschisă la culoare decât pielea ei. Arăta ca o moartă. Și își tăiasse părul ei frumos. Era tunsă băiețește și vopsită în violet. Pe lângă toți ceilalți cercei, acum avea unul și în nas. Ne-am salutat prietenește așa cum fac francezii. I-am urmărit cu privirea chipul, în timp ce se mișca, căutând temătoare semne de surpriză sau de repulsie. Dar nu se vedea nimic. Nici măcar n-a clipit.

— Ești schimbată, mi-a spus sincer Lotti.

Am înghițit în sec. Am vrut să o întreb în ce fel. Dar încă nu aveam destul curaj.

— De fapt, și tu ești schimbată, am replicat, în schimb, pari atât de... de matură.

S-a aplecat spre mine.

— Și ai început să te dai cu parfum.

A așteptat să mai zică ceva, mi se uscaseră gâtul.

— Samsara, așa e? E și preferatul meu — deși e puțin cam greu. Dar pentru mine e prea scump.

A continuat să mă cerceteze — cu priviri sfredelitoare.

— Și hainele, de asemenea, mi-a spus și a mijit ochii cu un aer meditativ. Agnès B., *j' imagine. Tu as bien tombé*¹ — e evident că te plac la nebunie.

— Nu fi caraghioasă, Lotti.

M-am uitat în altă parte, ca să nu fiu nevoită să-i întâlnesc privirile disprețuitoare.

— Sunt haine pe care *Madame* Baleine voia să le arunce.

Lotti mi-a aruncat o privire plină de neîncredere, dar nu m-a contrazis. Ne-am uitat una la alta, stânjenite.

— Și tu ești foarte schimbată. Părul... și machiajul.

— Vremea trece peste toți, să știi, mi-a răspuns sec. Și nu toți avem norocul tău.

— Norocul meu? am îngăimat eu. Habar n-ai tu ce e norocul... Tu încă mai ai o familie.

M-am oprit, tulburată de cât de tare mă înfuriasem. Și Lotti părea să se simtă prost. Am întors amândouă capul.

Am privit de jur împrejur, prin cafenea. Era destul de aglomerat, veniseră grupurile de turiști din timpul zilei și cumpărătorii de weekend. În mijlocul mulțimii peștrițe, un cuplu de adolescenți se făcea remarcat, stând nas în nas, cu mâinile și picioarele încolăcite. Fata era scundă, slabă și chinezoaică. Băiatul era francez: înalt, cu părul lung, cu ochelari. M-am întors către Lotti ca să-i arăt perechea de îndrăgostiți, dar ea se uita deja fix în acea direcție, cu ochi deopotrivă triști și înveseliți. S-a întors repede, simțindu-mi privirile ațintite asupra ei.

— Ești îndrăgostită, nu-i așa? am întrebat-o, recunoscându-i expresia.

Chipul i s-a mai împlânzit.

— Da, sunt îndrăgostită, mi-a mărturisit.

¹ Agnès B., îmi închipui. Ai nimerit-o bine (fr.).

— De cine? Nu de Michel? am întrebat curioasă, dând uitării muștrările de conștiință și resentimentele.

— Nu, nu de el, s-a strâmbat ea. E prea alb, prea convențional. Nu va putea nicicând să ne înțeleagă pe noi, cei din Sud. Nu, sunt îndrăgostită de un arab. Studiază sculptura la facultatea din Saint Denis. E nemaipomenit.

— Oh, am spus, obișnuindu-mă ușor cu ideea.

Mi se părea ciudat să mi-o imaginez pe Lotti cu un arab. Erau arabi și la Mombasa, dar noi nu cunoșteam nici unul. Ne erau chiar mai străini decât africanii.

— Și... și cum v-ați întâlnit?

Lotti s-a aplecat spre mine.

— N-o să-ți vină să crezi, dar l-am întâlnit la târgul fermierilor din Bobigny.

— Poftim?

— Știi, târgul de duminică. El este ajutorul măcelarului. Când nu are cursuri, muncește acolo ca să strângă bani, mi-a răspuns, ușor sfidătoare.

— Ești nebună. Ce-o să zică tatăl tău? aproape că am țipat eu. Cum îi vei spune că te vezi cu un sculptor arab care pe deasupra mai e și măcelar cu jumătate de normă?

— Nu știi și nici nu-mi pasă. E un artist desăvârșit, a spus cu o voce adâncă. Poate că va trebui să fug de-acasă.

— Nu fi *folle*¹, i-am zis, trecând din nou la limbajul nostru special.

Chelnerul a sosit să ne ia comanda. Am cerut un pahar de Kir² și biftec tartar. Dacă Lotti ar fi simțit vreun miros ciudat, ar

¹ Nebună (fr.).

² Cocktail căruia Félix Kir (1876–1968), fost primar al Dijonului, i-a dat numele său.

fi putut să creadă că venea de la friptură și nu de la mine. Lotti a ridicat din sprâncene și a cerut și ea la fel. După ce a plecat chelnerul, m-a tachinat:

— Tu chiar te-ai schimbat, am dreptate? Ce s-a întâmplat cu fata aceea care nu pune gura pe pahar, ca să nu mai vorbim de carnea crudă?

Am zâmbit încordată. Dacă ar ști ea. Mi-aș fi dorit să-i pot spune.

— Aparențele înșală.

— Și asta din partea unei fete care este oh, atât de *sensible aux odeurs*. *Quelle dégradation*¹, a continuat ea să mă tachineze.

— Ajunge, Lotti, i-am răspuns tăios. Astea... astea sunt glume de prost gust.

S-a strâmbat de parcă ar fi înțepat-o cineva cu un ac.

— De când te pricepi tu la gust?

— Îmi pare rău, am rostit repede.

Chelnerul ne-a adus mâncarea. După ce ne-a servit și a plecat, Lotti mi-a spus fără menajamente:

— Hai să trecem la probleme mai serioase. De ce ai vrut să mă vezi?

— Eu...

M-am oprit. M-am simțit tentată să nu spun nimic — să las prânzul să treacă, să reclădesc punțile dintre noi, să îi recâștig prietenia, să râdem.

A așteptat să reiau. Apoi, când a văzut că nu spun nimic, a dus furculița la gură și a început să-și mănânce liniștită biftecul.

— E tare nostim să fii *au pair*, i-am spus veselă. Și chiar îmi place familia la care stau. Sunt grozav de *chic*. *Madame* Baleine face achiziții pentru Galeriile Suffragettes. Am învățat o grămadă de lucruri locuind alături de ei.

¹ Sensibilă la mirosuri. Ce degradare! (fr.)

— Vrei să zici Lafayettes, s-a hlizit Lotti și, ca de obicei, sprâncenele i s-au cocoțat drept în frunte.

M-am uitat fix la ea.

— Cum adică?

— Ai spus „suffragettes”, a chicotit Lotti.

— Lafayettes. Firește. Ce gafă!

Am râs amândouă.

Apoi, expresia ei a devenit din nou distantă.

— Dar nu pentru asta m-ai chemat, mi-a spus pe un ton aspru. Lasă-mă să ghicesc, stăpânul casei e *fou de toi*¹. Te-a violat și acum ești gravidă. Și ai nevoie de ajutorul meu.

— Nu vorbi prostii, i-am răspuns, cu glas ușor tremurând. Nu e nimic de genul ăsta.

Nu m-a crezut.

— Am știut eu. Cum era să reziste când a văzut asemenea săni? m-a tachinat ea.

— Nu. Nu e vorba de așa ceva. E...

M-am oprit și mi-am mușcat nervoasă buzele.

— E doar mirosul ăsta, un miros oribil. Nu-l simți?

— Poftim? a zis Lotti, pufnind din nou în răs. Ești sărită rău. Nu simt altceva decât parfum — a adulmecat teatral — ceva greu, cu esențe de santal și mosc.

Am privit-o drept în ochi.

— Chiar nu-l simți?

— Ce să simt?

— Să *il* simți. Mirosul — ca de animal, dar mai înțepător, mai picant.

— Ca de mâncare, adică?

¹ Nebun după tine (fr.).

— N-are nici o legătură cu mâncarea. E mult mai rău.

M-a privit, atentă.

— Un miros picant, cum e mâncarea, dar care nu e de mâncare. E cumva o ghicitoare? Dacă-i așa, să știi că mă dau bătută. Habar n-am ce spui.

— Lotti — am apucat-o de umeri — de mine e vorba.

— Tu miroși? A ce? m-a întrebat, uitându-se la mine de parcă aș fi fost nebună.

— Nu sunt sigură. Tot ce știu este că mirosul meu s-a schimbat. Acum miros urât — știu asta. Mi-e teamă că *Madame* Baleine și alții își vor da seama mai devreme sau mai târziu. Voi fi dată afară. Tot timpul mi-e frică, Lotti — pe stradă, în parc. Văd uneori cum se holbează oamenii la mine și-mi dau seama că l-au simțit. Dacă ar afla că de la mine vine, probabil că m-ar linșa sau m-ar goni din țara lor.

Se terminase. I-am dat drumul încet la umeri și m-am prăbușit înapoi pe scaun.

Lotti tăcea. Mi-am încleștat pumnii pe sub masă, într-un gest de disperare mută și am așteptat să zică ceva.

— De când te simți așa? a întrebat, până la urmă, de parcă n-ar fi știut ce să spună.

— Oh, nu știu, am bombănit nervoasă. De o lună, două. Nu-mi aduc aminte cum a început.

— Dacă nu-ți aduci aminte cum a început, de unde știi că e real? a întrebat pe bună dreptate.

Am simțit cum mi se formau picături de sudoare la subraț.

— Nu știu. Și nu pot spune de unde vine, i-am zis cu disperare. Tot ce pot să-ți spun este că, atunci când apare, este cât se poate de real și de puternic și... și inconfundabil... intens și greu ca bălegarul în descompunere pe un câmp udat de ploaie sau ca materia

vegetală în putrefacție într-un canal inundat. Dar nu miroase exact la fel cu nici unul din acele lucruri — doar la fel de urât.

Lotti a privit încruntată pe fereastră. Am vrut să o zgâlțâi, să o oblig să facă ceva, să mă salveze. Mi-am apropiat scaunul de al ei și m-am aplecat într-o parte până când între noi a rămas o distanță de câțiva centimetri. S-a tras cu scaunul mai în spate, surprinsă. M-am apropiat.

— Înțelegi acum? Simți? Răspunde-mi, Lotti.

— Nu. Nu se simte nimic.

— Adică nu simți nici un miros ciudat? am întrebat, zbuciumată.

Răspunsul a venit ferm.

— Nu. Nu simt nimic.

Apoi, s-a întins peste masă și m-a luat de mână.

— Cred că ar trebui să te întorci acasă.

Am crezut că își pierduse mințile.

— Nu mă pot întoarce acum, am izbucnit eu fără să mă gândesc, smulgându-mi mâna din strânsoarea ei.

Nu a făcut nici o mișcare, dar pe chipul ei se citea că își dăduse seama de ce se întâmplase.

— Așadar, a devenit amantul tău, a rostit încet.

Am dat din cap aprobator, neputând să o privesc în ochi.

— De ce nu mi-ai spus?

— N-am putut. Mi-a fost prea rușine, cred.

— Dar tu? Ești îndrăgostită de el?

Am clătinat din cap, având în minte imaginea lui în garsoniera din *rue St. André*.

— Ești sigură?

Am ezitat puțin, după care am răspuns:

— Da.

Orice aş fi simţit înainte pentru el trecuse odată cu apariţia mirosului.

— Atunci trebuie să vii înapoi, mi-a spus hotărâtă.

— Cum crezi că aş putea?

— Dacă ai să te întorci acasă, curând ai să uiţi şi de miros, a raţionat ea. Nu pari fericită, Leela.

Am rămas pe gânduri, uitându-mă la ea. Avea dreptate. Dacă m-aş fi întors în lumea lor — în lumea mătuşii şi a unchiului şi a soţilor Ramdhune, mirosul ar fi putut fi îngropat printre mirosurile şi uleiurile puternic aromatizate ale mâncărurilor.

— Încă ne mai ducem la unchii tăi când sunt festivalurile indiene. Acum găteşte mătuşica Latha. Casa arată ciudat fără tine. Cred că le lipseşti. Tuturor ne lipseşti.

Era modul ei de a spune că voia să fim iarăşi prietene. M-am simţit uşurată şi mi-am îngăduit pentru o clipă să-mi aduc aminte de duminicile petrecute la Lotti şi de minunăţiile din bucătăria mătuşii.

— Cum... cum o mai duc ei acum? am întrebat, iar răsuflarea mi s-a tăiat brusc din pricina remuşcărilor.

O umbră i-a măturat chipul.

— Acum par să fie bine. Mătuşica Latha a fost suferindă multe luni după plecarea ta. Krishenbhai nu s-a mai dus nici la muncă, a stat să aibă grijă de ea.

— Aşadar, nu m-au căutat deloc.

— A fost tare suferindă. Dar încet, încet şi-a revenit, iar acum vin din nou în vizită duminica.

M-am uitat la Lotti, în mine se dădea o luptă între speranţă şi teamă. Dar dacă m-aş întoarce, mă gândeam, aş rămâne închisă pentru totdeauna în coconul lor mirositor. Şi dacă Lotti se înşela? Dacă mirosul făcea într-adevăr parte din mine, iar Lotti — cu

simțul ei atrofiat de mâncărurile aromate — nu-l putea simți? Și apoi, dacă m-aș întoarce, mirosul ar rămâne lipit de mine pentru tot restul vieții. Cel puțin în universul familiei Baleine puteam să câștig bani, să-mi cumpăr parfumuri și haine noi — să găsesc metode de a lupta împotriva lui, de a-l ascunde, chiar dacă nu-l puteam combate definitiv.

— Nu mă pot întoarce, i-am spus cu tristețe.

Privirile ei trădau un imens regret.

— Cred că faci o greșală.

Dar s-a întins peste masă și m-a apucat de mână. Ochii mi s-au umplut de lacrimi. Am încercat să le alung printre clipiri. Mi-am tras mâna din strânsoarea ei.

— Hai, termină-ți biftecul ca să nu întârzi.

Am terminat repede masa. Apoi, ne-am ridicat amândouă să plecăm. Mi-am dat seama, din felul în care i s-a luminat deodată toată fața, că urma să-și vadă iubitul. O invidiam. Dragostea ei era atât de simplă, de ușoară. Nu era umbrită de îndoieli, ca a mea. Ne-am luat rămas-bun la ușă. N-am rugat-o să ne mai întâlnim. Nici ea pe mine.

Am privit-o pe Lotti cum se îndepărta.

Două fete se strângeau în brațe și se zgâiau la propriile lor imagini oglindite în ferestrele cafenelei. Dar nu simțeam decât răceala teribilă a pierderii care mă cuprindea. Îmi aminteam cum stăteam cu Lotti și ne admiram reflexiile în același fel. Acum eram pe cont propriu, puteam să merg prin tot orașul fără ca cineva să mă poată opri. Mi-a venit în minte un cântec pe care-l auzisem pe străzile din Nairobi, un cântec american despre un bărbat care nu făcea nimic altceva decât să meargă. Când alți oameni se opreau și stăteau de vorbă, el trecea, pur și simplu, mai departe.

Așa că am mers și eu mai departe, înconjurată din toate părțile de oameni care se duceau la cumpărături. Pe stradă, îmbrăcată cu hainele mele noi, nu mi se mai părea că sunt privită. Eram îmbrăcată la fel de bine ca și ceilalți și sentimentul acesta se adăuga stării mele de libertate. Nici privirile lor insistente nu mă mai opreau. Am încetinit pasul. M-am uitat în vitrinele magazinelor unde erau expuse noile colecții de iarnă și mi-am închipuit cum ar arăta hainele pe mine. Culorile păreau îngrozitor de mohorâte: nuanțe de gri, de bleumarin și mult negru. Peste tot în jurul meu, oamenii făceau aceleași gesturi, priveau, se opreau, se uitau la propriile lor reflexii și la hainele din vitrine. Ca și mine. Oh, Lotti, nu e fascinant să faci parte dintr-o mulțime ca asta? M-am prefăcut că era lângă mine. Apoi, am clătinat din cap. Ea nu ar vrea să fie parte dintr-o mulțime. Ei îi plăcea să se facă remarcată, să fie altfel. Dar acum arăta ciudat. Nu mai era frumoasă.

M-am zărit într-o vitrină. Eram frumoasă. Poate că Lotti avea dreptate și nu exista nici un miros. Poate că totul fusese în mintea mea. Sau poate că era din cauză că mâncam carne și brânză. Sau poate că efortul de a locui în aceeași casă cu *Madame Baleine* începea să mă epuizeze. Am cotit și am luat-o pe o stradă ce ducea spre St. Michel. De fereastra de la primul etaj a unei clădiri atârna un afiș micuț: „À Louer”¹. M-am gândit la Bruno. Era la țară, cu familia. Mi-l închipuiam înconjurat de copaci înalți și ziduri bătrânești și cenușii, într-un castel vechi, plin cu lucruri minunate.

Telefonul tocmai suna când am intrat în casă. Am alergat să răspund, crezând că era bunica fetelor care suna să-mi spună că familia Baleine era pe drum spre oraș.

Am ridicat receptorul.

¹ De închiriat (fr.).

— Alo? am spus, de-abia răsuflând.

— Leela. *Comment va tu?*¹ a tărăgănat o voce familiară.

— Maeve!

— Pari surprinsă.

Eram foarte surprinsă.

— Cum... cum a fost vacanța în Jamaica? am întrebat, pierzându-mi răsuflarea.

— Oh, superb. Pablo și cu mine locuim împreună acum, ba chiar a adus vorba că vrea să mă ia cu el în Argentina să-i cunosc familia. Dăm o mică petrecere sâmbăta viitoare. Vreau să vii și tu!

Maeve nu mi-i prezentase niciodată pe prietenii ei. A început să-mi vâjâie capul.

— Pot să aduc și eu ceva?

— Doar pe tine. Pablo se ocupă de tot.

M-am simțit vinovată gândindu-mă cât de mult o blestemasem în ultimele luni.

— Mulțumesc, Maeve.

¹ Ce mai faci? (fr.)

Sece

~Era aproape de miezul nopții când am ajuns în sfârșit la petrecerea lui Maeve. Întârziaseam fiindcă nu mă putusem hotărî cu ce să mă îmbrac. Știam că trebuia să port ceva care să mă facă să mă pierd în mulțime. În cele din urmă, m-am decis pentru aceleași haine pe care le purtasem și la întâlnirea cu Lotti. Cel puțin așa, cu fusta aceea roșie, minusculă, unii bărbați aveau să-mi remarce doar picioarele, mi-am zis în sinea mea. Mi-am turnat cu grijă parfum peste tot. În acea seară, mirosul nu avea voie să mă trădeze. Apoi, mi-am tras paltonul roșu pe deasupra și am fost gata să dau ochii cu ei.

Taxiul m-a lăsat în fața clădirii. Am privit sus, la al treilea etaj, ca să mă asigur că petrecerea nu se terminase deja. Însă apartamentul era puternic luminat și înăuntru, prin ferestre, se zăreau siluete întunecate învârtindu-se în cerc. Am răsuflat ușurată și am format repede codul pe care mi-l dăduse. Interiorul clădirii era foarte modern și proaspăt renovat. Multe dintre cutiile poștale de pe perete nu aveau încă scris pe ele nici un nume. Ascensorul nou-nouț din oțel avea uși automate. Însă pe mine mă speriau — așa că am preferat să o iau în sus pe vechile scări din lemn, în spirală.

Coridorul lui Maeve era plin de oameni așezați pe grupuri, pălăvrăgind, fumând și râzând zgomotos. M-am strecurat printre

cei din primul grup, zâmbindu-le timid în timp ce mai îngăimam câte un „pardon”.

M-am îndreptat spre un alt grup și am rămas tăcută mai în spate. Toată conversația era despre Hetty și Andrea și despre expoziția de artă a lui Jacques. Am încercat să par interesată și în temă când de fapt eram dureros de conștientă de propria-mi ignoranță. Nu aveam ce căuta acolo. O tipă roșcată, înaltă, îmbrăcată într-o superbă rochie aurie, a făcut brusc o mișcare cu mâna în care ținea o țigaretă lungă. M-a lovit în piept și mai degrabă am simțit mirosul decât arsura de pe puloverul meu de mătase. S-a întors, pregătită să-și ceară scuze. Apoi și-a dat seama că a lovit un intrus și a mormăit ceva ce mi-a părut a fi: „N-ar trebui să stai atât de aproape.” Am vrut să-i servesc o replică usturătoare, dar nu mi-am putut găsi cuvintele. Întreg grupul părea să râdă de mine. M-am întors bătoasă și m-am îndreptat spre ușă. Dar mulțimea îngrămadită în față proteja ca un scut negru intrarea. Am fost tentată să mă întorc și să o iau la fugă pe scări până la parter. Însă aroganța acelor spinări drepte și înalte m-a convins să rămân, să le străpung apărarea și să-i fac pe ei să mă observe — cumva.

Am tras adânc aer în piept și am început să strig „Maeve” și „pardon, vă rog” cât m-au ținut plămâni. Zidul negru s-a crăpat ca prin minune și m-am trezit într-un hol îngust cu mai multe uși. În capătul holului se găsea o încăpere spațioasă, golită de toată mobila cu excepția unui bar lipit de peretele din spate. Fiecare colțșor era ticsit de lume, cu toții, într-un du-te-vino continuu spre hol. Bărbați și femei stăteau spate-n spate, cu genunchii lipiți, cu coatele încolăcite, dând din cap înainte și înapoi în timp ce vorbeau. Muzica răzbătea prin haloul conversației, străpungându-l cu vibrațiile sale neîntrerupte. Limbile și șoldurile se mișcau

fără întrerupere, la unison. Peste tot duhnea fumul, sudoarea și izul cauciucos al sinteticelor. Am început să mă relaxez. Aici, nimeni nu avea cum să-mi distingă mirosul.

O ușă s-a deschis în dreapta mea și am zărit-o pe Maeve cuibărită în brațele unui bărbat înalt, cu tenul închis la culoare și cu părul prins în coadă de cal.

— Maeve, am strigat-o disperată, la care amândoi s-au întors mirați.

Maeve s-a dezmeticit prima.

— Ai reușit să ajungi, mi-a spus ea în engleză.

S-a desprins din îmbrățișarea bărbatului și a venit la mine.

— Mă bucur că ești aici. Hai, vino să te prezint.

S-a întors către bărbatul cu care era.

— Pablo, vino să-ți fac cunoștință cu prietena mea indiană. A locuit cu mine în vechiul apartament, este o bucătăreasă grozavă.

El s-a ridicat și m-a sărutat ceremonios pe ambii obraji.

— Îmi pare bine, a spus în engleză.

Avea niște ochi neobișnuiți, migdalați și ușor sașii.

— Relaxează-te. *Tu as l'air d'un naufragé toi*¹, mi-a șoptit Maeve la ureche.

M-a luat apoi de mână și m-a tras după ea spre grupul de lângă noi.

— *Viens, je te présenterai aux gens.*²

Am rămas în urmă, speriată.

Maeve l-a bătut pe umăr pe un individ cât o prăjină. Acesta s-a întors și s-a luminat tot la față când a văzut cine era. M-am uitat fix la el, puțin dezamăgită. Avea un chip blând, părul șaten,

¹ Parc-ai fi o naufragiată (fr.).

² Vino să te prezint (fr.).

ondulat și destul de lung, iar prin ochelarii rotunzi se zăreau niște ochi de un albastru șters. Arăta ca un boxer cu un pedigree impresionant. Cu excepția înălțimii, nu era nimic remarcabil la el. Avea însă niște mâini frumoase — foarte albe și cu degete lungi și delicate.

Maeve m-a tras în față.

— Olivier. *Je te présente* Leela.¹ O veche și bună prietenă de-a mea, din India.

M-a privit timid, fără să-și ia ochii de pe chipul meu.

— *Enchanté*², mi-a zis el, zâmbind. Prieteni de-ai lui Maeve, asta ne dorim cu toții să fim.

Mă simțeam ca o escroacă. Tot ce știam era că Maeve avea un „interes” în privința mea, după cum chiar ea se exprimase. Dar nu eram sigură că asta se putea traduce printr-o prietenie.

— Mai potolește-te odată, Olivier, nu-i mai face atâtea complimente lui Maeve — primește o grămadă de la toată lumea, a vorbit o fată slabă și scundă, cu părul de un castaniu-închis.

— Ea este Annelise, să te ferești de limba ei — e bifurcată ca la vipere, m-a anunțat Maeve și buzele roșii i s-au unduit într-un zâmbet.

Toată lumea a început să râdă. Annelise nu a părut deloc tulburată. Gâtul ei era scurt și gros ca al unui bărbat, distonând cu restul corpului. Purta o rochie decoltată de un roșu aprins, împestrită cu niște fulgi negri, iar în urechi avea niște cercei micuți de un galben palid.

— *T'inquiète pas chérie*³, mi-a șoptit la urechea stângă un bărbat mai în vârstă, îmbrăcat într-un costum închis la culoare.

¹ Ea este Leela (fr.).

² Încântat (fr.).

³ Nu-ți face griji, scumpo (fr.).

Olivier va face și cu tine dragoste prin vorbe — după ce o să te cunoască un pic mai bine. *C'est tout ce qu'il sait faire.*⁴

M-am întors ca să-l privesc. Mi-a zâmbit și a făcut o plecăciune.

— *Je me présente*, Guillermo della Croce. Ia zi-mi, pe unde te-ai ascuns de mine în toți anii ăștia?

— Să nu crezi nici un cuvânt din ce-ți spune, a zis Olivier, râzând. E un mincinos — ca toți italienii, de altfel. Mai ales, în dragoste.

I-am privit în tăcere, neștiind ce să cred. Chiar erau cu toții prieteni?

Conversația se plimba de la unul la altul și, din când în când, mai intervenea și o a treia sau o a patra voce. După fiecare propoziție, toată lumea râdea. După cinci minute sau poate după o jumătate de oră, râsesem atât de mult încât îmi simțeam gura amorțită și încordată. Simțeam cum mi se formează niște linii gemene care-mi legau gura de nas. Toți cei din grup le aveau. Mă întrebam dacă era ceva caracteristic vorbitorilor de franceză, dacă avea vreo legătură cu mușchii care erau antrenați atunci când vorbeai franțuzește. Și Bruno avea aceleași linii în jurul gurii. Mă întrebam el pe unde o fi fost, la ce petrecere și cu cine și dacă era acolo și vărul său, compozitorul. Claude știa totul despre mine — și nu i s-a părut deloc ciudat când într-o zi am luat prânzul împreună cu ei într-un bistro de pe Île St. Louis.

Hohotele de râs mi-au întrerupt șirul gândurilor. Imediat m-am alăturat și eu, ca la un semn. Conversația se învârtea în jurul unor oameni care nu se aflau la petrecere: Lucille care renunțase să mai lucreze cu Bejeane și își crease propria afacere în domeniul terapiei prin tuns.

⁴ E tot ce știe să facă (fr.).

— Zice că-și poate da seama dacă cineva e fericit sau nu după starea părului, a rostit cu o voce tremurândă un bărbat scund care tocmai se alăturase grupului.

— Oh, nu, e ridicol, a țipat o fată înaltă care avea mărul lui Adam foarte pronunțat. L-a lăsat pe poponarul ăla de Bejeane pentru că pe-acolo nu erau deloc bărbați.

Râseră cu toții din nou. Am răs și eu, deși mă durea gura de atâta râs.

Poveștile se succedau una după alta, despre oameni care, din partea mea, ar fi putut să fie doar niște nume de străzi. Puțin mai încolo, nici nu-mi mai dădeam seama dacă se vorbea despre oameni, cărți sau mâncărurile exotice din meniu. Nu eram în stare să adaug nici o povestire proprie la valurile de anecdote care se așterneau în straturi peste conversație, deasupra râsetelor care clocoteau întruna. Am rămas tăcută. Dar nimănui nu părea să-i pese.

Brusc, o voce familiară mi-a șoptit la ureche:

— La ce visezi, prințeso?

M-am întors și l-am sorbit din priviri.

— *Monsieur* Baleine, ce... ce faceți aici? m-am bâlbâit eu.

— Bruno, mă corectă cu blândețe. De ce să ne formalizăm? Era o vreme când îmi știai numele.

M-am uitat la el neîncrezătoare. Cum putea să fie acolo și să mă privească atât de sigur pe el?

— Era o vreme când îți știam prenumele, l-am corectat eu.

A considerat mai înțelept să nu mă contrazică. În schimb, mi-a înmănat o cupă de șampanie și m-a condus pe balcon. Am încercat să mă opun. Însă toți cei din grup se strânseseră, discutând zgomotos despre meritele unui pictor pe nume Largan. L-am urmat cu inima îndoită.

Afară era mai liniște și aerul era răcoros. Am sorbit din șampanie și l-am privit suspicioasă pe Bruno. Mi-a zâmbit și el.

— Am vrut să fiu cu tine și numai cu tine, mi-a spus în șoaptă, venind mai aproape.

Furia mi s-a domolit, înlocuită de o căldură ce creștea în mine. Îmi plăcea să mă simt dorită.

Ne-am sărutat. În brațele lui, m-am liniștit. Ne-am sărutat din nou. Dar, de această dată, a fost altfel. Atingerea lui era plină de așteptări, dar eu mă simțeam dintr-odată goală pe dinăuntru, de parcă n-aș fi avut nimic de oferit. Își mișca la nimereală buzele peste ale mele. A scos un oftat.

— Hai să dansăm, i-am spus și m-am dus repede în mijlocul camerei înainte ca el să mă tragă înapoi.

Ne-am făcut loc pe ringul de dans, iar muzica, aceeași care de pe margine îmi păruse doar un zgomot, pusese acum stăpânire pe mine. Mi-am dat seama că ritmul avea influențe africane, un ritm galopant în trei sau patru timpi, suprapus peste un puls alert și constant. Muzica m-a absorbit imediat. Șoldurile au început să mi se unduiască în voie — înainte și înapoi, înainte și înapoi. Am ridicat mâinile parcă pentru a îmbrățișa sunetul și mi-am întins gâtul, mișcând capul în ritmul muzicii. Nori groși de fum de țigară pluteau deasupra noastră. Trupul meu aluneca și se răsucea ca un aluat frământat, ușor și fluid. Pe la mijloc, în jurul buricului, ritmul se izbea de oasele mari și plate ale coapselor.

Bruno s-a oprit din dans și s-a îndepărtat ca să mă privească de pe margine. Am rămas să dansez acolo unde eram. Și alții s-au oprit să mă privească. Dinspre mulțime răzbătea de pretutindeni printre șușoteli întrebarea: „Cine e?” Am continuat să mă mișc nepăsătoare. Apoi, deodată, Maeve dansa și ea alături de mine și parcă cineva ar fi îndreptat brusc un reflector asupra noastră. Și-a

ridicat brațele deasupra capului, imitându-mă pe mine, lăsându-l pe spectator să-i soarbă frumusețea puțin câte puțin — mai întâi chipul, apoi trupul, picioarele. Făcea mișcări lente care să-i contureze și mai mult formele armonioase.

Ca de obicei, atunci când mă aflam în preajma lui Maeve, începeam să mă simt urâtă și disproporționată. Dar am dansat mai departe, folosindu-mă de muzică pentru a mi-o alunga din minte. A început un alt cântec, mai lent, dar tot african. Mi-am încetinit mișcările. Maeve m-a apucat deodată de după talie, împingându-și coapsele în mine. Muzica se revărsa pe lângă mine; mi-am ridicat privirile uimită către ea. M-a apucat strâns de șolduri și a încercat să le facă să se miște la fel ca ale ei. Însă eu am rămas ținută în loc.

După câteva clipe, a renunțat și s-a dat câțiva pași mai în spate până când trupurile noastre nu se mai atingeau. Mi-a aruncat o privire stranie. Am mai prins din zbor niște șușoteli.

— *Mieux que Maeve, qui est-ce?*¹

— *Une très bonne amie de Maeve*², a replicat cealaltă persoană.

— *Une femme-amie de Maeve, tu blagues?*³ s-a auzit din nou prima voce.

Apoi Pablo, cel cu coada de cal, a răsărit din mulțime și a început să o fotografieze pe Maeve. Ea s-a oprit din dans și a început să pozeze, ca un fotomodel. Oamenii aplaudau și râdeau deopotrivă. Mulțimea s-a înghesuit în jurul meu și nu i-am mai putut zări. M-am strecurat spre hol, dornică de puțină liniște. Bruno nu se zărea pe nicăieri. Însă holul era plin de fum și de nou-veniți. Grupul căruia îi fusesem prezentată era încă acolo, râzând ca la

¹ Mai ceva ca Maeve, cine e? (fr.)

² O bună prietenă de-a ei (fr.).

³ O femeie care să fie prietenă cu Maeve, glumești? (fr.)

un semn după fiecare propoziție. Nu voiam să fiu nevoită să vorbesc cu vreunul dintre ei. Am deschis o ușă din stânga și am intrat, sperând să ajung într-o toaletă unde să pot fi singură.

În schimb, m-am trezit într-o bucătărie în negru, alb și argintiu. Ceștile erau din formica, de un negru lucios, iar chiuveta și marginile ei erau dintr-un aluminiu strălucitor. Singurul lucru care se mai găsea în bucătărie era frigiderul, vopsit în negru, cu argintiu pe margini. Pereții păstrau încă mirosul vag al cleiului rășinos cu care fuseseră lipite plăcile de faianță. Ordinea în alb-negru a spațiului era însă stricată de mizeria care invadase fiecare colțișor al suprafeței plane. Pe frigider erau cocoțate într-un echilibru fragil sticle goale de vin. Unele dintre ele ajunseseră deja cu burta-n sus, înghiontindu-le ușor și pe celelalte pentru a ceda legilor gravitației. Peste tot, erau împrăștiați la nimereală munți întregi de pahare de plastic și farfurii cu resturi de mâncare. În încăpere plutea un miros de camembert și de vin roșu care, stând în căldură, se transforma încet în oțet. Pe bufetul argintiu din mijloc tronau rămășițele unei păsări imense — o natură moartă cu fazan și fructe. Acestea erau tranșate cu deosebită atenție și precizie de un bărbat uriaș. Și-a ridicat puțin privirea când am intrat, dar a continuat să feliereze mai departe.

M-am uitat la el în timp ce-și pregătea sandviciul. Avea o economie în mișcări surprinzătoare la un bărbat atât de solid. Și o putere de concentrare desăvârșită. A întins bucățile subțiri de fazan, albe și triunghiulare, pe feliile de pâine neagră, a adăugat niște frunze de lăptucă pe care le-a scos dintr-un vas pentru gheață de lângă chiuvetă, iar la urmă a aruncat și niște roșii italiene pomidori, de un roșu-închis. Apoi, s-a oprit.

— Ce mai trebuie? a rostit ca pentru sine, privind în jos la sandvici.

— Ridichi, am răspuns fără să stau pe gânduri, deși întrebarea nu-mi fusese adresată.

Și-a ridicat din nou privirile. De această dată, m-a cercetat atent, începând cu fața, cu părul, continuând cu umerii, cu talia și revenind iarăși asupra feței.

— Bine, a spus și a schițat un zâmbet.

A răscolit apoi printre resturile de fazan și a reușit să dezgroape o ridiche purpurie. A pus-o pe masă și a tăiat-o repede în felii subțiri pe care le-a întins cu grijă peste cealaltă felie de pâine.

A potrivit cele două bucăți de pâine una peste cealaltă și a tăiat sandviciul în două.

— *Tu veux la moitié?*¹ a zis și mi-a întins jumătate fără să mai aștepte răspunsul.

L-am lăsat să-mi strecoare sandviciul în palmă, peste care și-a plimbat încet degetele. Pielea de pe dosul palmei lui se simțea catifelată și caldă la pipăit.

Am ridicat sandviciul în dreptul feței și am absorbit mirosul fazanului, al usturoiului amestecat cu unt și al mirodeniilor. Apoi, am început să percep și aromele mai subtile de roșii, lăptuci și ridichi și mi-am dat seama că eram flămândă. Nu mai mâncasem nimic de la micul dejun. Am mușcat cu poftă. Era delicios. Am mestecat încet, captivată de plăcerea mâncării. Bărbatul mă privea în timp ce mâncam, văzând cum îmi răsare în ochi pofta și cum îmi cuprinde treptat întreg chipul. De-abia atunci, a luat și el sandviciul în mână și a mușcat zdravăn din el, de parcă foamea mea ar fi stârnit-o și pe a lui.

Înfuleca cu mușcături rapide și precise. Eu mâncam mai încet, fără să simt cu adevărat gustul, concentrându-mi atenția asupra persoanei care se afla de cealaltă parte a mesei.

¹ Vrei și tu jumate? (fr.)

Am mâncat în tăcere, urmărindu-ne unul pe celălalt. Era mai bătrân decât crezusem la început. Avea ochii destul de apropiați, ceea ce accentua și mai mult aerul acela de putere pe care-l avea. Purta încă ținuta de birou, un costum elegant maro-închis. Își scosese însă cravata, iar părul șaten, încărunțit, îi stătea ciufulit.

Am terminat amândoi aproape în același timp. S-a șters la gură cu dosul palmei, iar eu mi-am lins firimiturile de pe buze. S-a uitat la mine cu o privire satisfăcută, fără să zică nimic. Și-a plimbat scrutător privirile asupra chipului meu, cercetându-mi fruntea, ochii, nasul și și-a îndreptat în cele din urmă atenția asupra buzelor.

Dintr-un singur pas, a străbătut bucătăria și a fost lângă mine. M-a sărutat scurt și a plecat.

Am mai rămas câteva minute în bucătărie. După plecarea lui, mă simțeam goală pe dinăuntru. Am ieșit, hotărâtă să părăsesc petrecerea.

Când am pășit afară din bucătărie, am dat cu ochii de grupul cu care făcusem cunoștință mai devreme și care aștepta în fața ușii. De cum m-au recunoscut, s-au năpustit asupra mea. Fețe curioase și nerăbdătoare m-au înconjurat din toate părțile. Așteptau să le zică ceva, dar nu am făcut-o; mă simțeam dintr-odată intimidată, neștiind prea bine ce voiau de la mine.

— Eu cred că o să plec, le-am spus într-un sfârșit. Mi-a părut bine să vă cunosc pe toți.

Păreau dezamăgiți.

— Nu pleca încă, m-a rugat Annelise. Noaptea de-abia a început. În plus... nu ne-ai povestit încă nimic.

— Despre ce?

— Ce ți-a zis? m-a întrebat Annelise, iar ochii îi sclipeau.

— Oh, da, povestește-ne, a imitat-o bărbatul pe nume Olivier.

— Îl cunoști? L-ai mai întâlnit vreodată până acum?

Bărbatul mărunț și chel mă privea iscoditor, cercetându-mi atent hainele și pantofii. Era evident că-mi găsisese destule minusuri.

— Nu, chiar nu-l cunosc, am răspuns, confuză. Ar trebui?

Au izbucnit cu toții în râs.

— Oh, e adorabilă, a spus italianul care flirtase cu mine mai devreme. Cine ești? Unde ai stat ascunsă până acum?

Nu i-am răspuns, mi se făcuse deodată frică. Oare ce-ar zice dacă ar ști că sunt *au pair*? Probabil că ar râde de mine. Am privit în jur, speriată, la multitudinea de figuri necunoscute. Apoi, pe neașteptate, Olivier mi-a sărit în apărare.

— Auziți, ia mai lăsați-o în pace. De ce-ar trebui ea să știe despre vedetele vieții noastre sordide de noapte?

— Nu cred că magnificul *Monsieur Bon Marché* poate fi numit sordid, a replicat mărunțelul înfuriat. Magazinele lui sunt recunoscute pretutindeni în lume ca fiind cele mai exclusiviste — o adevărată Mecca pentru fetișiștii mâncării. Este pentru supermarketuri ceea ce este Larousse pentru *la gastronomie française*. Vreau să știu totul, *chérie* — toate mormăielile, râgâiturile și vânturile.

L-am privit cu răceală.

— Nu e nimic de povestit. N-am schimbat nici o vorbă. Mi-a dat jumătate de sandvici și asta a fost tot.

Nu le-am spus că mă sărutase. De-abia dacă putea fi numit un sărut — mai degrabă, fusese o pecete a încuviințării.

— Oh, ce dulce e, a țipat italianul, izbucnind în râs. Zice că i-a dat un sandvici. Așa îți trebuie, Jean-Luc, dacă te porți ca o bătrânică iscoditoare.

— Stai să vezi când o să audă Maeve — mă întreb cât timp o să mai rămâneți prietene după asta, a zis Annelise, malițioasă.

Îmi simțeam gura uscată. Dacă bărbatul acela era într-adevăr atât de celebru pe cât îl făceau toți să pară, atunci Maeve avea să mă urască. Ca atare, nu voiam să mai dau ochii cu ea în aceea seară. M-am uitat spre sufragerie unde lumea continua să bea și să danseze, adunați cu toții ca muștele în jurul barului. Pe ea nu o vedeam.

Povestea cu sandviciul s-a răspândit ca un foc grecesc și mi se părea că toată lumea se holba la mine. M-am hotărât să-l caut pe Bruno și să plec.

M-am strecurat pe lângă cei din grup care se contraziceau acum zgomotos pe seama meritelor a doi bucătari rivali sau poate că era vorba despre două feluri de mâncare — nu eram prea sigură.

— Pleci deja? s-a auzit o voce și o mână mi-a atins ușor umărul.

M-am întors. Era Olivier.

— Așa mă gândeam, i-am răspuns cu băgare de seamă.

— Ai mașină sau vrei să chem un taxi?

M-am uitat la chipul lui blând. Un chip ca un tapet, m-am gândit cu dispreț. Maeve nu se arătase deosebit de prietenoasă cu el.

— Încă nu m-am hotărât ce o să fac.

Niște brațe puternice m-au înșfăcat de la spate și m-au răsucit brutal.

— Ce ai căutat cu el? a întrebat Bruno, încordat.

— Cu cine? Despre ce vorbești?

M-a strâns și mai tare.

— Ce ai căutat cu el la bucătărie? Chiar îți place să mă umilești așa în fața prietenilor mei?

— Dă-mi drumul, mă doare.

— Bruno.

Olivier și-a pus mâna pe umărul lui Bruno, iar acesta mi-a dat imediat drumul.

— Ah, Olivier. Ce mai faci? a întrebat Bruno destul de rece.

— Bine, mulțumesc. Tu? a replicat acesta.

— Merge, să zicem, ca de obicei, a vorbit Bruno privindu-mă în continuare furios.

După câteva momente de tăcere stâjenitoare, Olivier a zis:

— Ei bine, eu am plecat, mă duc să o caut pe Maeve ca să-mi iau rămas-bun. Mi-a părut bine să te revăd, Bruno.

Apoi, spre surprinderea mea, mi s-a adresat:

— Mi-a părut bine să te cunosc, Leela. Poate ne mai vedem, ce zici?

M-am uitat la el, mirată.

— Cum... cum să nu. Mi-a făcut plăcere, am bâlbâit eu, conștientă că Bruno mă fixa cu privirea.

Olivier a dispărut în mulțime.

Când m-am încumetat în sfârșit să ridic ochii către Bruno, acesta râdea.

— Se pare că ai făcut o impresie puternică asupra sărmanului Olivier. Ce ciudat!

— De ce?

— Nu ești nici pe departe genul lui — el e un intelectual.

— De ce? Nu sunt suficient de deșteaptă? l-am întrebat tăios.

— Nu, *chérie*, mi-a răspuns Bruno, calm. Doar că ești mult prea departe de lumea din care face parte. În privința lui, chiar că nu am de ce să îmi fac griji.

— S-ar putea să greșești. Poate că lumile noastre nu sunt totuși atât de diferite, i-am zis, încet, gândindu-mă cât de dornici se arătașă cu toții să știe cine eram atunci când ieșisem din bucătărie.

A făcut ochii mici și expresia lui a recăpătat ceva din furia aceea de mai devreme.

— Cum l-ai cunoscut pe Philippe Laval?

— Prin intermediul mâncării, l-am tachinat eu. Are un apetit foarte sănătos.

Bruno s-a întunecat și mai mult la față.

— Apetit? Țstuaia îi e mereu foame. Înghite totul pe nerăsuflăte — mâncare, vin, femei.

Și-a trecut mâna prin păr cu un aer preocupat.

— Îmi pare rău că am rugat-o pe Maeve să te invite. Ai face mai bine să uiți de asta, Catherine ar fi în stare să te omoare, a zis și a început să râdă cu poftă. Ce ironie, mi-ar plăcea să-i pot spune. Ce n-aș da să-i văd fața. Urăște să fie învinsă, și tocmai de dădaca propriilor ei copii.

Deodată, m-am simțit foarte obosită.

— Să nu ne mai gândim la el, i-am spus și m-am întors spre el. Probabil că n-am să îl mai văd niciodată.

— Asta așa e, a încuviințat și chipul i s-a luminat pe dată. N-ai să-l mai vezi.

Unsprezece

— După petrecerea lui Maeve, Bruno mă lua cu el pe la petreceri ca să mă etaleze în fața prietenilor săi. La început, aceștia mi-au arătat un oarecare interes, îndeosebi datorită povestirii despre omul cu sandviciul. Dar, după o vreme, întâmplarea și-a pierdut farmecul. Alte povestiri i-au luat locul și pe mine m-au dat uitării. Am rămas deoparte, cunoscută doar ca fiind prietena lui Bruno. Olivier și Annelise erau singurii care își mai aminteau cine sunt.

Într-o bună zi, Olivier a venit la mine și m-a invitat să merg cu el la un concert.

— Ce fel de concert? l-am întrebat, nehotărâtă.

— E un tânăr chitarist spaniol.

Eram confuză, dar am acceptat totuși, după mai multe ezitări.

M-am îmbrăcat pentru concert așa cum îi văzusem pe alții că se gătesc pentru biserică. Am avut totuși grijă să mă dau cu destul parfum, în eventualitatea în care mirosul s-ar fi decis să-și facă din nou apariția. Mă temeam tot timpul de el, însă în ultimele luni se purtase surprinzător de bine și de-abia dacă mai ieșise la suprafață. Când m-am întâlnit cu Olivier la gura de metrou de la St. Michel, am constatat că și el era îmbrăcat elegant. M-a dus cu el pe niște străduțe și am trecut pe lângă cofetăriile tunisiene care

ar fi arătat la fel și la Barbès sau Mombasa. Apoi, am făcut o cotitură și am ajuns în fața unei bisericuțe în formă de cub. Avea un aspect atât de anost, încât m-am simțit dezamăgită. Înăuntru, tavanul era jos și nu existau alte decorații în afară de o fereastră înaltă de sticlă pictată, cu model de trandafiri, în fundul bisericii. Ne-am așezat pe una din băncile tari din lemn, cât mai în față. Biserica s-a umplut încet, încet de lume. Mă tot întorceam să văd dacă nu cumva recunosc pe cineva din cercul de cunoștințe al lui Maeve. Însă oamenii de aici păreau să facă parte dintr-o altă lume. Păreau obișnuiți, la fel ca cei din metrou sau de pe stradă. Cu toate acestea, era ceva diferit în expresia lor, în felul în care își vorbeau în șoaptă. Semănau oarecum cu Olivier.

— Așadar, vom asculta muzică religioasă?

— Nu. Nu tocmai, îmi răspunse încet. De fapt, e chiar destul de seculară.

— Oh. La fel ca rockul?

Mi-a aruncat o privire confuză.

— Nu sunt sigur că am înțeles.

— Știi, muzica la modă, rock, Led Zeppelin, Jethro Tull și alții, am zis, fericită că aveam ocazia să-mi etalez cunoștințele.

A întors ușor capul și a tușit.

— Presupun că a fost la modă la vremea ei.

— Și când a fost asta?

— În secolele al cincisprezecelea, al șaptesprezecelea și al optsprezecelea.

Eram îngrozită.

— Dar... dar de ce vor oamenii să asculte muzică atât de veche? Olivier părea stânjenit.

Chiar atunci, s-a auzit un sst! și un tânăr cu o chitară și-a făcut apariția pe scenă. Era extraordinar de slab și pantalonii negri pe

care-i purta nu făceau decât să-i scoată și mai mult în evidență alăbiciunea. Părul lung, șaten, îi atingea gulerul, în schimb, în față era tuns mult mai scurt, dând la iveală o frunte enormă. Doar ochii, închiși la culoare și pătrunzători, îl salvau de la urâțenie. A aruncat o privire fugară prin biserică, după care s-a așezat, potrivindu-și chitara pe genunchi. A lăsat ochii în jos și nu s-a mai uitat la nimeni. Se așternuse o liniște mormântală. Apoi, a început.

Muzica era un amalgam de sunete diverse, unele dulci și suave, altele agresive și puternice. Își lua zborul din mâinile lui, uneori mai rapide, alteori mai leneșe. S-a aplecat asupra instrumentului, fără să mai dea nici un fel de atenție audienței. Atunci când cânta, părea învăluit în tăcere. Muzica lui era bizară, prea melo-dioasă pentru a fi urâtă. Dar alte sunete — sunete obscure și intermitente — întrerupeau melodia și o făceau dificil de ascultat. Simțeam cum sunetele mă înconjoară, însă nu găseam nimic de care să mă agăț. M-am uitat la cei din jurul meu. Stăteau drepti și nemișcați, cât se poate de serioși. L-am privit și pe Olivier. Se îmbujorase la față, ochii îi străluceau și trupul i se legăna ușor în ritmul muzicii. Gândurile mi se învălmășeau în minte și doar tăcerea m-a readus înapoi la realitate. Am ridicat mâinile ca să aplaud, trăgând cu coada ochiului la Olivier. Însă el a rămas neclintit. M-am grăbit să-mi ascund mâinile în poală. M-am uitat la bărbatul din cealaltă parte. Stătea prăbușit pe scaun, citind ceva de pe foaia pe care o ținea în mână. Dinspre public s-au auzit câteva șoapte, târșâit de picioare și oftaturi. Apoi, peste încăperea s-a așternut din nou liniștea. O femeie și-a făcut apariția și s-a oprit lângă chitarist. A început să cânte. Avea o voce gingașă, ascuțită și totuși puternică. Deși versurile nu erau în franceză, am înțeles din felul în care cânta, mângâind parcă vocalele, că era un

cântec de dragoste. Mă întrebam ce urma să se întâmple, dacă deznodământul avea să fie unul fericit. Apoi, a început chitara și, de la primele acorduri, am știut că era vorba despre iubirea care pierdea. Am privit de jur împrejur prin biserică, să văd dacă și ceilalți își dăduseră seama. Chipurile lor erau grave, oglindind parcă aceeași tristețe. Emoția a pus stăpânire pe mine.

Vocea cântăreței s-a alăturat pe neașteptate acordurilor de chitară, iar muzica a devenit din ce în ce mai suavă, eliberând câte puțin din încordarea de mai înainte. Apoi, s-a oprit și toată lumea a izbucnit în ropote de aplauze. Eram nedumerită, de ce aplaudau după acest moment și nu după primul? Oare era din cauză că acesta le plăcuse mai mult? L-am privit pe furiș pe Olivier. Aplauda frenetic, iar părul îi era complet răvășit. S-a uitat la mine și mi-a zâmbit. Am început să aplaud și eu cu disperare.

Chitaristul s-a ridicat. Era roșu la față. A făcut o plecăciune scurtă și a părăsit scena. Starea de tensiune a dispărut, iar oamenii au început să se ridice și să-și dezmoștească picioarele.

Olivier s-a uitat la mine și mi-a zâmbit.

— Ți-a plăcut?

I-am întors zâmbetul și l-am mințit:

— Foarte mult. Mai ales a doua parte.

A încuviințat dând din cap.

— Mă bucur. Trebuie că a fost ceva foarte diferit de muzica pe care o ascuți tu de obicei.

— Da, într-adevăr, am răspuns, politicoasă.

— Uneori avem parte de concerte de muzică indiană și la Paris.

— Aici? Muzicieni din India? am întreat, neîncrezătoare, iar prin cap îmi jucau imagini cu tot felul de vedete de cinema dansând.

— Am fost și eu la câteva. Este o muzică foarte intensă.

Eram năucită. La Nairobi, noi nu ascultasem altceva decât muzica religioasă a bunicii. Mie nu îmi plăcuse niciodată, mi se părea ciudată și anostă.

— De ce? De ce să te duci undeva numai ca să asculți muzică indiană?

— Fiindcă muzica voastră te face să îți dorești să te cunoști mai bine.

— Chiar îți place? am rostit încet, neputând încă să înțeleg. Dar e atât de diferită.

A râs.

— Tocmai de aceea îmi place.

Brusc, luminile au pălit și s-a făcut liniște. M-am întors și am privit scena. Muzicianul se întorsese. De această dată, era însoțit de un bărbat cu o chitară uriașă, aproape la fel de înaltă cât el. Mai aveau un flaut și o vioară și încă un instrument care semăna cu tobele africane.

— Cum se numește acel instrument — cel mare? l-am întrebat în șoaptă pe Olivier.

— Este un bas dublu.

— Ah, da, am murmurat eu, uitasem.

Părea stânjenit și și-a ațintit din nou privirile înainte.

În partea a doua a concertului, chitaristul a trecut la compozițiile proprii. Crea niște sunete neobișnuite care se izbeau unele de altele ca niște cărămizi, dar și unele aproape prea dulci, ca niște fructe putrezite sub un soare arzător, unele amăruie, altele pătrunzătoare și puternice. Acum, însă, nu mai eram în afara muzicii. Stăteam dreaptă, cuprinsă de emoție. Nu-mi închipuisem niciodată că muzica ar putea glăsuie, că ar putea să redea teama,

însingurarea și emoțiile mele. N-am scos nici un cuvânt mult timp după ce s-a sfârșit.

În cele din urmă, Olivier m-a bătut pe umăr.

— Ar trebui să plecăm acum.

Am privit în jur. Biserica era pustie. Dar simțeam încă muzica dăinuind în acel loc, agățându-se pentru a nu fi dată uitării. Am mai rămas câteva clipe, după care m-am ridicat.

Am pornit-o cu Olivier pe alte străduțe întortocheate până am ajuns la o fundătură unde se înșiruiau mai multe restaurante. A luat-o înainte și am coborât amândoi pe niște trepte ce duceau spre un restaurant micuț ai cărui pereți erau construiți din bucăți masive de stâncă. Era un loc confortabil, cu multe măsuțe îngrămădite printre ghivece imense cu flori.

În timpul mesei, am discutat diverse lucruri. A fost mai ușor decât m-am așteptat.

— Cum ai cunoscut-o pe Maeve? l-am întrebat.

— Am întâlnit-o la petrecerea de Anul Nou a vărului meu, chiar înainte să-mi iau *le baccalauréat*. Ea era atât de frumoasă, iar eu eram cu optsprezece ani mai tânăr, așa că firește că a trebuit să o cunosc, a spus cu un zâmbet straniu.

— Este tare frumoasă. Și deșteaptă, am izbucnit eu.

Olivier a ridicat din sprânceană, cu un aer sceptic.

— Găsești? Presupun că este deșteaptă — în felul ei. S-ar putea chiar să fie inteligentă, dar nu cred că își dă prea mult silința.

Am rămas pe gânduri.

— Însă îți respect părerea, a reluat cu un zâmbet. Cred că tu o cunoști mai bine decât mine. Cum v-ați cunoscut?

— Prin niște prieteni de familie, i-am răspuns vag.

A încuviințat, satisfăcut.

— Și familia mea din partea mamei este tot din Strasbourg, mi-a mărturisit. Și cu toate că familiile noastre nu se cunosc, simt că am o oarecare responsabilitate față de ea.

Brusc, am început să râd.

— Parc-ai fi gujarati.

— Ce înseamnă asta?

— De acolo se trage familia mea — din Gujarat, în India.

Gândul mi-a zburat pe neașteptate la unchiul și mă întrebam ce făceau acum el și cu mătușica Latha. M-a luat prin surprindere, căci nu mă mai gândisem la ei de mult timp.

— Însă eu nu am fost niciodată acolo!

— Adevărat? Ce trist.

— De ce? I-am provocat eu. Maeve urăște Strasbourgul, nu vrea să mai calce vreodată pe acolo.

— Dar Maeve urăște cu prea multă ușurință, inclusiv pe ea, câteodată.

— Dar dacă nu pleci de acasă, nu vei avea niciodată succes — Maeve așa spune, am protestat vehement.

Nu mi-a răspuns.

Ni s-a adus comanda și am început să mâncăm în tăcere. Am ascultat atentă muzica din restaurant. Se deosebea mult de ce ascultasem în acea seară.

— Ce fel de muzică este? am întrebat deodată.

Olivier părea nedumerit. Apoi, și-a dat seama despre ce vorbeam.

— Ah, este muzică grecească — dar nu foarte bună. Am acasă muzică grecească mult mai bună, dacă ai chef vreodată să asculți.

— Nu. Nu e nevoie, m-am grăbit să-i răspund. Eram doar curioasă, sună foarte diferit de ce am ascultat mai devreme.

— Înseamnă că ți-a plăcut concertul?

M-am întors spre el și ochii îmi străluceau.

— A fost minunat.

În ochii lui Olivier se citea înflăcărarea.

— Mă bucur, mi-a zis, cu o voce aproape stinsă.

— Nu m-am gândit vreodată că muzica poate vorbi, i-am spus emoționată, după care aproape că mi-am mușcat limba.

— Firește că poate, mi-a replicat, cu o figură veselă. Altfel de ce ar mai asculta-o oamenii?

Mă simțeam confuză.

— Nu știu. Eu una... la noi acasă nu se prea asculta muzică.

A părut surprins.

— Ei bine, atunci va trebui să recuperăm timpul pierdut. Ce ai zice să vii și să mai asculți niște muzică?

Am ezitat, dar eram dornică să ascult muzică.

— Da, da, de ce nu?

După cină, am mers la el acasă unde mi-a pus să ascult și mai multă muzică. După o vreme, însă, totul începuse să sune la fel. Am așteptat să încerce să mă sărute. Dar nu a făcut-o. În schimb, pune disc după disc și mă servea întruna cu ceai de mușețel. În cele din urmă, mi-a întins haina și s-a oferit să mă conducă acasă. Am refuzat. Dar l-am lăsat să cheme un taxi și să strecoare niște bani în mâna șoferului.

După acea seară, m-am întâlnit adesea cu Olivier. Serile noastre urmau același tipar — concert, cină și apoi muzică în surdină în apartamentul său. M-a dus într-un magazin de muzică și mi-a vorbit de diverși compozitori, prezentându-mi mai multe versiuni ale muzicii pe care o ascultam împreună. Mi-a povestit despre compozitori și mari dirijori. Când vorbea despre ei, chipul lui devenea aproape atrăgător. Și totuși nu m-a atins niciodată și nu

mi-a dat nici cel mai mic semn cum că m-ar fi dorit. Nu discutam prea mult despre chestiuni care nu aveau legătură cu muzica. Mă întrebam de ce își pierdeă atâta timp cu mine. „Probabil fiindcă nu găsește pe nimeni altcineva”, mi-a răsunat încet în minte glasul lui Maeve. Însă eu simțeam că Olivier mi-era prieten pentru că și el, întocmai ca și mine, era un intrus în lumea lui Maeve.

Nu era propriu-zis prieten cu Maeve, ci cu vărul ei. Era unicul fiu al unei familii străvechi din Strasbourg, extrem de bogată și de respectabilă. Părinții lui se mutaseră însă la Paris când el avea doisprezece ani fiindcă tatăl său, avocat de profesie, fusese numit judecător la Curtea Supremă. După ce și-a luat *le baccalauréat*, a intrat la cea mai bună școală de comerț din Franța. Dar, deoarece cursurile îl plictiseau, se furișă adesea peste drum la facultatea de sociologie și antropologie unde cursurile erau cu mult mai captivante. Până la urmă, a absolvit cu două diplome — una de la școala de comerț și alta în antropologie. Dar apoi, când cele mai puternice companii din Franța îl curtau, el le-a refuzat pe toate și și-a jurat că nu va lucra niciodată pentru o mare firmă. Avea bani, așa că s-a hotărât să mai aștepte și să caute o slujbă care să merite. Asta se întâmpla cu opt ani în urmă. De atunci, încă nu putuse să ia o decizie. Nehotărârea lui reieșea limpede din tot ce făcea — din farmecul său rezervat, din felul în care îi tremurau ușor mâinile atunci când ținea un pahar sau aprindea cuiva țigara și din nesiguranța care dădea naștere tuturor stângăciilor sale.

CU ANNE LISE m-am împrietenit într-un chip cu mult mai dramatic. Dar Annelise era o fire nespuse de teatrală, exact opusul lui Olivier.

În mai, Olivier m-a invitat pe mine și pe alți câțiva într-un weekend în sudul Franței.

— Jean-Marie, un prieten vechi și drag de-al meu, a părăsit Parisul în urmă cu doi ani, după un transplant de ficat. Acum locuiește într-un sătuc în apropiere de Cannes. Nu știm cât arc să-l țină ficatul, dar asta nu-l împiedică să mănânce și să bea ca un rege. I-ar face plăcere să te cunoască, mi-a explicat Olivier, de parcă eu i-aș fi făcut lui o favoare acceptând invitația.

Bruno urma și el să plece la țară, în vizită la mama lui Catherine. Am acceptat bucuroasă.

În dimineața care a urmat sosirii noastre, am decis să dăm o raită prin sat. Ne-am înghesuit în cele două mașini și am pornit-o la drum. Eu stăteam pe bancheta din spate, și admiram priveliștea, fericită că reușisem să scap din Paris. Drumul către satul Tourette sur Loup șerpuia în jurul curbelor pe care le făcea dealul. La fiecare cot al drumului, zăream câte puțin din sătucul acela desprins parcă din povești. Părea sculptat într-o singură stâncă și încremenit în timp. Casele erau clădite toate din aceeași piatră de un auriu intens ce contrasta puternic cu verdele de pe coasta dealului. Toate aveau niște ferestre înguste și înalte, afundate în perete și niște balconașe cu flori roz și roșii.

După ultima cotitură, am ajuns la marginea scuarului central. Nu era chiar o grădină, ci mai degrabă un crâng cu copaci întunecați și veștejiți, răsfirați printre cafenelele și restaurantele elegante, vopsite în roz și auriu și printre prăvăliile cu acoperișuri multicolore. Aleile din trei părți ale scuarului fuseseră ocupate de târgul fermierilor. Într-unul din capetele scuarului se afla o bisericuță. În celălalt, la umbra copacilor, erau așezate mese unde oamenii stăteau și beau cafea și aperitive.

— Ne vedem acolo, a spus Jean-Marie, arătând spre o cafenea din spatele nostru, à *midi et demie*¹.

Era un patio îmbrăcat în viță-de-vie și în care erau așezate niște măsuțe din fier forjat. Un grup de bărbați cu fețele îmbujorate stăteau în jurul uneia din acele măsuțe, dând pe gât pahare întregi de pastis.

Grupul nostru s-a împărțit. Annelise a luat-o la stânga ca să vadă o galerie de artă. *Signor della Croce*, Pablo și Maeve au pornit-o în jos pe un drum șerpuit, către un bar pe care-l știau ei, iar noi, ceilalți, am luat-o înspre târgul fermierilor. Am trecut pe lângă un grup de bătrâni care jucau *pétanque*². Pe când mă uitam la ei, unul din bătrâni s-a ghemuit, a făcut doi pași scurți și rapizi în față și, cu o mișcare extrem de agilă a brațului, a aruncat mingea de oțel care s-a rostogolit cu viteză către o alta asemănătoare, aflată la douăzeci și cinci de metri depărtare. Părea o distanță mare, dar mingea lui s-a ciocnit de cealaltă cu un zgomot răsunător și a respins-o într-o parte. Mă uitam fix la ei. Mi se părea ciudat să urmăresc niște bătrâni care jucau cu atâta seriozitate un joc.

— E o tradiție prin părțile astea, mi-a șoptit Olivier.

— Dar sunt atât de bătrâni, i-am șoptit și eu.

A răs.

— Și ce-i cu asta? Ce altceva mai au de făcut?

— Dar copiii lor?

— Copiii lor au plecat. Doar ei au mai rămas.

Am căzut pe gânduri, amintindu-mi de bunica mea. Oare o ducea bine la Mombasa? Dar nu era singură, mi-am amintit, verii și unchii mei erau alături de ea.

¹ Douăsprezece și jumătate (fr.).

² Joc cu bile mari de lemn, foarte popular în Sudul Franței.

Târgul fermierilor era o explozie de culoare. Bărbați și femei bine îmbrăcați se plimbau printre tarabe, cercetând mărfurile. Femeile îmi aminteau de *Madame* Baleine, cu hainele lor scumpe și cu bronzul lor perfect. Dar spre deosebire de Catherine, aici erau toate încălțate cu teniși. Și bărbații erau la fel de eleganți. M-am simțit deodată tare sărăcăcioasă în tricou și cu blugii mei tăiați.

Ne-am amestecat prin mulțime și am colindat de la o tarabă la alta. Curând, am uitat de mine, absorbită de aromele și de priveliștile locului. La primele tarabe, se vindeau pânzeturi colorate, cu imprimeuri florale ce păreau a fi specifice zonei. Apoi, urmau brânzeturile, în special brânza de capră, și găleți imense din plastic și vase din lut umplute cu măslină. Cele două mirosuri atât de pătrunzătoare se contopeau de minune. Unele brânzeturi aveau pe deasupra o crustă din mirodenii sau din boabe de piper care făcea ca izul acela înțepător și agresiv al brânzei să devină și mai greu și mai stătut.

— E cu totul altfel decât la Paris, am remarcat eu, privind micile prese de ulei care se găseau de vânzare la tarabele cu mobilă antică.

— Țsta e un târg micuț, mai mult pentru turiști, a replicat Jean-Marie. Ar trebui să le vezi pe cele mari din Aix sau din Vence. Sunt cu mult mai autentice.

Brusc, a fășnit înainte și a început să discute aprins cu un bărbat care purta un șorț de măcelar, pătat de sânge. Eu am rămas în urmă, admirând o tarabă cu flori și plante uscate. Miresmele erau fascinante. Proprietăreasa tarabei era o femeie grasă, între două vârste, îmbrăcată în deja familiarele veșminte cu motive florale. Avea riduri de răs în colțurile ochilor și un aer reconfortant de matern. M-am hotărât să o întreb ce întrebuițare aveau diversele plante.

— Mă scuzați! am ezitat eu.

Nu m-a băgat în seamă. Am repetat, ceva mai tare.

Tot nu răspundea.

— Christine, cred că vrea să-ți zică ceva, a strigat, printre hohote de râs, vânzătorul de brânză de alături.

Dintr-odată, am simțit că toți ochii erau pironiți asupra mea. M-am uitat neajutorată după ceilalți, dar parcă intraseră cu toții în pământ. Vânzătoarea mă privea acum drept în față, încruntată.

— Ce poftești?

— Eu... voiam numai să știu...

— N-avem știință de vânzare aici, mi-a tăiat-o grosolan. Dacă poftești ceva, să-mi arăți.

— Păi, asta cât costă? am întrebat, arătând spre un buchet de levănțică uscată și flori galbene cu o aromă puternică și dulceagă de piper al căror nume nu îl știam.

— Două sute de franci.

Mi s-a tăiat răsufierea.

— O groază de bani.

A pufnit disprețuitor.

— Eu nu-mi vând marfa prea ieftin, ca să-i distrug după aceea pe negustorii cinstiți.

Am rămas uimită. Despre ce naiba vorbea? Am aruncat o privire peste umăr ca să mă conving că nu se adresase altcuiva. Dar nu mai era nimeni. M-am uitat la ea, nedumerită. Apoi, am înțeles imediat ce mă deranja. Prețul afișat era de o sută de franci. Stătea scris cât se poate de limpede pe plăcuța albă agățată de buchet.

— Dar pe ele scrie o sută de franci, am rostit cu o voce cât mai sigură, scoțând o bancnotă de o sută de franci.

A ridicat buchetul de flori și l-a cercetat cu atenție, ridicându-l mirată din sprânceană, în batjocură.

— Ca să vezi, așa e, a zis cu voce joasă, pe un ton sarcastic. Se pare că am făcut o greșală. Vezi tu, ăsta e prețul pentru francezi.

Am simțit că-mi iau foc urechile și că încep să-mi țiuie.

— Cum... adică?

Îmi simțeam limba greoaie și lipicioasă. În spatele meu, am auzit un chicot urmat de un râs puternic de bărbat. Mi-am îngropat chipul în flori ca să nu mai simt cum îmi ard obraji. Mireasma florilor m-a copleșit sufocându-mă cu dulceața ei greoaie. Apoi, am simțit un alt miros, unul pe care-l știam prea bine. M-am întors și am luat-o iute la fugă, răzbind prin mulțime, împiedicându-mă de oameni la fiecare pas. Deodată, tot târgul părea să strige după mine blesteme pline de furie. Mâini se întindeau să mă înhațe, dar eu fugeam mai departe fără să văd înaintea mea, posedată de o forță supraomenească. Numai mirosul gonea după mine, întunecat ca o umbră, urât, flămând și dușmănos.

În cele din urmă, am ajuns la pâlcul de chiparoși din mijlocul scuarului. Inima îmi bătea cu putere și urechile îmi țiuiau. Mirosul încerca să mă înăbușe.

— Leela? Ce-ai pățit? Te simți bine?

Era Olivier. Era transpirat și părea îngrijorat. M-am tras înapoi de teamă să nu simtă și el mirosul.

— Ai luat-o la fugă de parcă te-ar fi hăituit spiritele rele, mi-a spus calm, însă chipul îi trăda îngrijorarea.

Am încercat să par cât mai liniștită cu putință.

— Nu-i nimic. Acum mi-e bine. Ți mulțumesc.

— Poți să fii sinceră, Leela. Am auzit ce s-a întâmplat.

Olivier m-a apucat ușor și m-a strâns în brațe. Am rămas sprijinită de el. Pieptul lui avea ceva liniștitor. Am simțit mirosul

de buclă proaspătă, cu un iz ușor înțepător, aproape amarui, învăluit înăuntru.

M-am îndepărtat repede de lângă el și l-am privit drept în față. Pe chip i se citea neliniștea, dar eram sigură că înainte cu o clipă mai fusese și altceva.

— Mergem să ne așezăm la cafea? m-a întrebat.

Ceilalți au sosit la puțin timp după ce ne-am așezat. Olivier le a povestit pe scurt ce se întâmplase. Când a sfârșit, am privit în jur la cei din grup. Expresiile lor treceau de la stânjenală la înțelegere și la dezgust.

— Nenorociiții ăștia de naționaliști, a explodat Pablo.

Bărbații de la cealaltă masă și-au ațintit imediat privirile asupra noastră.

Jean-Marie a scuturat din cap, cu un aer abătut.

— Nu mi-am închipuit că e atât de rău.

— Fasciști, a șuierat della Croce.

Pentru a nu se lăsa mai prejos, Maeve s-a aplecat spre mine și m-a îmbrățișat.

— Biata mea surioară.

Doar Annelise tăcea și își mușca buzele, cu chipul teribil de încruntat. Și deodată a izbucnit, cu glasul vibrând de emoție.

— Târfe împutite. Sper să putrezească. Să se îmbolnăvească de lepră și să le cadă carnea de pe ele, bucățică cu bucățică.

A lovit cu pumnul în masă. Paharele s-au clătinat și unul dintre ele a căzut pe jos și s-a spart. Bărbații de la masa vecină au început să bată din palme și să fluiera.

Din pricina zarvei stârnite, cârciumarul și nevasta lui au venit alergând amândoi într-un suflet.

— Ce se întâmplă aici? a zberlat cârciumarul.

— Care-i problema? a răsunat și glasul nevestei, o femeie blondă și cu trăsături aspre.

— Care să fie? a strigat Annelise sărind în picioare. Îți zic eu care-i problema. Voi toți sunteți problema.

Bărbații s-au ridicat de la mese, greoi și șleampeți, cu fețele roșii de băutură și de soare și s-au apropiat împleticindu-se.

— Ne insultă, îți vine să crezi una ca asta?

— Târfă de Paris.

Annelise s-a rotit ca un titirez. Bărbatul care vorbise s-a tras îndărăt când i-a întâlnit privirile mânioase. Mă uitam fix la ea, minunându-mă cum de se putea înfuria atât de tare. O făcea oare pentru mine? mă întrebam.

— Bețivani puturoși și netrebnici, când a avut vreunul din voi ultima oară o slujbă, hm? Mai bine să stați aici, supărați pe lume, a tunat Annelise, după care a apucat un alt pahar și l-a aruncat spre ei. De ce nu beți voi până crăpați?

— Ce dracu'? a zis unul dintre bărbați și a făcut un pas către ea, dar Olivier a intervenit între cei doi.

S-au ridicat și ceilalți.

Cârciumarul l-a recunoscut în sfârșit pe Jean-Marie.

— *Monsieur* Petit, a rostit nervos, poate că ar fi mai bine dacă i-ați lua pe amicii dumneavoastră și ați pleca.

Jean-Marie s-a ridicat și a dat să-și scoată portofelul. Însă Olivier scosese deja o grămăjoară de hârtii pe care le-a azvârlit cârciumarului. Jean-Marie a condus-o pe Annelise afară, iar noi ceilalți i-am urmat. În mașină, Annelise a continuat să se rățoiască la ei.

— Sunteți niște lași cu toții, n-ați fost în stare nici măcar să țineți piept unor țopârlani ca ăștia.

Mă simțeam prost. Din vina mea se întâmplase totul și probabil că deja mă urau cu toții fiindcă le stricasem weekendul.

— Grozav de egoiști mai sunteți, să știți, a reluat ea. Atât de hotărâți să nu lăsați nimic să vă strice buna dispoziție încât nici nu mai faceți deosebirea între ce-i bine și ce-i rău, știți doar ce-i plăcut și ce-i neplăcut.

— Ajunge, Annelise, exagerezi, a spus Olivier, calm.

S-a oprit imediat, ducându-și mâna la obraz ca și cum el ar fi lovit-o peste față.

Îi eram recunoscătoare și în același timp eram furioasă pe Olivier. Ceilalți priveau jenați pe geam. Fără să zică nimic, m-am întins și am apucat-o de mână.

Doisprezece

— Cununia lui Maeve a avut loc într-o sâmbătă după-amiază pe la sfârșitul lui septembrie, la Église de Notre-Dame des Victoires¹.

M-am dus singură la biserică. Bruno și cu mine eram amândoi invitați — pe invitația lui erau trecute numele lui și al lui Catherine. Dar ea s-a mulțumit să îndeplinească cu un căscat invitația sofisticată.

— N-am de gând să-i dezamăgesc pe *maman* și pe copiii ca să mă duc la nunta unei parvenite. O să ne reprezinte Lily.

M-a privit cu indiferență și a adăugat:

— În fond, e prietena ta.

S-a întors ca să pot să o masez și pe partea cealaltă a spatelui. Îmi venea să îmi înfig unghiile în ea și cu greu m-am abținut să nu o fac.

— De altminteri, a urmat ea, copiii au nevoie de aer curat. Parisul a devenit atât de aglomerat. Fiecare dintre noi inhalează microbii vecinului de alături pe care nici nu-l cunosc.

— Ești atât de înțeleaptă, draga mea, a vorbit Bruno.

A sărit în pat unde eu îi masam spatele lui Catherine și s-a aplecat într-o parte ca să o sărute pe ceafă. Când s-a întins, mi-a făcut cu ochiul. M-am prefăcut că n-am observat.

¹ Basilica Notre-Dame des Victoires (fr.).

Cu o noapte înainte, avusesem o ceartă urâtă. Relația noastră era tot mai tensionată — oscilând între gelozie și pasiune din partea lui Bruno și suferință și indiferență din partea mea. Încă mă mai usturau vorbele lui. Așa că l-am ignorat.

S-a așezat în genunchi lângă pat. Eu continuam să-i masez spatelul lui Catherine. A început și el să-i mângâie gâtul uitându-se mai departe la mine, cu ochi stăruitori. Am privit în jos la mâinile noastre odihnindu-se pe spinarea ei osoasă. Ce mai poză, m-am gândit cu amărăciune.

— Așadar, ești de acord cu mine în privința Parisului? a întrebat Catherine, rupând tăcerea.

— Firește, draga mea, i-a răspuns el, absent, cu ochii ațintiți încă asupra mea.

I-am zâmbit ușor și fața i s-a luminat.

Catherine s-a întors și i-a îndreptat capul spre ea. M-am îndepărtat, dar am rămas totuși în pragul ușii, incapabilă să părăsesc încăperea. Apoi, am auzit-o zicând:

— Deci, ce spui, vindem casa asta și ne mutăm în castelul lui *maman*? E mai mult loc acolo și copiii vor respira aer curat tot timpul.

— Dar... dar cum rămâne cu munca ta? a improvizat el. Știi că nu poți să părăsești Parisul.

— Aș putea să vând căsoiul ăsta imens și să cumpăr un apartament micuț, *un pied-à-terre*¹, de fapt. Iar tu ai rămâne la țară unde ai lucra în voie.

— Dar munca mea? Cabinetul? s-a bălbăit el.

— Am avea atâtea bani că n-ar mai trebui să lucrezi niciodată. Mereu te plângi că munca te împiedică să îți împlinești adevărata vocație, cea artistică. Casa lui *maman* e de-a dreptul uriașă. O să

¹ Locuință provizorie (fr.).

ai suficient spațiu ca să stai singur. De ce nu vii cu mine în weekendul ăsta ca să te convingi?

Glasul i s-a schimbat și un ac de oțel a străpuns parcă silabele joase și controlate.

— N-ai mai venit din mai, *maman* a început să întrebe ce-i cu tine.

Punctul decisiv. *Maman* era adevărata putere a familiei, cea cu finanțele. Până și casa din Paris era pe numele ei. Așa că Bruno nu putea refuza. Mi-a aruncat o privire disperată. Am întors capul, înțelegând că timpul nostru împreună se apropia de sfârșit — asta dacă el nu făcea ceva repede. Era modul lui Catherine de a i-o spune.

S-a uitat la Catherine cu o privire inexpresivă.

— Bine, iubito. Cum zici tu, i-a spus și a sărutat-o din nou, după care a părăsit în grabă încăperea, fără să se mai uite la mine.

M-am dus după el.

— Vreau să stăm de vorbă, i-am șoptit repede.

Câteva minute mai târziu, a venit după mine în curte. Îmi aprinsesem deja o țigară până să ajung la el.

— Doar n-ai vorbit serios când ai zis că pleci cu ea în weekendul ăsta?

Mi-a evitat privirile și s-a prefăcut că se concentrează să își aprindă țigara.

— În weekendul ăsta e cununia lui Maeve, ai uitat? i-am spus și am încercat să fac un cerculeț de fum, însă nu mi-a ieșit și i-am suflat tot fumul în față.

— Potolește-te, mi-a spus, nervos. Dacă nu știi să fumezi cum trebuie, abține-te.

— Dă-o naibii de țigară, am zis în timp ce o striveam sub călcâi. Spune-i lui Catherine că nu poți să te duci, că ai de lucru aici, în oraș.

— Ce anume să am de lucru în weekend? s-a rățoit el. În plus, asta i-am spus și weekendul trecut și acum două săptămâni și acum trei săptămâni...

— Atunci, spune-i adevărul, i-am tăiat-o. Nu te-ai săturat de minciuni?

S-a oprit brusc și a rămas cu gura căscată de uimire.

Privindu-l, mi-am dat seama că nu o va părăsi niciodată.

— Eu mă duc la nuntă, cu sau fără tine, l-am informat, calmă. Părea ușurat.

— Sigur că da, mi-a replicat liniștit. Ești o femeie liberă.

L-am privit înspăimântată. Ce voia să zică cu asta? Voia să renunțe la mine?

— Și dacă nu mă mai întorc? l-am întrebat, senină.

— E hotărârea ta, mi-a răspuns, ridicând din umeri. Eu n-am încercat niciodată să te rețin. A fost alegerea ta să rămâi.

— Alegerea mea?

Am râs disprețuitoare.

— Nimic nu e gratis pe-aici, nici măcar eu.

— Atunci ești doar ieftină.¹

ÎN CLIPA în care am dat cu ochii de mulțimea de invitați din fața bisericii, mi-am dat seama că făcusem o greșală îmbrăcându-mă într-un sari. Nu știu de ce am făcut-o. Sariul începea să mi se pară un fel de deghizare. M-am uitat prin mulțime încercând să găsesc o figură cunoscută. În cele din urmă, am zărit-o pe Annelise stând singură. M-am dus la ea.

¹ Joc de cuvinte: — *You stay with me by your own free will./ — Free will? Nothing's free here, not even me./ — Then you're just cheap.* Cuvântul *free* are în limba engleză sensul de „liber, independent”, dar și sensul de „gratuit, gratis, fără plată”.

— Unde e Olivier?

— De unde să știu? mi-a răspuns, iritată. Nu sunt paznicul lui. N-am mai spus nimic.

După câteva clipe, ni s-a alăturat și Olivier. Mi-a zâmbit cu blândețe.

— Ești tare frumoasă astăzi, mi-a zis, atingând mătasea vapo-roasă a sariului.

I-am zâmbit și eu, recunoscătoare.

— Vrei să te duc să o vezi pe Maeve? m-a întrebat, prietenos. M-am apropiat de el cu căldură. Era cu adevărat amabil.

— Da, te rog.

M-a condus în biserică pe o ușă laterală și am traversat un coridor ce dădea într-o curte micuță plină cu sculpturi și tufe de trandafiri. Am străbătut curtea și am pășit pe un alt coridor. Olivier s-a oprit și a arătat către o ușă din lemn, chiar în capăt.

— E acolo. Ne vedem în biserică. Să vii să stai lângă noi.

Mi-am făcut curaj și am deschis ușa. Maeve stătea acolo în mijlocul unei încăperi înguste și verzi. În jurul ei erau mai mulți oameni, dar cu toții păreau preocupați cu aranjarea ținutelor domnișoarelor de onoare. Maeve stătea singură, în fața oglinzii, făcându-și ultimele retușuri ale machiajului.

M-am dus direct la ea. Am început cu un compliment.

— Maeve, arăți minunat.

— Și tu, draga mea.

Mi-a zâmbit în oglindă.

— Și Bruno? E afară?

— Nu.

M-am simțit tentată să mint, dar nu am făcut-o.

— A trebuit să plece la țară chiar în ultimul moment.

S-a încruntat ușor. Apoi, s-a întors cu fața spre mine și m-a apucat de mână.

— Ascultă, Leela, mi-a șoptit grăbită. Vreau să fii fericită. Dar nu poți aștepta ca fericirea să-ți pice din cer, trebuie să ieși și să o cauți. Ai stat destul timp după Bruno. E vremea să găsești pe altcineva.

Am fixat-o cu privirea pentru o clipă. Apoi, ochii mi s-au umplut de lacrimi.

— O, Maeve, am strigat, ce pot să fac?

O ușă s-a trântit brusc și Maeve a părut că își vine din nou în fire. S-a întors iarăși cu fața spre oglindă ca să își finiseze machiajul.

— Vor fi mulți bărbați astăzi pe aici, a zis ea, ca pe o constatare generală.

Maeve avea dreptate. Biserica era plină de bărbați. Și cu toții arătau la fel — slabi, cu părul până la umeri, prins în coadă de cal sau tuns foarte scurt, cu niște ochelari mici și rotunzi proptiți pe niște nasuri acviline. Cu toții aveau picioarele mari, îndesate în pantofi scumpi din piele lăcuită, cu tocuri înalte de câțiva centimetri. Era vreunul dintre ei pregătit să îi ia locul lui Bruno? mă întrebam într-o doară. Dar ce aveam eu de oferit? Nu aveam nici măcar o singură cameră a mea. Stând în biserica aceea cu tavanul înalt și boltit, învăluită în muzica de nuntă, am început să mă simt mizerabil. Sariul mi se părea greoi și incomod și parcă mă sufoca. Deodată, am simțit că îl urăsc fiindcă acoperea atât de mult. Cine să se mai uite la mine acum? Mă foiam agitată pe scaun și îmi părea rău că nu mă îmbrăcasem altfel.

— Te simți bine? mi-a șoptit Olivier.

L-am privit indiferentă.

— Da, da, e în regulă.

Stătea chiar lângă mine, iar pe scaunul de lângă el ședea Annelise. Își pilea zgomotos unghiile, fără să se sinchisească de cei din jur. Ne așezaserăm pe rândul al doilea, chiar în spatele

șirului rezervat familiei. Pila de unghii scotea un sunet asemănător nisipului frecat de un ciob. Dar nimeni nu părea să îi acorde vreo atenție. Olivier a observat că mă holbam și mi-a spus încet la ureche:

— Așa face la fiecare nuntă. Lumea s-a obișnuit deja.

— Oh, am exclamat, cu un zâmbet.

Oare Olivier m-ar ajuta dacă i-aș mărturisi adevărul? mă întrebam. Sau și-ar lua figura aceea nehotărâtă, așa cum se întâmpla adesea? Cu el nu puteai să știi, chipul lui trăda atât de puțin din ce gândea sau simțea.

M-am întors ca să o privesc pe Maeve care tocmai intrase în biserică la brațul tatălui ei, un bărbat mărunț, cu o figură greu de definit și cu smocuri de păr încărunțit. Maeve a urcat treptele către amvon unde o așteptau preotul împreună cu Pedro. Au îngenucheat. Apoi, preotul le-a dat binecuvântarea, spunând ceva ce n-am înțeles în franceză veche. O femeie a început să cânte. Era un cântec minunat, „Ave Maria”, despre care m-am hotărât să îl întreb la sfârșit pe Olivier. M-am lăsat purtată de muzică. Glasul acela unic mi se furișa în suflet. Deodată, m-am simțit teribil de singură.

Olivier s-a aplecat spre mine și mi-a șoptit la ureche:

— Uită-te să vezi cine tocmai a intrat pe ușa laterală și se uită fix la tine.

— Ah, lasă-mă să ghicesc, am replicat, refuzând să întorc capul.

Precis e Bruno, m-am gândit, neînduplecată. Trebuie să fi găsit o cale să scape încă o dată din lațul conjugal și să dea fuga la Paris pentru a-și supraveghea amanta.

Olivier m-a înghiontit din nou.

— Uite, e Philippe Laval, a rostit el șuierător.

Am întors încet capul. Și l-am zărit, era chiar omul cu sandviциul. Și a întors capul atunci când ochii ni s-au întâlnit. Mulțimea din biserică a părut străbătută de un curent ușor pe măsură ce capetele se întorceau către el. A rămas în prag tot timpul cât a ținut ceremonia.

— Ce caută aici? l-am întrebat pe Olivier.

Înainte să apuce să răspundă, Annelise a șuiertat printre dinți:

— Nu știi că deschide un nou Bon Marché în Buenos Aires? Și părinții lui Pablo sunt partenerii lui acolo.

După ceremonie, am mășăluit cu toții înapoi în lumina soarelui ca să îi felicităm pe proaspeții însurăței și „pentru poze”, după cum mi-a șoptit Olivier pe când mă înghesuia în rând lângă Annelise. În sfârșit, eram cu toții aranjați pe trei șiruri, de o parte și de alta a ieșirii din biserică. Apoi, au apărut mirele și mireasa. Toată lumea a început să aplaude și să arunce înspre ei pumni întregi de orez. În cele din urmă, au trecut și la fotografii. Pablo a insistat să poarte în jurul gâtului cele trei camere Leica, toate turtite, ca niște cutii. Arăta prostește, mi-a trecut prin minte. Un *poseur*! Erau cu toții la fel, m-am gândit cu dispreț, măturând cu privirea șirurile de figuri aproape identice. Cum putea Maeve să fie fericită alături de un om care arăta de parcă ar fi fost scos dintr-un raft plin cu alții la fel ca el? L-am căutat cu privirea pe omul cu sandviциul. Dar acesta dispăruse.

Cuplul de însurăței a mai făcut câteva dușuri de orez, după care oaspeții au început să se împraștie.

— Mă întreb unde a dispărut le Bon Marché după nuntă. Crezi că o să vină la dineu? m-a întrebat Annelise pe când stăteam în picioare pe trepte în lumina soarelui.

— Păi, el furnizează mâncarea.

Era o remarcă prostească, mi-am dat seama. Dar era prea târziu, cuvintele își luaseră deja zborul.

Annelise, incapabilă să reziste ocaziei de a fi sarcastică, m-a atacat:

— Draga mea, încearcă să îți folosești și tu creierul din când în când — firma lui furnizează mâncarea pentru fiecare petrecere care are loc în orașul ăsta.

Olivier, pacificatorul, s-a grăbit să intervină:

— Pesemne că a terminat-o cu ea, de asta a venit singur.

— Cu cine a terminat-o?

— Cum, vrei să spui că nu știi? Cu Catherine Baleine, desigur, a zis Annelise, bucuroasă să mă surprindă.

— Știam că încerca să o convingă să lucreze cu el — să organizeze împreună secțiunea de mâncăruri internaționale, am spus cu glas stins.

Au pufnit amândoi în hohote de râs.

— Asta i-o fi zis lui?

— Soțul care încornorează a ajuns și el încornorat — de-abia aștept să le spun și celorlalți, vorbea Annelise în timp ce își ștergea lacrimile. *Ils vont mourir de rire.*¹

— Sunteți amândoi niște nesuferiți, m-am răstit și am fugit în biserică.

Înăuntru, aroma de liliac încă mai plutea în aer. M-am liniștit și am început să îmi regret ieșirea. Cineva m-a bătut pe umăr.

— *Mademoiselle*, a rostit un bărbat scund, cu părul cărunț, care îmi ajungea până la umeri, am ceva pentru dumneavoastră.

Mi-a întins un bilețel. „Ia cina cu mine în seara asta” și, mai jos, „Philippe Laval.”

— Vă așteaptă o mașină afară dacă doriți să mă urmați, a spus bărbatul.

Am strâns bilețelul în mână și l-am urmat.

¹ Or să moară de râs (fr.).

Mașina m-a dus înapoi în oraș pe Porte de la Muette și, cât ai clipi, m-am trezit stând pe trotuar în fața unei clădiri anoste și cenușii din *rue de la Pompe* lângă Trocadéro. Zona abunda în clădiri de același tip — cu femei, capete de balauri și fructe sculptate pe fațadă și cu o plăcuță purtând numele arhitectului, chiar în mijloc. Am privit înăuntru prin grilajul cu ornamente de flori de crin negre, în foaietul din marmură, aurit din loc în loc și cu multe oglinzi. Am apăsat pe butoane și mi-am strigat numele la interfon. Ochiul roșu de pe panoul cu cifre s-a aprins și o voce a spus:

— *Entrez et montez au troisième, s'il vous plaît.*¹

În capătul holului, era un ascensor micuț din lemn, dar, ca de obicei, am luat-o pe scări. Când am ajuns, o slujnică mi-a luat haina și m-a rugat să mă așez pe un fotoliu lângă foaiet. *Monsieur Laval* nu era încă disponibil, dar urma să sosească cât de curând.

Am rămas singură ca să admir splendoarea holului, cu covoare de Aubusson lucrate în auriu și albastru, draperii galbene din mătase și o tapițerie înfățișând darurile oferite de magi Pruncului Iisus. Găseam decorul surprinzător. Mi l-aș fi închipuit pe *Philippe Laval* ca pe un iubitor de modern, dar salonul către care dădea holul era ticsit de antichități.

Eram cât pe ce să adorm în fotoliu când și-a făcut apariția.

— Așadar, ai venit, se pare, mi-a spus fără să își ceară scuze fiindcă mă lăsase să aștept.

Stătea în picioare în fața mea, plin de o energie nervoasă. Mi-am ridicat privirile spre el care se înălța ca un turn înaintea mea și reacția instinctivă a trupului meu la vederea lui m-a amuțit pe loc.

— Da, am venit de ceva timp.

¹ Intrați și urcați la etajul trei, vă rog (fr.).

— Îmi pare rău că te-am lăsat să aștepți, a rostit distrat, apuându-mă de mâini ca să mă ridice.

Mi-a pus mâna sub bărbie și mi-a ridicat capul spre el într-o parte. Nu m-am împotrivit, simțindu-mă ca o marionetă în mâinile sale.

M-a privit lung de parcă atunci m-ar fi văzut pentru prima oară.

— Uitasem cum arăți, deși m-am gândit mult la tine — cel mai adesea atunci când mâncam sandviciuri.

— N-am știut la momentul respectiv ce onoare mi se face, altfel aș fi mulțumit cu mai multă efuziune, i-am spus cu modestie.

A râs.

— Îmi place spiritul tău, *ma belle*¹. Te irosești alături de cei ca Bruno Baleine.

Am simțit că îmi tremură genunchii.

— Și de ce îți pasă ție?

— Pentru că te vreau și sunt un om ocupat căruia nu îi place să-și piardă vremea.

Am mers împreună în salon.

— E cam din senin, i-am spus pe un ton neconvingător. Va trebui să mă seduci mai întâi, să știi.

— Serios? Îți plac jocurile astea?

— N-nu știi. Mă gândeam că...

— Ei bine, mie nu-mi plac, m-a întrerupt. Spune-mi exact ce vrei de la mine și eu voi decide dacă prețul e justificat.

A început să se plimbe dintr-o parte în alta prin încăpere.

Am închis ochii și am încercat să mă gândesc. Apoi, am auzit pașii apropiindu-se.

¹ Frumoasa mea (fr.).

— De vreme ce nu te poți hotărî, spune-mi ce-ai vrea să ajungi?

— Are vreo importanță ce vreau să ajung când până la urmă tot soarta e cea care decide?

— Ah! Soarta, a țipat el, izbucnind în râs.

— Nu văd ce e atât de hilar, am spus pe un ton glacial. Cum poți să crezi că viața e în mâinile tale când... când mâine ai putea fi ucis într-un accident sau...

M-am înecat ușor.

— ...într-o explozie?

Stătea în picioare înaintea mea, aplecându-se spre mine în timp ce stăteam pe canapea.

— Aici este diferența dintre culturile noastre, a rostit cu o voce joasă și triumfătoare. Voi credeți în soartă și ajungeți înrobiți. Noi credem în voința individului și ajungem stăpânii lumii.

— Și grecii credeau în soartă. Și la vremea lor au fost stăpânii lumii.

— Cui îi pasă ce s-a întâmplat acum mii de ani? Uită de soartă. Nu există așa ceva.

Am rămas pe gânduri preț de o clipă. Omul acela era un nesăbuit. Să uiți de soartă înseamnă să îți pierzi trecutul. Și cum să își dorească cineva să facă una ca asta? Dar în timp ce priveam cu atenție la opulența din jurul meu și mă gândeam la tot ce reprezenta Philippe Lavalle, începeam să mă răzgândesc.

Am ridicat capul și l-am privit drept în ochi.

— În cazul ăsta, eu vreau să fiu faimoasă.

— Și cum crezi că vei obține faima?

— Nu știi, i-am răspuns, serioasă. Poate că îmi vei arăta tu? Și-a lăsat capul pe spate și a început să râdă.

— Să îți arăt?

— Da, i-am răspuns simplu. Dacă există cineva care o poate face, acela ești tu.

În sfârșit, a venit și s-a așezat lângă mine pe canapea. M-am întins și l-am apucat de mână.

— Și dacă ai fi în locul meu, cum ai reuși să îți câștigi faima? Ochii i-au scăpărat.

— Cum își câștigă o femeie faima? a mârâit el cu o voce guturală.

S-a năpustit asupra mea, împingându-mă peste perne. Și-a încleștat mâna ca o gheară peste sânul meu.

— Se alătură unui bărbat faimos.

În timp ce gura lui mă sufoca, am simțit că mă înec în mirosul său, dulceag, carnos și untos ca cel de *saucisson*¹.

¹ Cârnat (fr.).

PARTEA

a treia

Unu

Trupul lui Philippe avea un miros puternic și limpede. Il învăluia ca o armură astfel că, din prima clipă când m-a tras spre el, m-am simțit liniștită. Mi-a desprins sariul nerăbdător, dintr-o singură mișcare. Mătasea grea s-a încolăcit ca un șarpe la picioarele mele, iar eu am rămas în fața lui, în bluză și în lenjeria de corp. Lenjeria pe care mi-o cumpărase mătușa era dintr-un bumbac ieftin. Mi-am scos-o în grabă, simțindu-mă rușinată. O licărire ușoară i-a străbătut privirea în timp ce îmi observa mișcărilor, apoi ochii i s-au fixat din nou asupra chipului meu. Am început să îmi desfac nasturii de la bluză cu gesturi ușor stângace, sub privirile lui cercetătoare. În cele din urmă, a venit spre mine și mi-a smuls bluza de pe umeri, cu ochii ațintiți asupra sânilor. Mi-am așezat mâinile peste umerii lui. Din pricina încordării am rămas țeapănă, strângându-l cu putere, așteptând ca el să facă ceva. M-a privit din nou drept în față și mi-a zâmbit. Nu i-am răspuns la fel. Nu-mi puteam lua ochii de la el. Și-a lăsat mâinile să îi alunece peste șoldurile mele și m-a strâns atât de tare încât m-a durut. Apoi, fără să zică nimic, m-a ridicat și m-a purtat pe brațe până în dormitor. Când treceam pe lângă oglinda cu rame aurite, am lăsat capul pe spate ca să privesc o lume răsturnată. Am surâs.

Din ușă, încăperea părea uriașă. În afară de un pat lat dintr-un lemn închis la culoare, era absolut goală. Un covor alb și pufos se întindea până la un perete de geamuri ce porneau din podea și se înălțau până în tavan. Draperiile erau trase la o parte. Am zărit un cer imens, cenușiu și înnorat. M-a întins pe podea în fața ferestrelor.

Trupul gol al lui Philippe părea chiar mai masiv decât atunci când era îmbrăcat. Mușchii pieptului și brațele i s-au însuflețit când s-a întins deasupra mea. Gura lui a întâlnit-o pe a mea și limba lui și-a croit drum înăuntru. L-am sărutat și eu cu poftă, simțind cum plămâni mi se goleau încet de aer. Am încercat să mă eliberez ca să pot respira. Însă el nu m-a lăsat. Alertată de panică și de sentimentul sufocării iminente, în lupta mea pentru aer i-am zgâriat obraji. A râs și a întors capul ca să nu îl mai rănesc.

Mi-am simțit pieptul eliberat de sub povara lui. Obiectele din jur și-au recăpătat treptat contururile. Am tras adânc aer în piept și m-am relaxat pe măsură ce oxigenul se răspândea până în cele mai îndepărtate puncte ale trupului meu. O stare de slăbiciune nesfârșită m-a cuprins. Am închis ochii. Am simțit cum mâinile lui îmi mângâiau ușor talia, șoldurile și apoi coapsele, despărțindu-mi-le încet, trasând conturul pântecului. Am depărtat genunchii și mi-am arcuit spatele, pregătită. Aerul mi s-a părut rece. Am început să tânjesc după căldura trupului său și m-am ridicat încordată, oferindu-mi sânii, gâtul, buzele. Dar nu am simțit nici o greutate lăsându-se deasupra mea. Am deschis imediat ochii. M-am uitat temătoare la Philippe. Figura lui era roșie și congestionată și avea privirile răătăcite. Carnea îi fremăta și picături de sudoare i se agățau de piele. Părea pierdut într-o lume a dorinței plăsmuită în închipuirea lui. Dorinței mele i-a luat locul sentimentul amar al deziluziei. Chipul lui Philippe devenise acela al unui străin. Am întins ambele mâini și am încercat să îl lovesc cu toată forța. A

rostit ceva printre dinți și, cu o singură mișcare puternică, m-a pătruns adânc.

Durerea m-a străpuns ca o lovitură de lance. Mușchii mi-au paralizat de spaimă. Dar el nu a părut să bage de seamă. A continuat să împingă cu putere, nepăsător la suferința mea. Mi-am așezat privirile în pieptul lui, urmărind cum mușchii brațelor și ai gâtului i se încordau, după care i se relaxau. Apoi, am început să simt ritmul pe care mi-l pulsa neîncetat în corp.

Pe neașteptate, am avut o viziune cu mătușa, iar carnea de pe brațe îi tremura în timp ce pisa ardeii iuți și usturoiul până se făceau pastă. Numai că, de astă dată, în piuliță se afla chiar trupul meu care absorbea fiecare împunsătură a lui, iar impactul îmi provoca fiori de voluptate. Valuri de durere și de plăcere îmi inundau carnea, contopindu-se până într-atât încât nu le mai puteam desluși pe unele de celelalte. M-am lăsat cuprinsă de forța neștirbită care ghida mișcările lui Philippe, o forță care ne depășea pe amândoi, o forță care îl împingea în mine încă o dată și încă o dată, chiar și atunci când trupul a început să îi ardă și să se topească. Eu eram sursa acelei puteri, am înțeles brusc. Al meu era trupul care îl făcea să mă pătrundă încă o dată și încă o dată. Șoldurile mi se încordau puternic ca să îi întâmpine fiecare mișcare. Trupul său mă zdrobea neconținut, măcinându-mi încet carnea până când am simțit că mă topesc. Mă pătrundea tot mai repede. Sentimentul că eram nimicită m-a făcut să termin într-o cutremurare la câteva clipe după el.

După aceea, am rămas unul lângă altul, întinși pe covorul alb ce proiecta o lumină lăptoasă pe pereți.

Mâna lui mi-a găsit chipul și degetele sale au început să îi traseze contururile. I-am apucat strâns mâna și i-am apăsat palma peste obrazul meu. Degetele i-au tresărit convulsiv și apoi i-au înțepenit. În timp ce îl țineam încă de mână, m-am întors puțin

și l-am privit din profil. Părea fericit. Mi-am plimbat vârful degetului peste încrețiturile frunții lui, am trecut pe puntea nasului și m-am aprofundat în moliciunea buzelor. I-am atins adâncitura micușă a gâtului și mi-am lăsat degetul să alunece în jos pieziș către abdomen.

— Eu... a fost..., am încercat eu să vorbesc.

Mi-a apucat mâna înainte să trec mai departe și mi-a pus degetele peste buze.

— Sst! Nu spune nimic.

— Dar vreau să...

— Taci. O să strici totul.

S-a întors. Mă uitam fix la spatele lui enorm, întrebându-mă cu ce greșisem. Am auzit cum băjbăia prin întuneric căutându-și hainele.

— Voiam doar să îți mulțumesc, am murmurat îmbufnată.

Nu mi-a răspuns. Am auzit zgomotul unei brichete aprinse și am zărit flacăra galben-verzuie.

Apoi, s-a întors din nou pe spate și și-a pufăit liniștit țigara fără să îmi acorde vreo atenție.

Deodată, a întrebat:

— Vrei să mâncăm?

Am înțeles că încerca să mă expedieze.

— Te-aș considera foarte nepoliticos dacă nu m-ai hrăni după ce m-ai răpit de la masa festivă de nuntă, am rostit cu amărăciune.

A avut un râs sec.

— Mda, într-adevăr. Altfel te-ai simți înșelată că ai renunțat la atât de mult pentru atât de puțin, nu-i așa?

— Nu mă pot vinde prea ieftin, mă înțelegi, i-am zis, sarcastic.

— Dar tocmai ai făcut-o, mi-a replicat. Ar fi trebuit să te asiguri de masă înainte să îmi oferi ce îmi doream. Bucătarul meu e cel mai bun din lume, a fost instruit de mama.

— Mătușa mea este cel mai bun bucătar din lume, i-am spus, dornică să îi străpung cumva aroganța teribilă.

— Ah, serios? Așadar, cei din familia ta au talent? a rostit batjocoritor.

— Nu ești singurul, să știi.

— Oh, eu nu am asemenea pretenții. Știu că nu am nici cel mai mic talent. Dar tu? De vreme ce provii dintr-o familie atât de talentată, ce știi să faci?

— Dacă mă conduci în bucătărie, am să îți arăt, i-am răspuns, înțepată.

— Bine.

Părea surprins.

— Sunt atât de lihnit că aș mânca orice. Dar să nu-mi dai ceva de la care să îmi ia gura foc și să-mi spui după aceea că voi, indienii, ați inventat *la haute cuisine*.

Am gătit toată seara, îmbinând ce învățasem la familia Baleine cu ce mă învățase mătușa. Am folosit măslină, boabe prăjite de piper roșu și felii de ananas în mâncarea de pui cu curry. În timp ce munceam, îmi veneau și alte idei. Dar dacă aș aranja altfel mâncarea, expunând-o pe fiecare farfurie în parte cum văzusem în vitrinele unor *traiteurs*¹, potrivit nuanțele din farfurie în așa fel încât să încante privirile? Așa că am presărat niște șofran peste o parte din orez și restul l-am lăsat așa cum era. Am gătit napi turcești purpurii cu spanac și am turnat deasupra un sos crem de migdale și brânză proaspătă de capră, ușor îndulcit cu miere. Puiul avea aroma întunecată a pământului, dată de măslină și o nuanță minunată ca cea a teracotei. Am gătit morcovii la grătar cu puțină lămâie, ulei de măslină, ghimber și semințe de muștar. Și la sfârșit, când se lăsase deja noaptea, am tăiat felii de papaya

¹ Birtași (fr.).

și portocale și ridichi albe și le-am aseasonat cu ulei de măsline, lămâie și coriandru.

Când, în cele din urmă, am așezat farfuria cu preparatele aromate înaintea lui Philippe, nu i-a venit să-și creadă ochilor.

— Asta... asta nu seamănă cu mâncarea indiană, a spus, suspicios. Unde ai învățat așa ceva?

— Am improvizat.

— Miști. Nimeni nu ar putea să improvizeze așa. Cine ești tu? Ce școală de bucătari ai făcut?

— Ți-am spus. Am învățat să gătesc când stăteam la mătușa mea. De ce nu guști să vezi cum e?

După ce a terminat de mâncat, mult timp n-a scos nici un cuvânt.

— Nu seamănă cu nimic din ce am mâncat vreodată, a zis în cele din urmă, cu voce joasă. Cum ai făcut?

Mă simțeam nespus de mândră de mine.

— E ca și cum mirosurile mi-ar vorbi, i-am mărturisit. Îmi spun ce simt și îmi șoptesc cum să mă port cu ele ca să le fac să se simtă bine, să le îngădui să își trăiască viața așa cum trebuie și cum să le ajut să piară pentru ca în acea clipă să elibereze cele mai frumoase arome.

— Extraordinar, a rostit, destul de sceptic. Vorbești de parcă ele te-ar fi învățat să gătești.

— Nu. La început, nu. Mătușa m-a învățat. Iar ea a furat meșteșugul de la mama și de la bunica ei.

A oftat cu o îndurerare sarcastică.

— Of, voi indienii sunteți atât de împotmoliți în tradițiile voastre. De ce nu puteți fi diferiți?

— Dar eu sunt.

Și era adevărat. Eu eram diferită. Fiindcă tradiția spunea că mamele nu se puteau recăsători și nu își puteau abandona fiicele

în mâna hazardului. Pe mine, tradiția mă trădase. De aceea fusem nevoită să mă schimb, să mă reinventez. Și așa ajunseseam să fiu diferită.

Dar Philippe era de altă părere.

— Nu ești diferită față de cei din neamul tău. Comparativ cu diferențele care există între doi occidentali, voi păreți cu toții destul de asemănători.

Am tăcut. Cum puteam să apreciez cât de mult mă schimbasem? Să mă apreciez în raport cu ce? Toți cei care mă cunoscuseră înainte nu mai făceau parte din viața mea. M-am simțit deodată foarte singură. Ca piticul Brahmin din povestirile bunicii, schimbam prea multe lumi, rupând fără milă lanțurile care mă legau de lumea veche pentru a pătrunde într-o alta nouă.

Philippe se plictisise de tăcerea mea.

— Și tu în ce fel ești diferită? Ia spune-mi.

— Pentru... pentru că eu nu vreau amintiri. Vreau să scap de trecut.

Răspunsul a explodat violent dinăuntrul meu.

Era intrigat, mirosind că era vorba de un secret.

— De ce spui asta?

Mă simțeam încolțită. Neștiind ce fel de răspuns i-ar fi pe plac, am improvisat.

— Mama spunea mereu că amintirile sunt ca niște semințe din care cresc peste noapte copaci uriași care te vor împiedica să privești spre viitor.

Avea pe chip o expresie de încordare care mă îngrijora.

— N-am mai auzit asta până acum, dar îmi place.

A râs.

— În sfârșit, o superstiție care are și o logică! Acum știu de ce a trebuit să te am.

Am râs și eu împreună cu el, liniștită.

ERA O ZI incredibil de însorită când m-am trezit în dimineața următoare. Un cer senin, prăfuit cu aburi ușori, prefăcuse fereastră imensă într-un fluviu de lumină. Am oftat. Lumina îmi juca prin fața ochilor, profilând durerea care îmi scălda tot trupul. Mă simțeam sleită și mă durea fiecare părticică a corpului. Dar eram fericită. Supraviețuisem atacurilor sălbatice ale lui Philippe. Parcă nu se mai sătura de mine. În repetate rânduri, chiar când picam în cel mai dulce somn, mă trezea cu mângâieri și dorința lui mă învăluia imediat și pe mine. Mi-am privit trupul și aproape că mă așteptam să găsesc bucăți din el lipsă. Dar era încă întreg, strălucind încins în lumina de chihlimbar a soarelui.

M-am uitat la perna de lângă mine. Philippe nu era în pat.

— Philippe, am țipat, simțindu-mă deodată pierdută.

A intrat în cameră, îmbrăcat într-un costum gri.

— Mă duc la Bon Marché, m-a anunțat.

— Oh, i-am zis indiferentă.

M-am răsucit ca să mă culc la loc. M-a apucat strâns de umăr și m-a zgâlțâit.

— Iar tu vii cu mine. Așa că îmbracă-te, ai cinci minute.

M-am ridicat în grabă și am început să îmi caut hainele. Dar nu se zăreau pe nicăieri. Mi-am amintit cu un oftat că nu aveam nimic altceva în afară de sariul mamei. Era pe pat, mototolit printre așternuturi. Încă din primele ceasuri petrecute împreună, sariul exercitase o fascinație stranie asupra lui Philippe. M-a pus de nenumărate ori să îl leg și să îl dezleg și apoi m-a înfășurat în fel și chip în bucata de mătase. Dar în lumina care se revărsa în încăpere, sariul părea șifonat și strident.

— Dar... dar nu pot să merg îmbrăcată așa, i-am spus, împingând la o parte faldurile boțite.

— Nu-mi pasă. Vii cu mine, a zis în timp ce își consulta grăbit ceasul.

Degetele îmi tremurau pe când încercam să mă îmbrac. Philippe mă privea nerăbdător. Acum mi se părea distant. Mă simțeam rușinată, ceea ce mă făcea din ce în ce mai neîndemânică.

— Hai odată, s-a răstit el.

— Nu pot. E prea șifonat și nu pot să-l leg, am replicat, iritată.

— Fir-ar să fie, a înjurat el, de ce nu porți altceva?

— Nu am altceva, am răbufnit și eu.

În sfârșit, eram gata. Sariul era boțit, iar eu nu mă fardasem deloc. M-am pieptănat cu pieptenul lui și mi-am strâns părul. Arătam oribil.

În mașină, a stat departe de mine și a privit absent pe geam. Era o zi frumoasă de toamnă. Soarele strălucea blând, topind în crem albeața clădirilor. Cerul era de un albastru senin și intens. Un vânt rece răscolea într-un vârtej frunzele și praful din jur. Când am trecut pe lângă Le Dôme des Invalides l-am surprins cum mă țintuia cu privirea, încruntat.

— Nu pot să nu fiu aici, dar dacă vrei, spune-i șoferului să oprească și cobor chiar acum.

Atunci, nu s-a mai încruntat și s-a întins într-o parte ca să mă tragă spre el, cu mâna încheștată peste sânul meu și cu un aer indiferent. Am simțit că, fără să vrea, trupul meu îi răspundea. Am ridicat mâna și mi-am așezat-o peste a lui. M-a tras și mai aproape de el și și-a odihnit bărbia pe creștetul meu.

— Nu știi de ce te duc la Bon Marché. N-am mai dus pe nimeni acolo, a vorbit prin părul meu. Dar am să te duc într-un tur de recunoaștere.

Doi

Tatăl lui Philippe, sicilian de origine, venise în Franța când avea douăzeci și doi de ani și, înainte să împlinească treizeci, pusese deja bazele unei mici afaceri care se ocupa cu amenajarea de băi personalizate pentru proprietarii de vile din Provence. Furniza, de asemenea, pentru marile supermarketuri din Franța, modele ieftine, de-a gata. Însă marea lui găselniță, cea care i-a adus primul milion, a fost baia cu autograf — o cadă de baie gravată cu semnătura unui star de cinema sau a unui scriitor.

Apoi, lucrurile au mers tot mai bine pentru *Signor Lavare*. Și-a schimbat numele în Lavallo ca să pară mai franțuzesc, a cumpărat o vilă la St. Paul de Vence, în Provence, și a plecat în prima vacanță din viața sa — *un tour gastronomique* al Franței și al Elveției.

A făcut un popas într-un orășel, Annemasse, ca să guste *cailles au raisin*¹ într-un mic restaurant necunoscut, numit Le Vignerone, chiar în vârf de munte. De îndată ce a încercat mâncarea, *Monsieur Lavallo* a simțit gustul iubirii — o iubire stranie, ca o obsesie care îl făcea să tânjească după omul acela care pregătise mâncarea tot la fel cum tânjea după mâncarea făcută de el. Și-a anulat restul

¹ Friptură de prepeliță cu struguri (fr.).

vălătoreii și a rămas în Annemasse, ignorând scrisorileperate ale directorului său — incapabil să se desprindă de birtul din vârful muntelui. În timpul zilei, hoinărea pe străzi sau se așeza în câte o cafenea în încercarea de a spicui și cele mai mici informații despre bucătar. În fiecare seară, la ora șase fix, urca dealul către restaurant, îmbrăcat cu cele mai bune haine și își mânca în tihnă cina, la masa pe care și-o alesese — chiar lângă ușa care dădea spre bucătărie. Vara s-a preschimbat în toamnă. Erau din ce în ce mai puțini cei ce treceau pragul restaurantului, iar ospătarii îi știau cu toții pe dinafară comanda. Și totuși, el nu îl cunoscuse încă pe bucătar. În fiecare seară, odată cu plata, trimitea și cartea sa de vizită pe care scria: „Vă rog, lăsați-mă să vă vorbesc doar un minut.” Cererea lui nu-și găsea niciodată răspuns. La ora unsprezece, restaurantul se închidea și ospătarii îl poșteau discret afară. A venit și luna noiembrie și, odată cu ea, primele zăpezi și-au prevestit sosirea prin norii grei și scăderea bruscă de temperatură.

— Va trebui să pleci, i-a spus cu ciudă doamna de la pensiunea unde locuia. Vine iarna și restaurantul se închide.

În acea seară, pe când *Monsieur* Lavallo urca dealul spre restaurant, au început să cadă fulgi mici de nea. I se lipeau de obraji și se prelingeau ca niște lacrimi pe pielea aspră. Restaurantul era pustiu și ospătarii, neobișnuit de zgomotoși, își strigau unul altuia planurile pe care și le făcuseră pentru iarnă. Până și mâncarea pe care i-o pusese în față avea alt gust, era puțin cam prea sărată și mirosea în chip ciudat a levănțică. „Toate visurile își găsesc un sfârșit, Lavarro”, s-a mustrat el ferm și a încercat, deși fără succes, să se gândească la căzi de baie. Apoi, i-a făcut semn chelnerului să îi aducă nota. Dar acesta a venit înapoi și i-a spus că era din partea casei.

— Fii bun, te rog, și mulțumește-i bucătarului din partea mea, dar nu-i nevoie. Vezi tu, eu sunt un om înstărit.

Și a lăsat bancnota de o mie de franci pe masă. S-a ridicat abătut, și-a luat haina și pălăria și a ieșit. Afară, ninsoarea contenise și se vedeau stelele.

Din depărtare, a auzit un glas cald și subțire care îi striga numele. A rămas pe loc, mirat să audă vocea unei femei în pustietatea dezolantă a aceluși vârful de deal. S-a întors ca să zărească o siluetă subțire, conturată de zăpadă și de stele.

— C-cred că... ați vrut să mă cunoașteți? a rostit ea, cu o bălbăială pronunțată.

— Îmi pare rău, doamnă, dar cred că vă înșelați. Nu știu cine sunteți și, cu toate că sunt încântat să vă cunosc, trebuie să vă spun sincer că nu am dorit acest lucru.

După ce a vorbit astfel, *Monsieur Laval* și-a dus mâna la pălărie în semn de salut și a dat să plece.

— Dar, *Monsieur Laval*, m-m-m-i-ați trimis cartea dumneavoastră de vizită în fiecare n-n-oapte în vara aceasta.

Monsieur Laval a încremenit. S-a întors încet.

— Dumneavoastră sunteți bucătarul? a întrebat în șoaptă, neputând încă să creadă ce noroc dăduse peste el.

Într-o clipă, a luat-o în brațe.

— N-am să-ți dau niciodată drumul! i-a spus, triumfător.

Din nefericire, dragostea lor a avut viață scurtă. Ea s-a stins la naștere, un an mai târziu, lăsând în urmă un băiat voinic, de aproape cinci kilograme.

Philippe a crescut răsfățat și singuratic. Fizic și temperamental deopotrivă, nu semăna nici cu mama, nici cu tatăl său. În vreme ce ei fuseseră niște oameni moderați, liniștiți, Philippe avea un caracter exploziv, rudimentar și cu o înclinație spre exces în tot ceea ce făcea.

Cu timpul însă, a devenit limpede că oricât de diferit ar fi fost, el rămânea totuși adevăratul copil al părinților săi. De la tatăl său, a moștenit imaginația negustorului — știa instinctiv cum să prezinte o anumită marfă ca să se vândă cât mai bine. De la mama sa, a moștenit dragostea pentru mâncare și pentru precizie — nu doar pentru produsul finit care i se așternea pe masă, ci dragostea pentru mâncare sub toate formele și în toate etapele de preparare. Începând cu aroma pepenului galben și până la grosimea exactă a feliilor de șuncă, totul trebuia să fie perfect. Și astfel, înarmat cu aceste două talente, Philippe s-a aventurat să pună bazele celui mai exclusivist lanț de supermarketuri din câte au existat vreodată.

La început, toată lumea l-a crezut nebun. „Nimeni nu o să cumpere de la magazin ce poate lua proaspăt de la o fermă într-o dimineață de duminică”, i-a spus tatăl său. Dar Philippe se pricepea să te scoată din minți atunci când voia ceva, astfel că *Monsieur Lavalle*, cu inima îndoită, i-a dat fiului său un depozit vechi aflat în cel de-al paisprezecelea *arrondissement*. Era un cartier mărginaș, plin de depozite, unde nu erau nici magazine, nici restaurante de lux. Dar Philippe a îndrăgit spațiul acela cu pereții înalți și cu lumina care se revărsa înăuntru prin ferestrele înalte de peste șapte metri, amplasate sus de tot, chiar lângă tavan. Îl duceau cu gândul la o biserică. Așa că a angajat arhitecți ca să clădească câteva arcade boltite care să dea impresia de naos și să înalțe niște coloane în jurul cărora să aranjeze niște rafturi îmbietoare.

A angajat experți de la *École des Arts Décoratifs*¹ ca să amenajeze interioarele. I-a pus să picteze banchete medievale și naturi moarte, din secolul al șaptesprezecelea, cu mâncăruri,

¹ Școala de Arte Decorative (fr.).

pești și păsări — toate *trompe-l'œil* care se îmbinau cu adevăratele rafturi cu mâncare.

A botezat supermarketul Le Bon Maraîcher¹, în memoria unui fermier de modă veche de la țară. Dar oamenii l-au abreviat curând în Bon Marché². Porecla era considerată o glumă bună de întreg Parisul — fiindcă în afară de nume, nimic altceva din magazin nu te ducea cu gândul la prețuri mici. Înăuntru, totul era scump, de la cafeaua din cafenea până la cârnăciorii de Frankfurt din *boucherie*³. Însă totul excela calitativ, fiecare lucru fiind desăvârșit ca formă, mărime și miros. „Parisule, îți ofer perfecțiunea” era cel mai celebru citat al său din revista *Elle* care publicase un material de zece pagini conținând fotografii cu magazinul.

Când s-au sfârșit lucrările, Philippe a dat o petrecere în depozit chiar în noaptea dinaintea inaugurării. A invitat cei mai buni bucătari ca să gătească, femei frumoase pentru decor și politicieni și jurnaliști care să întrețină conversația fără întrerupere. A invitat și două posturi de televiziune, TF1 și M6 să vină să filmeze și, cumva, nimeni nu știe exact cum, înregistrări de la petrecere au fost difuzate la știri în acea seară și toată ziua următoare. Până să ajungă primarul Parisului să taie panglica și să declare magazinul deschis, acesta devenise deja un eveniment național.

Când am ajuns, am rămas uluită să văd cât de mare era. Arăta mai degrabă ca un palat decât ca un supermarket, cu balcoanele frumos sculptate de la etajul al doilea și cu fructele și cârceii de viță, simboluri ale succesului și fertilității, sculptați la baza coloanelor. Locul era ca un furnicar, oamenii intrau și ieșeau tot timpul pe ușile glisante din sticlă.

¹ La Zarzavagiul cel bun (fr.).

¹ Ieftin (fr.).

² Măcelărie (fr.).

Dar Philippe nu m-a dus înăuntru pe intrarea principală. Am coborât partea stângă a clădirii până la strada de serviciu și am ajuns în fața unei uși ce părea că ne ajunge doar până la talie. Trebuia să coborâm trei trepte. Ușa părea la fel de primitoare ca poarta unei temnițe. Philippe a învârtit cheia în broască și a deschis ușa. M-am tras un pas îndărăt.

— Ți-e atât de rușine cu mine încât nu mă poți duce pe la intrarea principală?

A părut mirat pentru o clipă.

— Nu te prosti. Vreau să vezi de jos în sus. Așa cum l-am proiectat..

Am intrat și ne-am trezit într-un ascensor de marfă. Philippe a apăsat pe un buton.

— Coborâm! am exclamat prosteste.

— I-am pus să sape sub clădire și chiar și sub drum, ca să avem spațiu de depozitare, mi-a explicat el.

Liftul s-a oprit și noi am ieșit pe un coridor lung și anost.

— Acesta e nivelul unde îmi țin vinurile, a anunțat mândru. Suntem atât de adânc sub pământ că nici măcar vibrațiile mașinilor nu se simt aici. Vezi tu, vinurilor nu le place mișcarea.

M-a trecut un fior. Era o liniște mormântală. Dintr-odată, strada mi s-a părut un loc de o mie de ori mai plăcut.

S-a oprit și a așteptat, cu o expresie de anticipare. Voia oare să îl sărut? Sau poate că aștepta să îi pun o întrebare? M-am uitat fix la el, neajutorată.

— Știi de ce îmi țin vinurile aici? a întrebat în cele din urmă, ușor încruntat.

— N-am nici cea mai vagă idee. Spune-mi, te rog.

— Ca și mine, vinul detestă soarele.

— Bine, dar vinul este făcut din struguri, am protestat eu. Și aceștia au nevoie de soare ca să crească.

— Cui îi trebuie struguri — se trec atât de repede, a replicat, iritat. Vino, pivnița de vinuri e în direcția asta. Aici, strugurii trăiesc veșnic.

M-a cuprins cu brațul după talie și m-a condus pe un alt coridor lung, pietruit cu cărămizi. Coridorul a cotit-o brusc la stânga și s-a îngustat. Aerul era rece, dar incredibil de uscat. Am coborât un șir de trepte până la o ușă masivă din lemn.

— De aici începe regatul meu, a rostit sarcastic.

În ciuda aridității aerului, am remarcat că avea picături mici de sudoare pe frunte. Am constatat cu uimire că era nervos. Aștepta aprobarea mea. Am simțit un fior de plăcere.

A apăsat repede cifrele de pe o consolă montată în peretele de lângă ușă și aceasta s-a clintit în lături cu zgomot.

Am privit înăuntru curioasă. Pivnița de vinuri era de fapt o serie de încăperi lungi și dreptunghiulare pe care se înșiriau rafturi întregi cu sticle, suprapuse. Mă duceau cu gândul la rafturile unei biblioteci. Cum pășeam în fiecare încăpere, o lumină slabă se aprindea. Lumina avea o altă nuanță în fiecare cameră. Și rafturile erau diferite.

— Rafturile sunt făcute din diverse materiale — cedru, stejar, lemn de eucalipt, de măr, de cireș, un plastic special care nu are miros și noroi întărit artificial, mi-a explicat el când a văzut că mă uitam insistent. Fiecare tip de lemn are un alt efect asupra sticlelor. Unele sunt mai calde și mențin sticlele care sunt sensibile la frig învăluite în căldură. Alte vinuri sunt sensibile la miros — nu pot fi ținute împreună cu alte soiuri. Și nici nu pot fi așezate pe rafturile din lemn — deoarece știi că orice lemn are un miros specific. Așa că, pentru acestea am amenajat rafturi dintr-un plastic foarte special.

A privit cu un aer meditativ spre sticlele de vin.

— Vinul în sticlă poate trăi mult, mult timp — este poate o viață circumscrisă, dar una care câștigă în valoare cu fiecare an ce trece, ceea ce nu se poate spune și despre noi, oamenii.

Am rămas tăcută. Nu mai auzisem pe nimeni vorbind așa.

S-a întors spre mine și a râs.

— Cu condiția să fie păstrat într-un mediu controlat.

— Mediu controlat?

— Da.

Vocea lui devenea prietenoasă.

— Luminile au o anumită temperatură și nu încălzesc aproape deloc. Vinurile nu suportă lumina sau schimbările de temperatură. Totuși, există anumite soiuri care preferă lumina rece și albăstruie a lunii ca să își limpezească aroma. De aceea avem și luminile albastre. Alte vinuri se simt în largul lor în întuneric deplin, așa că am instalat lumini speciale ca cele din camerele obscure. Vinul bun trebuie protejat de toate extremele ca un copilăș, a spus cu o voce sentimentală.

L-am fixat cu privirea pe Philippe, consternată de cât de mult se schimbase. În bezna pivniței de vinuri, părea să își fi pierdut energia aceea incontrollabilă care mă speria și mă excita deopotrivă. Până și glasul îi era transformat, plin de căldura afecțiunii și a cunoașterii, iar limbajul își pierduse mult din vulgaritate.

— Și praful? am întrebat în glumă, pe când intram în cea de-a patra încăpere unde sticlele erau acoperite de praf. Au unele soiuri nevoie de o plapumă de praf ca să le țină cald, iar altele nu?

A râs.

— Așa se deosebesc vinurile cu adevărat bune de cele comune. Mare parte din ce se vinde sus este o poșircă frumos ambalată — adică sunt vinuri bune, dar previzibile. Dar arată bine, sunt împachetate cochet și așezate printre lucruri scumpe și lume bună.

Așa că oamenii se simt bine când le cumpără. Știi cu ce gustă oamenii? m-a întrebat din senin.

Am deschis gura, dar mi-a luat-o înainte și a răspuns singur.

— Cu ochii, a zis el, admirându-și templul cu priviri pline de strălucire. Nu, nu mă contrazice. Așteaptă să vezi și restul magazinului și să-mi spui atunci dacă tot nu ești de acord.

Am înaintat către cel mai îndepărtat capăt al pivnițelor. O lumină bleu s-a aprins pe loc. Încăperea era mai răcoroasă decât celelalte. Rafturile cu vinuri păreau vechi și părăginite, iar pereții erau din cărămidă nevopsită, înnegriți de vreme. Am început să tremur în sariul meu și m-am înfășurat strâns cu capătul rămas liber. M-a privit, amuzat.

— Văd că nu îți place camera asta. Aici păstrez vinurile mele preferate, vinurile de mare altitudine făcute din struguri culeși din înălțimile Himalayei.

— Himalaya? am întrebat, nedumerită. Nu știam că au vin acolo.

— Chiar au. Este taina lor cea mai bine păstrată pe care, din fericire, nici cei mai mulți dintre indieni nu o cunosc.

— Și tu cum ai...? am întrebat, ofensată de remarca lui.

— Am petrecut doi ani acolo, în munți.

— Doi ani!

M-am uitat cu respect la Philippe. Fusese în țara strămoșilor mei și trebuie să îi fi plăcut de vreme ce a rămas timp de doi ani. M-am simțit deodată mândră de rădăcinile mele. Voiam să-i pun o mie de întrebări.

— C-cum ți s-a părut? am întrebat până la urmă, cam incoerent.

Philippe s-a îndreptat spre rafturi și a scos o sticlă bombată și greoaie.

— Acestea sunt vinuri nordice veritabile, a căror aromă e învăluită într-un foc de gheață, pregătit de triburile locale, mi-a spus și a răsucit încet sticla în mâini; era de un albastru-închis. Au un gust pătrunzător și proaspăt precum aerul curat și albastru al munților. Ca să păstreze plantele vii sub gheață, băștinașii le acoperă cu straturi de frunze de ceai și bălegar de vacă și uneori chiar și cu excremente umane.

— O, nu! am exclamat.

— Ba da, într-adevăr. Femeile adună bălegarul în niște găletoșe și îl întind cu propriile mâini cu băgare de seamă peste viță. Dacă te-ai fi născut acolo, ar fi trebuit să faci și tu la fel.

— De ce doar femeile?

— Fiindcă bărbații le lasă pe femei să se ocupe de treburile murdare, iar ei pregătesc doar vinul, așteptând ca niște preoți în colibele lor micuțe.

— Dar nu e corect, am strigat eu.

— Te înșeli. Cred că gustul unic al soiului și aroma lui deosebită ca de mosc se datorează femeilor, strădaniei lor de a îngropa vița în bălegar nouă luni pe an.

Chipul i s-a luminat.

— Au fost cele mai senzuale femei pe care le-am cunoscut.

Mi-am dat seama că îmi doream să simt gustul vinului din acele sticle ca să pot fura senzualitatea acelor femei și să îl fac pe Philippe sclavul meu. Pesemne că am făcut un zgomot, căci el s-a întrerupt din contemplarea sticlelor de vin ca să se uite mai atent la mine. Ochii i s-au odihnit asupra buzelor mele, întredeschise și uscate de dorință. Am făcut un pas spre el. A rămas pe loc, cu ochii pironiți asupra chipului meu. Mi-am lins buzele, forțându-le să se miște.

— Mi-ar plăcea să gust din vinul tău, dacă se poate.

Dinții albi i s-au dezvelit într-un râs gălăgios. Străpungea într-un mod neplăcut liniștea acelei încăperi albastre.

— Vinul acesta nu e cu nimic mai bun decât cel din prima pivniță.

— Cum! am exclamat, simțindu-mă teribil de trădată. Dar... dar nu se poate, doar n-ai inventat totul.

— Ba chiar așa. Nu există struguri care să crească la mare altitudine în zăpadă. Strugurii au nevoie de soare ca să se coacă.

— Dar... dar îngrășămintele... adică..., am murmurat cu o voce stinsă.

A izbucnit din nou în râs.

— Ținut în frig, până și rahatul uman îngheață ca orice altceva.

A făcut un pas în direcția mea și mi-a ridicat bărbia ca să îl privesc drept în față, cu trupul lipit de al lui.

— Dar povestirea mea te-a excitat, nu-i așa?

Mi-am îndepărtat privirile.

— Am dreptate, nu? Recunoaște.

M-a apucat de păr și m-a tras, forțându-mă să ridic capul. Mi-am înălțat ochii spre el și am șoptit cu părere de rău:

— Da.

— Știam eu.

Mi-a dat imediat drumul.

— Voiam să aflu ce fel de femeie ești. Acum știu.

— Nu-i adevărat. Nu știi ce m-a excitat, i-am zis pe un ton aprins. Mi-ai spus o poveste, nu știi ce anume din ea sau chiar din afara ei m-a stârnit. De unde știi că nu e din pricina luminii albastrui care ți se oglindește pe față sau din cauza aromei vinului și a lemnului sau din pricina frigului? De unde știi că nu m-am prefăcut doar ca să îți fac pe plac?

A făcut furios un pas înspre mine. Apoi, deodată, starea lui s-a schimbat și chipul i s-a împlânzit.

— Of, of! Acum pășești pe tărâmul filozofiei, draga mea. Filozofia este arma de care se folosesc ratații pentru a pretinde că eșecul lor nu contează. Nu-mi pasă ce anume te-a stârnit pe tine, tot ce mă interesează este efectul. Știu că te-am făcut să dorești ceva ce nu există, ce nu poate exista, ba mai mult, ceva ce ți s-a părut dezgustător la început. Am un dar de a stârni dorința oamenilor — și astfel pot avea pe oricine, bărbat sau femeie. De aceea pot să fac orice îmi propun. Să nu uiți asta.

Era din nou în mișcare, târându-mă după el.

— Trebuie să plecăm, nu mai putem să pierdem timpul pe aici. Ne-a mai rămas tot restul magazinului de văzut.

În timp ce străbăteam pivnițele înapoi, el îmi vorbea pe un ton impunător.

— Ca să fii bogat, trebuie să înțelegi visurile și trebuie să fii în stare să le preschimbi în povești și poveștile în lucruri. Pe ecuația asta se bazează afacerile, ca să înțelegi, adevărații oameni de afaceri văd acest lucru. Tatăl meu, de pildă, vindea căzi de baie. Pentru el, asta era un lucru plin de senzualitate. Îi plăcea la nebunie să facă baie. Acolo avea fantezii cu vedetele lui de cinema preferate, Sophia Loren, Gina Lollobrigida cu sânii ei enormi, Marilyn Monroe. Așa că a proiectat căzi de baie pe care erau desenate aceste femei stând goale înăuntru. Câteva variațiuni mărunte pe aceeași temă și a devenit incredibil de înstărit numai datorită fanteziei sale. Și nu a fost el singurul, au mai fost și alții.

S-a oprit brusc și a deschis o ușă din partea stângă a coridorului cenușiu și monoton. Am tras cu ochiul înăuntru. După ordinea sterilă a holurilor, mizeria din încăpere îți sărea în ochi. Cutii de carton cu fructe și legume își scuipau conținutul pe podea. Cărucioare de cumpărături cu sticle de vin de forme ciudate erau înghesuite într-o parte. Hârtii de împachetat într-o nuanță urâtă de levănțică erau împrăștiate peste tot.

— Aici e camera deșeurilor, a explicat Philippe. Fiecare încărcătură de mâncare este atent verificată ca să se găsească fiecare neajuns.

A ridicat un kiwi care stătea aruncat chiar la picioarele mele.

— Ce are? am întrebat.

— Nimic, mi-a răspuns, doar că micuțul ăsta este cu un milimetru întreg mai mare decât un kiwi de dimensiuni medii și, din păcate, este un exemplar mai păros decât frații săi.

— E o nebunie! am rostit îngrozită. Ce risipă stupidă!

— Nu, nu e o nebunie, mi-a spus cu un aer plictisit. Oamenii nu gustă mâncarea înainte de a o cumpăra. Ajung să o cunoască cu ochii, nu cu gura. O văd la televizor, în reviste și, în cele din urmă, la supermarket. Cu mult timp înainte de a o gusta, mințile lor acceptă deja verdictul dat de privire.

M-am uitat la el năucită, incapabilă să îi dau crezare, dar nepuțând nici să îi desființez cuvintele. Mi-a trecut mâna peste ochi.

— De aceea o femeie trebuie să arate mereu atât de bine încât să îți vină să o mănânci.

Mi-am retras privirile. Dar ce se va întâmpla când voi îmbătrâni sau dacă aș păți un accident? M-am cutremurat.

Apoi, Philippe mă înghiontea din nou înapoi pe coridor. M-a împins în lift și a apăsat un buton. Ascensorul a pornit cu o zdruncinătură și am căzut peste el. A râs încântat și m-a strâns în brațe.

— Îți place depozitul meu? m-a întrebat privindu-mă atent.

— Desigur, atâta vreme cât nu mă depozitezi și pe mine acolo, am replicat.

Ascensorul s-a oprit. Mi-a dat drumul și m-a împins ușor înainte. Am ieșit grăbită. Ajunsesem pe un alt hol îngust, luminat de neon și în capătul căruia se găseau niște uși duble din oțel inoxidabil. M-am uitat la el cu teamă, speriată că avea să mă lase singură în acele încăperi subterane anoste. Mi-a pus mâna pe umăr.

— Nu-ți fie frică, asta e ultima parte a regatului meu subteran.

Am deschis ușile și am nimerit într-o galerie îmbrăcată în sticlă ridicată deasupra unei camere uriașe — atât de întinsă că nici nu îi zăream capătul. Camera era foarte luminoasă. Pereții erau albi și o lumină fluorescentă se revărsa înăuntru în așa fel încât încăperea era complet lipsită de umbre. Era incredibil de curată și de ordonată. Singurul sunet care se auzea era un bâzâit ușor. Carcase imense de vită și de oaie învelite în saci de plastic atârnav de niște cârlige lucioase din fier prinse în tavan.

— Oh, Doamne!

Nu mai văzusem niciodată atâta carne.

— Destul cât să hrănească întreaga țară pentru o zi, se împăuna Philippe.

Simțeam cum mi se face rău, însă nu-mi puteam lua ochii de la șirurile perfect aliniată de animale decapitate.

Philippe a deschis o ușă din capătul galeriei. Nu voiam să rămân singură acolo, așa că m-am grăbit să îl urmez. Am mers printre șiruri întregi de cârlige lucioase de oțel de care erau spânzurate bucățile de carne. În fundul camerei, trei oameni — nu îmi dădeam seama dacă erau bărbați sau femei pentru că erau îmbrăcați cu totul în niște costume speciale albe ca doctorii în sala de operație — se aplecau peste un transportor cu bandă, înarmați cu niște instrumente de măsurat uriașe din oțel. De transportor atârnav mai multe carcase. Cei trei le măsurau și dădeau din cap aprobator și apoi apăseau pe un buton de lângă ei. Un cârlig din fier se lăsa în jos, iar ei agățau carnea de el. Apoi, trăgeau de un mâner, iar carcasa era ridicată în aer și depozitată lângă cele aliniată în șiruri.

— De ce nu se vede nici un strop de sânge? l-am întrebat pe Philippe pe un ton impulsiv. Și nu se simte nici un miros?

— Pentru că sunt deja uscate prin congelare, trecute prin nitrogen lichid la o presiune extrem de ridicată.

— Și asta face să dispară mirosul? m-am minunat eu.

— Sigur. Și carnea se păstrează perfect proaspătă, a răspuns mândru. Apoi, este tăiată cu lasere ca cele folosite de bijutieri. Au fost special adaptate pentru ce îmi trebuia mie. E cea mai strălucită idee pe care am avut-o.

Ne-am întors. Acum mergeam încet, uitându-mă cu atenție la fiecare corp înghețat și decapitat pe lângă care treceam. Fiecare animal era frumos proporționat, de la arcuirea omoplaților până la rotunjimea perfectă a abdomenului și a coapselor. Aproape că simțeam carnea tânără și tare în mâinile mele. M-am aplecat spre Philippe și am simțit căldura trupului său strecurându-se prin mătase.

— Unde ai găsit exemplarele astea perfecte? Au toate aceeași mărime și aceeași formă.

Mi-a zâmbit.

— Nimic nu-ți scapă, nu? Mă bucur că te-am întâlnit.

M-a sărutat încet pe buze.

— Omul meu, Alberto, îmi face rost de cea mai bună carne. Îl trimit uneori până în Australia și Argentina după ea. Acceptăm doar cele mai bine proporționate animale. Cele care nu au greutatea corespunzătoare sau un contur perfect al coapselor sunt respinse.

— Dar carnea lor este identică, nu?

A ridicat din umeri.

— Se poate. Dar dacă nu au aspectul corespunzător, nu sunt de nici un folos. Ne antrenăm clienții pentru a recunoaște „aspectul corespunzător”. Proporțiile oferite de Bon Marché sunt un etalon al calității. Oamenii așa consideră.

— Ei bine, slavă Domnului că nu vindeți și proporții umane perfecte, am spus țăfnoasă și i-am luat-o repede înainte ca să ajung pe coridorul unde mă simțeam în siguranță.

L-am auzit râzând.

— N-ai de ce să îți faci griji. Tu ești perfect proporționată.

Am simțit că mă ia cu frig.

Ne-am întors la lift. Pe măsură ce urcam, îmi veneam în fire. Când s-au deschis ușile, parcă am fi revenit la viață.

Vitrinele imense, înalte de șapte metri, formau o draperie orbitoare de lumină care făcea ca pădurea tropicală dinăuntru să pară și mai luxuriantă. Papagali, cacadu și niște păsări mici ca niște bijuterii pe care nu le-am recunoscut zburătăceau prin bananierii miniaturali, iar conversațiile lor țipate tulburau șopotul liniștit al apei curgătoare. O cascadă se revărsa într-un heleșteu de piatră plin cu lotuși stacojii și albi. Era cald înăuntru și aerul era îmbibat de un amestec complex de miresme de fructe și flori exotice. Coșuri cu fructe multicolore atârnav de pe ramurile copacilor și de pe tejghele din lemn plutitor. Banane mici și galbene erau răspândite în evantai lângă un ananas verde-închis, iar mango portocalii uriași din sudul Indiei stăteau lângă fructele pasiunii aduse din Africa de Est, mangostan din Indonesia și mandarine micuțe din China. Puteai vedea tufe de bougainvillea într-o explozie de roșu aprins, purpuriu și alb, printre care se găseau măsuțe albe din fier forjat pe care erau așezate *hors d'œuvres* sau fructe tropicale confiate și marțipan.

Nu doar eleganța decorului te surprindea, ci și munții întregi de mâncare nemaipomenită. De la susurul apei la păsări și la nuanțele năucitoare ale mâncărilor, întreg locul emana armonie.

Fiecare amănunt era meticolos planificat — de pildă, lângă cireșele negre se înșirau niște coșuri neobișnuite din paie pe care să

le folosească clienții. Am urmărit cu privirea o femeie elegantă, îmbrăcată în haine închise la culoare, care își umplea coșul cu fructe. Era foarte înaltă și îi puteam vedea doar spatele care era lat, aproape ca al unui bărbat. Pantalonii ei roșii din satin îi stăteau strânși pe șoldurile musculoase. Mi-aș fi dorit să fiu îmbrăcată ca ea. Mă simțeam demodată în sariul meu fără nici o formă. Femeia s-a îndreptat spre rafturile cu pepeni. Degetele ei lungi pipăiau sistematic fiecare fruct. În cele din urmă, a ales unul mare, verde și lunguieț. Deodată s-a întors și a văzut că mă holbam la ea. A făcut un semn cu mâna.

— *Salut, Philippe.*

M-am întors ca să îl privesc.

— Nu e cumva o personalitate? am întrebat cu naivitate. Mă simt de parcă ar fi trebuit să știu cine e.

— Firește, lumea întregă știe cine este. Elizabeth Bouchon.

Mi-am dat seama cât de puține știam despre lumea în care el mă atrăgea.

— Și... și vine des pe-aici? am întrebat cu vocea tremurândă.

— Sigur că da, atunci când nu face vreun film despre nu știu ce trib din Zanzibar, a replicat și ochii i s-au îngustat.

Apoi, chipul i s-a luminat.

— M-am gândit adesea să o folosesc într-o reclamă. Știi, cu un text care să însoțească fotografia ei: „Atunci când nu mănâncă viermi cu tribul Shalli Wak, o găsiți la Bon Marché.”

Am râs mai mult din obligație, străduindu-mă să îi rețin numele.

— Ce părere ai? m-a întrebat Philippe, întorcându-mă cu fața spre el și uitându-se fix în ochii mei.

— E ca un vis, i-am răspuns încet. Nu mi-aș fi putut închipui niciodată un loc ca acesta, atât de rafinat, calculat perfect ca să încânte.

Mi-a surâs și m-a strâns posesiv de mână.

— Nimeni nu și-ar fi putut închipui. Doar eu. Și doar eu l-am transformat în realitate.

L-am privit cu alți ochi. Părea atât de diferit de bărbatul arrogant pe care îl știam.

— Nu e doar un vis, e o fantezie care a prins viață, i-am spus.

— E cu mult mai mult decât o fantezie. Pentru cei care își fac cumpărăturile aici, este o obsesie. Trebuie să vină aici în fiecare zi. Nu au încredere în mâncarea din alte magazine, nu le satisface pofta dinăuntru, nu e îndeajuns de frumoasă.

Am mers mai departe și ne-am trezit înconjurați de legume dispuse ca niște focuri de artificii. Vinete de un purpuriu-albăstrui răsăreau dintre ardeii galben-lucioși și roșii. Dovlecei verzi și galbeni înconjurau roșiile și sfecele purpurii. Fiecare legumă în parte avea exact aceeași nuanță, fără nici o pată, cu coaja umedă și lucioasă de la stropitorile fixate în tavan care împrăstiau picături minuscule de apă. În spatele rafturilor înalte, se găseau alți palmieri și tufe de bougainvillea și păsările ciripeau unele la altele. Lumina soarelui se revărsa înăuntru și se reflecta în oglinzile ascunse cu viclenie.

— La început era ușor să îi faci pe oameni să cumpere, nu trebuia decât să le stârnești imaginația. Dar cumpărăturile distrug imaginația. Nu ține să crezi o fantezie în jurul unui produs decât atâta timp cât ei nu au dobândit încă produsul respectiv. După aceea, acest lucru nu le mai poate tulbura somnul, a reluat Philippe.

Începuse să îmi vâjâie capul. Mă simțeam de parcă aș fi pășit pe un nor.

— Oamenii nu mai pot să viseze singuri. Sunt atât de obișnuiți ca visele lor să fie transformate în lucruri pe care le pot

cumpăra, încât lucrurile pe care și le doresc au pus stăpânire pe mințile lor, luând locul imaginației. Și dispunând de o imaginație din ce în ce mai săracă, ei nu mai sunt în stare să își dorească să obțină lucruri noi. Cumpărăturile nu îi mai satisfac și astfel ajung să consume tot mai puțin. Nu mai alungă plictiseala provocată de dispariția imaginației lor. Se simt pustiiți fără visele lor, nu mai concep nici un fel de viitor, nici măcar unul plin de lucruri pe care să le poată cumpăra și avea. Nu mai concep decât timpul — devin obsedați de orele, de minutele, de secundele vieții lor care se scurge. Devin bântuiți de ideea morții. E tot ce le-a mai rămas. Este o isterie constructivă în condițiile în care viitorul lor e atât de gol.

S-a oprit și m-a privit. Eram încă absorbită de spusele lui și cuvintele parcă îmi pocneau în minte. S-a întors și a făcut cu mâna unui bărbat cărunt, îmbrăcat într-un costum argintiu cu o croială ciudată și ale cărui buze roșii și umezi păreau încrețite într-o îmbufnare permanentă.

— Simon, *mon cher ami*, a exclamat cu voce tare, devenind brusc jovial, complet altfel decât fusese cu câteva clipe înainte.

S-a întors spre mine și mi-a șoptit:

— Așteaptă-mă aici. Mă întorc imediat.

A plecat grăbit. El și cu Simon au început să-și vorbească în taină, foarte aproape unul de celălalt. Păreau să fie prieteni vechi, mă gândeam cu invidie. În cele din urmă, s-au despărțit. Philippe s-a întors la mine.

— E un tip de treabă, Simon. E bucătar-șef la La Pirogue.

Am făcut ochii mici. La Pirogue era cel mai vechi și cel mai renumit restaurant de *nouvelle cuisine*.

— Simon a fost unul din primii care și-a dat seama de schimbare. A înțeles că, în ziua de astăzi, oamenii nu mai cumpără

decât două tipuri de produse: cele vitale și cele de care sunt obsedați. Așa că a inventat *la nouvelle cuisine*, bucătăria cu care și-a propus să încante toate simțurile și care era atât de dificil de preparat încât nimeni altcineva nu ar fi reușit. Pentru o vreme, s-a bucurat de un mare succes, dar nu a reușit să devină o obsesie. Știi de ce?

Am clătinat din cap, știind că asta și aștepta de la mine.

— Nu, de ce?

— Ceea ce n-a înțeles el este că pentru ca un lucru să se transforme într-o obsesie de lungă durată este nevoie să sfideze timpul. Prepararea mâncării lui dura pur și simplu prea mult timp.

— Timp? am întrebat, simțindu-mă pierdută.

— Da, timp, ceea ce ne amintește că murim.

— Și ce ne poate face să uităm de timp? am întrebat. Sexul?

A scuturat din cap.

— Nu, nici măcar sexul nu mai vinde în zilele noastre. A fost prea des întrebuințat de cei din publicitate. Devorează imaginile ca niște lăcuste. Dar răspunsul la întrebarea ta, a spus și și-a agitat mâinile prin aer ca un magician, răspunsul este pretutindeni în jur: mâncarea. Oamenii nu pot trăi fără mâncare. Și e mult mai ușor de obținut decât sexul, poți să o consumi singur sau împreună cu cineva. Mâncare poate fi servită în loc de sex, înainte sau după și poate chiar în timpul sexului. Dacă te plictisești de sex, poți trăi și fără. Dacă te plictisești de mâncare, tot va trebui să mănânci.

— Dar mâncarea este un element vital. Așadar, este banală, chiar plictisitoare. Cum poate ea să devină o obsesie?

Părea încântat de nedumerirea mea.

— Într-o bună zi, am înțeles că, dacă cumpărăturile satisfac o poftă a imaginației, atunci de ce nu ar putea o poftă a trupului

să satisfacă pofta imaginației? Și astfel am creat acest magazin extraordinar.

— Nu... tot nu înțeleg.

— Fiindcă trebuie consumată zi de zi, a explicat el neobișnuit de răbdător, mâncarea învinge timpul pe care îl închide într-un cerc. Și grație științei, noi considerăm că mâncarea perfectă învinge moartea ca un fel de elixir al vieții. Iar eu îi fac pe oameni să creadă că această mâncare perfectă este mâncarea de la Bon Marché.

— Dar cine... cum ai aflat toate astea? l-am întrebat.

M-a privit preț de o clipă.

— A fost ușor. Toate ingredientele obsesiei erau la îndemâna mea. Geniul meu a constatat în a le îmbina.

A desfăcut brațele.

— Am creat un nou regat nesfârșit pe care să îl cucerească mașinăria comerțului. Dar asta nu e tot. Pot să provoc și satisfacție — în cantități infinite, și *soulagement*¹ a acelei temeri de moarte. Le-am dat oamenilor o satisfacție ce poate fi reinventată și reclădită în fiecare zi. Dintr-odată, nu mai e nevoie să se gândească la ce vor, la ce își doresc, la ce să viseze. Brusc, viața nu mai e plictisitoare. Eu nu vând mâncare, ci viață. Și devin din ce în ce mai bogat cu fiecare fel de mâncare consumat.

L-am fixat cu privirea, încercând să pricep cele spuse de el. Părea de domeniul fantasticului. Însă dovezile erau pretutindeni în jurul meu. Oriunde m-aș fi uitat, vedeam doar oameni în haine frumoase și scumpe, plimbându-se printre mărfuri cu aceeași expresie de concentrare și seriozitate. Deodată, m-a cuprins teama. Cum aș putea să satisfac pretențiile unui bărbat atât de strălucit ca Philippe?

¹ Alinare (fr.).

Mi-am dat seama că mă aflu în mijlocul unui bazar de mirodenii. Am izbucnit în hohote isterice de râs la vederea priveliștii atât de familiare a ardeilor de toate culorile, mărimile, formele care atârnau în mănunchiuri bogate de coviltirele unor căruțe din lemn. Scorțișoară, nucșoară; piper în nuanțe de roșu, galben și portocaliu; șofran de India, coriandru, ghimber și usturoi stăteau adunate în grămezi în niște roabe multicolore. Printre acestea erau așezate păpuși în mărime naturală înveșmântate în costume naționale din țările de unde erau aduse mirodeniile și grămezi de vase de lut și linguri cu forme neobișnuite și tacâmuri de alamă și cupru. Mi-am amintit de cămăruța soioasă din spatele băcăniei unchiului. Am închis ochii și am tras adânc aer în piept, dornică să absorb diversele miresme ale minunatelor condimente. Dar nu am simțit nimic altceva decât o aromă vagă și prăfoasă. Apoi, șovăielnice, mirosurile condimentelor au ajuns la mine. Dar erau sfoase și înfricoșate, nu semănau câtuși de puțin cu aromele puternice și încrezătoare care nimiciseră atât de eficient mirosul de pâine franțuzească din prăvălia unchiului. Aici, mirosurile untoase de la patiseria de alături erau cu mult mai pătrunzătoare. Am scuturat din cap și m-am încruntat.

— Ce e? m-a întrebat Philippe, privindu-mă îngrijorat. S-a întâmplat ceva?

— Nu miros. Sau miros foarte slab, m-am corectat eu, de teamă să nu îl rănesc.

Chipul i s-a luminat.

— Și ce dacă? mi-a spus apucându-mă de braț. Arată bine, nu? Nimeni altcineva din toată Europa n-ar fi reușit să vândă mirodenii francezilor, în afară de mine.

— Dar trebuie să aibă un miros. Altfel cum să gătești fără miros? Cum știi dacă mâncarea e bună?

— Nu e nevoie de miros ca să guști. Ce importanța are, de vreme ce gustul e bun?

Am început să râd. Părea țâfnos ca un băiețel căruia tocmai i se spusese că există o jucărie pe care nu o poate avea.

— Dar acestea nu miros. Nu poți să gătești cum trebuie dacă nu miroși mirodeniile. Nu poți nici să guști, fiindcă gustul începe în nas.

— În acest caz, draga mea, eu ar trebui să urăsc mâncarea pentru că n-am avut niciodată mirosul bun. Niciodată, nici măcar când eram copil, însă îmi cunosc mâncarea. Uită de teoriile tale caraghioase, nu faci decât să-ți etalezi ignoranța.

Mi-am dat seama că îl rănisem. Deodată, l-am văzut așa cum era: un bărbat greoi, între două vârste, cu ochii prea apropiați și cu obrajii prea grași. Am simțit cum mă cuprinde mila. În timp ce mă uitam la chipul lui, am văzut cum mânia i se risipea și în locul ei răsărea dorința.

— Arăți minunat când ești furioasă, mi-a zis cu blândețe.

Atunci i-am simțit mirosul iute și dulceag ca de cârnați. A plutit către mine ca să mă înhațe. M-am tras înapoi, dar mirosul a fost mai rapid și m-a încercuit. M-am întors și, fără să mă uit pe unde merg, am luat-o printre rafturi, pe lângă pungile aurii pline cu boabe de cafea și borcanele din cristal cu miere în toate nuanțele de la brun-roșcat la galben-pai. M-am furișat în spatele unui perete întreg de parmezan și m-am trezit într-un spațiu închis, semicircular, înconjurat de un acvariu plin cu pești în cele mai uimitoare culori, care se scufundau și se unduiau fără oprire printre corali stacojii. Efectul era acela al unui zid ce fremăta de culoare. De cârligele prinse în tavan atârnav schelele imense a doi pești, împodobiți cu scoici și alge. M-am oprit ca să îmi trag răsuflarea.

Deodată, un bărbat chipeș s-a ivit chiar în dreptul meu. La fosta mea școală din Nairobi, la adunările din ziua de luni, ni se citeau povestiri din *Biblie*. Bărbatul acesta arăta exact așa cum mi-l închipuisem eu pe Iisus, cu ochii migdalați de culoarea mierii sălbatice. Mi-am ațintit privirile asupra lui, fără să pot articula vreun cuvânt. Mi-a zâmbit plin de înțelegere și mi-a atins părul.

— E totul în ordine? Vă pot ajuta cu ceva?

Mi-am trecut instinctiv mâna prin păr.

— Acum, da. Mulțumesc.

Am încercat să mai găsec ceva de spus.

— Ce... ce pești i-i-incredibil de frumoși aveți.

Am simțit că roșesc. M-a privit și a schițat un zâmbet blând și tainic.

— Așa-i că sunt frumoși?

M-a condus până la tejghea și a arătat spre unul dintre capete. Stătea atât de aproape încât simțeam izul greu și sărat de pește și sânge de pe șorțul său.

— Acesta e preferatul meu. E un rechin cu gheare care trăiește în Marea Baltică. Este deosebit de rar și are o carne delicioasă. Vedeți cele cinci gheare de la capătul aripioarelor?

M-am aplecat peste tejghea. El s-a aplecat peste mine, atingându-se de trupul meu. Am rămas nemișcați pentru o clipă.

— Friptura e excelentă, *madame*, mi-a ciripit la ureche.

Am auzit pași apropiindu-se și bărbatul s-a îndepărtat grăbit. M-am îndreptat și m-am întors. Era Philippe.

— Îți place serviciul nostru special pentru cumpărători? m-a întrebat îndreptându-se spre mine și cuprinzându-mă cu brațul după talie.

— Cum... cum adică? am întrebat cu un aer de vinovăție.

— Michel se pricepe foarte bine să își vândă marfa, îndeosebi femeilor. Vezi tu, el nu se teme de atingeri. Așa că acestea se întorc.

I-a făcut cu ochiul bărbatului.

În încăperea a intrat o femeie. Avea în jur de șaptezeci și ceva de ani, îmbrăcată scump, cu un costum din tweed, ușor demodat. S-a dus direct la Michel fără nici o jenă și i-a cuprins talia cu brațul, torcând la el ca o pisicuță afectuoasă. El i-a răspuns drăgăstos, trecându-i brațul peste umeri.

M-am retras, rușinată. Philippe a băgat de seamă și a început să râdă.

— Michel zice că femeile sunt ca peștii. Odată ce au mușcat momeala, se zbat și se răsucesc și sângerează, dar nu mai pot fugi.

M-am uitat din nou la Michel și mi s-a făcut greață.

— Gata, hai, să mergem. Te duc acasă, mi-a zis dintr-odată Philippe.

Am ieșit pe ușa principală. Mașina era parcată într-o curbă. Bătea un vânt rece și aspru. M-a înșfăcat cu putere, zburându-mi peste umăr capătul sariului. L-am înfășurat strâns, simțind clar privirile lui Philippe ațintite asupra mea. M-am urcat în mașină, m-am lăsat pe spate pe bancheta moale și am închis ochii.

Automobilul rula în liniște. M-am întors deodată spre Philippe.

— Funcționează doar dacă toată lumea își dorește același lucru. Dar nu poate fi așa, nu?

M-a privit uimit.

— Despre ce vorbești?

— Teoria ta despre vânzare. Nu toți oamenii fac din mâncare o obsesie.

— Dar eu îi fac să se răzgândească, s-a răstit el. Pot să îi fac să vrea tot ce vreau eu să vrea. Tot ce trebuie să faci este să fii în ziare, în reviste și desigur la televizor.

— Și eu?

— Și tu ce?

— Poți să mă faci și pe mine dorită de toți?

A râs.

— Cu ușurință, dacă aș vrea.

Ochii i-au alunecat și s-au oprit asupra sânilor mei.

— Dar prefer să te păstrez pentru mine, neschimbată.

M-am îndreptat, furioasă.

— De ce? De ce să nu mă schimb?

Și-a ferit privirile, uitându-se pe geam pentru o vreme înainte de a-mi răspunde.

— Chiar nu ghicești? mi-a spus, nervos.

Am clătinat din cap. Și-a apropiat chipul de al meu.

— Pentru că te-ai pierde pe tine. Cultura ta se opune schimbării. Cei care se schimbă, se schimbă în rău și la fel ai face și tu.

Am scuturat din cap. Ce îmi spunea îmi părea cu totul greșit.

— Ești sigur că sunt atât de diferită față de tine? l-am întrebat.

— Firește, *ma belle*. Tocmai asta este atât de excitant.

— De ce? l-am provocat eu. Nu te temi?

— Nu, de ce să mă tem?

— Pentru că te-aș putea schimba, te-aș putea face să fii diferit de toți ceilalți, am strigat cu înflăcărare, revoltându-mă împotriva siguranței lui infatuete.

Chipul i s-a luminat și a strigat printre hohote de râs:

— Și ce dacă? Nu mă tem de schimbare. Știu că sunt diferit, ba chiar depravat. Le scot pe femei din minți — așa mi s-a spus. Tu nu te temi de mine?

— De... de ce, ele de ce se tem?

Mă simțeam dintr-odată agitată.

— Ele spun că le rănesc.

— Și e adevărat? l-am întrebat încet.

A ridicat din umeri.

— Doar atunci când ajung să mă plictisească.

Mi-a mângâiat ușor bărbia.

— Dar tu ești altfel decât ele, atât de blândă și totuși atât de impenetrabilă. Nu cred că mă voi plictisi prea repede de tine.

Mi-a trecut degetele peste buze.

— Ești ca un joc nou și minunat ale cărui reguli nu le știu încă.

Am privit afară pe geam. Treceam peste Pont Neuf înapoi spre țărnul din partea dreaptă. Copacii își purtau nuanțele tonnate, de roșu și auriu, identice cu cele ale sariului meu. Păreau deghizați la fel ca femeile îmbrăcate pentru o petrecere.

— Și dacă nu le vei afla niciodată? l-am întrebat simțind cum mi se adunau broboane de sudoare pe frunte.

M-a apucat de păr și m-a întors cu fața spre el până când chipurile noastre erau la numai câțiva centimetri distanță.

— Nu-ți face griji, le voi afla, a rostit sigur de sine.

Trei

~ După numai câteva săptămâni, mă simțeam de parcă l-aș fi cunoscut pe Philippe dintotdeauna, de parcă aș fi trăit toată viața alături de el. Nu mă mai gândeam aproape deloc la Maeve, la Bruno sau la Annelise. Chiar și Olivier dispăruse ca într-un nor de ceață, îmi aduceam aminte de el doar atunci când ascultam muzică. Ceea ce se întâmpla rar, fiindcă lui Philippe nu îi plăcea muzica clasică. Arareori mă gândeam la Lotti, la mătușa sau la unchiul meu. Sau la mama. Mă întrebam uneori dacă m-ar mai fi recunoscut acum.

Un singur lucru îmi lipsea din mansarda familiei Baleine — un vechi glob pământesc sprijinit de un ax de lemn care îl suspenda la mai bine de un metru distanță de podea. Era prea mare ca să fie o jucărie și culorile erau destul de șterse. Axul era ușor slăbit, astfel că pământul stătea drept ca o lună din povești. Țările erau desenate în diverse culori și capitalele erau încadrate în pătrate mici, negre. Dacă îl puneai în priză, țările pe care puneai degetul se luminau. Cu fiecare lună petrecută la Philippe, mă gândeam tot mai mult la acel glob. De fiecare dată când ne urcam în avion spre un tărâm îndepărtat, îmi aminteam de el dorind să-l ating, iar degetele tânjeau să traseze contururile acelei țări.

I-am spus lui Philippe despre glob într-o dimineată devreme, pe când ne aflam în Mexico City și eram amândoi încă treji din pricina zborului amețitor cu avionul. I-am povestit cum îmi petreceam ore întregi noaptea, după ce îi culcam pe copii, învărtind globul înfipt în axul său, cu ochii închiși. Atunci când se oprea, puneam degetul la nimereală, încercând să ghicesc fără să deschid ochii pe ce țară îmi aterizaseră degetele.

A început să râdă.

— De ce te gândești acum la asta? m-a întrebat în timp ce își plimba degetul peste clavicula mea până în adâncitura de la baza gâtului.

Fiindcă mă gândeam cum se micșorase lumea care până la urmă nici nu era un loc atât de mare. Am deschis gura ca să îi spun ce gândesc. Dar el nu se mai uita la chipul meu, ci își urmărea cu privirea mâna cu care împingea din ce în ce mai mult cearșaful în jos, dezgolindu-mi sânii și talia în lumina lămpii.

Mi-am îngustat ochii cu un aer misterios.

— Nu pot să-ți zic.

M-a privit din nou drept în față și a așteptat.

— De ce nu poți?

— Trebuie să îți arăt.

— Înseamnă că e un joc, a strigat Philippe ca un copilaș.

— Așa e.

Nu i-am spus că atunci când mai jucasem jocul acela avusem un partener, pe Bruno.

Într-o noapte, pe când mă jucam pe întuneric cu globul, Bruno a intrat în cameră atât de încet încât nici nu l-am auzit. Mi-a acoperit ochii cu palmele și mi-a șoptit:

— Țara pe care ai pus mâna este ca sânul tău stâng. Ghicește ce țară e.

Pentru că n-am știut, mi-a spus el:

— Era Kenya, scumpo.

— Oh, i-am spus, încă nedumerită. Cum să fie Kenya ca sânul meu?

— Hai să îți arăt.

A trasat cu degetul contururile Kenyei pe sânul meu. Sfârcul începuse să mi se întărească. M-am uitat la el, surprinsă. Mi se părea îndepărtat, de parcă nici n-ar fi făcut parte din mine.

— Și sfârcul meu este Muntele Kenya, presupun, i-am spus ironic.

Iar el a râs încântat și și-a lipit buzele de el.

Nu îmi plăcea jocul pentru că răpea lumii întinderea ei nesfârșită — tărâmurile necunoscute, oamenii, limbile, animalele, pădurile — reducând-o la niște lucruri mărunte — o coapsă, un sân, o ureche. Nu puteai să evadezi din propriul trup așa cum evadeai în lumea largă. Însă globul și trupul meu au devenit identice, amândouă așteptând să fie cucerite. Când i-am descris lui Philippe jocul, a început să zâmbească.

Alături de Philippe, am ajuns să cunosc lumea în cu totul alt chip. Pașaportul meu, un duplicat al celui care se afla încă la Krishenbhai și de care îmi făcuse rost Philippe de la ambasada Kenyei la Paris, a început să se umple de vize de toate formele și culorile, fiecare în parte obținută după o cercetare atentă și umiltoare din partea unui funcționar parizian plin de dispreț și arogant.

Când ne întorceam din călătoriile noastre, Philippe intra pe altă poartă decât mine. A lui era prietenoasă și liberă, a mea era aglomerată de o puзderie de chipuri negricioase. Îmi doream atât de mult un pașaport franțuzesc ca să mă pot întoarce pe aceeași poartă, alături de el. Dar nu era cu puțință decât dacă Philippe s-ar fi însurat cu mine.

— Fii mulțumită că ai o *carte de séjour*¹, s-a răstit el când am adus subiectul în discuție. În zece ani, vei obține și cetățenia.

Însă eu eram speriată și nerăbdătoare. Nu îmi puteam închipui cum aveam să îl păstrez pe Philippe nici măcar jumătate din timpul acela. Cu un pașaport francez, nimeni nu s-ar mai atinge de mine fiindcă aş deveni de-a lor, mă gândeam cu regret. Dar nu aveam ce să fac și nu puteam decât să visez mai departe fantezia globului de jucărie.

Dar oriunde am fi călătorit, imaginile mi se amestecau în minte, dominate de mirosul lui Philippe care ne însoțea pretutindeni, răspândit în aerul pe care îl respiram, fie că eram în casă sau afară, ajungând aproape să mă sufoc. Mă împrejmuia ca un zid. Chiar și atunci când el nu era alături de mine, mirosul său, impunător și dornic de atenție, aidoma lui, mă urmărea pretutindeni — la baie sau afară pe străzile ciudatelor orașe pe care le vizitam. Era ca un paznic care nu îmi lăsa nici o urmă de intimitate. Eram convinsă că, din pricina lui, oamenii ne urmăreau cu privirea, bărbații mă cercetau atenți, iar femeile adulmecau puternic în timp ce câinii lor lătrau.

Apoi, într-o bună zi, Philippe a plecat fără să mă ia cu el și fără să îmi spună măcar. Mirosul său se risipea treptat, devenind tot mai slab cu fiecă zi în care el rămânea departe. Pe măsură ce părăsea casa, peste încăperi se așternea tăcerea, iar aerul părea rece și inert. Străbăteam, rând pe rând, camerele din vastul și somptuosul apartament plin cu antichitățile de preț pe care Philippe adora să le cumpere, căutând pretutindeni rămășițe ale mirosului său — în fotoliul lui preferat, în camera de lucru, în garderoba cu imensele dulapuri suspendate dintre care jumătate erau acum ale mele. Mă duceam în baie și scotoceam printre

¹ Permis de ședere (fr.).

rufele murdare pe care le aruncase acolo înainte să plece. Dar rufele au dispărut curând și în locul lor au apărut mirosuri curate și lipsite de viață. I-am căutat mirosul chiar și în dulapul în care își ținea pantofii.

Când nu l-am mai putut regăsi nicăieri, m-am întors în patul nostru și mi-am îngropat fața în pernă. Am respirat adânc. L-am reîntâlnit acolo, cuibărit între fibrele de bumbac pur. Era mai pătrunzător și mai concentrat, întocmai ca o aromă păstrată în esența uleioasă a unui parfum. Preț de câteva clipe, aproape că l-am simțit pe Philippe lângă mine, răsuflarea lui acoperind-o pe a mea, stând nepăsător cu picioarele peste mine. Apoi, când mirosul a dispărut, am început să îmi fac griji. Dacă nu avea să se mai întoarcă niciodată? mă întrebam, în timp ce stăteam cu ochii ațintiți în tavan. Dacă nu mă mai dorea și avea să îmi trimită prin șoferul lui un bilet prin care să îmi spună să plec? Eram sigură că șoferul și bucătarul mă detestau. Disprețul, prea puțin voalat, li se citea în priviri, de fiecare dată când se uitau la mine. Știau că nu aveam să rezist și nu-și dădeau silința să stea de vorbă cu mine. Nici nu mai ieșeam din casă. Nu mă mai interesa nimic. Nu mă mai gândeam decât la Philippe.

Cu cât treceau zilele, preschimbându-se în săptămâni, dorința devenea atât de puternică încât nici nu mă mai puteam ridica din pat dimineața. Zăceam toată ziua în patul gol al nimănui, nădușind și tremurând, încercând în zadar să îmi amintesc cum era, cum arăta atunci când vorbea cu mine noaptea. Mă întrebam tot timpul ce găsisese Philippe la mine. În ce consta oare esența farmecului care îl făcuse să mă aleagă pe mine? Și cum puteam să îl păstrez de vreme ce nici nu știam cel puțin care era? Întrebările mi se perindau rând pe rând în minte, până când nu a mai rămas nici măcar urma vreunui alt gând. Iar eu am încetat să mai exist altfel decât prin acele câteva întrebări.

Îmi cufundam capul în pernă. Mirosul lui Philippe pierise de mult. Se păstrase vreo două săptămâni, după care s-a dus. Se făcuseră aproape trei săptămâni de la plecarea lui și nicăieri, nici o urmă de miros. Rămâneam nemișcată în pat și priveam țintă afară pe fereastră. Lumina țâșnea pe pereții camerei, după care se cățara încet spre tavan. Aproape că zăream stropii de lumină scurgându-se din tavan peste patul meu ca niște mici broboane de sudoare, învelindu-mi trupul rece ca gheața și împietrit.

Când, în sfârșit, nu mai puteam îndura, plecam la cumpărături. Mirosul hainelor noi îmi alunga temerile. L-am reînviat pe Philippe. El îi făcea pe toți ceilalți să pară atât de neînsemnați și de neputincioși. Îmi derulam în minte conversațiile noastre. Nimeni nu înțelegea lumea la fel ca el. De aceea nu mă puteam întâlni cu nimeni altcineva. Numai gândul de a-i revedea pe Olivier și pe Annelise și de a asculta încă o dată discuțiile stupide ale prietenilor lor mă plictisea. Așa că preferam să merg singură la cumpărături, întovărașită doar de glasul fantomatic al lui Philippe. La început, Philippe mă însoțise de fiecare dată la cumpărături, în excursiile noastre, sfătuindu-mă ce ar trebui să caut. Îmi cunoștea trupul mai bine decât mine, am constatat cu uimire și mândrie deopotrivă, atunci când Philippe a intervenit în discuția cu vânzătorul. Am fost la aceleași magazine unde mă dusesese el și m-am bucurat să simt că citesc pe fețele vânzătoarelor că mă recunoscuseră. Și când am plătit cu cartea de credit pe care mi-o dăduse Philippe, m-am simțit mândră din două motive, nu doar fiindcă eram în posesia unor lucruri atât de frumoase și de scumpe, ci și deoarece cartea de credit arăta că eu eram de fapt în posesia lui Philippe.

Philippe s-a întors în cele din urmă, încărcat de cadouri și de poftă nestăvilite. Zile întregi am rămas închiși în dormitor. Aerul casei s-a schimbat, s-a fluidizat și a prins viață.

În săptămâna aceea, i-am spus și despre miros.

Ne aflam la un restaurant micuț, pe *boulevard George V*. Era unul dintre restaurantele preferate ale lui Philippe nu pentru că bucătarul-șef primise întâmplător trei stele de la Michelin și era unul din cei mai renumiți clienți de la Bon Marché, ci fiindcă el pretindea că *la caille au raisin* pe care o serveau acolo era aproape la fel de bună ca cea pregătită odinioară de mama sa.

— Ți-a fost dor de mine? m-a întreat pe când ne așezam la masa din colț într-un patio îmbrăcat în sticlă.

— Doar puțin la început și înfiorător de mult după aceea, i-am răspuns sinceră.

Și-a luat un aer trist.

— De ce doar puțin la început? m-a întreat cu voce de copil. *Ma belle*, nu e îndeajuns. Va trebui să plec din nou cât mai curând.

— Nu, nu, nu. Nu-i deloc așa, m-am grăbit să îi spun, nepuțând suporta atât de curând ideea unei noi despărțiri. Te rog, te implor, nu mă părăsi.

Avea o privire necruțătoare.

— De ce?

Am început să îi explic cu răsufierea tăiată.

— Vezi tu, când pleci, mirosul tău rămâne alături de mine și aproape simt că și tu ești acolo. Mă liniștește. Dar, după câteva zile, începe să se piardă. Iar eu alerg ca o drogată prin casă încercând să regăsesc o ultimă adiere. Deschid dulapul tău și îmi îngrop fața în hainele tale sau în fețele de pernă și așternuturile tale. Când mirosul tău dispare de tot și nu mai am nimic care să mă aline, simt că îmi pierd mințile, într-atât îmi lipsești.

Nu i-am vorbit și despre celălalt miros care mă bântuia încă. Mirosul acela care mușca dintr-al lui — încărcat de ulei, de condimente stătute, de varză și de urină — și din pricina căruia

eram nevoită să mă învălui în parfumuri grele și persistente pentru a-l ascunde.

L-am privit temătoare. Dar Philippe nu se uita la mine. Își ațintise privirile asupra feței de masă.

— Philippe? am rostit încet, simțindu-mi cu gâtul uscat.

A întors capul și a privit afară pe geam.

— De ce te-ai supărat? Am greșit că ți-am spus?

Glasul meu a sunat subțire și încordat.

A început să își studieze palmele, evitându-mi în continuare privirile.

— M-ai lăsat fără cuvinte — sunt... sunt cele mai frumoase vorbe pe care mi le-a spus cineva vreodată.

— Și atunci de ce nu te uiți la mine?

În cele din urmă, și-a ridicat privirea. Ochii îi străluceau, plini de lacrimi ascunse și în ei se citea atâta iubire încât m-am simțit prinsă în îmbrățișarea lui.

— Nu îndrăznesc să mă uit la tine pentru că vreau să te duc chiar acum acasă și să fac dragoste cu tine, mi-a zis și a râs șovăielnic. Dar mi-e teamă că Jean-Marie s-ar simți teribil de jignit.

Tot trupul meu a răsuflat ușurat și am reușit să schițez umbra unui zâmbet.

Jean-Marie și-a făcut apariția, chemat parcă de vorbele lui Philippe.

— *Monsieur* Lavalley, ce onoare. Am crezut că m-ați uitat, a rostit cu o voce ascuțită.

— Niciodată, Jean-Marie. Cel mai fidel client, cea mai bună reclamă a mâncărilor mele. Sper că ai fost bine tratat la Bon Marché în lipsa mea. Am fost plecat în Japonia și tare mi-a mai lipsit mâncarea ta.

Ascultam amuzată discursul lui Philippe; același lucru îl spunea fiecăruia dintre cei treizeci de clienți ai săi de la restaurante.

Când vorbea cu ei, parcă vorbele i s-ar fi desprins pentru prima oară de pe buze. Bucătarii-șefi erau cu toții niște înfumurați și voiau să îi facă pe plac lui Philippe. Jean-Marie radia.

— *Au Japon? Ils n'ont pas la cuisine là-bas. Mais si vous m'aviez averti, j'aurais produit un repas digne de vous*¹, a replicat el, afișând stima cuvenită față de Philippe și disprețul fiecărui bucătar francez în fața unei bucătării străine.

Pe mine mă ignora cu desăvârșire.

— Tot ce gătești tu este mai mult decât demn de mine, a răspuns binevoitor Philippe. Ce ne propui în seara aceasta?

Chipul aproape purpuriu al lui Jean-Marie s-a înseninat. Și-a scos pieptul în afară până când a ajuns să arate ca un pinguin.

— Ca antreu, vă sugerez *la barbe de Barbebleu*², urmată de felul dumneavoastră preferat, *les cailles*³ însoțită de ouă de jad servite în cuib de șarpe, făcut cu mâinile mele.

A început să își fâlfâie mâinile prin fața noastră ca să se facă mai bine înțeles.

— Și ca desert, *une île noire dans un lac de sang*⁴.

Și-a așezat frumos mâinile peste șorț, în așa fel încât îi susțineau burta mică, dar proeminentă.

— Se pare că ai devenit tare sângeros în absența mea, Jean-Marie! a glumit Philippe. Ce mai e și aia o insulă neagră într-un lac de sânge?

— Aha, a exclamat Jean-Marie și a ridicat trufaș din sprâncene, acestea sunt taine pe care le veți afla numai atunci când veți gusta. Și nici măcar atunci nu le veți ști pe toate.

¹ În Japonia? N-au tradiție culinară acolo. Dar dacă mi-ați fi spus că veniți, aș fi pregătit o masă demnă de dumneavoastră (fr.).

² Barba lui Barbă-Albastră (fr.).

³ Friptură de prepeliță (fr.).

⁴ O insulă neagră într-un lac de sânge (fr.).

Philippe s-a uitat la el cu o expresie de părinte indulgent.

— Și vinul?

— Am pentru dumneavoastră un St. Emilion excepțional. Următorul de preferat al dumneavoastră, Nuits St. Georges. Și apoi, la desert am un vin delicios — care amintește de gustul caisei, cu o aromă subtilă de nuci. Podgoria se găsește în ținutul meu natal, *au dessous de Bordeaux*¹. Este un soi foarte rar. Proprietarul face numai o sută de sticle pe care le vinde doar prietenilor. Eu păstrez douăzeci de sticle pentru oaspeții speciali.

Înflăcărarea lui Jean-Marie a provocat o ripostă în stomacul meu. Pofta îmi revenise, înțepită de zilele întregi în care nu mâncasem mai nimic în lipsa lui Philippe.

M-am întors entuziasmată spre Philippe. Dar expresia lui m-a potolit pe loc. Părea placid și nepăsător.

— Mulțumesc, i-a spus și a încuviințat din cap cu un aer imperial, cu un gest de aprobare și alungare deopotrivă.

Philippe s-a întors spre mine de îndată ce a plecat Jean-Marie. Era schimbat la față. Expresia lui se îmblânzise și ochii erau luminoși. M-am lăsat pe spate, simțindu-mă pătrunsă de căldura din ochii săi.

— Așadar, ia să auzim, *ma chère*, cum este mirosul meu? m-a întrebat calm.

Am înghițit în sec. Nu era genul de întrebare la care să îmi doresc să răspund în public.

— Pot să... vrei să îți spun chiar acum?

O umbră i-a întunecat pentru o clipă chipul și privirile i-au devenit mai puțin calde.

— Sigur că da, mi-a răspuns iritat, altfel de ce te-aș mai fi întrebat?

¹ Mai jos de Bordeaux (fr.).

Dar... dar în public?

Uitea mă întrista.

Dar avem destulă intimitate aici.

S-a întors grăbit să privească în jur.

Uite. Restaurantul e aproape gol.

— Bine.

M-am uitat cu atenție la el, studiindu-i ochii căprui inteligenți, firele cărunte de păr și ridurile de oboseală care îi brăzdau chipul. Ochii mi s-au oprit asupra gâtului său, nefiresc de gros și de lat și în comparație cu care capul părea mic, precum cel al unui leopard. Mi-a zâmbit avid, sorbindu-mi buzele din priviri.

Pe neașteptate, nu mi-am mai putut aminti cum mirosea. De frică, mi s-a pus un nod în gât.

Am închis ochii, impunându-mi să fiu calmă, să-mi aduc aminte. Când i-am deschis în sfârșit, el se uita la mine ca la un obiect de-abia cumpărat, cu priviri lacome și exaltate deopotrivă — cu siguranța proprietarului.

Am început să vorbesc, iar cuvintele mi se rostogoleau încet de pe limbă.

— Păi, să vedem. Mirosul tău este pătrunzător și greu și dulceag și untos ca... cel de...

Căutam cuvântul potrivit, gândindu-mă la sânge, lapte, struguri și cârnați.

— ... de *boudin*¹, am exclamat sfidătoare.

Am tăcut și l-am privit cu coada ochiului. Nu părea enervat de comparația cu celebrul sortiment de cârnați preparat din sânge, mere și struguri.

— Iar atunci când facem dragoste...

¹Tip de caltaboș (fr.).

Era fascinat și rămăsese nemișcat și se uita la mine cu o privire profundă.

— Iar atunci când facem dragoste, mirosul tău se intensifică, aroma de fruct ascunsă sub piele iese la iveală. Are consistența vinului. Se înfășoară în jurul meu și mă înalță. De pretutindeni mă învăluie mirosuri de ploi tropicale, umede, nădușite, de pământ și sare, de apă și vin și pește contopindu-se între ele. E câte puțin din fiecare în mirosul tău — ceva ce moare, ceva ce reînvie.

Am tăcut, înflăcărată de propria-mi descriere, simțind o presiune familiară în pânțele. Mi-am apropiat strâns coapsele, dorindu-mi să fiu în altă parte. M-am uitat la Philippe. Părea la fel de excitat ca și mine, era umflat și roșu la față, iar ochii îi scăpărau.

S-a întins și m-a strâns de mână.

— Foarte frumos, vreau să te iau chiar acum de-aici ca să îmi spui încă o dată, de la capăt, așa cum trebuie.

Deodată, părea aproape intimidat. Apoi, cuvintele au început să curgă grăbite.

— Mi-ai lipsit mult în călătoria asta, a început el, lingându-și stângaci buzele. Nu mi-am dat seama că aveai să îmi lipsești, însă acum înțeleg că a fost un test. Și tu ai câștigat.

Înfiorarea și neîncrederea i se citeau pe chip în timp ce își amintea.

— Nimic nu m-a excitat, nici cele mai frumoase femei nu m-au interesat.

S-a oprit, după care a reluat cu o voce aspră.

— Tot timpul m-am gândit numai la tine, la chipul tău, la expresia ta atunci când stai cu obrazul lipit de al meu, cu ochii închiși, pierdută în visare. E nostim, a spus și a clătinat ușor din cap, înainte să te cunosc pe tine, nu m-au interesat *les femmes exotiques*.

Vorbele sale au împrăștiat pentru o clipă aburii dorinței care mă învăluiau. Eu nu mă mai simțeam prea exotică, îmbrăcată în hainele mele pariziene și cu parfumul meu franțuzesc.

— Știi cum am înțeles că trebuie să fii a mea?

Mi-a ridicat mâna și mi-a sărutat-o.

— Din felul în care ți-ai mâncat sandviciul.

M-am tras înapoi, mirată.

— Cum adică?

El s-a apropiat și mi-a spus cu o voce plină de pasiune:

— Nu-ți aduci aminte? Figura ta atunci când mâncai... n-am s-o uit niciodată. O transformare de necrezut. Ți-a fost teamă când ai intrat, păreai speriată și înfometată. Apoi, când ți-am dat sandviciul, pleoapele ți s-au lăsat încet peste ochii mari și negri și eu am încetat să mai exist pentru tine. Ai început să mesteci. Aveai o figură serioasă, erai complet absorbită de gustul mâncării. A fost atât de... primitiv. Un instinct primar dintre cele mai pure.

Am simțit că mi se usucă gâtul. Am devenit conștientă de acel ceva dinăuntru care mă striga, mișcând insistent din buze. Philippe s-a aplecat spre mine și a început din nou să vorbească cu glasul răgușit de emoție.

— Puteam să îți simt foamea. Mi-aș fi dorit să fiu în mintea ta, în gâtul tău, să gust mâncarea la fel ca tine. După câteva mușcăături, expresia ta a devenit îngândurată. Erai sătulă.

Glasul i s-a preschimbat în șoaptă.

— Brusc, am știut că mă aflu în prezența a ceva nou, străin mie. De fiecare dată când mă uitam la o femeie, te vedeam pe tine, cu privirea aceea de plăcere animalică. Atunci am știut că trebuie să fii a mea. Trebuia să știu de ce arătai așa.

Chiar în acel moment, am zărit cu coada ochiului blițul unui aparat de fotografiat. Mi-am întors privirea spre Philippe;

părea că un vâl îi căzuse peste ochi, dar altfel era perfect calm și își înclinase ușor capul pentru a vedea întreaga încăpere. Nu erau sigură dacă zâmbea spre mine sau spre aparatul de fotografiat. Momentul și-a pierdut farmecul.

— E doar o coincidență că suntem mereu fotografiați în restaurante sau le telefonezi tu înainte ca să le spui că venim? L-am întrebat tăios.

— Ce să-i faci dacă suntem atât de fotogenici? a replicat, căscând ochii mari parcă pentru a-și demonstra nevinovăția.

— Serios? am rostit pe un ton sarcastic. Oi fi eu fotogenică, dar ei pe tine vor să te pozeze.

— Și atunci pentru ce îți faci griji? În definitiv, nu fac decât să îți îndeplinesc dorința — aceea de a deveni celebră, nu?

— Ce fel de celebritate e asta? m-am enervat eu. Nu am voie să fac nimic altceva decât să mă îmbrac și să mă dezbrac la comanda ta.

Chiar atunci a sosit vinul. Jean-Marie însuși a venit să facă onorurile. A desfăcut sticla cu un briceag vechi, arătându-și astfel disprețul față de tirbușoanele moderne, așa cum mă așteptam să o facă. A deschis-o ca un expert și a lăsat vinul pe masă ca să răsuflă. Și-a sprijinit coatele pe masă și a început să poarte o conversație în termeni tehnici cu Philippe despre perspectivele vinurilor de Bordeaux din acel an. De la vin, au trecut apoi la fotbal și la Turul Franței. Gândurile îmi rătăceau aiurea.

Când au terminat, Jean-Marie a turnat câteva picături de vin într-o cupă de cristal pe care i-a înmănat-o lui Philippe ca să judece chiar el calitatea vinului. Philippe, la rândul său, a trecut cupa în mâinile mele.

— Uite, gustă-l tu, mi-a ordonat.

L-am simțit pe Jean-Marie tresărind.

Pe când luam paharul din mâinile lui, am simțit că dorința lui Philippe mă cuprindea și pe mine. L-am dus la nas, agitând încet lichidul. L-am ținut așa un timp, respirând adânc vaporii care se ridicau din pahar.

Vinul avea un miros dulceag și iute deopotrivă, de scorțișoară și nuci, un miros acru și aspru. Se simțea în depărtare și un iz ușor de cretă. Mirosul mi-a pătruns în nări, delicat, dar bine definit ca trupul unei gazele. Am sorbit ușor. Mi s-a prelins pe limbă ca uleiul și mi-a alunecat pe gât fără nici un efort. Sub aparența mătăsoasă, am simțit forța care ținea laolaltă toate elementele. Mirosul a devenit mai puternic după ce am înghițit vinul, lichidele călduțe care mi se ascuseseră sub limbă, s-au năpustit asupra lui, ridicându-l și încălzindu-l pentru ca vaporii să se înalțe dinspre gât prin întunecatele tuneluri nazale către creier. N-am spus nimic și am mai luat o sorbitură.

Apoi mi-am dat seama că atât Philippe cât și Jean-Marie așteptau să zică ceva.

Am aprobat din cap, cu un gest curtenitor, încercând să imit stilul regesc al lui Philippe de a-și face știute dorințele.

— E bun, am spus, uitându-mă la Jean-Marie.

Acesta m-a privit și el cu respect.

— Foarte bine, doamnă.

După ce a plecat, am mai luat o înghițitură de vin.

Philippe a rupt tăcerea.

— Te-am pierdut în favoarea vinului, așa-i?

— Mă tem că da, i-am răspuns liniștită.

Am zărit în depărtare o siluetă în alb care își croia drum printre mese, cărând în brațe o tavă imensă. Părea că plutește prin aer. Am privit cum se apropia.

— Și o să mă mai pierzi o dată, i-am spus lui Philippe, cu privirile ațintite încă asupra chelnerului. În favoarea mâncării.

Chelnerul a așezat porțiile pe masă, iar noi am rămas tăcuți. Barba lui *Barbebleu* era o brânză de capră, cremoasă și caldă, întinsă pe frunze de salată aragula, verzi-albăstrui, cu un *couliv*¹ de afine. Gustul sărat și înțepător al brânzei era îmblânzit și îndulcit de sosul de afine cu miere, dar iuțit de un iz ușor de mentă. Apoi, salata aragula, ușor amăruie, a tăiat din dulceața sosului, lăsând un gust atât de armonios încât mi-a tăiat răsufierea. Am cedat în fața mâncării inteligent pregătite.

Philippe m-a întrebat aspru:

— Spune-mi și mie, ce simți? La ce te gândești când guști din mâncarea asta?

M-am oprit și am rămas cu furculița în aer.

— C-cum adică?

Philippe a început să vorbească din nou, parcă doar pentru el.

— Te invidiez. Încă te lași complet absorbită de ceea ce guști. Până și eu încetez să mai exist pentru tine. Uneori ai aceeași privire când facem dragoste. Ochii tăi devin nepăsători și chipul ți se luminează, devenind chiar mai frumos.

Am lăsat furculița jos, în liniște, de teamă să nu îl întrerup.

— Cum se face că ești mai minunată atunci când nu te gândești la mine? m-a întrebat.

Am fost salvată de a da un răspuns, căci chiar atunci au fost aduse *les cailles au raisin*, pe o măsuță cu rotile, din acelea de modă veche. Ospătarul a strâns în tăcere farfuriile și a așezat două platouri înalte, din argint, acoperite. Părea foarte tânăr. M-am întrebat dacă era student și ce anume studia la universitate. Ochii săi păreau atât de curați și de luminoși în spatele ochelarilor rotunzi. Privirile ni s-au întâlnit și imediat fiecare s-a uitat în altă parte. Am lăsat ochii în jos și am observat că mâinile sale închise la culoare tremurau.

¹ Sos (aici) (fr.).

După plecarea chelnerului, m-am uitat la Philippe peste platonile de argint. Părea atât de departe, iar capul său era mic și fragil pe lângă capacele uriașe din argint ale farfuriilor. Am ridicat paharul de vin și l-am privit prin el. Trăsăturile i s-au contorsionat și s-au transformat în triunghiuri și pătrățele.

— De ce te uiți așa la mine? m-a întrebat.

Am ridicat repede privirea, trăgând cu ochiul peste marginea paharului. Fragmentele și-au regăsit brusc locul.

— De ce ești dintr-odată atât de tristă? *Tu m'en veux pas comme esclave?*¹ m-a tachinat el.

În spatele vorbelor sale dulci, se ascundea de fapt un ordin: acela de a înceta imediat să mai fiu serioasă și să mă joc cu el.

— Nu sunt tristă, doar gânditoare, i-am răspuns, închipuindu-mi-l pe el ca fiind sclavul meu.

— Și la ce te gândești? m-a întrebat cu un aer posesiv.

— Dacă nu cumva mi-ai mâncat și sentimentele.

A râs încrezător.

— Dacă nu ți-am mâncat sentimentele? Ce prostie!

Privirile i-au devenit serioase.

— Nu mai gândi atât. Nu prea ți se potrivește.

— Crezi că dacă mă stăpânești pe mine, îmi stăpânești și trăirile? am insistat eu.

Chipul său a mai pierdut ceva din expresia aceea de încredere.

— Nu e vorba de așa ceva, s-a răstit el.

— Poate că ai dreptate, m-am învoit eu în grabă. Sunt niște idei caraghioase.

I-am atins ușor genunchiul.

— Iartă-mă. Dar nu pot să nu mă gândesc dacă stau prea mult singură.

¹ Nu mai vrei să fiu sclavul tău? (fr.)

Jean-Marie a sosit ca să ridice el însuși capacele din argint, fluturând din brațe. Pe farfuriile tronau două păsări decapitate, de aceeași mărime, crocante și rumenite pe dinafară, înconjurate de un strat de *vermicelli*¹ crocanți, de un portocaliu-deschis și două grămăjoare de budincă de spanac în formă de ou. M-am simțit dintr-odată prea sătulă, de parcă aș fi înghițit ceva greu și sățios.

Philippe s-a năpustit asupra mâncării la fel ca întotdeauna. Nu era genul care să mănânce atent și, curând, stropi mici de sos de vin i-au țâșnit pe tricou. Și-a ridicat brusc privirea spre mine și m-a surprins uitându-mă fix la el. M-am grăbit să îi zâmbesc. A început să vorbească cu gura plină. Priveam mâncarea pe jumătate masticată de care uitase și pe care continua să o țină în gură. Apoi, imediat m-am simțit vinovată, am ridicat ochii, încercând în același timp să îi cuprind fața cu privirea și să fiu atentă la ce spune.

— Asta e, gata. În sfârșit, am înțeles, spunea el. Secretul succesului meu este acela de a înțelege că, în societatea modernă, foamea există exclusiv în creier.

Neputând să îmi iau ochii de la mâncare, i-am răspuns vag:

— Și mirosul ia naștere tot în creier.

¹ Viermișori; în vocabularul culinar — paste sub forma unor fire subțiri (it.).

Patru

~Pentru a-l cunoaște pe Philippe, trebuia să înțelegi mai întâi relația lui cu mâncarea. Nu o gusta, ci o devora, după care uita cu totul de ea. La cinci minute după ce consuma patru feluri diferite de mâncare, nu-și mai aducea aminte ce gust aveau. Nu putea spune care fusese felul principal, dacă fusese rece sau cald, dacă vinul servit era alb sau roșu sau chiar dacă luase masa singur sau cu cineva. Așa că lui îi era tot timpul foame.

Philippe nu ținea minte niciodată ce mânca fiindcă pentru el exista un singur plan temporal — momentul imediat. Lucrurile pe care le voia aveau pentru el valoare doar în clipa în care erau concepute. Dorințele sale picau ca trăsnetul și dispăreau la fel de grabnic. Apoi, trebuia să găsească ceva nou care să umple golul.

Philippe voia să mă aibă pentru că eu eram exact opusul lui. Viața mea se desfășura într-un timp plăsmuit aproape în întregime din amintiri. Poate că amintirile au fost dintotdeauna o plăcere pentru mine, o trăsătură a firii mele, ba chiar o moștenire ereditară. Alături de Philippe, însă, ele au devenit o armă a supraviețuirii. Și asta deoarece Bon Marché era pentru el ca o amantă pretențioasă. Trebuia hrănită în fiecare zi și curățată și protejată împotriva furturilor și a competiției. Trebuia menținută mereu în atenția publicului. Toate aceste îndeletniciri îl țineau adeseori pe Philippe departe de mine, după ce presa nu a mai găsit nimic

de spus în privința relației noastre. Când era plecat, parcă încetam să mai exist. Lumea devenea pustie și ștearsă. Și doar amintirea lui mă ținea în viață. Visam la clipele petrecute împreună, prelungindu-le în mintea mea, iar ore și zile în șir treceau până când uitam cu desăvârșire de lumea de afară.

Mirosul era motorul care punea în mișcare acea lume. Când mirosul, credeam eu cu convingere, lua naștere în creier. Philippe nu a înțeles niciodată de unde venea plăcerea aceea, dar mă invidia pentru ea. În schimb, punea stăpânire pe trupul meu într-un act de gelozie neobișnuită care preschimba pasiunea lui într-un gest brutal. Dar dorința lui pentru mine — la fel ca toate celelalte — avea viață scurtă. Și odată satisfăcută, era imediat dată uitării. Astfel că trebuia să descopăr mereu noi moduri de a-i trezi interesul.

Având cunoștință de această idee bizară, am pus la punct o serie de mici jocuri care să îi mențină cât mai mult timp plăcerea. Dintre toate, jocul mirosului era preferatul său. Eu îi descriam felul în care miroseau diverse părți ale corpului său în diferite momente ale zilei, înainte, după și în timp ce făceam dragoste. Câteodată prizam puțină cocaină înainte de a începe jocul. Stârnit de dorință, se năpustea asupra mea. După aceea, rămâneam amândoi ghemuiți unul într-altul, sleiți de puteri, dar fericiți. Și vorbeam. Îmi povestea despre afacerile lui, despre călătoriile sale prin diverse părți ale lumii, împărtășea cu mine satisfacțiile muncii lui, acesta fiind singurul lucru care îi rămânea viu în minte. Eu îl ascultam și îi ofeream, din când în când, câte o sugestie sau comentam cele întâmplute. Curând vocabularul nostru legat de miros s-a transformat într-un limbaj propriu, curat și independent care nu necesita nici o explicație. În cele din urmă, sensul jocului s-a pierdut în repetițiile nesfârșite și a devenit un fel de ritual, sacru în esența lui.

Pentru Philippe, care trăia mereu doar clipa, plăcerea, suferința, iubirea, erau noțiuni inutile. Căci pentru a putea iubi, trebuia să ai memorie. Philippe trăia clipele fără a păstra amintirea lor și fără năstrăni de conștiință — ceea ce făcea ca aceste clipe să fie ca niște încăperi pustii ce trebuiau mobilate.

Pentru a immortaliza trecutul, colecționa antichități, în timp ce viitorul era pentru el întruchipat de Bon Marché, un autoportret în cărămidă și mortar. Mărturia sa pentru eternitate.

Am devenit expertă în tot ce era exotic, de la antichități la mâncăruri rare. M-am înscris la un curs de antichități și am învățat să le deosebesc pe cele veritabile de falsuri. Când am ajuns să știu suficient, am început să explorez târgurile din Franța, am fost la Lyons, la Strasbourg și la Amiens. Am călătorit apoi în Belgia, în Elveția, Germania și chiar în Austria, încercând să găsesc obiectele mărunte care i-ar fi făcut plăcere lui Philippe. Am refăcut cu migală traseul fiecăruia dintre ele, iar acolo unde pierdeam urma, născoceam. Îi spuneam povești întregi despre lucrurile pe care i le cumpăram, iar el îmi sorbea cu nesaț fiecare cuvânt.

Am căutat cei mai buni *fournisseurs* de mirodenii și am instalat niște lumini speciale care să le accentueze nuanțele și aromele. Dar, fiindcă mirosul depindea și de umiditate, am clădit o fântână aromatizată care răspândea în aer mireasma ploii pe un pământ uscat. Iar la urmă, pentru a face cunoscute clienților mirodeniile exotice, am angajat câțiva dintre cei mai buni bucătari specializați în *la nouvelle cuisine* pentru a experimenta și a scrie o carte de bucate deosebită, marca Bon Marché. Aceasta a devenit peste noapte un bestseller internațional, aducând magazinului și mai multă popularitate.

Dar cu fiecare succes pe care îl repurta, Philippe petrecea tot mai mult timp departe de mine, încercând să își conducă imperiul aflat în permanentă extindere.

Ca să îmi umplu timpul, m-am apucat să citesc cu lăcomie. Mai întâi reviste, care fiind scrise într-o franceză mai accesibilă, erau mai ușor de citit decât literatura, iar apoi, pe măsură ce franceza mea se perfecționa, am trecut la romane, poezii, orice mi se părea interesant. Drept urmare, când Philippe s-a întors, m-a găsit mai vorbăreț și cu mintea plină de idei noi.

— Dar ce se va întâmpla, Philippe, dacă toată lumea își va consuma imaginația? l-am întrebat într-o zi când leneveam amândoi în pat. Ce va fi atunci?

— Cum adică? Imaginația nu se poate consuma. Nu e o benzină, să știi.

— Da, dar dacă imaginația oamenilor este tot timpul concentrată în jurul lucrurilor de vânzare, atunci ei își pierd capacitatea de a gândi pentru ei, *n'est-ce pas*¹?

— *Et alors?*²

Mă asculta dând deja semne de nerăbdare..

— Așa că, până la urmă, nu le va mai rămâne nici un strop de imaginație și dorința lor de a cumpăra va dispărea, nu?

Nu mi-a răspuns imediat. M-am uitat la el cu atenție. Apoi, în sfârșit, mi-a dat dreptate.

— Teoretic, este posibil... dar nu cred..

L-am întrerupt, agitată.

— Și atunci când toată imaginația se va pierde și nimeni nu va mai cumpăra nimic, ce se va întâmpla? Europa va fi distrusă? Și ce îi va lua locul?

— Sigur că nu, a izbucnit el. Voi, indienii, sunteți cam lipsiți de logică. Atâta timp cât vor exista generațiile viitoare, imaginația nu are cum să dispară.

¹ Nu-i așa? (fr.)

² Și atunci? (fr.)

Am surâs. Mă gândisem deja la asta.

— Dar oare se pot naște copii cu o putere de imaginație intactă când părinții lor și-au pierdut-o deja de mult? l-am întreb-
bat pe un ton blajin.

— Firește, fiecare generație e diferită.

— Dar ei rămân totuși copiii părinților lor. Nu pot fi atât de diferiți, am insistat eu. Dacă părinții sunt plictisiți și nu mai sunt în stare să viseze, cum o vor putea face copiii lor?

— E biologic, a replicat el nerăbdător. Imaginația este ceva cu care te naști, ca degetele de la mâini și de la picioare.

S-a întins ca să își aprindă o țigară.

Am rămas tăcută, temându-mă că încep să pierd disputa.

— Dar tot timpul se nasc copii cu malformații, am spus în cele din urmă.

— Dacă ai fi fost și tu mai educată, ai fi știut că, statistic vorbind, ei nu înseamnă nimic.

— Mă întreb dacă fanteziile copiilor se împlinesc într-un timp mai scurt decât cele ale părinților și dacă astfel generațiile care vor urma se vor plictisi din ce în ce mai repede, am spus cu o voce nesigură.

— Imaginația lor este stârnită de alte lucruri, asta-i tot. Iar ei sunt mai puțin temători. Și astfel dorințele lor sunt mai îndrăznețe, mai înfringurate. Trebuie împlinite numaidecât.

— Da, dar în felul acesta, lucrurile la care visează se vor epuiza mai repede și, prin urmare, la fel se va întâmpla și cu imaginația lor. E un cerc vicios.

N-a mai spus nimic. M-am proptit în coate și m-am uitat la el de sus, triumfătoare.

Și-a ridicat privirea spre mine și mi-a zis sarcastic:

— Ia spuneți-mi atunci, doamnă profesoară, cum vedeți rezolvată problema?

— Poate că — m-am prefăcut că mă chinui să găsesc un raspuns, deși așteptasem o lună de zile ca să îmi expun ideea — de asta se mută unii oamenii în cine știe ce colț de lume unde comerțul nu este la fel de dezvoltat și nu s-a extins încă asupra imaginației.

A izbucnit deodată în râs, cu aerul său obișnuit, de superioritate.

— Prostuța mea, pretutindeni, comerțul se face la fel. Oamenii se mută într-o altă țară doar ca să câștige mai mulți bani, atâta tot.

Philippe petrecea tot mai puțin timp la Paris și la intervale din ce în ce mai lungi. Mă simțeam lipsită de viață și eram tot timpul nervoasă. Am încetat să mai merg la vânatoare de anticități. Nu mai avea nici un rost — de vreme ce Philippe nu stătea mai deloc acasă. Obiectele zăceau înșirate prin casă și se umpleau de praf, martore la neputința mea de a-l reține. Nu era însă vina mea, mă gândeam furioasă; îmi storsese și ultima picătură de vlagă. Nu mai voiam să ies singură din casă. Mă simțeam urâtă și îmbătrânită. Mi-era rușine să mă întâlnesc cu oameni pe care mi-i prezentase el, mi-era teamă că voi citi în privirile lor disprețul triumfător și mut. Nu îndrăzneau să dau ochii cu Olivier sau cu Annelise. Universul din afara apartamentului exista doar pentru a-mi aduce aminte că Philippe nu era alături de mine. Mă îngrozeam la vederea panourilor imense cu Bon Marché și, alături, poza lui, afișând un zâmbet încrezător. Astfel că dintr-un sentiment al frustrării, m-am apucat din nou de gătit. Numai că, de această dată, am învățat să gătesc franțuzește de la Alfredo, bucătarul personal al tatălui lui Philippe și director general al magazinului Bon Marché din Paris. L-am obligat să mă învețe toate felurile de mâncare pregătite odinioară de mama lui Philippe. Și când am ajuns să le stăpânesc bine pe acelea, l-am pus să îmi arate și altele, mai subtile și mai complicate. Bucătăria franțuzească

era atât de diferită de cea indiană. Provocarea nu consta neapărat în condimentare și aseasonare, ci în calcularea timpului și găsirea ingredientelor perfect potrivite. Am învățat să gătesc cu ajutorul memoriei și ochilor, ignorându-mi simțurile până când am fost sigură că reținusem tot ce trebuia. Apoi, am început să improvizez folosind ce știam despre mirodenii ca să inventez diverse sosuri.

În așteptarea lui Philippe, găteam mese îmbelșugate și elaborate. Și când, în sfârșit, se întorcea din călătorii, de la petreceri, de la inaugurările noilor magazine, de la aventurile de-o noapte, se năpustea deopotrivă asupra mea și asupra bucatelor.

Dar asemenea momente durau puțin. Pentru că Philippe nu se simțea niciodată satisfăcut mult timp. Se plictisea de joc, de mine, de apartamentul acela care devenea treptat unicul meu univers. Voia mai mult, ceva real, ceva din lumea aceea care mie îmi era vrăjmașă, lumea de afară. Avea nevoie de o nouă provocare, de un nou proiect, de o nouă aranjare a magazinului.

— Cred că e timpul să schimbăm decorul magazinului, mi-a spus într-o zi pe când luam micul dejun împreună, într-una din vizitele sale rare la Paris.

— Dar de-abia anul trecut ai redecorat secțiunea de mâncăruri internaționale, iar raionul de electrocasnice din Bruxelles a fost schimbat acum șase luni. La Rio s-au instalat noi jocuri de lumini. Până unde vrei să ajungi? l-am întrebat exasperată. N-ai făcut destul?

— Destul? Pentru mine, cuvântul ăsta nu există. Când spui destul, ești un om mort. Trebuie să ai mereu o ocupație, altfel presa uită de tine. Dar, de fapt, eu mă gândeam la Bon Marché din Paris. Am neglijat prăvălioara asta și biata de ea îmbătrânește. Lumea se va plictisi de ea.

— Registrele spun cu totul altceva! am subliniat pe un ton tăios.

— Registrele nu țin pasul cu vremurile, draga mea. Ascultă-mă pe mine. Simt aici — în stomac. Oamenii se vor sătura de Bon Marché. Începe să îi plictisească.

— Pe ei sau pe tine? Petreci atât de puțin timp la Paris, cum de te-ai putut plictisi deja?

— Nu am nevoie să fiu înăuntru ca să știu de ce are ea nevoie. O am în sânge, mi-a răspuns, privind supărat la solniță. Prea mult timp am neglijat-o. E vremea să o readuc în atenția publicului.

Dar cu mine cum rămâne, mă gândeam mânioasă, eu când voi fi readusă în centrul atenției? Dar nu puteam să i-o spun. S-ar fi bucurat de suferința mea. Ar fi fost ca un nou joc pentru el. Numai că, pe acesta, am înțeles instinctiv că nu aveam cum să îl controlez. Astfel că eram nevoită să păstrez tăcerea.

— Dacă vrei ca Bon Marché să fie din nou remarcat, i-am spus sec, încearcă o campanie publicitară.

Philippe a deschis gura ca să mă ia peste picior. Apoi, s-a răzgândit.

— O nouă campanie publicitară! a exclamat încântat. N-am mai făcut așa ceva de la inaugurare. Ce idee genială! Și voi fi nevoit să stau la Paris lunile astea cât țin pregătirile — împreună cu tine, a adăugat înfumurat ca să mă facă să înțeleg că toate străduințele mele de a-mi ascunde singurătatea fuseseră zadarnice.

M-am ridicat repede și am părăsit încăperea.

Și astfel s-a hotărât. A fost chemat *Monsieur* Binet, responsabil cu publicitatea. *Monsieur* Binet era un prieten de familie. Deși conducea o companie de succes, reușise să își păstreze calmul și umorul. De fiecare dată când telefona, stătea de vorbă și cu mine. Philippe l-a invitat la cină. Mă bucuram că, după atâta timp, în sfârșit, aveam un musafir. Doream ca măcar unul dintre prietenii lui Philippe să știe că încă mai existam.

La ora șapte, s-a auzit soneria. Bărbatul care stătea în pragul ușii nu semăna deloc cu bătrânul Binet. Era mult mai tânăr, avea până în treizeci de ani și arăta bine. Chipul i s-a luminat când m-a zărit.

— *Oui, monsieur? Qu'est-ce que vous voulez?*¹

M-am oprit, gândindu-mă că poate greșise adresa. Ar fi fost păcat, mă gândeam, părea așa de drăguț.

Bărbatul mi-a zâmbit. Am remarcat că avea dinți frumoși, albi și drepți.

— Numele meu este Marc Despres, sunt decoratorul lui *Monsieur* Binet. Dânsul a fost chemat în mod neașteptat, o chestiune de familie.

Soția se plânsese probabil că era neglijată, iar *Monsieur* Binet cedase. L-am privit încă o dată pe necunoscutul din fața mea. S-a uitat și el la mine, cu o privire admirativă. Deodată, seara devenea promițătoare.

— *Tant pis*², am rostit eu, ridicând din umeri și zâmbind în timp ce îl lăsam să îmi vadă umerii dezgoliți. Intrați, vă rog.

Un fior de încordare m-a străbătut. Ne holbam unul la celălalt.

— Îmi pare rău că *Monsieur* Binet nu a putut veni. Sper că totul este în ordine.

— Oh, desigur, ghinionul a făcut ca această invitație să vină acum, chiar când dânsul este așteptat acasă pentru un dineu, a spus el, arborând o figură inexpresivă.

Am început să râd și încordarea m-a părăsit. A râs și el împreună cu mine.

— Ghinionul lui *Monsieur* Binet și norocul meu, a spus atunci când râsetele noastre s-au potolit. Am auzit multe despre dumneavoastră. Și v-am văzut în poze.

¹ Da, domnule? Cu ce vă pot ajuta? (fr.)

² Asta e! (fr.)

— Dar asta se întâmpla cu ani de zile în urmă, am replicat, uimită că încă își mai amintea de vremea când fotografiile mele și ale lui Philippe apăreau în toate revistele mondene.

— Poate că de aceea pozele vă nedreptățesc, doamnă, a rostit încet.

— Nu sunt căsătorită, spune-mi Leela.

— Leela? Ce nume frumos.

Cu siguranță flirta, am hotărât în mintea mea. Mă simțeam ca și cum aș fi băut deja un pahar de vin.

Philippe și-a făcut deodată apariția, părând surprins și apoi sigur de el când i-am făcut cunoștință cu tânărul musafir. Era evident că îl considera prea tânăr și a adoptat cea mai agresivă atitudine cu putință.

— De ce n-a venit Binet, hm? E cel mai important contract al lui și el trimite pe altcineva în locul lui. Și de ce tocmai pe tine? Ce știi tu despre contractul cu Bon Marché?

S-a întors spre mine și mi-a spus în engleză:

— Cum să vorbesc cu puștiul ăsta? Zi-i să plece.

M-am uitat cu teamă spre *Monsieur* Despres. Eram sigură că știa engleza. Dar nu părea cătuși de puțin supărat. L-a abordat direct pe Philippe.

— De fapt, știu chiar destule. M-am ocupat de asta în ultimii patru ani.

S-a întors puțin într-o parte ca și cum mi s-ar fi adresat și mie.

— Aveți o sensibilitate extraordinară. Atenția pe care o acordați fiecărui detaliu, gustul și chiar mirosul preparatelor sunt evidente în fiecare rețetă.

În timp ce vorbea, privirile îi rămăseseră ațintite asupra mea. Eram nedumerită. Oare știa că mie îmi aparțineau descrierile preparatelor?

Philippe a mormăit ceva, dar se vedea că se calmase.

— Ei, îmi pare bine că ți-au plăcut, a bombănit țăfnos în timp ce se îndrepta spre el. Nu mi-am dat seama că tu ai fost cel care a lansat cartea. Vulpoiul ăla bătrân de Binet nu mi-a spus niciodată. Dar așa merg lucrurile pe lumea asta, nu, unii își asumă meritul muncii altora.

A răs zgomotos și și-a pus brațul peste umerii lui.

— Poate rămâi totuși la masă. Leela adoră să gătească, ar fi foarte dezamăgită dacă nu ar mânca nimeni din mâncarea ei.

Dintr-odată m-am simțit iarăși urâtă.

— Mă... mă duc să văd c-ce-i cu mâncarea, m-am bâlbâit și am fugit la bucătărie.

Când m-am întors, Philippe se dădea mare cu ultima lui achiziție, o oglindă art deco pe care o culesese dintr-o galerie din Bruxelles, șic, dar cu prețuri nejustificat de mari. Eu credeam că e un fals.

— Îți plac antichitățile? l-am întrebat pe Despres când Philippe a terminat în sfârșit tot ce avea de spus.

— Da, dar nu să le am, ci doar să le privesc.

— Norocul tău, oricum nu ți le-ai permite, a remarcat Philippe care tocmai atunci se întorcea la noi.

— Îmi plac antichitățile pentru detaliile lor, a replicat Despres. Dacă studiezi antichitățile, înveți să privești lucrurile cu mai multă atenție și să prețuiești cele mai fine mărturii ale măiestriei omului.

— Ce rost are să îți placă ceva ce nu poți avea? a rostit zeflemitor Philippe.

— Dar uneori nu poți rezista.

— Iar cunoașterea este și ea un avut în sine, am adăugat eu, neputând să mă abțin.

— Sigur că da, a spus și mi-a zâmbit încântat. Dacă ajungi să cunoști un lucru, el va rămâne mereu al tău.

— Chiar crezi? l-am întrebat, dornică să îl ascult. De ce?

— Mereu? a intervenit Philippe. Nu există așa ceva. Toți murim și cu asta basta, *point final*¹.

S-a întors spre Despres.

— Gata cu pălăvrăgeala. Hai să mergem în biroul meu și să discutăm despre proiect.

Au continuat să vorbească despre afaceri și în timpul cinei.

— Peste tot apar câte unii care ne copiază, la Lyons, la Geneva, la Tokio. Ai idee de ce? a întrebat Phillipe, uitându-se atent la Despres.

Tânărul se foia nervos pe scaun.

— Din pricina succesului pe care îl are afacerea?

— Da. Pentru că eu am reinventat mâncarea. Am vândut-o ca pe ceva senzual, estetic, seducător. Am făcut din mâncare o obsesie ce depășește cu mult stadiul de simplă dorință. De aceea am ajuns să fiu considerat un simbol al succesului.

Despres a aprobat discret din cap, cu o figură de acolit, dar nu a spus nimic.

— Dar succesul mi-a fost cel mai mare dușman, a reluat Phillipe. Odată ce am pus în practică această idee, ea s-a aflat la îndemâna tuturor copiatorilor, tuturor imitatorilor din lumea a treia. Eu am inventat-o, dar nu am drepturi de autor așa cum ai tu în industria publicității.

Gândurile au început să îmi zboare aiurea. Mă plictisise de laudăroșenia lui Philippe.

Mâncarea aproape că nici nu fusese atinsă. Preparatele calde s-au răcit treptat, iar mirosul a început să rânzească, devenind

¹ Punct final (fr.).

acru și înțepător ca brânza stătută. Muncisem din greu, îl trimisese acasă pe bucătar, ținusem neapărat să fac totul singură. Știam însă că, după plecarea musafirului, Philippe avea să se năpustească asupra ei și să o înfulece. Am băgat de seamă că Despres mâncase foarte puțin. Am ridicat ochii spre el. Și am tresărit când am văzut că și el se uita fix la mine. Ne-am îndepărtat jenați privirile. M-am chinuit să ascult ce spunea Philippe.

— Și cum nu-i putem da în judecată pe imitatori, trebuie să facem schimbări, să progresăm, să căutăm o nouă umbrelă sub care să ne vindem marfa.

A făcut o pauză ca să își tragă răsuflarea.

— De asta am nevoie de tine. Vreau să vii cu ceva diferit, ceva care să mă deosebească din nou de ceilalți.

— Firește..., a zis și a încuviințat din cap. Ar fi o onoare pentru mine.

— Păi, ceva sugestii? a ripostat Philippe.

Despres a început să clipească.

— Nu știu, a spus în cele din urmă. Doamna ce părere are?

— Eu?

Am tresărit, surprinsă.

— Ai putea să scoți la vânzare aromele astea, am spus arătând spre preparatele care zăceau neatinsse. Ar fi o noutate.

— Nu mai spune tâmpenii, s-a răstit Philippe, Despres o să creadă că ești sărită.

— Îmi pare rău... era o glumă..., m-am scuzat eu.

I-am aruncat o privire neliniștită musafirului nostru. Și el se uita fix la mine.

— Ia stai. Dar e o idee minunată, a zis și mi-a zâmbit cu căldură. Ne puteți spune mai multe? Cum ați proceda dvs.?

— Oh. Nu... nu știu, m-am grăbit să îi răspund, trăgând cu coada ochiului la Philippe. A fost o prostie. Voiam să spun doar că mâncarea se răcește. Asta-i tot.

— Nu, nu. Mai e și altceva, sunt sigur, mi-a respins el scuzele. N-ar trebui să fiți atât de modestă. Aveți o perspectivă cu totul nouă, nealterată. Remarcați lucruri pe care noi, occidentalii, le trecem mereu cu vederea.

S-a întors apoi exaltat spre Philippe.

— Simțul mirosului ar putea fi cel de-al treilea front, ultima redută pe care o atacăm, un mod de a ne strecura în subconștientul oamenilor fără ca ei să bage măcar de seamă. Mai puternic decât cuvintele și imaginile, necunoscut, neexplorat, diferit.

Philippe i-a întrerupt seria de adjective.

— Să mă anunți când ai terminat să îi cauți în coarne, ca să trecem la afaceri. Sunt un om ocupat, n-am toată noaptea la dispoziție pentru rahaturile astea.

— Dar nu sunt rahaturi, *monsieur*, a zis încet Despres. E cea mai originală idee pe care am auzit-o vreodată. Trebuie doar să ne gândim cum să o punem în aplicare.

Philippe s-a întunecat la față.

— Originală? E o porcărie! Toată ideea asta e o porcărie. Eu am o afacere de condus, o afacere clădită pe un renume — renumele decenței și al calității.

M-am uitat la Philippe cu mirare. El era cel care nu se mai sătura de jocul mirosului.

— Dar mirosurile puternice nu îi vor speria pe oameni? Și nu îi vor împiedica să cumpere? I-am întrebat pe Despres.

— Nu și dacă sunt întrebuințate corect, mi-a răspuns Despres ferm. Nu vom folosi arome prea pătrunzătoare sau prea ușor de identificat. Vom crea o fantezie. În fond, noi vrem să ne folosim de ideea de miros pentru a vinde.

M-am enervat brusc.

— Cum adică „ideea de miros”? Mirosul nu e o idee, e ceva cât se poate de real. Orice lucru are un miros și acesta se schimbă mereu în funcție de felul în care este tratat. Mirosul înseamnă o lume aparte... înseamnă memorie.

Despres a trecut elegant peste cuvintele mele.

— Conceptul este cu adevărat unic. Aromele sunt lipsite de consistență, pot fi ușoare și plăcute, dar date imediat uitării. Ce contează este ca noi să fim primii care vor asocia mirosul cu vânzarea unor preparate culinare. Preparatele Bon Marché.

M-am uitat la Philippe, așteptându-mă să îl dea pe Despres afară. Dar, spre surprinderea mea, pe chipul lui Philippe se citea expresia aceea curtenitoare pe care o avea mereu atunci când discuta de afaceri, iar privirile îi erau împietrite.

— Și cum vom proceda?

Despres s-a blocat pentru o clipă, după care s-a întors spre mine.

— Poate niște reclame în reviste, ca cele la parfum, am sugerat în bătaie de joc.

Deja nu mai eram trei oameni care stăteau la masă și discutau, ci trei specii diferite și gândurile noastre se îndepărtau cu viteză unele de celelalte. Cu toate astea, conversația a continuat.

— Parfum de mâncare! Ce idee cu adevărat originală! *Madame, je vous salue!*¹, a strigat el.

Philippe i-a tăiat-o sec:

— Bine, ajunge. Despre ce sumă de bani vorbim?

Am început să râd. Nu mă puteam opri. Hohotele de râs țâșneau dinăuntru meu, zbuciumate și nesfârșite, încercând să umple golurile dintre noi, turnând parcă ciment peste ruinele acelei cine.

¹ Doamnă, jos pălăria (fr.).

Philippe mi-a dat o palmă și atunci am încetat. Mi-am pus mâna peste obraz ca să opresc durerea. Am clipit repede, după care m-am întors spre Philippe.

— Îmi cer scuze.

M-am ridicat ca să strâng farfuriile, fiecare fiind încă împovărată de mâncare. Despres s-a ridicat ca să mă ajute, dar Philippe l-a obligat să se așeze la loc.

— Las-o pe ea. Noi mai avem de discutat.

Când m-am întors de la bucătărie, ei nu mai erau acolo. Vocea tânărului răzbătea din hol, plină de emoție. Philippe se auzea și el mormăind ceva cu glasul lui de bas. Nu înțelegeam ce-și spun. Apoi, dintr-odată au râs amândoi. Un râs bărbătesc — scurt și precis. După care, fiecare și-a dres glasul.

Mi-am turnat încă un pahar de vin și l-am băut repede. Am dat să îmi umplu din nou paharul, dar sticla era goală. Așa că am apucat paharul de vin al musafirului, care era pe trei sferturi plin, și l-am dat pe gât.

Ușa de la intrase s-a închis. Mi-am ținut răsuflarea. Câteva minute mai târziu, am auzit pașii lui Philippe străbătând coridorul și îndepărtându-se până nu i-am mai putut auzi.

Am strâns în liniște și restul tacâmurilor. La bucătărie, am aruncat toată mâncarea la gunoi și am pus farfuriile în chiuvetă. M-am uitat o clipă la ele. Apoi, am deschis robinetul și am luat un șorț. Am lăsat chiuveta să se umple cu apă caldă cât timp mi-am legat strâns șorțul și mi-am pus mânușile de bucătărie. Sunetul apei m-a liniștit.

Când am terminat, am scos din frigider o sticlă de vin alb și, înarmată cu două cupe înalte de cristal, m-am dus să îl caut pe Philippe. Tot apartamentul era în beznă. Am deschis ușa de la dormitor. Încăperea era în întuneric, doar lumina lunii se revărsa

înăuntru pe fereastră. Philippe stătea întins în pat, dezbrăcat, cu brațele la ceafă.

M-am dus spre el. N-a întors capul. Am așezat sticla și paharele pe noptieră.

— Ți-am adus vinul tău preferat. Nu vrei un pic?

Continua să mă ignore.

Mi-am turnat un pahar și am sorbit ușor. Avea un gust delicat, ca de verdeață, gust de agrișe și de iarbă proaspăt cosită. Am simțit lichidul penetrând straturile de mâncare de pe buzele mele, ștergând amintirea pe care mi-o lăsaseră în cerul gurii. Curând avea să îmi inunde creierul și să îmi șteargă din minte amintirea acelei seri.

— Ce seară ciudată, nu? m-am încumetat eu. Nostim, tipul.

Philippe a vorbit și el în cele din urmă.

— Un idiot, a rostit iute. Nu pot să înțeleg de ce îl mai ține Binet.

Mi-a luat paharul din mână și a sorbit încet. Am început să mă dezbrac.

— Pesemne că *Monsieur Binet* are mare încredere în el dacă i-a dat pe mână contractul cu *Bon Marché*.

— E un dobitoc.

— N-a fost totuși o idee atât de rea, cea cu parfumurile de mâncăruri pentru noua campanie. Păreai încântat la momentul respectiv.

Philippe a râs nervos.

— Ce? Să folosești mirosurile mâncărilor ca să vinzi? N-ar merge. Mirosurile sunt ceva murdar, numai o minte bolnavă s-ar putea gândi la asemenea lucruri. N-am spus nimic ca să nu te fac să te simți prost în fața lui. Dar îmi făcea greață cu lingușeala lui de prost gust. A fost scârbos să văd cum saliva uitându-se

la tine. Vreau să lucrez cu un bărbat adevărat, nu cu un fante.
Parfum de mâncare!

Îl ascultam îngrozită. Atunci de ce mă mai ținea lângă el?

— Dar de ce? De ce n-ar merge? Ție îți place să mă ascuți vorbind despre miros.

A rămas pe gânduri preț de câteva clipe.

— Asta-i altceva.

— Cum e altceva?

— E ceva intim.

— Dar ție îți place, am insistat eu. Știu că îți place.

Mi-a aruncat o privire plictisită.

— Poate. Dar asta pentru că eu sunt altfel. Plăcerile normale, ale europenilor normali, pe mine nu mă mai satisfac.

— Nu e nimic anormal în a fi sensibil la mirosuri. E ceva natural.

— Mirosul e ca murdăria. Unora le place. Li se pare natural. Dar murdăria nu e dorită. Și nici nu vinde cartofii.

— Mirosul nu e ca murdăria, i-am spus mâniaoasă, ridicându-mă în picioare.

M-a tras înapoi lângă el.

— Nu te prosti. Mirosul este murdar, impur, nemărturisit, de aceea este excitant, erotic, sălbatic, la fel ca tine.

În timp ce vorbea, mă mângâia pe burtă, mi-a scos încet slipul și mi-a băgat degetele între fese.

— Dar nu poți schimba ordinea lucrurilor, iubito. Altfel crezi haos.

Mi-a apucat mâna și mi-a strâns-o în jurul penisului său.

— Și oamenii vor crede că ești nebună, te vor închide într-un ospiciu.

Simțeam cum dispar încet, până când tot ce a mai rămas din mine era o mână care ținea fără vlagă o piatră alunecoasă și

moale. Philippe m-a strâns în brațe, în timp ce vorbea și se mișca înainte și înapoi până când i s-a întărit.

— Ordinea lucrurilor nu poate fi amenințată. Unele lucruri trebuie să rămână ascunse.

— Philippe, am țipat eu, neputând să-i mai ascult vorbele. Te rog, nu se poate. Plăcerea noastră nu e murdară.

Întunericul a căzut ca o cortină, încremenind totul în jur. În spatele ei, trupul meu se scufunda într-o mlaștină.

Philippe m-a privit lung. În cele din urmă, a spus:

— Scumpa mea, tu ești o sălbatică. Și sălbaticii nu au principii morale. De asta tu încă mă mai stârnești și acum, după atâția ani. Ai deschis ușa spre un loc interzis. Trăiești acolo, în coșmelia ta plină cu mirosoari, sex și descompunere. Te simți minunat acolo. Nu știu ce îți alimentează pasiunea, trebuie să fie o boală, altfel n-ar fi avut cum să reziste atât.

Capul a început să îmi vâjâie, ochii mi s-au afundat în orbite.

— Nu, nu, nu, gemeam eu.

Un miros înfiorător emanat dinăuntru meu se răspândea în aer, mirosul unui canal din Nairobi unde erau aruncate hoiturile câinilor.

Mi-a mângâiat șovăielnic obrazii. M-am îndepărtat de atingerea lui. Chipul său a planat deodată deasupra mea, cu expresie de nerăbdare.

— N-am vrut să spun asta. Mă bucur că mă preferi pe mine unor mucoși ca Despres, a spus, jucându-se cu părul meu.

— Las-o baltă, i-am răspuns tăios, întorcându-mă cu spatele la el și ghemuindu-mi picioarele.

S-a așezat lângă mine. Mă simțeam prinsă ca într-o capcană.

Mă întrebam cu tristețe cum aveam să mai pot trăi alături de el. Degetul lui trasa o linie peste spatele meu.

— Întoarce-te. Te-am iertat.

Pentru ce? mă întrebam confuză.

— Întoarce-te, vreau să mă uit la tine, mi-a ordonat cu o voce aspră.

M-a apucat de păr și, cu o smucitură, mi-a dat capul pe spate.

— Oprește-te, mă doare, am strigat eu, încleștându-mi mâna peste a lui.

Deodată, mi-a dat drumul.

— Acum întoarce-te, mi-a cerut el liniștit.

M-am întors încet.

— Așa e mai bine.

Mi-a zâmbit în timp ce se uita la mine cu ochi sfredelitori. Am încercat să îi zâmbesc și eu, dar obrajii mei erau împietriți.

— Acum, spune-mi ce vreau să aud, a rostit cu o voce ca de bebeluș.

I-am privit chipul. Ardea de nerăbdare.

— Ce?

— Știi tu ce, s-a răstit îmbufnat.

Brusc, am înțeles. Voia să jucăm jocul mirosurilor. Aștepta să îl pornesc.

Și jocul începe.

El își linge buzele.

— Vreau să aud vorbele acelea...

— Care? îl îndemn eu.

— Vorbește-mi despre mirosuri, spune el cu un glas lacom.

Ritualul începe să mă prindă. Cuvintele mi se perindă prin minte.

— Vorbe ca...

Se oprește.

— Vorbe ca..., încep eu imitând vocea lui ca de bebeluș, subrațul tău are un iz pătrunzător și intens ca sunetul metalului

peste dinți. Și să-ți mai spun și cum răsuflarea ta miroase ca un corp peste care cineva a turnat benzină și a aruncat un chibrit aprins, iar carnea sfârâie și grăsimea se topește în benzina care arde. Și...

Mă opresc. Privirea lui este încremenită și sticloasă. Este atât de prins în magia jocului încât nici nu a băgat de seamă că am schimbat textul.

— Și..., mă îndeamnă el, lăsându-și mâinile să îi alunece peste fesele mele.

Vreau să îl fac cumva să sufere.

— Nu mai știi, îi spun.

— Cum adică nu mai știi? Hai, odată. Zi! a răcnit el.

— Nu ai un miros aparte. Miroși la fel ca toată lumea. Am născocit totul, fiecare cuvințel.

Se uită la mine de parcă ar fi întâia oară când mă vede. Fața i se schimonosește.

— Minți, rostește el în șoaptă. Așa-i că minți?

— Nu, nu mint.

— Nu poți să faci una ca asta. Nu se poate.

— Ba da. Chiar așa.

Chipul pare că i se descompune.

Își trage ușor mâna. Știu că mă va lovi încă dinainte ca mâna lui să îmi atingă fața. Dar mă ia prin surprindere și îmi dă un pumn în stomac. Mi se taie imediat suflarea și îmi îndoi genunchii într-un gest reflex. Mă lovește încă o dată, și încă o dată. Se așază apoi în genunchi și mă lovește în stomac, în coaste, peste față, peste urechi, în coaste din nou și în stomac.

Acum mă lovește cu pumnul în față, o dată, de două ori, de trei ori. Capul mi se mișcă într-o parte și în alta sub forța lovirilor sale. O să mă omoare, mă gândesc cu nepăsare și mă întreb

cât va mai dura până îmi va frânge gâtul, rugându-mă să se întâmpile cât mai repede.

Apoi, se oprește. Își lipește fața de a mea și începe să plângă. Îi simt lacrimile prelingându-mi-se peste ochi și strângându-se în craterele de dedesubt. Din gură i se scurge saliva și simt izul ca de carne al răsufării lui încinse pătrunzându-mi în piele.

Trupul lui greoi se zgâlțâie și frisoanele lui pătrund în corpul meu și se pierd. Rămân neclintită până când sunt sigură că a adormit. Mă strecor de sub el și mă dau jos din pat. Îmi ridic hainele de pe podea și părăsesc încet camera, trăgând ușa după mine. În timp ce se închide, îl aud că se întoarce și îmi șoptește numele. Nu privesc în urmă.

PARTEA

a patra

Unu

În Gare du Nord, unde sosesc trenurile, se află o *terrasse de café* care își trădează numele. Și asta deoarece nu este o terasă în adevăratul sens al cuvântului, căci nu are deschidere spre cer, ci este împrejmuțată de gratii încrucișate de oțel și straturi de cositor și sticlă fibroasă care o adăpostesc de trenurile dinspre nord. Acoperișul este vopsit într-un cenușiu ce amintește de cerul mohorât de noiembrie. Mai jos, trenurile și oamenii vin și pleacă la comanda unui glas monoton și asexuat. Doar la anunțul sosirii TGV-urilor, glasul se însuflețește devenind puternic și strident ca un cazan în clocot.

În jurul meu, mesele goale, vopsite într-un portocaliu strălucitor, contrastează puternic cu trotuarul gri și cu zidurile de un maroniu șters ale cafenelei din spatele nostru. Prin ușile de sticlă, se zăresc în fața barului umbrele unor siluete ale căror brațe flutură prin aer când ridică paharele de pe tejghea pentru a le duce la gură.

Am intrat în acea cafenea în fiecare zi de când l-am părăsit pe Philippe cu două săptămâni în urmă și îmi lasam gândurile să hoinărească într-un cerc al disperării.

La început, am stat departe de el doar pentru a-l pedepsi. Nu suferința pe care mi-o pricinuisese mă durea cel mai tare, ci ideea că suferința aceea nu însemna nimic pentru el. Știam că nu m-ar

fi bătut dacă nu m-ar fi privit ca pe un simplu obiect, un lucru lipsit de voință și de suflet. Dar înțelegeam, de asemenea, că asta se întâmplase din vina mea, fiindcă eu încetasem cu mult timp înainte de acea seară să mă mai simt dorită, să mă mai simt vie. Timp de șase zile, am zăcut în patul unei camere înguste de hotel, așteptând ca el să îmi simtă lipsa.

În cea de-a șaptea zi, înfometată și cu bani cât să-mi ajungă de un bilet de metrou, m-am întors la el. Dar Philippe nu era acolo. Plecase în Argentina, m-a informat bucătarul cu chip de piatră, proptindu-și corpul pătrășos în ușă ca să îmi blocheze drumul.

— Și când se întoarce? l-am întrebat.

— N-a zis, mi-a răspuns el.

— Oh, am spus și am încercat să îl ocolesc.

Dar el nici nu s-a clintit. În schimb, a scos o scrisoare din buzunar și mi-a întins-o.

— A lăsat asta pentru dumneavoastră.

Am luat scrisoarea din mâinile lui și am sfâșiat plicul. Scrisoarea, semnată de avocatul său, *Monsieur* Albin, era scurtă și la obiect. Spunea că *Monsieur* Lavallo nu dorește să o mai revadă pe *Mademoiselle* Patel. Și că aceasta trebuia să își ridice bunurile personale din casa dânsului în termen de trei zile de la primirea scrisorii, în caz contrar acestea urmau să fie aruncate. De asemenea, se preciza că *Mademoiselle* Patel primise în contul dânsului suma de cincizeci de mii de franci ca o compensație pentru neplăcerile provocate. În schimb, în cazul în care avea să îl mai caute vreodată pe *Monsieur* Lavallo, permisul dânsului de ședere în Franța avea să fie revocat. Am recitat scrisoarea cu atenție, zăbovind asupra fiecărui cuvânt. Dar conținutul rămânea același.

Nu mi-a rămas altceva de făcut decât să mă întorc la hotelul fără nume. Barul de la parter era plin de aceiași oameni, negustori, turiști, emigranți și navetiști. Nici unul dintre ei nu a ridicat

ochii când am intrat. La recepție, același italian cu tenul măsliniu stătea pe scaun și vorbea la telefon. Nu a zis nimic când i-am întins banii pentru încă o săptămână. Nu mi-a adresat nici o întrebare în timp ce îmi înmâna cheile. M-a urmărit indiferent cu privirea pe când urcam scările.

Închisă între cei patru pereți ai camerei, m-am întins din nou pe același pat gri și am început să mă uit afară pe fereastră. Pentru prima oară, observam priveliștea, șinele de cale ferată și, dincolo de ele, un zid imens, cenușiu, pistruiat cu ferestre în afara cărora fluturau *bou-bou*¹ africani. Apoi, am adormit.

M-am trezit în toiul nopții. În cameră era îngrozitor de frig. Fereastră era deschisă și lumina lunii se revărsa în încăpere formând un pătrat imens chiar deasupra patului. M-am ridicat și m-am dus să închid fereastră. Am numărat stelele. Erau treisprezece. Pâlpâiau în lumina lunii, un peisaj îndepărtat, monoton și regulat, lipsit de misterele vieții.

A doua zi, am telefonat acasă. Am discutat cu bucătarul, disprețuitor acum în mod fățiș, și i-am dat adresa de la hotel. Speram că Philippe îl va suna și va întreba de mine. Mă gândeam că poate o săptămână era prea puțin, poate că dura mai mult până simți lipsa cuiva. Mă uitam țintă la telefonul mut de pe noptieră, așteptând să sune. Pereții de un alb virginal mă priveau cu dușmănie. Doar nevoia mea de el, de tot ce însemna el, mă orbise. Acum, nu rămăsese nimic.

ÎN FIECARE ZI, ajung la cafenea la opt și un sfert. În fiecare zi, mă îmbrac în negru. Și port cu mine o geantă neagră de canava cu un desen reprezentând Turnul Eiffel. Pe partea cealaltă scrie

¹ Veșminte foarte colorate și largi, purtate atât de bărbați cât și de femei, în anumite regiuni ale Africii (fr.).

cu litere aurii și unduitoare: „Ador Parisul.” E o geantă destinată turiștilor, creată pentru ei, care se pune în vânzare special pentru ei și este cumpărată de ei sau de cei cu imaginație de turist. O cumpărasem de la negustor din Sri Lanka — sau poate că era indian — de pe peronul de la metrou, la câțiva zeci de metri sub pământ. Negustorul mirosea a ulei parfumat de păr și a metrou. Am luat geanta și am apucat-o în goană pe scări. Când am ajuns pe stradă, am început să șovăi. Aromele de la Épicerie Madras mi-au pătruns în nări și am fost sfâșiată între dorință, rușine și regret. Mi-am adus apoi aminte de încăperea din spate, în formă de L.

Nu am mers mai departe în acea zi, nici a doua zi, nici a treia zi. Între timp, am descoperit cafeneaua.

— Ești în doliu? m-a întrebat în a treia zi chelnerița cu ochi de raton.

Am observat că se ținea la o oarecare distanță față de mine. Poate că simțea mirosul. Am ridicat din umeri. După o clipă, a încuviințat din cap cu satisfacție, gândindu-se că, pe ea, nenorocirea aceea o ocolise.

— Sunt mulți ca tine care vin aici.

S-a uitat la mine cu înțelepciune, de parcă s-ar fi uitat la ecranul unui televizor.

— Eram sigură.

După care, a plecat fără să îmi ia comanda. Am privit lung după ea, fără să scot un cuvânt. Cu o lună înainte, m-aș fi ridicat și aș fi țipat la ea sau aș fi plecat pur și simplu. Dar acum, am rămas nemișcată unde eram și am așteptat.

S-a întors în cele din urmă și mi-a luat comanda. Dar asta numai după ce s-a dus la bar și s-a aplecat peste teșghea ca să îi șoptească ceva barmanului trist, iar coatele ei murdăreau de

grăsime suprafața argintie pe care el o păstra mereu atât de curată. Am văzut-o cum se uita la mine pieziș și cum clătina din cap. Barmanul nu a răspuns. Și-a scos șapca și s-a uitat în jos ca și cum și el ar fi pierdut odinioară pe cineva. Am observat că avea o figură plăcută. Voiam să îi spun că era cu adevărat dureros doar prima dată, atunci când pierderea avea puterea noutății. După aceea, a devenit un episod dintr-un serial, fără muștrări de conștiință sau aduceri aminte. Așa mi-l amintesc pe Philippe acum. Neutru, ca un număr.

Fac zilnic această excursie la Gare du Nord de la micul hotel de lângă Gare de l'Est. Plec exact la opt fără zece. Drumul îmi ia douăzeci de minute. Mai întâi, trebuie să traversez calea ferată. Apoi, o apuc pe niște străzi uitate până ajung în cele din urmă la podul aruncat peste șinele ce duc la gară. Mă opresc acolo înainte să intru, amintindu-mi care a fost prima impresie a acelei gări imense. Șinele argintii păreau suspendate de kilometri de cabluri ce se întindeau la nesfârșit înspre nord, oferindu-mi posibilitatea unei evadări. Nu a încetat niciodată să mă tulbure. Poate că de aceea și revin aici în fiecare zi, sau poate pentru că tatăl meu glumea adesea spunând că noi, gujarati, suntem un popor de nomazi. Poporul nostru a construit șinele de cale ferată din Africa. Și înainte de asta, ei au construit corăbii.

Prima mea călătorie cu trenul a fost în ziua în care m-am născut, în drum spre Mombasa unde trăia unchiul meu care era doctor.

— Mereu prea nerăbdătoare, obișnuia să spună mama. Atât de grăbită să se nască.

Când eram copil, trenurile din Kenya erau din lemn și se clătinau înainte și înapoi pe șine, iar vagoanele își pierdeau tot timpul echilibrul din pricina animalelor care se loveau de ele

noaptea. Cele mai multe erau fiare sălbatice, dar s-a întâmplat odată ca un puiuş de rinocer să fie omorât şi nopţi întregi de-atunci, cei mai iscusiţi vânători albi au stat jos pe platforma trenului aşteptând clipa când mama se va răzbuna. Dar ea s-a dovedit mai deşteaptă decât toţi la un loc şi a rămas în afara zonei de atac. Nopţi de-a rândul, ei au aşteptat-o să se apropie mai mult. Apoi, într-o zi, a dispărut. Poate că durerea s-a stins. Ori memoria rinocerilor este mai slabă decât a oamenilor. Părinţii mei şi cu mine obişnuiam să discutăm despre asta ore în şir până când adormeam. În visele mele, vedeam capul rinocerului, cu coarnele sale care străpungeau panourile de lemn ale compartimentului. Tata ne spunea povestea în fiecare an când mergeam la Mombasa. Ne duceam întotdeauna împreună ca o familie, în timpul vacanţei de vară. Cu excepţia aceluia ultim an, când tata a hotărât să rămână la Nairobi să supravegheze lucrările la magazin şi asta l-a costat viaţa. Şi memoria mamei mele s-a dovedit mai slabă decât cea a rinocerilor. Râd zgomotos, iar oamenii întorc capul spre mine, alarmaţi.

Tocmai atunci, vocea de la staţie anunţă sosirea trenului dinspre Dunkerque.

Dunkerque? Îmi ridic privirea... Sună familiar, ca o voce din trecut. Îmi place cum sună şi mă întreb cu mintea aiurea unde ar putea fi. Mi-l imaginez aşezat într-o depresiune înconjurată de dealuri joase. Îi pronunţ numele: „Dunkerque.” Sună liniştitor. Mă întreb deodată dacă este lângă mare.

— Puteţi să luaţi vaporul de-acolo, spune femeia din faţa mea, legănându-şi capul încărunit în sus şi în jos pe gâtul slăbănog în timp ce vorbeşte.

Mă uit la ea cu un aer distant. Trupul ei uscăţiv seamănă cu un morcov lemnos şi poartă nişte haine dintr-o stofă păroasă.

— Ce vapor? întreb eu plictisită.

— Vaporul care pleacă din Dunkerque, desigur. Cel care ajunge în Anglia.

Apoi, adaugă visătoare:

— Soțul meu m-a dus odată în Anglia.

Numele mă face să tresar, amintindu-mi de promisiunea leșartă a mamei, cum că va veni și mă va lua cu ea. Dar exaltarea mea se stinge repede. Nu o să vrea să mă vadă. Acum are un soț, o nouă viață.

— Mama mea, rostesc cuvintele cu voce tare.

Îmi par acum nefirești.

— Ce ai spus? mă întrebă bătrâna pe un ton iritat. Doar n-ai vorbit în germană, nu? Nu-mi plac nemții. Nu stau niciodată în propria lor țară, mereu trebuie să se ducă în a altora.

Chelnerița se întoarce aducând o ceașcă micuță cu cafea pe care o pune în fața bătrânei.

— Nu e nemțoaică, nu-i așa? o întrebă bătrâna cu voce tare, arătând cu degetul spre mine.

— Nu. Este în doliu, îi răspunde chelnerița.

— Ce? Imposibil. Încearcă să te prostescă ca să-ți fie milă de ea și să nu mai fie nevoită să plătească. Străinii ăștia, ah.

Mă uit după chelnerița care se îndepărtează. Părul îi este înțepenit de fixativ și șoldurile i se leagănă ca și cum picioarele greoaie și musculoase o împingeau înainte.

— Unde este Dunkerque? strig eu după ea.

— Nu e nimic special, îmi strigă și ea peste șuieratul trenului care tocmai trece.

Și mai spune ceva ce nu înțeleg; ceva ce seamănă cu „industrial”. Următorul cuvânt este scuipat și el printr-o șuierătură. Mă întind ca să aud mai bine ce zice. În cele din urmă, șuierătura

încetează. „Lemn de plutărit”, ultimele cuvinte se repercutau în tăcerea bruscă. Mă întreb ce vrea să zică. Dar înainte să apuc să o întreb, ea intră deja și-i șoptește ceva barmanului cu fața pleoștită. Deodată simt că vreau să văd din nou marea. Îmi deschid portofelul și plătesc nota de unsprezece franci. Fără bacșiș pentru chelneriță, hotărâsc eu. Nu o să mai vin aici vreodată. Apoi îmi înșfac geanta de turist și mă duc să caut afișul care anunță plecările.

Trenul către Dunkerque este un TGV care trece prin Lille. Sunt surprinsă pentru că vocea nu anunțase „Lille” cu ritmul vioi cu care ne obișnuise TGV-ul. Examinez trenul cu atenție. Dar dungile portocalii și argintii și forma de glonț frânt a motorului nu lasă loc la nici o îndoială. Există câte unul la fiecare capăt întocmai ca un dragon chinezesc din New York. Urc și îmi găsesc locul. Trenul se umple de călători cu fețe obosite. Scaunele portocalii și argintii se uită chiorâș la mine. Încerc să surprind privirea cuiva ca să mă conving că nu visez. Dar ceilalți pasageri se uită cu toții prin mine ca și cum aș fi străvezie. O femeie cu o rochie verde-oliv și o față ciupită înaintează pe interval, cu geamantanul și geanta în mână. Se uită la biletul ei și apoi la mine. Buzele i se strâng și mai mult. Se pare că are locul de lângă mine. Își aranjează cu grijă bagajul în plasa de deasupra capului. Apoi se așază afectat cu mâinile încrucișate în poală și gleznele exact în aceeași poziție în unghi drept. Arată a profesoară. Ochii ei mă urmăresc cu o căutătură aspră.

— Unde ajunge trenul acesta? o întreb eu.

Ea îmi răspunde fără să mă privească, numai din vârful buzelor.

— Ajunge la Dunkerque și trece prin Lille.

Nasul i se contractă atunci când spune Lille.

— Mergeți la Lille sau la Dunkerque?

La strâmbă din nas.

În interiorul compartimentului, instalația de încălzit funcționează, dar eu îmi strâng brațele pe lângă corp și îmi trag haina pe mine și mai mult. Sub haină simt că îmi este și mai cald. Încet mi se adună broboane de transpirație la subsuori și pe spate. Simt pișcături ușoare. Îmi frec spatele de scaun. Și îmi îndepărtez mult picioarele, lovindu-mă de doamna de lângă mine. Gura femeii se strânge și nările freamătă ofensate. Dar nu spune nimic. Incerc din nou.

— Este frumos la Lille?

Ea se întoarce și mă privește direct în față. Chipul i s-a aprins de furie.

— De unde știi că locuiesc la Lille? Cine ești tu?

— Eu... nu știu, îi răspund, tocmai am...

Dar ea este deja în picioare și eu mă simt de parc-aș sta de vorbă cu șoldurile ei moi și late. Imediat își scoate bagajul din plasa de deasupra capului și se mută cu trei rânduri mai în față. Se apleacă și întreabă persoana de alături dacă locul de lângă este liber. Apoi zâmbește mulțumită și, după ce îmi aruncă o ultimă privire, își aranjează bagajul în plasa de deasupra. De îndată ce se așază, și începe să vorbească precipitat cu buzele ei subțiri într-un mod care exprimă intimitatea. Trenul deja a plecat din stație. Nu face nici un zgomot și nu se zgâlțâie ca majoritatea trenurilor. Trupul îmi rămâne nemișcat ca și cum aș fi într-un avion. Deodată, casele nu se mai văd. Și ne găsim în mijlocul câmpiilor. Nu simți viteza trenului, dar o vezi. În liniștea aceea netulburată, nu mă simt ca într-un tren, ci ca într-o sală de cinema. Scenariul se schimbă ca în desenele animate, copaci, garduri vii, case, toate se estompează, amestecându-se unele cu altele fără contururi pe măsură ce trenul accelerează. Din pricina efortului pe care-l fac

ca să disting pe rând tot ceea ce văd, începe să mă doară capul. Când nu mai suport, închid ochii. Neliniștea se risipește puțin câte puțin. Adorm. Când mă trezesc, trenul pleacă din Lille. Urmăresc cum se desprinde de gară și din nou ne găsim printre câmpuri. Nuanțele amurgului dau un aer liniștitor peisajului. Trenul prinde viteză și culorile se amestecă și mai mult. Bejul palid se confundă cu rozul și amândouă se topesc într-un albastru din ce în ce mai aprins. Descopăr că te poți uita pe geam dacă nu ești furat de peisajul pe care-l oferă liniile nemișcate și formele fixe și te concentrezi doar asupra culorilor.

O voce anunță că trenul nostru sosește la Dunkerque. Trebuie că am adormit din nou pentru că sunt trezită de vocea veselă care se aude prin stație. Este primul sunet fericit pe care l-am auzit după mult timp. Trenul se golește rapid. Mă uit la pasagerii care coboară din vagon, dar rămân în continuare pe locul meu neștiind ce să fac. Este pentru prima dată când sunt singură într-un oraș necunoscut. Un îngrijitor intră pentru ultima oară în vagon plimbându-se printre călătorii somnoroși și uitându-se pe sub scaune, asigurându-se că nu a uitat cineva vreun bagaj. Ajunge și la locul meu. Se oprește în fața mea și se uită încruntat.

— Trebuie să coborâți acum.

Mă uit la el fără nici o expresie. Pare încurcat.

— Nu trebuie să ajungeți undeva? Poate că prietenii vă așteaptă.

Mă ridic și mă îndrept grăbită spre ușă, dar îngrijitorul își dă seama de nesiguranța mea și mă urmărește în timp ce face curățenie și adună gunoiul din mers.

De cum cobor, privesc în sus la cerul plumburiu și deprimant din Dunkerque.

Pare sumbru, dar nu aspru — ca portretul bunicului meu care stă dintotdeauna agățat pe peretele din fața intrării în casa

din Parklands. Pe ici, pe colo, cerul este brăzdat de găturile lungi ale macaralelor înălțându-se ca niște mâini scheletice între depozitele și fabricile cu furnale scurte și groase — pentru topirea fierului și fabricarea oțelului și coșurile de tiraj lungi și subțiri. Dar nu iese nici un fel un fel de fum din aceste coșuri și din fabrici nu răzbate nici un zgomot. Liniștea din gară este înspăimântătoare după vacarmul neîncetat, dar familiar, din Gare du Nord. Față de bolta imensă a cerului, gara aceea nu pare mai mare decât o cutie de chibrituri. Lemn de plutărit prelucrat industrial, spusese chelnerița. Trag adânc aer în piept și îmi strâng mai bine haina pe mine.

Omul mă ajută să cobor din tren și începe să înainteze pe peronul aproape pustiu către clădirea gării și spre ieșire. Îl ajung din urmă și merg alături de el.

— Locuiți aici, domnule? îl întreb.

— Nu, răspunde el brusc.

Pe măsură ce ne apropiem de clădirea gării, fața îngrijitorului se luminează. Deodată se întoarce spre mine și zâmbește.

— Îmi place la Dunkerque. Îmi amintește de vremea când eram copil, înainte de război. Obişnuiam să-mi petrec toate vacanțele aici. Familia mea era din Lille.

Accentul lui este la fel de plat ca și ținutul pe unde am trecut, dar devine mai însuflețit către sfârșitul fiecărei propoziții.

— Ținutul este atât de plat, lipsit de relief, zic eu și cerul atât de imens, parcă ar fi înghițit tot pământul.

El zâmbește și aprobă ridicând privirea înspre cer.

— *Et oui*, mormăie el.

Mă simt mult mai bine.

— Este pentru prima oară că vin aici, îi mărturisesc eu. Ce ar fi de văzut?

El se uită la mine surprins.

— Doar nu ești o turistă, exclamă el. În anotimpul ăsta? Cum se face, e aproape noiembrie.

— Nu sunt chiar o turistă. Locuiesc la Paris.

— A...

Expresia îi devine distantă în timp ce mă cercetează atent, cuprinzând cu privirea cerceii din aur, haina din cașmir și eșarfa scumpă de la Hermes.

— Vă știu pe voi iranienii, zice el deodată. Sunteți din cei care preferă plajele din sud.

— Nu, nu am mai fost la plajă de când eram copil. *Mon amour n'aimait pas les plages*¹, mint eu.

Dar nu era decât pe jumătate o minciună. Era adevărat că lui Philippe nu-i plăcea la plajă; se temea să nu se îmbolnăvească de cancer de piele. Dar nu era adevărat că nu se ducea în sudul Franței. Rămânea la hotel cea mai mare parte a zilei, ieșea doar pentru cumpărături, mânca niște mese pantagruelice lângă vechiul port și se ducea la petreceri de pomină noaptea. Mă trece un fior când mă gândesc la el.

Îngrijitorul începe din nou să vorbească, cuvintele își iau grăbite zborul de pe buzele lui.

— *Eh, oui*, plajele copilăriei. Mereu ne întoarcem la ele.

Zâmbește sentimental.

— Am mulți colegi care s-au stabilit aici. Nu e nici scump și plaja de aici e cea mai frumoasă din Franța. Așa așa face și eu, numai că soția mea nu agreează plajele din nordul țării. Zice că bate vântul prea tare.

— Vântul?

— Da, aici mereu bate vântul.

¹ Soțului meu nu îi plăceau plajele (fr.).

Îmi dau imediat seama. Bag de seamă că, în ciuda fabricilor, aerul este curat și briza aspră îmi fură aburii respirației, ceea ce la Paris nu s-ar fi întâmplat. Dar aici este chiar frig. Primesc vântul în față și respir adânc. Acum simt mirosul de sare și de fier ruginit și de vopsea.

Îngrijitorul își agită brațul în zare.

— Acolo e portul. Dar acum nu mai sunt decât depozite. Pe vremuri, acolo se construiau cele mai mari vapoare din lume.

Îi urmăresc cu privirea mâna și observ ceea ce lipsește din peisaj: spațiile libere pentru ambarcațiunile care erau atunci în altă parte, depozitele abandonate și fără geamuri, debarcaderele nemîșcate. Un vânt slab dar pătrunzător, care suflă prin sforile ambarcațiunilor, animă panorama acestei morți industriale.

Ne îndreptăm spre ieșire. La poartă, el se oprește.

— Faleza este pe acolo, spune el agitându-și pălăria în direcția opusă fabricilor abandonate. Puteți să luați un autobuz de la poarta principală care o să vă ducă în oraș sau să mergeți pe jos pe șoseaua Général de Gaulle până când ajungeți pe plajă.

Se oprește și se uită fix la mine cu un aer meditativ încercând să ghicească ce m-a adus pe mine aici.

— Este sfârșit de sezon acum și mai sunt doar câțiva turiști. Cele mai multe restaurante sunt închise. Încercați la Restaurantul Gării — este pe drumul care merge paralel cu marea, faceți a doua la dreapta pe strada Palombine. Și au și camere la Maison d'Agnès, puțin mai departe în josul străzii.

Îi mulțumesc și o iau pe drumul de lângă mare. Faleza este o fâșie subțire de ciment cenușiu. Urmăresc drumul îngust presărat cu locuințe care își arată prosperitatea, micuțe, pătrătoase și vopsite în cenușiu și maroniu. Acestea fac loc treptat unor case înguste din piatră, cu perete comun și vopsite în culori vesele, cu grădini micuțe și delicate.

De cealaltă parte a parapetului, marea pare rece și inertă, de un cenușiu mai întunecat decât cerul. Între mine și mare, plaja se întinde largă și netedă. Nisipul este cafeniu-cenușiu cu dungi măslinii. Sunt surprinsă să descopăr cât este de diferită marca față de cea de la Mombasa, unde eu și frații mei obișnuiam să ne jucăm. Aici nu sunt palmieri. De fapt, nu sunt deloc copaci. Nu există nici un fel de bougainvillea roz strălucitoare care să dea un strop de culoare fațadelor. Sentimentul acelei întinderi nesfârșite mă face să mă simt ca o supraviețuitoare. Mă simt mândră că trăiesc și că mă războiesc cu vântul neîncetat.

Mă deplasez opunându-i rezistență și sunt împinsă cu aceeași rezistență. Ne luptăm unul cu celălalt. Mă încălzesc și încep brusc să transpir sub haină și sudoarea devine mai apăsătoare. Îmi deschid haina și las aerul să mă pătrundă. Pentru o fracțiune de secundă, simt mirosul propriei mele sudori. Apoi, vântul îmi ridică haina și o sfâșie cu dinții.

Deodată cerul se luminează chiar spre partea de vest a mării. Soarele s-a eliberat de sub pătura de nori și se oprește înainte de a plonja în mare. Plaja își schimbă culoarea, cenușiul-argintiu transformându-se în alb și maroniul în bronz auriu. Nisipul cenușiu-închis capătă o nuanță roșcată. Frumusețea aceea delicată și schimbătoare mă amuțește. În câteva clipe se va sfârși. Soarele coboară sub linia orizontului și norii avansează tot mai mult. Lăsarea întunericului îmi amintește că în curând va fi noapte și că nu am mâncat nimic toată ziua. Merg încet în căutarea străzii Palombine.

Pe drum spre cafenea, stomacul îmi forfotește cu furie. Deschid ușa și sunt întâmpinată de glasuri răstite. Cafeneaua este micuță și întunecată și în jurul barului sunt adunați mai mulți oameni, majoritatea bărbați. Locul unde se servește masa este gol, cu excepția

inci singure persoane care stă într-un colț lângă fereastră. Mi s-a indicat masa de lângă el și comand un Kir și o carafă de vin.

Omul de la masa alăturată este atât de aproape încât mai că pot să-l ating. Mănâncă un cârnat. Mă holbez la cârnat, înfometată. E învelit într-o pieleță subțire și transparentă. Furculița îi străpunge pieleța, iar cuțitul, ținut cu o mână sigură străbătută de vinișoare albăstrui, îl taie cu dibăcie. Bucata pătrunde drept ca o săgeată în gura aproape fără buze, umbrită de forma unui nas monumental. Plescăie zgomotos în timp ce mănâncă. Bărbia lungă care-i atârnă se lovește de gât, scoțând un sunet înăbușit, intim. Mă aplec în față fascinată. Coatele ni se ating.

— Îmi cer scuze, spun eu și mă dau înapoi.

— Plăcerea e de partea mea, spune bătrânul zâmbind. Acum pot să vorbesc cu dumneavoastră.

Mă uit la fața lui, surprinsă. Zâmbetul i se lărgește.

— Vezi, totul ține de contactul uman. M-ai atins și acum putem discuta.

Se întinde pe deasupra mesei și îmi atinge intenționat obrazul.

— E minunat să intri în contact cu oamenii, în special cu tinerii.

Mă retrag surprinsă și puțin alarmată. Nu îmi doresc să suport povara acestui contact cu bătrânul ăsta ciudat care nu are nimic împotriva să vorbească cu străinii.

— La ce te gândeai când m-ai atins? întrebă el pe un ton de conversație.

Întrebarea mă ia prin surprindere.

— Eu...

Mintea mi se goleşte.

— Am uitat...

Clatin din cap.

— Nu era foarte important.

— Hai, spune-mi ce era? insistă el.

— Care este cea mai frumoasă amintire pe care o aveți? îl întreb din senin, schimbând subiectul.

Se lasă pe spate și meditează câteva secunde.

— Că m-am culcat cu soția mea cu un an înainte de a mă căsători cu ea.

Dă din cap aprobator, ca pentru el însuși.

— Da, a fost cea mai frumoasă perioadă.

— Și după ce v-ați căsătorit, ce s-a întâmplat?

— Am început o afacere cu un restaurant. Eu găteam, ea servea și făcea curățenie.

Se uită în jur prin restaurant.

— Dar nu este bine să stai mereu într-un singur loc. Trebuie să călătorești, să schimbi aerul.

Se uită la mine cu o privire intensă. Dau din cap în semn de aprobare.

— Așa că eu călătoresc, mă duc prin multe restaurante diferite, și mari și mici, și proaste și mediocre, și chiar prin cele renumite. Am trei fiice. Toate gătesc bine. Ele mă încurajează să călătoresc. În orașelul nostru din Alpi, nu sunt noutăți, nu vedem nimic decât vaci și pe noi înșine. Oamenii și vacile încep să semene unii cu alții.

— În locul de unde se trage familia mea, bărbații le dau în schimbul nevestelor, glumesc eu.

— Chiar așa?

Mai mușcă o dată din cârnat și-l mestecă tacticos.

— Vaci umanizate. Poate că oamenii despre care vorbești și cu mine nu suntem așa diferiți, în definitiv.

Râde tare de gluma lui și apucă paharul de vin.

— *Santé!* toastează el, întinzând paharul spre mine, înainte să-l ducă la gură.

Îmi iau și eu paharul și fac la fel. Deodată, Kirul începe să aibă un gust mai bun. Îi zâmbesc.

Mă privește cu atenție, cu un surâs indecent pe buze.

— Dar pun pariu că nu există vaci singuratice, spune el râzând pe înfundate triumfător.

— Ce vrei să spunei?

Râdeam și eu ușor iritată de cele auzite.

— Nu există vaci singuratice, toate fac parte dintr-o cireadă.

Mai beau din Kirul meu.

— Vacile umanizate sunt întotdeauna singuratice, zice el cu tristețe. Este o nouă rasă. Poate că încă nu le aveți.

Se întinde după carafa de vin. E goală. Mă aplec și eu deasupra mesei și îi torn în pahar din paharul meu. Îmi mulțumește și soarbe îndelung. Apoi începe din nou să vorbească, cu glas abia auzit pe fondul zgomotos al barului.

— Probabil că asemănarea duce la singurătate și noi ne complăcem în starea asta. Și apoi, odată cu izolarea, vine și uitarea și totul devine cenușiu, și cu timpul devine și mai cenușiu. Era un pictor în satul nostru. În fiecare zi amesteca o picătură de vopsea albă într-o baie de negru și picta un tablou. Când termina, obișnuia să stea în fața unui aparat vechi de fotografiat care era așezat pe un trepied și făcea o poză cu el și tabloul său. Asta făcea în fiecare zi. În fiecare zi, mai adăuga un strop de alb la baia de negru. La început, pânzele rămâneau negre. Apoi au început să se schimbe. Au devenit mai întâi de un cenușiu-închis și apoi ușor culoarea a început să se lumineze și pictorul s-a înconjurat de umbre cenușii ce se întindeau la nesfârșit.

Își mai taie o bucată de cârnat. Eu îmi termin paharul de Kir și încep cu vinul.

— Și cum se termină povestea? întreb eu nerăbdătoare.

— Nu are nici un sfârșit. E încă acolo și pictează același lucru în fiecare zi, răspunde simplu bătrânul.

— Oh, sunt dezamăgită. De ce mi-ați spus povestea aceasta? întreb eu tăios.

Se uită la mine cu o privire goală.

— De ce?

Apoi începe din nou să râdă pe înfundate.

— Nu știu. Am uitat.

S-a oprit cuprins de o criză de tuse. După ce a încetat, și-a șters fruntea cu un șervet pe care l-a înfășurat în jurul gâtului. Suspină.

— Uit ușor acum. Dar știu un mijloc să combat uitarea. Păstrez mereu notele de la restaurantele pe unde merg în buzunarul din dreapta și biletul de tren în buzunarul din stânga al hainei. Fata mea Isabelle mă duce până în gara din Martigny. Acolo beau un Kir la Restaurantul Gării care este chiar pe partea cealaltă. Așa consider eu că trebuie să începă călătoria. Apoi, păstrez toate notele de plată de la restaurant. Și dacă nu este trecut numele restaurantului pe nota de plată, îi rog pe cei de acolo s-o facă. În felul ăsta, știu unde am fost și ce am făcut astăzi sau ieri.

Dă din cap, aprobând ca pentru sine.

— Un sistem foarte eficient.

Îl ascult cuprinsă de invidie. Bătrânul este mai fericit fără ceilalți din familie. Poate că și știe asta, de aceea poate să vorbească liber cu ceilalți, pentru că o să-i uite repede, așa cum o să mă uite și pe mine și o să-și amintească doar numele restaurantului.

Își termină mâncarea fără alte cuvinte, pierdut în lumea lui atemporală. Apoi, brusc, se ridică și pleacă. A mâncat tot din farfurie până a lăsat-o curată. Carafa de vin este goală. Între cele două este nota de plată, ușor pătată și încă neachitată, cu numele restaurantului scris clar pe ea. Apuc în grabă nota și ies repede pe ușă.

— Domnule, strig eu după el.

Dar vântul îmi întoarce înapoi cuvintele. Bătrânul este înghițit de întuneric.

A DOUA ZI DIMINEAȚĂ, faleza e schimbată. Cafenelele își deschid terasele și caruselul se rotește pe muzica unui acordeon. Trotuarul se umple de oameni. Nu genul de oameni îmbrăcați la modă, siguri pe ei ca cei de la Nisa sau Cannes, ci oameni de toate vârstele și toate dimensiunile, bătrâni cu fețele ridate și femei durdulii îmbrăcate cu haine de culoare închisă și cu basmale pe cap. Numai fetele tinere arată bine. Doar că frumusețea lor pare că tranzitează zona. Numai bătrânii par că aparțin locului. Unii stau pe bordura joasă privind marea, cu fețe care nu exprimă nici tristețe, nici fericire. Alții stau în picioare de jur împrejur și fumează, absenți față de tot ce e în jurul lor, doar pentru că sunt de-ai locului. Într-o parte, un grup de bătrâni joacă *pétanque*. Un copilaș pe bicicletă țipă de bucurie și în urma lui aleargă un cățeluș. Apoi vine și mama, îmbrăcată cu o haină neagră, ponoșită, împingând un cărucior stricat.

Vântul este mai puțin tăios în dimineața asta, ca o jeluire de-abia șoptită. Mă uit la mare și cuprind cu privirea o vastă întindere de nisip de culoarea mierii. Îndepărtată și albastră, pare desprinsă dintr-un vis. Deasupra plajei, cerul este nesfârșit, fără

nori, de un albastru-deschis, micșorând coșurile de furnale și macaralele din port la dimensiunea unor puncte mici inofensive. Nisipul este foarte fin și-mi alunecă sub picioare, așa că îmi scot pantofii și ciorapii așa cum făceam în copilăria mea la Mombasa. Îi simt căldura, cu toate că aerul este încă rece. Mă plimb pe plajă, departe de oraș.

Oamenii sunt cei care dispar primii, apoi casele, pe măsură ce plaja se îngustează și stâncile închid priveliștea pământului care se întinde de partea cealaltă. Iarba sălbatică, de-un verde-deschis presărată cu galben, crește pe înălțime învăluind plaja într-un aer dezolant. Vântul culcă iarba. Șuieratul său gonește glasul îndepărtat al mării. Mirosul de rugină și sare îmi pătrunde în nări.

Merg mai departe, nu mă mai simt străină, venită dintr-o altă țară. Stâncile fac loc unor enorme dune de nisip. Acum peisajul este în întregime format din curbe ușor rotunjite.

Într-un sfârșit, mă întorc. Marea s-a stârnit și apa mării acoperă mai mult de jumătate din plajă. Pescărușii zboară în bătaia vântului și se așază pe nisip. Sunt puțini oameni pe faleză acum. Umbrelele frumos colorate din cafenele au fost strânse. Mă așez pe parapetul care separă faleza de plajă și-mi șterg picioarele de praf. Sunt reci ca gheața și amorțite. Le frec cu mâinile și încetișor sângele circulă din nou spre degete. Liniștea locului mă pătrunde ușor. Stau neclintită, temându-mă să mă mișc ca nu cumva starea aceea să dispară.

Se apropie de mine așa de încet, încât nici nu mi-aș fi dat seama că este acolo, înainte să îi simt mirosul de urină caldă și proaspătă. Sar în picioare să-mi salvez geanta, dar este deja prea târziu. E deja udă. Mă uit la ea cu dezgust. Apoi mă întorc spre câine.

— Ei, ce faci? Țip eu la el.

Câinele se oprește imediat din urinat și rămâne nemișcat, cu un picior încă ridicat în aer. Este cea mai ciudată creatură pe care am văzut-o vreodată. Picioarele din spate scurte și puternice, cu coapse masive așa cum au bulldogii, sunt fixate de o spinare arcuită și o talie de viespe. Coadă nu este încovrigată, ci dreaptă și zbârlită și o ține țeapănă parcă ar fi o sabie.

— Marș, zic eu, uitându-mă la picioarele din spate, dezgustată și temătoare deopotrivă, dar până și eu îmi dădeam seama de propria lipsă de convingere.

Dar câinele înțelege. Își lasă piciorul în jos și se uită la mine împăciuitor cu ochii lui triști și calzi. Și capul îi este ciudat. Are o frunte încrețită și un nas turtit și ridicat mai degrabă ca al unui bulldog. Dar spre deosebire de bulldogi, urechile îi sunt mari și-i fâlfâie în față. Câinele mă fixează cu privirea, cu o căutătură îngrijorată și încruntată care-i marchează tot mai mult expresia. Apoi începe să se miște în direcția mea, dând din coadă șovăielnic. Încremenesc. Se apropie și își lipește ușor capul de picioarele mele și apoi se uită la mine cerșind afecțiune. Simt cât e de puternic când se sprijină de mine. Mă uit la capul lui. Blana e scurtă și pare curată. Mă întind și o ating. Se simte moale și catifelată la pipăit. Încep să-l mângâi. Câinele se împinge și mai mult în mine. De-abia atunci văd că mai sunt și alți câini alături.

Deodată, în jurul meu încep să mișune câini cafenii, negri și albi, formând o haită pestriță, asmuțindu-se unul pe celălalt în jurul meu. Unii se remarcă prin eleganța trupului, dar alții sunt așa ciudați că abia îmi pot crede ochilor. Într-una din puținele clipe de liniște când vântul se oprește ca să-și tragă răsuflarea, aud hârșăitul pe care-l face cauciucul roților pe ciment și pe pietriș. Zgomotul se aude tot mai tare. Mă uit și văd la distanță un scaun cu roțile care se apropie destul de repede. În el este un bărbat care țipă furios în timp ce se îndreaptă spre noi.

— Blandine, Leo, Castel. *Qu'est-ce que vous faites?*¹ De câte ori v-am spus să nu deranjați străinii ?

Câinii se opresc din joacă. Se întorc cu toții neliniștiți în direcția vocii. Nu mai dau din coadă. Prietenul meu, câinele care a urinat pe geantă, mă privește ca și cum și-ar cere scuze și se mișcă încet în fruntea haitei.

Scaunul cu roțile se oprește în fața noastră. E încăpător și solid, cu roți mari și zdravene. În el stă un bărbat bine făcut, cu umeri și antebrațe puternice și un cap ca o cupolă gigantică. I se adresează prietenului meu.

— Leo, nu ți-am spus să nu mai sperii străinii? Ce-ai de ești așa de neascultător astăzi?

Leo se îndreaptă spre el și își pune capul în poala lui. Bărbatul începe să-l mângâie pe cap și să-l scarpine după urechi și apoi mai jos în jurul gâtului și pieptului. Îl urmăresc cu atenție, o parte din mine își propune să rețină cum trebuie scărpinat un câine.

Vocea bărbatului se schimbă în timp ce scarpină câinele. Încă îi muștră, dar acum vocea îi este mai domoală și nu mai are același ton strident.

Ceilalți câini simt schimbarea, năvălesc pe el, sar cu toții pe scaunul lui, luptându-se unii cu alții să-i lingă mâinile. Mă simt din nou singură și aproape că sunt geloasă pe bărbatul din căruciorul cu roțile.

Apoi, Leo își amintește de mine. Se întoarce să se uite la mine, apoi la stăpânul său.

— Leo, stai aici, îi spune bărbatul avertizându-l.

Leo face un pas înspre mine.

— Leo, îl strig încet, întinzând mâna înspre el.

Mai face un pas și fața i se umple de veselie.

¹ Ce faceți? (fr.)

Apoi, aud scaunul cu roțile care se deplasează. Omul se oprește între Leo și mine. Mă privește supărat și spune:

— Deci, încerci să mi-l furi, nu-i așa?

— Oh, nici vorbă, îi răspund eu cu durere în glas. A urinat pe geanta mea.

— Nu mai spune, pufnește el disprețuitor.

— Așa e, insist eu. Uitați-vă, și-i întind geanta.

Se uită la ea în tăcere, apoi spune:

— Leo este un câine foarte scump. Geanta asta a ta e scumpă? Nu prea pare.

Mă uit la geantă. Parcă e o zdreanță acum. Ceilalți câini s-au jucat și ei cu ea.

— Nu foarte, dar...

— Urina lui valorează probabil de o sută de ori mai mult decât geanta ta, mi-o retează el, agitându-și grandios brațul prin aer. Leo este unic.

— Nu despre asta e vorba. Altă geantă nu mai am.

Ochii i se îngustează.

— Deci încerci să pretinzi că geanta ta este și ea unică? Pe naiba...

Își deplasează singur scaunul înainte și cu degetul îndreptat spre mine îmi spune:

— Am crescut acest câine, e creația mea. Leo trăiește, înțelegi? O geantă este doar un obiect.

Renunț.

— Aveți dreptate. E o ființă încântătoare. Cu toții sunt încântători.

— Îți plac? întrebă el.

Eu aprob din cap. El tace timp de o secundă. Apoi începe să vorbească.

— Obişnuiam să plimb câinii înainte să-mi pierd picioarele.

Arată către coapsele sale acoperite cu un pled albastru-deschis.

— Plimbam câinii oamenilor. Nu îmi păsa de ei, era doar o slujbă. Câteodată mai şi omoram vreo femelă în călduri şi îi ştergeam sângele de picioarele mele. Masculii simţeau mirosul şi mă urmăreau oriunde fără lesă. Mă plimbam prin oraş cu ei după mine ca Fluieraşul din Hamelin¹. Cum se mai uitau oamenii! Era o afacere bună. Apoi, într-o zi, i-am plimbat prea aproape de o mină, una din alea pe care nemţii le-au lăsat în urma lor. Am văzut-o chiar când unul dintre câini, un câine de vânătoare afgan, prost dresat, a dat peste ea şi a atins-o cu labele ca în joacă. Ca unul care şi-a pierdut minţile, în loc să fug departe, am fugit către câine şi mina a explodat. M-am îndepărtat în goană de lângă stâncă şi am fost aruncat pe plajă, cu rămăşiţele picioarelor împrăştiate în jurul meu. Acolo m-au găsit.

Nu ştiu ce să spun.

— E bine totuşi că trăiţi, murmur eu în cele din urmă.

— Desigur, spune el şi râde cu amărăciune. A fost cel mai bun lucru care mi s-a întâmplat.

Face un semn cu capul în direcţia câinilor.

— Am devenit crescător de câini. Vezi. Ei sunt dovada vie a geniului meu.

Se uită la mine din scaunul lui cu rotile.

— Geniul dumneavoastră? Nu înţeleg. Sunt toţi nişte corciturii. Ce valoare pot ei să aibă?

— Nu sunt corciturii, izbucneşte el. Sunt creaţiile mele artistice. Eu îi vizualizez şi ei prind viaţă.

— Da, sigur, spun eu sarcastic.

¹ Titlul şi eroul unui poem de Robert Browning (1812–1889), poet englez, unul dintre reprezentanţii cei mai de seamă ai poeziei victoriene.

— Vând un pui de cățel cu mai mulți bani decât poți tu să câștigi în toată viața ta, pretinde el supărat.

— De unde știți cât pot eu să câștig? Nu știți nimic despre mine. Cât despre dumneavoastră, câinii aceștia sunt cu toții doar niște...

Mă opresc să caut cuvântul potrivit.

— ...niște greșeli.

— Ce știi tu despre cum se cresc câinii? mă întrebă el supărat.

— Nu prea multe, dar pot să-mi dau seama când e vorba doar de o poveste născocită.

Mă ridic și-mi netezesc hainele. Văzându-mă în picioare, Leo mă apucă de mână.

— Spuneți-i câinelui să mă lase.

El râde.

— Nu pot. Va trebui să te întorci cu noi acasă.

— Faceți ceva să înceteze.

— Nu pot. Leo are și el creier.

— Vă rog, nu puteți totuși să-l convingeți cumva? îl implor eu. Ridică din umeri.

— Leo nu prea poate fi convins atunci când e hotărât că-i place cineva.

Mă învoiesc fără tragere de inimă.

Ne îndepărtăm de oraș într-un mare alai de-a lungul falezei, cu bărbatul în cărucior în fruntea grupului. Ca Fluierașul din Hamelin.

Locuiește într-o clădire cenușie cu adăposturi sociale, lângă faleză. Se înalță singuratică, cu spatele la oraș și cu fața spre portul părăsit și spre mare.

Deschide ușa și intră cu căruciorul înăuntru. Noi în urma lui, câinii lătrând și schelălăind de bucurie, Leo continuând să-mi țină mâna captivă. Mă trezesc într-o încăpere întinsă care servește și

de bucătărie și de dormitor. Ferestrele imense lasă marea să fie pretutindeni de jur împrejur.

Chiar de la intrare, simt mirosul de câine din cameră. Un miros înțepător, amestecat, cald, dulceag, acru, ca de carne crudă, toate în același timp. Adulmec, fără să fiu sigură dacă îmi place sau nu, căci mirosul pare atât de natural.

Îmi toarnă un pahar cu vin și mi-l oferă.

— Stai pe pat, spune el. Atât de rar am musafiri încât am renunțat la mobilă. În felul acesta și câinii au mai mult loc în cameră.

Mă uit prin cameră la câinii care zac nepăsători peste tot pe jos, cu limbile scoase, și încep să râd.

— Trăiesc aici doar pentru că sunt câinii, recunoaște bărbatul, râzând împreună cu mine.

— Pot să fac cât zgomot poftesc fără să supăr vecinii. Și bineînțeles mirosul — iarna devine destul de supărător, sunt douăzeci de câini totuși. Dar tocmai de asta îmi place că sunt aici, la răscruce de vânturi.

Se uită la mine.

— Nu te deranjează mirosul, nu-i așa? Pot să deschid fereastra dacă vrei.

— Nu, mi-e bine. Dar trebuie că vă simțiți foarte singur aici.

— Nu sunt singur, zice el morocănos. Am câinii.

— Dar câinii nu pot înlocui oamenii.

— Oamenii? Care oameni? zice, râzând zgomotos. Când aveam picioare, aveam nevoie de oameni. Acum îmi dau seama că nu mai am. Asta este o altă minciună pe care am înțeles-o din experiența mea. Nimeni nu are nevoie de alți oameni. Ai nevoie doar de ceva pe care să-l iubești.

— Dar..., protestez eu.

Leo se apropie de mine și îmi linge mâna.

Bărbatul cu câinii râde.

— Într-un fel aveai dreptate, acești câini sunt o greșeală. Am avut o cățea cu un pântec foarte fertil. A intrat în călduri când m-am îmbolnăvit. Toți câinii știau și și-au golit sămânța în ea. Nu am avut inima să-i opresc să mai facă asta. Și astea au fost rezultatele.

Face semn cu mâna spre câinii săi atât de ciudați.

— Nimeni nu-i voia. Așa că i-am păstrat pe toți.

Leo se duce la el și îi linge mâna. Îl mângâie pe urechi și acesta închide ochii de plăcere. Bucuria lui se reflectă în ochii stăpânului.

— Așadar sunteți fericit cu viața pe care o duceți? îl întreb.

— Nu... nu fericit, dar am învățat să mă mulțumesc cu ce am.

Mă uit la el cum stă în scaunul lui cu roțile, cu Leo alături de el și zâmbesc.

El îmi vede zâmbetul și crede că râd de el.

— Nu mă crezi, nu-i așa? zice el supărat. Crezi că un om fără picioare trebuie să fie nefericit, că el există doar ca să trezească mila.

Chipul i se contractă de furie.

— Alergi și crezi că ești fericit. Crezi că ți-ai rezolvat toate problemele. Greșit. Sunt mai deștepte decât tine. Te urmăresc ca niște copoi, îți iau urma după miros, te fac să alergi și să alergi până obosești. Dar nu poți să te oprești, ești cuprins de febra alergării și trebuie să alergi până mori. Ei bine, eu am murit deja o dată, așa că acum sunt un înțelept.

Vocea lui șoptește:

— Dar fiecare înțelept are nevoie de un nebun, așa că tu trebuie să fii nebunul meu. Bine ai venit.

Începe să râdă, un râs puternic și urât. Eu încep să plâng în tăcere. Bărbatul cu căinii mă urmărește cu o îngrijorare vădită și în cele din urmă se apropie.

— Iartă-mă, nu am vrut să te supăr. Mă cam las dus așa câteodată. Nu este nimic personal.

— Nu, nu. E în regulă, îl asigur eu. Nu din cauza dumneavoastră am început să plâng, ci din cauza mea.

El nu spune nimic. Dar chipul său spune tot.

— Ce, Doamne iartă-mă, ți s-ar fi putut întâmpla ca să se compare cu ce-am pățit eu?

Mă simt rușinată și lacrimile mi se usucă încet. În cele din urmă, mă aplec și-i ating umărul.

— Mă bucur că v-am cunoscut, îi zic uitându-mă în ochii lui.

Obrajii și urechile i se înroșesc.

— Nu, zău. De ce, fiindcă nu ai cunoscut până acum pe cineva fără picioare? zice el cu asprime.

— Nu. Pentru că m-ați făcut să înțeleg că nu mai pot să fug, trebuie să mă opresc.

Doi

— M-am întors în ziua următoare la Paris. În Gare du Nord, totul arăta exact la fel ca înainte de plecarea mea. Aceleași tonuri posomorâte de gri, același strat aproape invizibil de poluare domolind umbrele, făcând aerul greu de respirat și dens ca vata. Dar acum nu mă mai interesa. Am intrat într-o cafenea și i-am telefonat lui Olivier.

A ridicat la al patrulea țârâit, ca întotdeauna.

— Alo?

Vocea lui era neschimbată.

— Olivier, sunt eu, Leela.

— Leela? a rostit cu un glas mirat și întrebător.

— Pot să trec pe la tine?

A urmat o tăcere lungă. În cele din urmă, a spus:

— Vino la cinci.

La cinci fără un sfert, stăteam pe trotuar în fața clădirii lui. Ziua mohorâtă se preschimba într-un amurg fără umbre; norii gri și cenușii atârnav atât de jos deasupra străzii încât păreau să atingă acoperișurile clădirilor înguste și albe.

M-am uitat sus. Draperiile erau trase în lături și din sufragerie răzbătea o lumină. În curând, aveam să stau din nou în aceeași încăpere plăcută și primitoare.

În timp ce urcam iarăși scările din lemn spre apartamentul lui, am auzit muzica clasică cu volumul dat tare. M-am apucat strâns de balustradă în timp ce amintirile pe jumătate uitate prindeau viață. Am rămas pe loc, ascultând muzica și simțind prezența lui Olivier lângă mine.

Dar muzica aceasta era diferită și, ascultând-o, am început să mă simt neliniștită. Nu semăna deloc cu ce ascultasem altădată la Olivier. Răspândeă o tristețe ascunsă ca mirosul greu al amintirilor de neuitat ce plutesc deasupra unei melodioare vesele și o fac să pară absurdă. Am urcat ultimele trepte care duceau către palierul lui și m-am trezit din nou față în față cu inelul din metal cu cap de leu de pe ușă. Lui Olivier nu-i plăceau soneriile. Distonau cu muzica, zicea el. Mi-am netezit fusta cu un gest nervos. Din senin, muzica a încetat, lăsând loc unei stări de teribilă încordare.

Am bătut de două ori în ușă. Dar chiar în acea clipă, muzica a început din nou să răsunе — un amestec de alămuri, corni, instrumente cu corzi înălțând de jur împrejur un zid de sunet. M-am întrebat dacă n-ar trebui să bat din nou. Dar acum începuse o muzică mai suavă și n-am îndrăznit să o întrerup. Am așteptat puțin și, când am auzit acorduri de violoncel și oboi, am bătut. Muzica s-a oprit brusc. Se auzeau pași venind spre ușă. Am auzit încuietoarea deschizându-se și ușa s-a dat în lături.

Olivier stătea în pragul ușii, iar silueta lui era înconjurată de lumina gălbuie și caldă ce răzbătea dinăuntru. M-am simțit copleșită la vederea lui. Părea mai înalt și parcă mai impunător. Am așteptat să zică ceva, neputând articula nici un cuvânt. Dar și el părea mut de uimire ca și mine și stătea nemișcat și mă privea. M-am uitat fix la el în timp ce mă străduiam să îi deslușesc expresia. Dar chipul său era în umbră și nu puteam zări nimic.

Într-un sfârșit, eu am fost cea care a rupt tăcerea.

— Olivier. Ți mulțumesc că m-ai primit.

Și-a schimbat ușor poziția, fără a renunța încă la siguranța pragului întunecat.

— Nu-i nevoie să-mi mulțumești, mi-a spus stânjenit. Ce dorești?

Răspunsul lui m-a năucit.

— Ni-nimic.

L-am privit confuză. Apoi, mi-am amintit de cutia cu produse de patiserie pe care i-o adusesem.

— Ți-am adus niște croasanți cu cremă de migdale.

Știam că sunt preferatele lui.

A luat cu grijă cutia din mâinile mele, dar nu m-a invitat să intru.

Stăteam acolo și ne uitam încurcați unul la altul.

— Intră, mi-a spus el în cele din urmă, cu răceală, dându-se la o parte și deschizând larg ușa.

Am pășit în încăperea aceea care îmi fusese atât de familiară. Nimic nu părea schimbat. Aceleași covorașe turcești, cu modele albastre și cafenii, zăceau răsfirate pe podelele de lemn. De tavan atârna același candelabru albastru, de modă veche, pe care-l îndrăgisem atât de mult. Rafturile erau împovărate de cărți și mai multe volume stăteau așezate în grămezi pe podea. Pernele de pe canapea erau înghesuite în dezordine într-un colț, așa cum îi plăcea lui Olivier când își făcea somnul de după-amiază. Am respirat adânc mirosul familiar, un amestec de tabac, lămâie și mentă care era atât de specific locului. L-am privit pe Olivier stingheră.

— Iartă-mă. Sunt nepoliticos. Te servesc cu un ceai? Sau poate preferi niște cafea?

Disprețul de-abia mascat din vocea lui era ca o lovitură de bici.

— Nu mai vorbi așa! Parc-ai fi un străin, am țipat eu.

A răs sec.

— Vii la mine acasă după trei ani de zile. Îți părăsești prietenii fără o vorbă. Trăiești cu un bărbat care nu respectă pe nimeni și nimic, nici măcar pe tine. Vii aici și te aștepti să...

S-a oprit brusc, roșu în obraji.

— S-o lăsăm baltă.

— Am venit aici cu speranța că ai să mă ascuți fără să mă judeci, i-am spus cu demnitate. Dar se pare că cer prea mult.

M-am îndreptat încet spre ușă.

Când am pus mâna pe clanță, glasul lui m-a oprit.

— Într-o bătălie nu părăsești câmpul de luptă până când dușmanul tău nu a căzut. Nu poți să pleci încă.

Am simțit o licărire de speranță. Am străbătut repede porțiu-nea de podea care ne despărțea.

— Olivier, am venit la tine pentru că mi-ai fost odată prieten.

Pe chipul lui Olivier se citea neîncrederea.

Am continuat, alegându-mi cu grijă cuvintele.

— Am venit azi la tine pentru că atunci când eram la familia Baleine, apartamentul ăsta a fost refugiul meu. M-ai primit cu plăcere de fiecare dată, mi-ai pus muzică și m-ai lăsat să fac parte din lumea ta. Niciodată nu ți-ai bătut joc de ignoranța mea și nici n-ai răs atunci când alții își băteau joc de mine.

— Și ieri ți-ai dat seama, așa din senin, și ai dat fuga aici să-mi spui, m-a întrerupt el, cu o notă de dispreț în glas. Cum de s-a întâmplat? Ai visat noaptea?

— Am venit la tine fiindcă sunt pierdută. Tu ai văzut ceva în mine, ceva la care ai ținut. Ce era?

Chipul i s-a luminat ușor.

— Oh, Leela, ce-a fost în mintea ta?

M-a strâns în brațe. Mă simțeam de parcă m-aș fi întors acasă. Nu știu cât timp am rămas așa. Trebuie să fi fost pe jumătate adormită când am auzit vibrațiile vocii lui murmurând ceva peste capul meu.

Am ridicat privirea. Nu-i vedeam decât bărbia și nasul.

— Ce s-a întâmplat?

S-a dat înapoi, ușor stingher.

— Acum vrei să bem un ceai?

Am râs. Neliniștea se destrăma puțin câte puțin.

— Aș bea un ceai, i-am răspuns veselă.

Am mers împreună la bucătărie. M-am așezat la măsuță și l-am urmărit cum se mișca încrezător în spațiul acela îngust și cum smulgea codițele frunzelor proaspete de mentă și le arunca apoi în ceainicul din porțelan de Meissen. Bucătăria era curată și îngrijită. Era ceva familiar în modul cum fuseseră aranjate obiectele — ceaiurile, vasele de aramă, râșnița veche, mărturie a dragostei lui pentru antichități. Dar acestea nu aveau aspectul acela de nu-mă-atinge pe care îl au majoritatea antichităților, ci păreau cât se poate de întrebuințate și de îndrăgite, genul de lucruri obișnuite care câștigau în frumusețe și valoare prin simpla lor folosință. De-abia acum observam aceste mici detalii, privind poate pentru prima oară viața lui Olivier nu doar din perspectiva prezentului, ci în legătură cu un trecut atât de vast. A turnat apa în ceainic. Aroma mentei s-a răspândit în toată bucătăria.

— Sper că-ți place ceaiul de plante, s-a scuzat el. Știu că preferi să bei ceai negru după-amiaza, pe la ora asta, dar acum nu mai am — eu nu mai beau.

— Dar cu mine bei tot timpul ceai negru.

Mi-a zâmbit ușor timid.

— Asta fiindcă erai tu aici, a spus, după care s-a grăbit să adauge, ca să-ți țin companie.

— Firește.

Pentru o clipă, parcă am simțit că înțeleg ceva. Ne-am zâmbit.

În timp ce ne beam ceaiul, am stat de vorbă despre tot felul de lucruri. Mi-a spus ce a făcut în ultimii ani.

— Predau vreo două cursuri la fosta mea École de Commerce, mi-a zis cu un glas timid.

Am fost uluită când l-am auzit.

— Ești profesor, i-am spus cu uimire.

— Deocamdată, doar lector. Acum studiez pentru doctorat. Și apoi, poate că într-o zi am să ajung profesor. Dar încă nu sunt sigur dacă asta îmi doresc cu adevărat.

Am rămas pe gânduri, încercând să mi-l închipui în fața unei clase pline de studenți, într-unul din amfiteatrele murdare ale Universității din Nairobi pe care o știam, cu băncile ei soioase și cu notițele care zburau dintr-o parte într-alta a sălii.

Am scuturat din cap, el n-ar preda niciodată acolo. Locul unde preda el trebuie să fi fost cu totul altfel — curat, frumos, luminos. Am ridicat ochii spre el și l-am surprins cercetându-mi atent chipul.

— La ce te gândeai? m-a întrebat cu un aer vizibil îngrijorat.

Am tăcut pentru o clipă.

— Mă gândeam cum mi s-a schimbat viața de la moartea tatei.

— Tatăl tău a murit!

Părea șocat.

— Nu ți-am mai spus?

— Firește că nu. Eu credeam că ai fugit de-acasă fiindcă ai tăi au vrut să te oblige să te măriți.

Am izbucnit într-un râs aspru. Urechile i s-au înroșit. Și-a lăsat privirea în jos, spre ceainic. Apoi, deodată, a ridicat ochii spre mine.

— Și ce s-a întâmplat cu tine? Spune-mi adevărul.

— Adevărul?

Chiar în timp ce rosteam cuvântul, eram conștientă de propria falsitate. Adevărul avea sens doar în lumea lui Olivier unde totul rămânea neschimbat. Lumea în care trăiam eu cunoscuse atâtea răsturnări. Cum să mai știu care era adevărul? Dar în vreme ce-l priveam, mi-am zis că îi eram totuși datoră să încerc să-i dau un răspuns. Poate că adevărul avea să iasă la iveală știind instinctiv că găsisse urechile potrivite să-l asculte.

— Bine, i-am spus. Am să încerc.

Am început să vorbesc nesigură. Apoi, vorbele și-au luat zborul de pe buzele mele din ce în ce mai repede și nu m-am mai putut opri.

Când mi-am sfârșit povestirea, în bucătărie era întuneric. Am rămas învăluită într-o tăcere peste care nu răzbătea decât lumina din camera alăturată. Mă simțeam pustiiată. Dar nu era un sentiment neplăcut, ci unul de așteptare liniștită. Ca și cum aș fi fost gata să o iau de la capăt, să încep să trăiesc din nou experiențe plăcute, pe care să le pot alege singură de astă dată. Olivier s-a ridicat și a aprins becul de deasupra.

— Nu, te rog. E prea multă lumină, am protestat eu.

L-a stins imediat.

— Păi, și acum? m-a întrebat cu blândețe.

Teama mi s-a furișat din nou în suflet.

— Cum... cum adică?

— Vrei să bei ceva? Sau te mulțumești cu ceaiul?

Era tot timpul o gazdă perfectă, nu se putea abține.

— Aș bea un pahar de vin, i-am răspuns, amintindu-mi de serile în care beam vin și ascultam muzică împreună.

Apoi, mi-am adus aminte de melodia pe care o auzisem pe când urcam scările și m-am simțit ușor neliniștită.

— Olivier, ce muzică ascultai înainte să vin eu?

Pe moment, a părut să nu știe despre ce vorbesc. După care, expresia i s-a schimbat când și-a adus aminte.

— Oh, Prokofiev. Simfonia a șasea, prima parte.

A aprobat din cap, cu un aer meditativ.

— Un mare compozitor, un original. Simfonia a șasea a fost ultima pe care a compus-o. A fost interpretată o singură dată în Rusia, în 1947, chiar înainte ca muzica lui să fie interzisă.

— Interzisă? l-am întrebat. De ce? Și de cine?

— De Stalin. Pentru că se considera că muzica lui era prea pretențioasă pentru muncitorimea sovietică.

Eram mută de uimire. Pesemne că sentimentele mi se citeau în priviri, căci Olivier mi-a surâs plin de înțelegere.

— Da, a fost îngrozitor. Vezi tu, de-abia se întorsese de câțiva ani în Rusia după ce stătuse la Paris.

— La Paris? am întrebat neîncrezătoare. De ce ar părăsi cineva Parisul? A fost expulzat?

— Sigur că nu. Era un mare compozitor. Toată lumea îi admira creația.

— Și atunci de ce...?

— Pentru că nu și-a putut uita patria și căminul, mi-a răspuns Olivier. Era rus.

A scos cele două pahare lungi de cristal și a turnat în ele vin roșu.

Mă simțeam stânjenită. Poate că de aceea era muzica lui atât de neliniștită. Poate că își iubea și își ura deopotrivă țara, întocmai ca și mine. Dar, până la urmă, el s-a întors. Eu nu mă puteam întoarce. Kenya nu ne dorea înapoi, nici pe mine, nici pe ai mei.

Olivier a luat tăcerea mea ca pe un semn de înțelegere.

— Ai vrea să mai ascuți o dată?

Mă pregăteam să-l refuz, dar expresia lui plină de înflăcărare m-a făcut să mă răzgândesc. Am încuviințat tăcută. A zâmbit și mi-a dat un pahar de vin, iar pe celălalt l-a așezat pe masă, după care s-a dus să dea drumul la casetofon.

Primele acorduri ale muzicii, niște sunete zgomotoase și metalice de trompetă, ce păreau să dea startul unei partide de vânătoare, au străpuns liniștea apartamentului. Am simțit un fior pe șira spinării. Apoi, a început o melodie puternică și frumoasă. Suna ca un cântec închinat victoriei și m-am lăsat purtată de acel triumf al muzicii captat mai cu seamă de sunetul cornilor. Dar era ceva crud în melodie, un sentiment ce creștea pe măsură ce a doua linie se apropia de sfârșit. Am tresărit.

Olivier s-a întors. A rămas pentru o clipă în pragul ușii, o umbră înaltă conturată de lumina ce se strecura din încăperea alăturată. M-am uitat la el și am rămas uimită să văd cât de înalt era. Deodată, au început tromboanele, reluând zgomotos și milităresc tema inițială, iar Olivier, devenit comandantul meu, și cu mine, soldatul său credincios, am fost măturați de un val de sete de sânge și nesiguranță. Apoi, muzica a devenit și mai frenetică. Olivier s-a îndreptat spre unul din ungherele întunecate ale bucătăriei. Muzica se auzea acum de pretutindeni, încolăcindu-se febril în jurul meu și purtându-mă înainte, în mijlocul ei. Apoi, sunetele au explodat într-un amestec distonant de alămuri, suflători, corzi, chimvale și pauze. Treptat, muzica a pierit. Mi-am dat seama că îmi ținusem răsuflarea și am respirat încet.

Olivier a reapărut, iar chipul îi pâlpaia în lumina lumânării pe care o ținea în mână. Chiar în acel moment a început o a doua melodie. Avea o tristețe blândă și ceva oarecum liniștitor după conflictul din partea precedentă. Am simțit deodată că plutesc, cu sufletul golit de orice sentiment. M-am uitat la Olivier care ținea

într-o mână paharul de vin și mă privea atent. Ne-am zâmbit și am simțit un fior de bucurie pentru acel moment desăvârșit. Apoi, ochii săi și-au pierdut orice expresie, ca și cum mintea lui s-ar fi întors înapoi înăuntrul muzicii. Am privit măhnită cum se îndepărtează de mine.

Prima melodie a început din nou, la fel de agresivă, dând la iveală aceleași trăiri puternice și cumplite: teamă, frământare, mânie, cruzime și dorință. Brusc, m-am simțit singură, prinsă în vârtejul propriilor emoții și incapabilă să mă eliberez. Dar chiar când simțămintele mele deveneau de nesuportat, ecourile celei de-a doua melodii au răsunat iarăși, ușurând tensiunea dinăuntrul meu îndeajuns pentru a mă face din nou sclava acelor emoții sumbre.

Muzica s-a oprit în chip ciudat, fără nici o trăire. Mă simțeam ca și cum aș fi trecut printr-o întâmplare îngrozitoare și aș fi scăpat cu viață. M-am uitat la Olivier care stătea de cealaltă parte a măsuței și m-am întreat ce auzise el în muzica aceea. Expresia lui era liniștită, părea captivat, dar totuși nu distras, așa cum mă simțeam eu. Dar înainte de a apuca să-l întreb, următoarea parte a început într-o combinație uluitoare de instrumente. M-am uitat pe furiș la Olivier, amintindu-mi că exact în acest moment apucasem inelul de pe ușă și bătusese. Cum ar fi fost viața mea dacă, atunci când am plecat de la familia Baleine, i-aș fi cerut ajutorul lui Olivier în loc să fi alergat direct în patul lui Philippe? Oare acum am fi fost deja vechi amantți? Mă simțeam copleșită de tristețe cu gândul la ceea ce ar fi putut să fie și am plecat capul pentru ca Olivier să nu-mi poată vedea fața.

Și muzica se schimbă. Acum era mai suavă. Am ascultat, uimită de frumusețea pură și de liniștea pe care le degaja. Apoi, s-a schimbat din nou. Alte instrumente s-au alăturat — corni,

tromboane, iar muzica a devenit mai sumbră și mai deznădăjduită, otrăvindu-mi pacea din suflet. Ascultam cu atenție, simțindu-mă din ce în ce mai mult ca și cum aş asista la o tragedie înfiorătoare, pe cale să mă cuprindă. Am început să tremur. Era un sentiment pe care îl știam prea bine. Și nu puteam să fac nimic altceva decât să stau liniștită și să aștept să treacă. Am închis ochii și un sentiment de disperare a pus stăpânire pe mine. Deodată, am simțit mâna caldă a lui Olivier strângând-o cu putere pe a mea. Am deschis ochii. Chipul său tremura printre lacrimile ce-mi încețoșau privirea.

— Să-l opresc?

— Nu, lasă-l.

M-am uitat din nou la el și m-am întrebat de ce îi plăcea o asemenea muzică. Ce nenorocire i se întâmplase? Tocmai lui, care avea totul?

Muzica s-a sfârșit și mi-am mai revenit. Cea de-a treia parte a început cu o melodie ușoară și plină de inocență. Am ascultat-o ciudat de nepăsătoare și nu m-am simțit surprinsă când a început o nouă melodie ce părea să oglindească siguranța aceea plină de cruzime din partea precedentă.

Cele două melodii dansau parcă una în jurul celeilalte, prinzându-se în brațe și desprinzându-se din nou. Muzica aceea frumoasă din cea de-a doua parte a revenit apoi pentru o clipă. A pierit însă încă o dată în crescendoul frenetic al sunetelor ca de război. Ascultam fascinată, nici complet detașată, dar nici înrobită înăuntrul ei. Toate simțămintele mele se evaporaseră și nu mai rămăsese decât muzica. Dar cel ce dădea formă muzicii, cel ce crea spațiul în care aceasta să prindă viață, era Olivier a cărui mână o acoperea pe a mea la lumina lumânării de pe masa din bucătăria cu aromă de mentă.

Muzica s-a sfârșit abrupt și zgomotos. Liniștea ce a urmat era aproape înfricoșătoare. Nu mă puteam mișca. Și Olivier părea îngândurat. Lumânarea ardea și picături de ceară șiroiau din ea până când, în cele din urmă, s-a stins. Vraja s-a destrămat. El s-a ridicat și a aprins lumina. De data aceasta n-am mai protestat. Lumina avea ceva odihnitor. Olivier s-a întors cu sticla de vin și a umplut din nou paharele.

— Mergem dincolo?

Ne-am mutat în sufragerie. El a aprins lampa și a venit spre mine, rămânând zăpăcit în mijlocul camerei. Încă mai puteam simți dispararea muzicii răsunând înăuntrul meu.

— Vrei să asculți altceva? Poate ceva mai vesel? m-a întrebat, cu un zâmbet prin care parcă se muștra.

— De ce asculți muzica asta? Chiar îți place? l-am întrebat din senin, neputând să mă abțin.

Eram convinsă că răspunsul era important.

A părut jenat și sângele i s-a urcat treptat dinspre gât către urechi. M-am așezat pe canapea și l-am tras lângă mine. Stătea stingher pe marginea pernelor și părea intimidat. Și eu eram la fel de neliniștită, dar încercam să nu o arăt, aranjându-mi locul pe tapițeria moale și castanie ca să îi las timp să îmi răspundă. Ne-am evitat cu grijă privirile.

Dar văzând că tot nu îmi răspunde, am încercat să îl ajut.

— E atât de haotic, de confuz acest Prokofiev. Mie nu mi-ai pus niciodată muzica asta.

Mi-a aruncat o privire categorică.

— Poate pentru că atunci când eram cu tine, nu simțeam nevoia.

A lăsat ochii în jos și a adăugat:

— Nu mai țin minte. A fost demult.

Știam că minte. Fiindcă eu îmi aminteam. Îmi aminteam toată muzica pe care o ascultasem împreună cu el. Poate că uitasem numele, dar nu uitasem niciodată muzica și felul în care mă facea să mă simt.

A început să vorbească iarăși, grăbit, ca și cum ar fi vrut să scape cât mai repede de cuvinte.

— Am ascultat-o ca să mă liniștesc. După ce ai sunat tu, n-am mai putut să lucrez.

— Cum să te liniștească? Este atât de plină de disperare și de o... o singurătate cumplită.

Chipul i s-a însuflețit într-un mod aproape dureros.

— Muzica dă viață sentimentelor și le înfrumusețează, făcându-le astfel suportabile. De aceea, în sinea ta devii calm oricât de multă tristețe sau deznădejde emană muzica. Trebuie să fi simțit asta, Leela. De ce crezi că lacrimile tale au secăt?

Mi-am dus instinctiv mâna la obraz. Avea dreptate. În câteva cuvinte, Olivier îmi împărtășise taina muzicii. Admirația s-a preschimbat în recunoștință când am înțeles cât de mult îmi dăruise.

— Asta datorită ție, Olivier, am izbucnit eu, cu vocea plină de emoție. Tu m-ai făcut să aud cu adevărat muzica. Tu ai fost suportul care a susținut muzica și suferința și mi-ai adus astfel pacea.

Chipul i s-a luminat nespus, iar eu mă întrebam cum de am putut vreodată să îl găsec urât. Și atunci, deși nu știu exact când s-a mișcat, buzele lui Olivier le-au întâlnit pe ale mele.

M-a strâns apoi în brațe și am rămas așa, pe canapea, fără să ne vorbim. Mă simțeam extraordinar de vie și totuși pe deplin relaxată în același timp. O senzație ciudată, ca atunci când te-ai înfruptat dintr-o mâncare desăvârșită sau ai ascultat o muzică sublimă sau ai văzut un lucru de o frumusețe fără cusur. Pe

măsură ce sentimentul acesta trecea puțin câte puțin, ca bășicile de aer ce dispar de pe suprafața apei, am devenit conștientă de o altă senzație, mai profundă și care nu era cu adevărat un sentiment, ci mai degrabă lipsa lui. Era lipsa fricii.

Deodată, am început să vorbesc:

— Știi, ultima oară când am ascultat muzică clasică a fost acum trei ani.

Voiam să știe că o parte din mine rămăsese mereu a lui, că nu îl trădasem niciodată.

— N-am putut niciodată să ascult muzică alături de Philippe.

— Sst!

M-a strâns și mai tare în brațe.

— Nu-i rosti numele. N-ai să te mai întorci vreodată acolo.

M-am întors spre el.

— Oh, nu, niciodată. Am înțeles asta când eram la Dunkerque.

M-a privit ironic.

— De ce la Dunkerque? Plajele de-acolo sunt ca niște cimitire.

Au încercat să-l transforme în zonă turistică, dar n-a prins. Apa e rece, bate tot timpul vântul și plajele sunt pline de buncăre și de mine din Al Doilea Război Mondial. Dunkerque nu-și poate lăsa în urmă trecutul.

L-am privit tăcută, amintindu-mi de plajele cu fabrici abandonate și case dărăpănate. Mi se părea însă că se înșală. Poate că plajele erau într-adevăr mohorâte, sălbaticе, cu siguranță, dar aveau ceva intens și plin de viață.

— Ai mai fost de curând la Dunkerque?

A clătinat din cap, cu o expresie serioasă.

— N-am mai fost deloc. Îmi aduce prea mult aminte de nebunia și de infamia războiului. Prea mulți oameni au murit pe plajele acelea. Nu cred că vreau să mai calc vreodată pe-acolo.

A râs sarcastic.

— Țsta este avertismentul pe care ni-l transmite Prokofiev prin muzica lui.

Apoi, expresia i s-a schimbat și a devenit îngândurat.

— Ce asemănare, Dunkerque al tău, muzica lui...

— Era la fel ca muzica, am rostit încet. Copiii se jucau pe malul mării, bătrânii și femeile ieșeau să se plimbe, soarele strălucea pe cerul incredibil de senin. Și, cu toate astea, simțai greutatea istoriei atârând deasupra întinderii de nisip. Dar era frumos, Olivier, i-am spus cu înflăcărare. Locul avea o profunzime pe care alte plaje nu o au. Acolo poți scăpa de obligația de a te preface că ești mereu fericit. Poți fi cu adevărat liber. Ca atunci când ascuți muzică.

Olivier nu spunea nimic și începeam să-mi fac griji. Deodată, m-a sărutat ușor pe frunte.

— Vrei să vii cu mine la Dunkerque? m-a întrebat, privind adânc în ochii mei. Aș vrea să-l văd alături de tine.

Am surâs, un surâs de femeie și mi-am plecat ochii ca să nu-mi citească bucuria din priviri.

— Dacă ai să-mi povestești istoria locului despre care știi atâtea, atunci am să simt că fac și eu parte din ea. La fel ca tine.

Trei

~ **L**a puțin timp după ce m-am întors la Paris, iarna și-a intrat în drepturi. Am descoperit că hotelul ieftin de lângă Gare de l'Est nu avea apă caldă curentă și nici încălzire corespunzătoare. Dar nu voiam să mă mut la Olivier. Refuzam să acționez din nou după vechile tipare. Voiam ca totul să fie nou.

Cu ajutorul lui Olivier, am găsit o cămăruță la etajul al șaselea al unei clădiri din secolul al nouăsprezecelea. Nu știam cine locuia în celelalte camere de la etajul meu. Păreau a fi un grup dezorganizat de studenți și chelneri, care în marea majoritate a timpului nici nu erau acasă. Singurul lucru care conta pentru mine era că se afla lângă casa lui Olivier.

Când eram cu el, parcă aș fi fost centrul universului. Întunericul iernii friguroase rămânea dincolo de ușa lui, oferind fundalul fericirii noastre. Rămâneam în casă, bucurându-ne unul de celălalt, fără să ieșim prea mult sau să ne întâlnim cu alți oameni, stând pur și simplu de vorbă și ascultând muzică, citind împreună sau uitându-ne chiar la televizor. Singura persoană pe care o acceptasem în lumea noastră îngustă era Annelise. La început, mi-a fost teamă să o întâlnesc. Însă atunci când a venit într-o seară la masă, a făcut ca fericirea mea să fie completă. Până la urmă, Annelise făcea parte din trecutul nostru și părea firesc ca ea să ne pecetluiască împăcarea.

Am început să-mi caut de lucru. Dar s-a dovedit a fi mai greu decât mi-am închipuit. La început, mi-am dorit să lucrez cu un bucătar-șef, dar mi s-a spus că nu aveam pregătirea necesară. Am mers pe la diverse supermarketuri și firme de haine ca să mă angajez la departamentul de achiziții, dar pentru asta îmi cereau diplomă comercială. Apoi, am încercat cu furnizorii de la Bon Marché, pentru că pe unii îi cunoșteam personal, dar cu toții au fost categorici în refuzul lor de a-mi da un loc de muncă.

— Mai bine-ai începe ceva pe cont propriu, m-a sfătuit amabil unul dintre ei. Noi avem o afacere de familie, nu angajăm din afară.

M-am alăturat cetelor de șomeri din jurul bibliotecilor și standurilor de gazete, căutând slujbe din ziare. Dar pentru acele slujbe, chiar și pentru cele de recepționeră, se preferau cetățeni francezi. Așa că am revenit la panourile cu *petits annonces*¹ din supermarketuri, muncind săptămâni în șir ca baby-sitter sau menajeră. Cu banii mă descurcam și nu duceam lipsă de muncă, până într-o zi, când am terminat mai repede cu treaba de baby-sitter și m-am hotărât să mă duc la Olivier să bea un ceai. El era plecat din oraș la o conferință, așa că am deschis cu cheia mea. De cum am intrat, am simțit un parfum străin. Am încremenit. În timp ce mă gândeam ce să fac, posesoarea parfumului și-a făcut apariția, ținând o ceașcă de ceai în mână.

A scos un „O!” când a dat cu ochii de mine.

Apoi, și-a revenit și mi-a zâmbit.

— Ah, firește, trebuie să fii noua menajeră a fratelui meu. Te felicit, casa e mult mai curată decât ultima oară când am fost la Paris. Eu sunt sora lui Olivier. Nu mă băga în seamă, n-o să te încurc la curățenie.

¹ Mica publicitate (fr.).

Am rămas pe loc, incapabilă să fac vreo mișcare. Atunci, s-a uitat fix la mine. Pe chipul ei s-au citit mai întâi răceala și apoi stânjeneala.

— Oh, tu trebuie să fii Leela! Olivier mi-a vorbit despre tine. N-am putut să scot nici un cuvânt. M-am întors și am fugit afară.

DUPĂ ASTA, m-am încuiat în cameră. Am tras draperiile și am zăcut în pat, murdară și transpirată, refuzând chiar și să mă spăl pe dinți. Încetul cu încetul, mi-am dat seama de mirosul greu care invadase încăperea. Dar eram prea apatică pentru a face vreo mișcare. Tot ce puteam să fac era să mă acopăr cu și mai multe așternuturi ca să împiedic duhoarea aceea să mă pătrundă. Când Olivier s-a întors și a încercat să mă sune, nu i-am răspuns. În cele din urmă, a venit și a bătut la ușă, amenințând să cheme poliția și să dărâme ușa dacă era nevoie. Așa că am cedat.

Când m-a văzut, zâmbetul i s-a șters de pe față.

— Și ai reușit să-ți găsești slujba ideală?

Am întors capul.

— Nu încă. Mă distragi.

— Bine, a spus, izbucnind în râs. Cel puțin, ți-ai stabilit prioritățile.

— Ce vrei să spui, că nu mă ocup serios de asta?

Olivier mi-a aruncat o privire ciudată.

— Să ai o slujbă poate fi mai dăunător societății decât să nu ai nici una.

— Poftim?

N-aveam nici un chef să mi se dea lecții.

— E adevărat. Oamenii care primesc ajutor de șomaj mai bine de patru ani costă statul mai puțin decât un muncitor dintr-o fabrică, angajat cu normă întreagă.

— Ah, da? Și atunci tu de ce nu primești ajutorul de șomaj? I-am provocat, enervată.

— Pentru că eu n-am nevoie. Tatăl meu a făcut niște investiții bune.

— Ce noroc pe tine că ai o familie atât de generoasă, i-am spus pe un ton sarcastic, făcând abstracție de autoironia propriilor lui vorbe.

M-a strâns de umeri și m-a zgâlțâit.

— Nu-ți mai plânge de milă, Leela. Te urățește.

Am rămas nemișcată, uluită de cuvintele lui. Mi-a dat ușor drumul.

— Știi că am să te ajut mereu, Leela. De ce n-ai încredere în mine?

Nu i-am răspuns.

— Dacă vrei, am să te prezint unor prieteni de-ai mei, a șovăit el.

M-am apucat cu putere de masă.

— Nu, nu-i nevoie.

După aceea, am început să ies din nou — dar numai ca să mă duc la Olivier. Lumea mi se părea prea amenințătoare. Se împărțea în câștigători și perdanți, iar eu nu voiam să-l pierd pe Olivier. Așa că am stăruit să rămânem în casă și am făcut amor cu disperare până am ajuns amândoi epuizați fizic și psihic. Olivier nu putea să înțeleagă de ce refuzam să ies din casă și, cu toate că ceda în mod inevitabil, citeam în ochii lui plictiseala.

Apoi, în martie, mi-a expirat permisul de ședere, *la carte de séjour* de care-mi făcuse rost Philippe. Nu știam cum să-i spun lui Olivier, de teamă că-n privirea lui voi vedea aceeași răceală ca și în cea a surorii sale. Trăiam mereu cu spaima că poliția avea să mă ridice în toiul nopții din apartamentul lui Olivier. Căldura

neașteptată a primăverii a înțesat străzile Parisului de oameni și mi-a întărit temerile până la disperare. Într-un sfârșit, am apelat la Annelise pentru ajutor.

Mi-a dat întâlnire la ora prânzului, la Café des Artistes, lângă Luvru.

Am ajuns mai devreme și, în timp ce o așteptam pe Annelise, mă gândeam cât de mult s-a schimbat. Nu mai era jurnalista independentă, ambițioasă, care-și rodea tot timpul unghiile de nervi. Acum era *assistant editor* la revista *Elle* și scria propriul ei editorial. Noua încredere în sine luase forma celor câțiva centimetri în plus în jurul soldurilor pe care îi purta cu mândrie. Dar încă mai purta haine în culori țipătoare și cercei lungi. Și era întotdeauna pregătită să-și exprime zgomotos nemulțumirile.

Annelise și-a făcut apariția de parcă îmi auzise chemările.

Ne-am salutat și apoi ea s-a întors spre șeful de sală.

— Raoul, a găngurit ea. Am rezervat o masă pentru prânz.

Am mers ținându-ne după spatele lui lat până la o masă din mijlocul încăperii. Aproape instantaneu, un chelner tânăr a venit să ne ia comanda.

— Ia zi, de ce ai vrut să ne vedem? m-a întrebat ea, lățindu-și coatele peste masă.

Eram neliniștită și nu puteam să mă uit în ochii ei.

— Annelise, am nevoie de o slujbă.

A făcut ochii mici.

— De ce? m-a întrebat tăios. Nu ești fericită cu Olivier? E de o sută de ori mai bun decât Philippe.

Aproape că a scuipat printre dinți ultimul cuvânt. Mă întrebam dacă știa ceva despre el ce nu-mi spunea și m-am simțit tentată să o întreb. Dar m-am răzgândit. Voiam să dau uitării acel episod al vieții mele.

— Annelise, crezi că eu nu știu asta? Olivier este motivul pentru care îmi caut o slujbă. Nu pot să mă arunc pur și simplu în patul lui și să mă aștept ca el să plătească privilegiul ăsta pentru tot restul vieții. Cum să-l fac să mă respecte așa?

Annelise ridică din umeri.

— Ce are una cu alta? Dacă toată lumea ar gândi ca tine, nimeni nu s-ar mai îndrăgosti în Franța. În ziua de azi, nimeni, nici măcar oamenii cu relații, ca Olivier, nu pot să facă rost ușor de o slujbă. Nu mai există posturi libere. N-ai văzut lista cu toți cei interesați de un banal post de vânzător?

Am încuviințat întristată.

M-a strâns de mână.

— Nu-ți mai complica viața. Uită de slujbă — cel puțin până te căsătorești și îți obții cetățenia.

— De unde știi că are de gând să se însoare cu mine? am izbucnit furioasă, simțindu-mă prinsă-n capcană.

— Bineînțeles că o să se însoare cu tine dacă asta vrei. Îi place să-i ajute pe cei din afară.

— Cum adică? am întrebat, cu o ușoară presimțire.

— De ce crezi că ne-a ales pe noi? O emigrantă germană și o refugiată indiană?

— Ce vrei să spui? Doar e prieten și cu Maeve, iar ea nu e din afară...

— Maeve ar fi considerată o declasată de către rudele lui Olivier. Doar știi că se trage din una dintre cele mai vechi familii din Strasbourg.

Mi-am întors privirea, dorindu-mi să o pot face pe Annelise să înceteze.

Atenția mi-a fost atrasă de un bărbat care se îndrepta spre masa noastră. Pășea cu o siguranță care mă făcea să-l invidiez —

ca și când toți cei din restaurant i-ar fi fost prieteni. Am presupus că era unul dintre cunoștinții lui Annelise. M-am uitat în altă parte, așteptând să vină să-i vorbească.

Dar, spre surprinderea mea, el se uita fix la mine.

— Nu am făcut cunoștință acasă la Philippe Lavalle anul trecut? m-a întrebat, convins că mă identificase corect.

Am simțit cum mă cuprinde panica, după care mi-am adus aminte cine era și m-am liniștit. Era tânărul asistent al lui *Monsieur Binet*, Marc Despres, în fața căruia Philippe mă umilise atât de tare. Uitasem cu totul de el, la câte se întâmplaseră în seara aceea după plecarea lui. Până în acel moment. Mi-am ridicat cu greu privirea și am roșit stânjenită.

— Da... desigur, îmi amintesc.

— Și *Monsieur Lavalle* ce face? Îmi pare rău că nu l-am prins.

S-a uitat în jur de parcă s-ar fi așteptat ca Philippe să-și facă apariția.

Annelise s-a răsucit în așa fel încât să stea cu fața spre el.

— Oh, dânsul nu ni se va alătura astăzi, a spus ea râzând. Și dumneavoastră sunteți...?

— Marc Despres, i-a răspuns, cu un zâmbet șarmant.

Annelise îl sorbea din priviri.

— Eu sunt Annelise Schwartz. Sunt ziaristă. Dumneavoastră cu ce vă ocupați?

A schițat un zâmbet și mai larg și s-a uitat fix la scaunul liber din mijloc.

— Vă rog, luați loc, l-a invitat Annelise, și povestiți-ne despre dumneavoastră.

— Cu plăcere. Lucrez în publicitate, a spus, cu o expresie autoironică.

— Și care-i problema? Fără publicitate n-ar mai exista jurnalism. Și spuneți-mi — s-a aplecat spre el și și-a coborât vocea în

mod conspirativ — aveți succes în ceea ce faceți? Altfel, va trebui să ne părăsiți fiindcă mie nu-mi plac ratații.

Mi s-a strâns inima și m-am uitat la el. Privirile ni s-au întâlnit și mi-a făcut ușor cu ochiul. M-am liniștit și l-am urmărit cum o fermeca pe Annelise. Succesul conferea un aer de siguranță figurii lui de băiat simpatic. Purta un costum oliv, cu o croială extravagantă, cu revere largi și multe buzunare și un tricou de culoarea somonului — o combinație la care nu s-ar încumeta decât un bărbat care se știe atrăgător.

— Dacă aș fi un ratat, n-aș fi aici, nu-i așa, scumpă doamnă? Pot să comand o sticlă de șampanie drept dovadă?

I-a zâmbit ștrengărește și a adăugat:

— Nu, serios, de-abia mi-am deschis propria companie de media, așa că sunt chiar încântat să vă cunosc.

Annelise a râs și a flirtat cu el din priviri.

— Va trebui să vă cunosc mai bine înainte de a mă hotărî dacă și eu sunt la fel de încântată.

— Atunci, lăsați-mă să comand șampania și să o bem împreună. Am întâlnire cu un client, dar întârzie de fiecare dată.

— Nu mai lucrați cu *Monsieur Binet*? l-am întrebat.

— Nu, am plecat acum șase luni, la puțin timp după ce v-am cunoscut pe dumneavoastră și mi-am înființat propria companie de relații publice împreună cu un fost coleg de la școala economică din Argentina.

— Ce bine e să ai propria afacere, i-am zis, plină de invidie.

— Și cu ce se ocupă mai exact firma? a intervenit brusc Annelise.

— Avem grijă ca o companie, care de-abia se lansează într-o țară, să se facă remarcată — în presa scrisă, la televiziune, la radio, oriunde se poate. După cum ați spus, jurnalismul vinde. Noi îi tratăm cu multă seriozitate pe jurnaliști.

I-a aruncat lui Annelise o privire cu subînțeleș.

— Publicitatea înseamnă informație, iar dumneavoastră duceți la extrem ideea aceasta, nu-i așa? am remarcat pe un ton sec.

S-a întors spre mine, radiind de încântare.

— Exact. Chiar la asta m-am gândit când mi-am înființat afacerea.

S-a uitat la mine cu un interes plin de recunoștință.

— Și acum ce faceți? Mai lucrați cu *Monsieur Lavalle*?

Mi s-a făcut deodată frig, de parcă m-aș fi aflat în lumina reflectoarelor. Dar înainte să mă gândesc la un răspuns, Annelise răspunsese deja în locul meu, dornică să-i atragă atenția.

— Leela își caută o slujbă. Aveți vreo idee?

M-a privit din nou, de data asta speculativ.

— Și la ce fel de slujbă v-ați gândit?

Încă o dată, Annelise a răspuns pentru mine.

— Ceva în relații publice ar fi perfect.

Marc a devenit deodată calm.

— Ați accepta să lucrați pentru o firmă foarte mică și care se zbate să se afirme și în birourile căreia nici măcar mirosul banilor n-a pătruns încă?

— Sigur c-ar accepta. Leela adoră provocările. Uitați ce bine vorbește franceza! Cine-ar zice că nu e limba ei natală?

Sosirea chelnerului a creat o diversiune bine-venită. După ce acesta a plecat, Annelise a monopolizat conversația, vorbind întruna despre diverse evenimente mondene din ultimele luni și despre tot felul de cunoștințe comune care lucrau în mass-media. Era o discuție în care îmi era imposibil să intervin. Așa că am rămas acolo, simțindu-mă din ce în ce mai demoralizată și rugându-mă să se termine odată prânzul acela.

În cele din urmă, un chelner a venit la noi și ne-a informat că oaspeții lui *Monsieur Despres* sosiseră.

A luat cartea de vizită pe care i-a întins-o Annelise, după care s-a întors spre mine. Mi-am ridicat privirea spre el, ușurată și am schițat un zâmbet politicos de rămas-bun.

— Suntem în negocieri cu un bucătar-șef american, pionierul noii bucătării indiene în America. Vrea să vină în Europa și să deschidă un restaurant. Ați fi perfectă pentru asta. V-ar interesa?

Am apucat strâns furculița ca să nu-mi tremure mâinile. Nu m-am încrezut destul în vocea mea, așa că m-am mulțumit să dau din cap aprobator. Capul îmi vâjâia.

Marc a surâs, încântat.

— Și cum pot lua legătura cu dumneavoastră?

De-abia am reușit să scriu, atât de tare îmi tremura mâna. Însă el s-a prefăcut că nu observă.

— *A bientôt!*¹

L-am privit amândouă cum și-a croit drum printre mese până când a ajuns în dreptul celor doi bărbați în costume închise la culoare și care-l așteptau. Aveau un aer stingher. Dar în momentul în care a ajuns la ei luându-i de braș și arătându-le drumul, au început să zâmbească relaxați. S-au așezat toți trei la o masă la soare.

Annelise s-a întors spre mine și a râs.

— Ei bine, cunoști niște bărbați tare interesați, e clar. E un tip atrăgător. Cum l-ai cunoscut?

— A fost asistentul agentului de publicitate al lui Philippe, am bombănit dizgrațios.

— Da? Nu mă miră. Știe cum să obțină ce vrea.

A încuviințat din cap ca pentru sine și mi-a aruncat o privire tăioasă.

¹ Pe curând! (fr.)

— Ai avea multe de învățat de la un bărbat ca el. Dar să n-ai niciodată încredere în el.

— Ce? Credeam că-ți place.

— Marc Despres este ca această porție de *chèvre*¹, a spus, în timp ce mânca și ultima bucățică de brânză din farfurie. Dacă dai drumul la căldură, se topește imediat. Dar atunci când vrea ceva, sunt sigură că e foarte hotărât. Și cred că vrea ca tu să lucrezi pentru el.

Nu m-am putut abține să nu râd.

— Of, Annelise, ești unică.

A părut încântată.

— Nu, tu ești, s-a rășoit ea. Eu sunt doar ciudată.

A dat pe gât ultima picătură de vin din pahar și s-a întins după poșetă.

— Trebuie să mă întorc la birou, dar tu mai rămâi să bei o cafea. Într-un loc ca ăsta, nu se știe peste cine mai dai!

A aruncat pe masă o hârtie de cinci sute de franci și s-a ridicat să plece.

— Annelise, e prea mult, am protestat eu.

— Nu te prosti. Nu poți să lași un șomer să-și plătească singur prânzul.

¹ Brânză de capră (aici) (fr.).

Patru

~ Marc a așteptat unsprezece zile până să mă sune. În tot acest timp, am stat lipită de telefon, sfâșiată între speranță și neîncredere.

— Draga mea, de o săptămână numai la tine mă gândesc. Ce mai faci? a spus cu efuziune.

Am strâns cu putere receptorul ca să nu-mi mai tremure mâna.

— Bi-bine. Foarte bine, am bălbăit eu.

— Am întârziat prea mult? Ai găsit deja ceva *qui te passionne*¹? Am simțit că mi se pune un nod în gât.

— Nu încă. Am fost ocupată cu altele.

— Ah, da? Cu ce anume? Sper că nu pleci?

M-a pufnit râsul. Părea sincer îngrijorat.

— Nu. Am avut doar... niște treburi.

— Păi atunci, ce-ar fi să treci pe la biroul meu mâine după-amiază.

Mi-a dat o adresă în cocheta suburbie Neuilly. Când am ajuns, am fost surprinsă să văd că mă aflu într-un apartament de modă veche, din secolul al nouăsprezecelea. Și-a dat seama și mi-a explicat.

¹ Care să te pasioneze (fr.).

— Încă n-am găsit un birou, așa că deocamdată ai mei îmi dau voie să le folosesc apartamentul.

— E minunat, am spus, admirând tapițeriile din brocart albastru, scump, și bibelourile de bun-gust care împânzeau încăperea.

Mă întrebam cum erau oare părinții lui. Toate lucrurile din casă păreau atât de vechi și de conștiente de propria lor valoare. La fel ca bărbatul din fața mea.

— Mă duceam la vânătoare de birouri în după-amiaza asta, s-a grăbit să-mi spună, în timp ce-și dădea părul din ochi. Vrei să vii cu mine? În fond, o să lucrăm împreună, nu?

Inima mi-a tresărit. Apoi, mi s-a strâns din nou. Mi-am dat seama că ar trebui să-i spun că permisul de ședere îmi expirase.

Am înghițit în sec și m-am uitat la el.

— Mi-ar face plăcere, am murmurat.

Când coboram cu liftul, l-am surprins cum mă privea, oarecum încruntat. Eram sigură că vrea să mă întrebe despre *ma carte de séjour*. Mi s-a uscat gura.

— E ceva în neregulă? am izbutit să-l întreb.

— Hainele tale.

— Oh.

M-am simțit mai întâi ușurată și apoi intimidată. M-am uitat în jos la taiorul albastru pe care-l purtam.

— Care-i problema cu ele?

— Sper că pot să fiu sincer, a zis în cele din urmă. E păcat să vezi o femeie atât de frumoasă îmbrăcată după moda de anul trecut.

M-am simțit de parcă aș fi fost în pielea goală. Obrajii îmi ardeau de rușine.

— Te-ar... te-ar deranja dacă te-aș lua cu mine la cumpărături într-o zi?

Mi-au revenit în minte crâmpiele din viața alături de Philippe.

— De ce? l-am întrebat prudentă.

Mi-a zâmbit și am înțeles imediat ce mă deranja la el. Spre deosebire de alți francezi, zâmbea prea des, etalând un set perfect de dinți albi, neobișnuit de drepți.

— Te rog să nu o iei ca pe o jignire. Cred că ești o persoană specială. Vreau să arăți special. Diferit. Unic.

Insista cu blândețe asupra fiecărui adjectiv, de parcă ar fi făcut o promisiune. Dar eu de-abia dacă am observat, simțindu-mă ușurată că încă mă mai dorea.

Liftul s-a oprit. Am ieșit afară. M-a îndrumat spre o cafenea-restaurant în celălalt capăt al străzii. De îndată ce ne-am așezat, am încercat să-i spun că permisul meu de ședere expirase în urmă cu două luni. Dar m-a întrerupt de cum am rostit primul cuvânt sovăielnic și a început în schimb să-mi vorbească despre proiectul la care voia să lucrez, un lanț de restaurante cu specific *fusion cuisine*¹. Entuziasmul lui era contagios, iar eu eram prea susceptibilă. Așa că m-am hotărât să-i vorbesc despre *ma carte de séjour* de-abia după ce aveam să devin indispensabilă.

Într-un sfârșit, s-a oprit și s-a uitat la mine așteptând să zică ceva. M-am simțit vinovată, așa că am întors capul și am spus:

— Nu mi-ai zis încă la ce post te-ai gândit pentru mine.

A surâs.

— Știu deja ce ai făcut pentru le Bon Maraîcher. Ai fi o achiziție importantă pentru proiectul acesta.

— Dar, mai exact, cum crezi că aș putea să ajut? am stăruit eu.

— Vreau să mă ajuți să fac din omul ăsta un bucătar de excepție. Mâncarea lui e bună, dar mâncarea pe care am gustat-o

¹ Concept bazat pe combinarea tradițiilor culinare din diferite regiuni ale globului (engl.).

în seara aceea la *Monsieur* Lavalle era nemaipomenită. N-am s-o uit niciodată.

Amintirea acelei nopți s-a revărsat peste mine. M-am cutremurat și mi-am întors privirea afară pe fereastră.

Marc a luat tăcerea mea ca pe un semn de ezitare.

— Îmi dau seama că e ceva prea mărunț pentru tine. Dar asta este doar începutul, îți promit. După aceea, poți să lucrezi la propriile tale proiecte prin intermediul firmei mele. Am fi... — a tras adânc aer în piept — parteneri.

— Parteneri?

L-am privit neîncrezătoare.

— Ai face așa ceva? De ce?

A roșit.

— Fiindcă am nevoie de tine.

— De mine? Pentru ce?

Părea stânjenit și nu mi-a răspuns. Apoi, a spus pe un ton grav:

— Am o problemă, vezi tu, nu pot să mă fac remarcat. Sunt doar un francez ca atâția alții. Păr șaten, ochi căprui, ten palid. Banal. Dar tu — m-a fixat admirativ cu privirea — tu ești de neuitat. Cu frumusețea ta de indiană, cu ochii tăi căprui, mari și misterioși.

A făcut o pauză.

— Vreau să te fac imaginea companiei mele.

PARTEA

a cinclă

Unu

~ Era limpede că Marc își cunoștea meseria. După puțin timp, am ajuns regina bucătăriei *fusion* din Paris. Eu nu găteam, firește, aspectul acesta era lăsat în seama lui „Bob”, un bucătar-șef din New-York, fără nici un haz. Era pe jumătate vietnamez, pe jumătate alb și fusese adoptat de niște suedezi bogați care locuiau în California, pentru a scăpa de taxele mari din propria lor țară. Bob s-a lăsat de școală la șaisprezece ani și s-a îmbarcat ca spălător de vase pe un vapor ce străbătea Pacificul spre Japonia. A învățat să gătească fiindcă ura să spele vase. Când s-a întors în America, patru ani mai târziu, via India, și-a deschis un restaurant la New York unde servea ceea ce el a numit *fusion cuisine*. Acolo l-a întâlnit Marc. Nu mi-a trebuit mult ca să-mi dau seama că Bob era în cel mai bun caz un bucătar mediocru. Nu știa cum să se poarte cu mirodeniile. Dar pentru Marc asta nu era o problemă. Bob nu era el singur suficient de exotic sau de atrăgător. Așa că Marc ne-a găsit o emisiune pe un post de televiziune specializat în prepararea mâncării. Bob trebuia să fie oricât de furios dorea, trebuia să-și iasă din fire de cel puțin două ori într-o emisiune și să arunce cu mâncarea pe jumătate preparată în mine, ajutorul său neîndemânatic. Dar la urmă, mâncarea gătită trebuia să arate nespus de frumos. Eu eram însărcinată cu „decorarea” farfuriilor lui Bob.

Datorită acelei emisiuni, restaurantele *fusion* au devenit un succes facil. Și în câteva săptămâni, firma lui Marc și-a câștigat faima, apreciată în presă de către Annelise ca fiind „una dintre cele mai de succes firme nou înființate din Europa, asumându-și îndatoriri «mai puțin obișnuite»”. Marc insista să îmi aleagă el hainele și să mă ia pretutindeni cu el, înveșmântată exotic, de parcă eram pasărea-paradisului. În curând, figura mea a ajuns din nou în paginile mondene ale revistelor. Dar a sosit și ziua în care nu i-am mai putut ascunde lui Marc problemele cu *ma carte de séjour*.

Compania de producție cerea cu insistență să afle unde și cum să facă plățile.

— Cum ai putut să fii atât de proastă? De ce nu mi-ai spus până acum? a explodat el când i-am mărturisit situația.

— Am încercat, dar apoi m-am luat cu munca și... am uitat. Poți să-mi faci rost de alta?

— Ești nebună?!

Mi-a aruncat o privire plină de dezgust.

— Nu pot să le spun celor de la departamentul pentru imigrare că una dintre cele mai noi vedete de televiziune locuiește ilegal pe teritoriul țării. Or să mă bage la pușcărie!

Eram de-a dreptul îngrozită.

— Nu mi-am închipuit. Nu poți face nimic?

S-a uitat la mine cu răceală.

— Nu. Acum e prea târziu. Vor pune prea multe întrebări stânjenitoare.

Dar m-a lăsat să rămân și l-a convins pe producătorul emisiunii să vireze toate plățile pentru mine în contul unui prieten de-al său. Acest prieten încasa cecurile și îi dădea banii lui, iar el, la rândul lui, mi-i dădea mie — în schimbul unui comision. Marc

mi-a spus că era cât se poate de firesc ca „prietenul” să fie plătit pentru serviciile sale. Era totuși o treabă riscantă. Fiscul a remarcat curând discrepanțele. Marc mi-a zis că ar trebui să fiu foarte recunoscătoare. Și chiar eram. Nespun de recunoscătoare. Am preluat sarcinile de contabilitate și toată hârțogăraia firmei. Și pentru că nu mă mulțumeam doar cu atât, am început să mă ocup din ce în ce mai mult și de munca de cercetare.

Marc mi-a găsit apoi ceva mai util de făcut. După terminarea serialului, agenția noastră a încetat să mai fie la modă. Marc a învățat că exoticele și bizarul te duceau într-adevăr departe, dar numai până la un punct. S-a decis să abordeze companiile mai dezvoltate. A întocmit o listă cu întreprinderile publice despre care nu se prea auzise și a început să le „convingă” să bage mai mulți bani în publicitate, folosindu-mă pe mine drept momeală. Potențialii clienți, directori adjuncți fără cine știe ce succes în afaceri și care fuseseră însărcinați cu partea de relații publice, erau mereu încântați de micile mele atenții. Îi făceam să se simtă importanți, așa că nu le trebuia mult până să înceapă să vorbească despre ei. În timp ce vorbeau, uitau de mine, complet absorbiți de propriile povestiri. Apoi, când istorisirile lor deveneau prea dureroase pentru a le mai continua, își aminteau din nou de mine, plini de recunoștință. Dimineața, Marc era cel care storcea și ultimul strop de recunoștință din ei, pe când eu mă ascundeam în umbrele nopții.

Detestam ceea ce făceam. Dar chiar și atunci când mă uram și pe mine pentru asta, povestirile lor mă fascinau. Fiindcă atunci când îi ascultam, când îmi împărtășeau trăirile și emoțiile lor, uitam că nu eram practic altceva decât o imigrantă ilegală.

Neputând să mai suport, am încercat să stau de vorbă cu Marc. Dar el s-a mulțumit să-mi zâmbească și m-a sfătuit să mă mărit cu Olivier.

— *Eh, voilà*, așa faci rost de pașaport francez și toate problemele ți se rezolvă.

Dar în privința lui Olivier eram de neclintit. Nu aveam să mă folosesc de el. Nimic nu trebuia să ne mânjească iubirea, cu atât mai puțin ceva atât de înjositor. La Nairobi, doar secretarele, care se prostituau în miez de noapte prin hoteluri ieftine, se măritau cu bărbații albi pentru a face rost de un pașaport. Cum aș fi putut să devin una dintre ele? Cum să trăiesc cu ideea că Olivier ar ajunge să se întrebe dacă m-am căsătorit cu el pentru pașaport? Am încercat să-i explic lui Marc. A ridicat elegant din umeri.

— Așa e viața, *ma belle*, mai faci și compromisuri.

Și așa a fost.

Singurul lucru care mă preocupa era supraviețuirea. Am încetat să mă mai gândesc la viitor. Mă târam de la un proiect la altul, așteptând ziua în care Marc avea să se sature de toată șarada și să mă dea afară. Începusem să îi urmăresc cu ochi de vultur toate mișcărilor, încercând să găsesc motivația ascunsă a fiecăreia.

Șase luni, apoi nouă și s-a făcut și anul. Îmi promiteam că o să plec curând. După încă o petrecere. Poate că la următoarea o să fac cunoștință cu un ministru important și o să-i cer eu însămi un pașaport. Dar refuzam cu înverșunare să vorbesc cu Olivier despre toate astea.

Tensiunea acelei vieți duble începea să-și pună amprenta asupra mea. Nu-i mai găteam lui Olivier. Nici nu mai ieșeam împreună să luăm cina. Nu mai aveam timp. În fiecare seară eram ocupată. Peste noi se așternuse o tăcere, o tăcere încărcată de suferință. Nu ne rămăsese decât muzica, un liant puternic ce ne unea într-o lume dincolo de cuvinte.

Am început să am coșmaruri.

Doi

Într-o dimineață, m-am trezit târziu și când am ajuns la birou era trecut bine de prânz. Fusese o noapte lungă în care încercasem fără succes să adorm, până când am luat un somnifer și atunci niște vise înfricoșător de reale m-au aruncat într-o stare de veghe lenevoasă. Visam că sunt din nou un șobolan. Fugeam din calea unui tren și am alunecat într-o gaură întunecată. Am căzut în gol la nesfârșit, până când am aterizat pe un glob multi-color din lemn, care se învârtea nebunește în jurul propriei axe. Dar nu reușeam să mă agăț de suprafața aspră a globului, așa că am continuat să alerg și să alunec. Cum apucam să-mi sprijin un deget, țara pe care puneam piciorul se aprindea. Dar nu izbuteam să mă țin și alunecam în altă parte din nou, devenind tot mai istovită cu fiecare cădere. Visul acela se repetase de multe ori. Dar ceea ce m-a trezit acum a fost că am căzut din pat.

Recepționera spaniolă și-a ridicat privirea spre mine când am intrat în clădire. A strâmbat dezaprobator din buze și s-a uitat la ceas. M-am făcut că nu văd și am urcat treptele spre biroul meu.

Am ajuns în camera mea, unde mă simțeam în siguranță. Am închis repede ușa și m-am sprijinit de ea, privind încăperea ca și cum ar fi fost prima oară când o vedeam. Totul era curat și îngrijit — teancuri de hârtii frumos aranjate, pixuri și stilouri în

cutiile aferente, registrul cu corespondența chiar în fața mea și tastatura calculatorului aliniată perfect cu colțurile mesei.

Mi-am atârnat haina și am deschis calculatorul. În timp ce așteptam să pornească, mi-am adus aminte de toate lucrurile pe care le lăsasem neterminate cu o zi înainte. Am pus mâna pe telefon și l-am sunat pe Marc, dar linia era ocupată. M-am întors la calculator și am căutat prin lista cu fișiere, străduindu-mă să-mi amintesc numele fișierului pe care mi-l ceruse. Dar nici una dintre denumiri nu-mi spunea absolut nimic.

Întâlnirea cu clientul american din seara trecută a început să mi se repete în minte cu încetinitorul. Lucra pentru o companie care fabrica echipament de eliminare a mirosurilor din restaurante. Însă purta un tricou pe care scria „Ador usturoiul” cu litere mari, negre. Era inginer și descria fiecare piesă a echipamentului pe care-l proiectase cu detalii pline de afecțiune, de la ventilatoarele speciale de evacuare pentru bucătărie până la materialele folosite pentru aragazuri. Nu mi-a aruncat nici o privire toată seara. Într-un sfârșit, Marc mi-a făcut semn că pot pleca, ceea ce am și făcut. Oare cu el se întâlnea Marc astăzi? De aceea îmi spusese că nu e nevoie să mă grăbesc să ajung la birou? Cum să facă bani din vânzarea unor mașinării care scoteau mirosul din mâncăruri? Cine ar mânca o mâncare fără nici o aromă? Deodată, mi-am adus aminte numele fișierului pe care-l căutam.

Am introdus cuvântul *papaya* și fișierul a apărut pe ecran. Tot felul de grafice multicolore, diagrame circulare, tabele și coloane de text făceau documentul să arate ca un manual de școală. Am tras mouse-ul în jos spre sfârșitul documentului. Cuvântul „Concluzii” urmat de un spațiu liber dedesubt se holba și el la mine. Încăperea devenea din ce în ce mai liniștită, încremenind în tăcere în timp ce eu îmi încordam fiecare nerv ca să

încerc să gândesc. Ticăitul ceasului de pe birou devenea tot mai zgomotos, până când a ajuns să bată în ritmul unui timpan. Am renunțat. Parcă aș fi avut capul înăuntru unei tobe africane, iar ritmurile toboșarului deveneau tot mai sălbatice. Trebuia să mă opresc. Să fac o pauză.

Am străbătut coridorul scurt până la biroul lui Marc. Secretara lui s-a ridicat și și-a plantat corpul masiv chiar în fața ușii.

— Are pe cineva înăuntru, mi-a spus pe un ton sever, cu o nuanță de plăcere în glas.

— Pe cine? m-am grăbit să întreb. De ce să nu intru?

— A cerut să nu fie deranjat — nici măcar de dumneavoastră, a replicat sigură pe ea.

Ușa s-a deschis brusc și patru oameni ce vorbeau între ei au pășit afară. Cei trei bărbați din jurul lui Marc erau necunoscuți. Cu toate astea, păreau să-l știe bine pe Marc. Nu aveau nimic din stilul ezitant și protocolar al potențialilor clienți care de-abia făceau cunoștință cu locul. Marc m-a văzut imediat, dar s-a prefăcut că discută de zor cu bărbatul scund și cu barbă de lângă el. M-am pierdut în fundal alături de secretara lui Marc și ar fi trecut pe lângă mine dacă ceva nu m-ar fi îmboldit în ultima clipă să le tai calea cu îndrăzneală.

— Bună, chiar la tine veneam, am strigat eu.

— Lily! a încercat Marc să pară surprins.

M-a sărutat prietenește pe ambii obraji.

— Ce bine îmi pare să te văd. Tocmai plecam cu oaspeții mei să luăm prânzul.

Mințea. Toate suspiciunile mi se adevereau. I-am zâmbit cât de frumos am putut și i-am spus, cu mâna sprijinită de umărul lui:

— Ce bine. Nici eu n-am mâncat încă.

Marc a părut confuz. Ceilalți se uitau nedumeriți când la mine, când la el. Și-a tras umărul din strânsoarea mea.

— Cred că mai ai de lucru la proiectul Chailland, a vorbit el tare, pe un ton cât mai autoritar, așa că ne vedem când mă întorc.

— Nu, am terminat deja ce mi-ai cerut. Secretara tocmai scoate materialul la imprimantă. M-ai pus atâta la treabă că nici n-am mai apucat să mănânc, i-am răspuns, bosumflându-mă în glumă.

Bărbatul cel scund și negricios de lângă Marc a vorbit după ce mă studiasse îndelung:

— Sper că doamna ne va însoți la masă. Eu, unul, aș fi încântat, a spus cu un puternic accent spaniol.

L-am cercetat cu atenție. Avea părul cărunt, o mustață de un maroniu-închis și o bărbiță scurtă și îngrijită. Cele două îi înconjurau gura. În mijlocul cercului întunecat, buzele lui aveau un roșu intens. S-a întors din nou spre Marc.

— Cine este femeia aceasta superbă? Și de ce ai ținut-o ascunsă?

Marc a făcut ochii mici. Se uita când la el, când la mine. Expresia aceea familiară de estimare i-a pătruns în priviri. Mi-a zâmbit cu subînțeles și s-a întors spre client.

— N-am ascuns-o, doar că nu am vrut să o deranjez, noi lucrăm separat în general, a răspuns calm. Lily Patel. Este mâna mea dreaptă aici.

M-am uitat urât la spatele lui acoperit de haina din lână pură în timp ce el se duse să cheme două taxiuri; mă gândeam la toate contractele pe care i le adusesem prin relațiile lui Olivier.

Clientul s-a prezentat ca fiind Alfredo Castellano, din Mexic. Era vicepreședinte al filialei Amber Productions din America Latină.

— Spune-mi Alfredo, mi-a spus făcându-mi cu ochiul. Urăsc să fiu protocolar cu oamenii care îmi plac.

Am căscat ochii mari. Amber Productions, la origine o firmă din Texas, era acum cea mai mare casă de producție din lume. Se ocupau de orice, de la videoclipuri muzicale la știri, de la talk-show-uri la telenovele. Avea de asemenea un lanț de magazine alimentare și reviste pentru femei. Bărbatul mai în vârstă, un american cu un nas de patrician și un smoc de păr alb, se numea Douglas Ambrey, vicepreședinte de marketing la Amber USA.

— Îmi pare bine.

Am dat mâna. M-a privit de sus, cu ochi căprui, inexpresivi. Apoi, s-a uitat nerăbdător afară, la drum.

Ultimul din grup, un american chipeș, s-a prezentat ca fiind Ray MacArthur, responsabilul cu relațiile publice.

I-am zâmbit, dar nu mi-a răspuns. Și-a consultat în schimb ceasul.

— Suntem gata cu toții?

Marc s-a întors în foaier și ne-a îndemnat să mergem la taxiurile care ne așteptau.

L-a ajutat pe domnul Ambrey să se urce într-unul din taxiuri. Responsabilul cu relații publice s-a grăbit să se arunce pe locul din față. După ce s-a urcat lângă bărbatul în vârstă, Marc s-a grăbit să-mi spună să îi urmez spre Talbeys în Place Clichy, în cel de-al doilea taxi, împreună cu Alfredo Castellano. În mașină, mexicanul a vorbit puțin. Dar îl simțeam holbându-se la sânii mei. Și n-am avut cum să nu observ că își lipea strâns coapsele de ale mele. Mă uitam pe geam la ploaia care cădea și priveam cum alunecă străzile pe lângă mine.

Când am ajuns în cele din urmă la restaurant, șeful de sală ne-a întâmpinat la intrare. A părut ușor surprins că mai era o

persoană în plus, dar a făcut repede semn unui chelner să așeze încă un scaun la masă. A schimbat câteva vorbe de conversație ușoară cu Marc, care venea des la restaurant ca să mănânce stridii. După câteva minute, ne-a condus la o masă goală în mijlocul restaurantului care era de altfel destul de plin. Am simțit privirile celorlalți clienți ațintite asupra noastră.

La masă, Marc a ținut neapărat să mă așeze lângă mexican. Ray Arthur a fost așezat în capătul opus al mesei. Marc, după cum am remarcat, a făcut toate manevrele necesare ca să se poată așeza lângă domnul Ambrey căruia eu i-am zâmbit peste masă:

— Vă plac fructele de mare, domnule Ambrey? am întrebat politicoasă. La Paris se servesc cele mai proaspete crustacee. Stridiile, cel puțin, sunt renumite.

— Nu, de fapt chiar nu-mi plac fructele de mare. Nu-mi place mirosul de pește, a răspuns indiferent domnul Ambrey.

Am încercat să nu par mirată, dar nu mi-a ieșit. M-am uitat apoi la Marc. Era roșu la față. Nu-i trecuse prin minte să afle ce fel de mâncare preferau oaspeții lui; s-a mulțumit să facă rezervații la restaurantul său preferat. Mi-a venit să râd. Și asta am și făcut.

Au întors cu toții capul spre mine, stânjeniți. Dar nu mă puteam opri.

— Îmi... pare a... atât de... r-rău. Am muncit prea mult în ultima vreme, m-am scuzat după ce am reușit în cele din urmă să mă potolesc. Ce păcat că nu vă plac fructele de mare, dle Ambrey. În Florida se servesc niște fructe de mare excelente, am remarcat eu, judecând după pielea lui bronzată.

— Dar eu locuiesc în Texas și acolo se preferă carnea roșie, s-a răstit și a continuat să studieze mai departe meniul.

Mă simțeam jignită. Din atenția pe care i-o acorda Marc, am dedus că el era omul-cheie.

Am încercat din nou.

— Pentru noi, parizienii, stridiile crude cu un strop de lămâie reprezintă apogeul civilizației noastre culinare, am spus cu voce tare. E una dintre cele mai rafinate plăceri — gustul suferinței.

În jurul meu, aerul devenea dens și rece. Dar reușisem acum să-i stârnesc interesul lui Ambrey.

— Ar trebui să încercați. Unii cred că este un bun afrodisiac.

— Nu contează, s-a grăbit Marc să mi-o taie, întorcându-se spre domnul Ambrey. Mai sunt și alte feluri în meniu. Rața e delicioasă — *spécialité de la maison*¹.

Pesemne că l-am speriat rău de tot pe Marc de vreme ce am reușit să-l fac să uite engleza.

M-am întors spre Ray MacArthur. Cerceta meniul, cu o figură inexpresivă. Mi-am dat seama că nu știe să citească în franceză. Pentru o clipă, l-am compătimit, aducându-mi aminte de propriile mele bătăi de cap cu limba franceză.

Am pus o mână pe umărul lui.

— Nu vă mai chinuiți cu meniul. Când o să vină chelnerul să ne ia comanda pentru băuturi, o să-i cer să aducă versiunea în engleză.

— Mulțumesc.

Mi-a zâmbit recunoscător.

— Servesc bere aici?

— Nu știu, am să-l întreb pe chelner.

— Nu contează, a zis repede, încă vizibil nervos. O să servesc la fel ca ceilalți.

¹ Specialitatea casei (fr.).

Chelnerul nu se zărea nicăieri. Serviciul la Talbeys era încet, știam asta din experiențele anterioare. Iar încetineala îi enerva pe americani în general, iar cei de la masă nu făceau excepție. Deveneau din ce în ce mai nerăbdători.

— Și ce aduce o companie atât de însemnată la noi? I-am întrebat pe Ray.

A părut pus în încurcătură pentru o clipă. I-am surâs încurajator. S-a liniștit în mod vizibil.

— Păi, firma dumneavoastră era una dintre cele cinci de pe lista scurtă întocmită de departamentul nostru, mi-a răspuns, zâmbind la rîndul său.

— Gata, ai și început să dai din casă? a intervenit vocea rece și precisă a domnului Ambrey.

Ray s-a făcut roșu la față.

— Îi spuneam doar domnișoarei Patel despre întrunirea de azi-dimineață, a îngăimat el.

— Sunt convins că dânsa are alte treburi.

Am deschis gura ca să răspund, dar șeful de sală și-a făcut apariția.

— Hai să comandăm, a sugerat răspicat Ambrey. Noi ne cam grăbim.

Am cerut mai întâi stridii și, ca fel principal, somon cu un sos cremos de muștar. Marc și cu mexicanul au comandat la fel, Ambrey și Ray au cerut salate și *canard à l'orange*¹.

Când au sosit băuturile, am încercat să-l mai descop pe Ray. Voiam să aflu de când era în legătură cu Marc și de cât timp ținea Marc acest lucru secret față de mine. Dar n-am mai reușit să scot nimic de la el.

¹ Rață cu portocale (fr.).

— Văd că arzi de nerăbdare să afli ce punem la cale, mi-a șoptit la ureche mexicanul care stătuse îmbufnat în tot acel timp, înfuriat că nu îi dădeam nici o atenție.

— Serious? I-am întrebat, aruncându-i o privire care se voia sceptică.

Dar ochii lui erau pătrunzători și nu-l trădau.

— La ce anume s-a gândit compania dumneavoastră? I-am întrebat.

— Vrem să lansăm un post de televiziune în Rusia. Și avem nevoie de cineva care să ne ajute să intrăm pe piață. Ați mai lucrat în Rusia, adevărat?

— Da, puțin, am încuviințat eu.

Își făcuseră bine temele.

— Dar de ce ne-ați ales pe noi? Suntem atât de mici.

— Mai micuț e mai drăguț.

Figura lui a căpătat o expresie de dorință animalică pe care nici nu încerca să o ascundă.

— Știi că profilul sânului tău e sublim? Desăvârșit. Sunt fascinat de frumusețea lui.

Am întors capul, scârbită. De ce să mă obolesc să fiu drăguță cu acel om?

Mi-a citit gândurile.

— Sunt mult mai influent decât crezi. Știi cum e împărțită puterea la Amber Productions? m-a întrebat încet.

— Nu, am admis, surprinsă de schimbarea expresiei chipului său căruia dorința îi înăsprise trăsăturile.

Am privit în partea cealaltă a mesei, spre Marc. Vorbea de zor cu Ambrey. Își agita mâinile de parcă ar fi vrut să împingă o minge de golf în gaură. M-am întors din nou spre mexican.

— Compania e în sistem de franciză. Eu dețin rețeaua TV de cablu din America de Sud care difuzează programele firmei Amber. Producem de asemenea și emisiuni cu specific local și în limba spaniolă pe care le vindem apoi către Amber USA sau filialelor Amber din Japonia, Australia, India, de pretutindeni, practic. În momentul de față, cel mai mare număr de programe sunt făcute în America de Sud și vândute de acolo, așa că noi suntem vaca bună de mulș care pornește în aventura Rusiei.

Făceam ochii din ce în ce mai mari pe măsură ce digeram toată informația. S-a uitat la mine încrezător.

Chiar atunci a sosit și mâncarea. Chelnerul a așezat un platou oval din porțelan în fața mea. Era plin cu cristale de gheață strivite și dedesubtul lor se afla o farfurie argintie acoperită. Un abur ușor se ridica în aer din pricina căldurii din restaurant în contact cu răceala gheții. Am închis ochii — nerăbdătoare în așteptarea momentului în care chelnerul avea să ridice capacul. Între timp, îi servea pe ceilalți.

A ridicat ceremonios toate capacele. Mexicanul m-a cuprins cu brațul după talie. Mirosul stridiilor s-a ridicat în aer până a ajuns la mine. Am încremenit de spaimă.

— Așteaptă, am rostit tăios.

Ospătarul s-a oprit chiar când să ridice capacul de pe farfuria lui Marc. S-a uitat la mine.

— Stridiile astea sunt moarte.

Ospătarul a rămas cu gura căscată. Preț de câteva clipe, au rămas cu toții muți de uimire. Apoi, chelnerul s-a încumetat:

— Dar... dar, doamnă. Nu se poate.

L-am țintuit cu privirea, rece, nemișcată. A început să se uite în jur după ajutor.

Ceilalți au tras cu ochiul mai întâi la el, apoi la mine. M-am ridicat de pe scaun și am ocolit masa ca să-l înfrunt pe chelner.

— Stridiile astea sunt *moarte*.

— Dar... dar bucătarul-șef le aduce chiar dânsul în fiecare zi.

Zăpăcit de-a binelea, a scăpat din mâini capacul care a aterizat pe podea cu un zdrăngănit. A făcut câțiva pași înapoi, căutându-l din priviri pe șeful de sală care a răsărit aproape instantaneu înaintea noastră.

— E vreo problemă, doamnă? a rostit calm.

— Stridiile dumitale sunt *moarte*.

A părut șocat. Apoi, s-a îndreptat bățos de spate, prototipul inocenței insultate.

— Dar nu e cu putință. Servim cele mai proaspete stridii. Ne mândrim cu prospețimea lor. Vă înșelați.

Pentru o secundă, am șovăit. După care, am afirmat ferm:

— *Je suis désolée.*¹ Însă eu nu mă înșel niciodată în privința mâncării.

— Dar nici nu v-ați atins de ele.

— Nici nu-i nevoie. Le simt mirosul.

— *C'est impossible.*²

Chiar nu-i venea să creadă.

Toți cei de la masă au răsuflat ușurați pentru o clipă. M-am făcut că nu bag de seamă și mi-am concentrat în continuare atenția asupra șefului de sală. Pe el trebuia să-l conving. Am alergat înaintea lui și i-am tăiat calea.

— E adevărat. Am simțit mirosul și pe mine nasul nu mă înșală.

Șeful de sală și-a schimonosit buzele într-un rânjet și a strâmbat din nas. S-a întors cu spatele la mine și cu fața spre bărbații de la masă. I s-a adresat lui Marc cu o politețe exagerată:

¹ Îmi pare rău (fr.).

² Imposibil (fr.).

— *Monsieur* Despres, sunteți un *connaisseur*, vă rog să gustați stridiile și spuneți-mi ce părere aveți.

— N-are nici o părere, i-am tăiat-o. El n-are nasul meu.

— Leela, un moment. *Calme-toi!*¹

Marc s-a ridicat încet, le-a zâmbit bărbaților care stăteau tăcuți la masă și a venit lângă noi.

— Hai, Leela, gândește-te la sentimentele lui Henri. Uite ce supărat e.

— Și cu sentimentele mele cum rămâne? Omul ăsta încearcă să mă scoată o mincinoasă, i-am răspuns pe un ton aprins, aruncându-i o căutătură aspră șefului de sală. Ne servește stridii moarte și după aceea minte. Drept cine mă ia? Drept o străină?

M-am întors spre Marc.

— Spune-i, Marc, spune-i cine sunt eu.

— Leela. *Détends-toi!*²

Marc m-a luat de umeri și a început să mă îndepărteze ușor din dreptul mesei.

— Hai să mergem afară și să vorbim rațional.

Mă împingea spre ieșire.

— Rațional? Eu sunt foarte rațională, am izbucnit. El este irațional dacă-și închipuie că o să scape basma curată.

I-am aruncat o privire cruntă șefului de sală care venea protestând în urma noastră.

— Bine, în regulă. Dar nu e cazul să faci o scenă, mi-a șoptit Marc. Toată lumea se uită la tine.

Am privit de jur împrejur și am văzut că toate capetele erau întoarse spre mine. Am trăit un moment de satisfacție. Să vadă

¹ Liniștește-te! (fr.)

² Potolește-te! (fr.)

cu toții ce simț extraordinar am eu. Dar sentimentul a pierit imediat cum mi-am dat seama că sunt condusă în mod inexorabil spre ușă.

M-am oprit și m-am întors.

— Miști, am șuierat eu. Erau atât de stătute că puțeau. Eu știu cel mai bine. Am cel mai fin nas din lume.

Marc m-a smucit atât de tare încât aproape că mi-a dislocat umărul.

Eram, în sfârșit, afară.

— Îmi pare rău, Leela, mi-a zis Marc de cum am rămas singuri, dar trebuia să te scot de-acolo. Făceai scandal.

Dar eu nu mă uitam la el. Mă uitam mirată spre cer. Era senin și însorit. Ploaia se oprise. Terasa Val Nombreuse din apropiere era plină până la refuz. Străzile erau înțesate de oameni.

— Nu sunt un copil, să știi, i-am zis într-un sfârșit. Îmi dau foarte bine seama că făceam scandal. Stridiile lui nu erau bune. Merita să-i facă cineva scandal.

Am făcut o pauză de respirație, după care am reluat, înainte ca el să apuce să deschidă gura, cu tonul lui controlat:

— Protejam afacerea. Crezi că ar mai veni la noi dacă li s-ar face rău după ce i-am scos în oraș? Și să știi că nu vorbeai cu cine trebuie. Mexicanul e omul de bază și îl am la degetul mic.

M-am uitat victorioasă la Marc. Dar pesemne că nu a înțeles ce i-am spus, fiindcă n-a avut nici o reacție.

— Marc, spune ceva. Nu-i așa că sunt deșteaptă?

Parcă tot nu auzea ce îi spuneam. Mă privea ciudat.

— Te simți bine? m-a întrebat în cele din urmă.

— Normal că mă simt bine. De ce să nu mă simt? Tu auzi ce-ți zic? Pe mexican trebuie să-l fermecăm, nu pe Ambrey. El e cel cu fondurile pentru proiectul cu Rusia.

Marc privește strada cu ochi goi.

— Ce s-a întâmplat, Marc? La ce te uiți?

L-am apucat de braț.

— De ce nu mă ascuți?

Apoi am observat că nările i se mișcau, adulmecau, după care i s-au strâns de parcă ar fi căutat aer curat. O teamă cumplită a pus stăpânire pe mine. Am început să transpir. Marc mi-a dat mâna la o parte de pe umărul lui și a plecat de lângă mine, adăpostindu-se în fața intrării în restaurant. L-am privit cum se îndepărta, înfrânt. Stridii și parfum. Doar la asta mă puteam gândi, la mirosul stridiilor și al parfumului. Le-am adunat în jurul meu și le-am ținut acolo. Aveam un miros excelent, nu era nimic în neregulă cu el. Mi-am dat deodată seama că Marc vorbea cu mine și aburii ceții care mă înconjura s-au ridicat ușor.

— Dar trebuie neapărat să te liniștești, zicea el. Purtarea ta... pune în pericol firma. Ai fost mult prea agresivă în ultima vreme.

A mai adulmecat o dată aerul și apoi a încetat.

Era mirosul meu. Asta încerca să îmi spună. Revenise. Numai că de data asta, eu nu îl simțeam. M-a cuprins spaima. Am început să tremur.

— E totul în regulă? La Olivier mă refer.

— Firește. Ce ți-a venit? m-am răstit eu.

De ce nu-mi spunea în față că miroseam urât și de aceea voia să plec? De ce trebuia să se ascundă în spatele unor vorbe de curtoazie?

— Bine. Nu e treaba mea, a zis el cu convingere. Dar îmi fac griji pentru tine. Aș vrea să te ajut.

— Și eu încerc să te ajut pe tine — cu toate că încerci să scapi de mine.

M-a privit încurcat. Așteptam să cadă securea.

Apoi, ca din senin, mi-a zis:

— Te rog să mă ierți că te-ntreb așa direct, dar ești cumva însărcinată?

Atunci am răbufnit.

— Nu ești în toate mințile, Marc? Crezi că aş face acum așa o prostie?

Eram sigură că îl simțise. Se știa că femeile însărcinate sunt supuse transpirațiilor neobișnuite, fierbințelilor, mirosul corpului lor se schimbă. Altfel de ce ar crede că sunt însărcinată?

— Sst, nu mai țipa.

S-a uitat în jur, stânjenit.

— Ba o să țip dacă mai continui să spui prostii.

M-am hotărât să mă port ca o nerușinată, să mă prefac că nu se întâmplase nimic.

— Hai să mergem înăuntru.

Am dat să intru în interiorul întunecat al restaurantului.

— Nu, m-a oprit Marc. Nu te mai poți întoarce. Te-ai făcut de rușine.

Am rămas pe loc. Tonul lui hotărât mi s-a părut aproape o ușurare.

— Atunci știi despre ce e vorba? am întrebat cu glas răgușit, implorându-l din priviri. Nu era din cauza stridiilor...

— Nu.

A clătinat din cap cu o tristețe infinită.

— Nu din cauza stridiilor.

Ne uitam unul la altul, fără să scoatem un cuvânt. În ochii lui se citeau teama și, mai rău, dezgustul.

— Cred că ai dreptate, am spus încet. M-am simțit aiurea. Mai bine mă duc acasă. Să mă odihnesc. Durerea asta de cap. Mi-am pus mâna peste ochi și m-am uitat la el printre degete.

Părea bucuros.

— Da. Fă o pauză. Ai muncit prea mult.

— Să le transmiți scuzele mele, l-am rugat vioaie și m-am întors cu fața spre stradă. Și să-mi lași pe robot numărul de telefon al mexicanului, de la hotelul unde stă.

— Nu e nevoie, mi-a zis Marc răspicat. Du-te acasă și nu-ți face griji. Odihnește-te.

S-a întors și a intrat în restaurant.

M-am rugat să se întoarcă. Dar nu a făcut-o.

O stare de panică a pus stăpânire pe mine când ușile s-au închis în urma lui. M-am uitat cum își croia drum printre mese. Spatele i s-a încovoiat când s-a așezat. Părea vesel că scăpase de mine, că mă aruncase sub preș.

Trei

O altă lume. De care mă separa un geam de sticlă subțire. Mă lipesc cu fața de geam. De partea cealaltă, un cuplu în vârstă se uită țintă la mine. Par înspăimântați. Îi șoptesc ceva chelnerului și arată spre mine. Acesta se întoarce și se uită și el la mine. Are ochii goi și stăruitori. Rămân nemișcată. Chelnerul ridică din umeri și trage scaunul doamnei supărate. Soțul, un bărbat firav și cu părul alb, o ia protector de braț. Îl urmează pe chelner. Restaurantul își ia ochii de la mine și rămân singură pe stradă. Mă întorc și încep să merg. Strada este scăldată de oameni. Africani, indieni, arabi, chinezi, francezi, tamilezi. Pare așa un haos, formele și culorile și contururile străinilor se bat cap în cap cu clădirile vechi și pline de grație și cu grădinile secrete. Burghezii care încă mai locuiesc acolo s-au retras în spatele porților solide, din fier forjat. Străzile aparțin acum șomerilor, flămânzilor, celor care miros urât, care le infectează cu nevoile lor nesfârșite și mute. Locul meu nu e printre ei. Locul meu este undeva înăuntru, într-un restaurant sau într-un apartament îngrijit unde totul este astfel aranjat ca să evoce dorința. Un loc liniștit cu mâncare și parfumuri, în confortul lăunii și al fumului de țigară.

Dar ele nu îți vor ascunde mirosul, subliniază un glas subțire și răutăcios.

O iau așadar grăbită pe *Rue de Clichy*. Merg cu pași hotărâți, păstrându-mi o expresie încruntată de preocupare pe chip. Cei din jurul meu au aceeași expresie, bărbați uscățivi în costume jerpelite, cu serviete din imitație de piele sub braț. Vin în fiecare zi la birou, cu servietele pline de CV-uri. După care intră într-un bar și rămân până târziu în noapte. Mirosul barului îi urmează la birou și, când pleacă, vine după ei, amestecat cu mirosul de xerox care se desprinde dintre CV-uri.

Trec de sex-shopuri unde bărbați cu corpuri ca niște butoaie strigă după mine, îmi oferă bani, orice ca să le pozez, ca să-i las să mă atingă. Nu par să îmi observe costumul scump. Nu observă decât mirosul. Se întind cu disperare ca niște dulăi care adulmecă o cățea în călduri.

O iau la fugă. Trec de Place Pigalle cu imensa roată roșie de la Moulin Rouge, trec de restaurantele pline de turiști cu fețe flămânde și goale, strângând în mână pungi de cumpărături, trec de vitrinele adâncite în pereți, în care atârnă hălci de carne din care se scurge apa. Trec mai departe, trec de bebeluși și de cărucioare, de bărbații și de femeile de pe stradă, de pești, de dealeri de droguri, de bișnițari, de informatori. Trec de ei pentru că sunt mai rapidă. Vântul îmi biciuiește părul. Îmi străpunge hainele și îmi răcește pielea, preschimbându-mi oasele în sticlă. Dar mirosul mă urmărește în continuare, ține pasul cu mine, îmi trădează fiecare gest.

Mă împleticesc mai departe, la dreapta, la stânga, apoi din nou la dreapta pe o altă stradă. Treptat, zgomotul bulevardului se domolește. Magazinele dispar. Strada e tăcută. Clădirile sunt mai înalte, mai impunătoare, cenușii și vechi. Conștiente că au învins timpul.

Trotuarul se îngustează. Oamenii dispar. Casele șerpuiesc înainte și înapoi ca niște panglici. Încetinesc din nou pasul. Privesc

în sus spre clădiri. Obloane din lemn la primul etaj. Ferestre cu draperii la al doilea. Plante la etajul cinci. Cine m-ar primi oare? În poarta neagră de oțel se ivește o crăpătură și un bărbat își face apariția. Iese prudent afară, într-o mână își ține pălăria, în cealaltă are o sacoșă. Pășește atent pe caldarâm. Îl urmăresc aprobator. Și-a ales un loc unde să nu fie mizerie de câine, gunoaie și alte complicații. Străzile sunt primejdioase, mi-o mărturisesc pantofii lui cu pingele groase. Figura lui e opacă. Apoi, când mă zărește, în priviri i se strecoară teama. Se întoarce și încuie cu grijă poarta către lumea lui. O încearcă pentru a se convinge că e bine închisă. Haina lui de piele strălucește în lumina soarelui de octombrie. Traversează cu băgare de seamă strada. Într-o clipă, a și traversat și plutește voios pe stradă cu aripi de cauciuc.

Brusc, mă simt cuprinsă de un sentiment de familiaritate. Știu că am mai fost aici. Merg înainte, cotesc. Într-una din curțile bari-cadate, se află o casă cu o grădină și doi copii la care trebuie să ajung. Copiii sunt ca niște sălbatici. Nu-i deranjează mirosurile puternice. Trebuie să o găsesc, casa balenelor. După care, nu mai trebuie decât să-mi amintesc codul. Voi intra pe poarta de fier și tot trecutul va fi șters.

Clădirile se turtesc și se unesc în spatele fațadelor albe și netede. Străzile arată toate la fel, dezamăgitoare prin uniformitatea lor. O dădacă trece pe lângă mine, plină de neîncredere. Nasul ei adulmecă în aer și-mi vine să intru în pământ de rușine. Mă întorc din drum și o iau în direcția opusă, mergând neîncetat. Străzile devin un simplu fundal peste care se așterne umbra mea. Nu mai știu unde mă aflu. Casele sunt mai mici și mai înghesuite.

O iau pe o stradă urâtă cu prăvălii înguste și întunecate la parterul clădirilor. Vitrinele sunt prost luminate și misterioase, ascunzând deopotrivă oamenii și lucrurile dinăuntru. Unele

dintre ele au copertine. Deasupra celorlalte atârnă frânghii subțiri de rufe pe care sunt înșirate haine viu colorate cu imprimeuri îndrăznețe. O dată la câteva minute, o adiere de aer iese pe gura de metrou și flutură rufele. Mirosul de metrou inundă aerul cu un sentiment al mișcării și cu promisiunea evadării. O singură lumină de neon roșu îmblânzește întunericul străzii. Mă îndrept spre acel loc. Trebuie să mă ascund. Am nevoie de odihnă.

Deschid ușa. Lambriurile din lemn sunt vechi și absorb lumina aurie și palidă a lămpii. Barul e aproape gol. Patru bărbați stau așezați la tejghea în semiîntuneric. Ridică privirile când intru, dar nu pot să le zăresc ochii. Nu-l văd decât pe barman care poartă un șorț alb și o vestă neagră. Șterge paharele și le așază pe raftul de deasupra. Lumina se reflectă prin pahare și se revarsă peste capul lui chel. Tăcerea e odihnitoare, străpunsă doar de zgomotul paharelor ce lovesc lemnul.

Barmanul nu se grăbește. Mai întâi, îi servește pe cei trei muncitori cu chipiuri galbene, din celălalt capăt al barului.

Vine apoi și la mine.

— Ce să-ți aduc? mă întrebă lipsit de politețe.

— Un coniac.

— E prea devreme pentru coniac, îmi spune.

Ceilalți bărbați se uită spre noi, presimțind conflictul.

— Aici te înșeli, îi răspund calmă. În lumea mea, nu e nicio dată prea devreme.

— Despre ce lume e vorba — regatul maimuțelor? țipă unul dintre bărbații de la bar.

Un val de iritare.

— Taci din gură, Jules, bea-ți whisky-ul și vezi-ți de treaba ta, îi spune barmanul peste umăr.

Îmi dă coniacul.

Aburii se ridică și îmi încălzesc fața. Lichidul calduț și auriu îmi alunecă pe gât, dezinfectându-mi carnea pe măsură ce coboară.

— Mulțumesc.

Îi zâmbesc.

— *De rien.*¹

— Nu vrei să te așezi lângă mine, să bem ceva împreună? Fac cinste.

Mă simt deodată cu chef de vorbă.

Mâna care șterge teigheaua se oprește.

— Ți-am zis eu că-și caută un bărbat, rostește un chipiu galben către tovarășul său.

— Nu te-a ales pe tine, așa-i? a ciripit celălalt.

— *Ta gueule, tais-toi*², a bodogănit primul.

— Cred că sunt mulți care vin aici și te bat la cap cu poveștile lor, am dreptate? îi spun, iar el se întoarce și își încrucișează brațele la piept. Dar eu sunt altfel, să știi.

— Mai vrei? intervine el brutal.

— Ce să mai vreau?

— Să bei.

Mă uit la pahar. E gol. Pacientul necesită mai mult dezinfectant.

— Uite, bea asta, îmi zice el în timp ce-mi întinde un pahar de vin, de data asta.

Este gros și închis la culoare și miroase a medicament. Îl dau repede pe gât și mai cer unul. Barmanul îmi toarnă încă un rând. Înainte să-și ia mâna de pe pahar, mă întind și îmi așez degetele peste ale lui. Își trage grăbit mâna și vinul se varsă peste mâna mea, pe teighea.

— Ai grijă! Vezi că altfel te dau afară.

¹ N-ai pentru ce (fr.).

² Taci odată din gură (fr.).

Mirosul a devenit mai puternic, mai stăruitor. Mi se ridică de sub fustă. Țâșnesc deodată de pe scaun.

— Mă duc la baie, anunț eu zgomotos.

Din spatele încăperii răzbat hohote de râs bărbătesc.

— Ba nu te duci nicăieri.

Barmanul ajunge în dreptul meu după ce ocolește tejgheaua.

— Mai întâi plătești.

— Dar nu plec nicăieri. Mă duc numai până la baie.

— Foarte bine, dar tot trebuie să plătești mai întâi.

— Bine.

Scotocesc prin geantă după o hârtie de o sută de franci. O găsesc în cele din urmă și i-o înmânez barmanului. Acesta o ia și numără restul în monede argintii pe care le scoate din borseta din jurul taliei.

— Păstrează restul, bombănesc eu.

— Ai nevoie de doi franci pentru toaletă, altfel va trebui să te duci la bărbați, îmi spune el și îmi întinde o monedă.

Alte hohote de râs bărbătesc mă însoțesc pe scări în jos. Durează ceva timp până urc scările înapoi. Barmanul șterge în continuare paharele cu un prosop alb. În locul băutorilor, au venit clienții pentru masa de seară. Nu sunt decât doi deocamdată și stau cu niște figuri solemne fiecare în alt capăt al tejghelei.

— Îmi mai dai, te rog, ceva de băut? îl rog pe barman în timp ce mă cocoț pe un scaun din mijloc.

Hainele mele păstrează încă izul acid de urină de la baie.

— *Dis donc, encore là?*¹ râde el. Mă gândeam să trimit pe unul dintre bravii noștri clienți să te caute.

Nu mă obolesc să-i răspund.

— Unde mi-e vinul? îl întreb deodată.

¹ Ah, deci n-ai plecat încă? (fr.)

Nici ceilalți clienți, nici barmanul, nu par deranjați de duhoarea mea de closet. Mă prăbușesc recunoscătoare peste masă.

Barmanul caută un pahar sub tejghea. Scoate o carafă goală și o umple cu același vin roșu, ieftin.

— Dar acum servim și cina, așa că va trebui să și mănânci ceva. În plus, adaugă el, n-aș vrea să te îmbeți prea repede.

— Aș fi putut să fiu cel mai bun bucătar-șef din lume, îi spun, așa că ai face bine să-mi dai o mâncare bună.

Dar barmanul se îndreaptă deja spre ușa bucătăriei.

— Așadar, ești bucătar-șef? mă întreabă bărbatul din stânga mea.

Mă uit la el cu o privire critică. Hainele lui, de la pelerina arămie la pantofii maro din piele, sunt genul care sfidează moda. Ochii lui sunt ca niște găuri întunecate sub o singură sprânceană joasă și stufoasă. Părul șaten i se rărește și îl poartă strâns într-o coadă de cal la baza gâtului. Are riduri pronunțate ce pornesc din dreptul nasului triumfiular și ajung până la buzele palide.

— Aș fi putut să fiu, dar nu sunt, îi răspund cu răceală în glas.

— Și atunci cu ce te ocupi?

Zâmbește insinuant.

— Cu afaceri, îi dau eu replica.

— Serios? *Quelle coïncidence*, și eu la fel. Poate facem afaceri împreună.

Se mută pe scaunul de lângă mine.

— Te superi dacă luăm cina împreună?

Ridic din umeri.

— *Ca m'est égale*.¹

Barmanul trânteste neglijent cele două farfurii de mâncare în fața noastră.

¹ Mi-e indiferent (fr.).

— Ce fel de servire e asta? îl întreb furioasă.

— Nu sunt aici ca să-i servesc pe clienți.

Pleacă în cealaltă parte a barului.

Bărbatul de lângă mine se apleacă într-o parte.

— Nu-l băga în seamă.

Îmi zâmbește cu înțeles.

Îl ignor. Trebuie să-mi schimb mirosul.

Mâncăm în tăcere.

— Și ce fel de afaceri faci? mă întreabă din senin.

— Vând diverse, îi răspund scurt.

— Și eu la fel. Am propria mea afacere în Auvergne. Încălzire centrală. Pardoseli din plastic. Toată lumea vrea așa ceva.

— *Tant mieux*.¹ E plăcut să știi că ai ceva ce vor ceilalți.

— Tu ești foarte sexy, ai exact ceea ce vreau eu, îmi șoptește vânzătorul la ureche.

Mă trag înapoi imediat. Chiar nu simte mirosul?

Îl privesc uimită. Poate că el este leacul, îmi șoptește un glas firav.

Nu mai stau pe gânduri.

— Hai să mergem la hotelul tău, îi spun repede.

Se ridică de pe scaun, caută prin buzunar cu mâinile tremurând după banii potriviți, plătește ambele consumații, și pe a lui și pe a mea.

Pe stradă, mașinile merg tăcute, ca prin vis. Burnițează din nou și ne ies la amândoi aburi pe nas. Se oprește cu fața spre mine.

— Hotelul meu e la câteva blocuri distanță. Dar, dacă vrei, putem să mergem în altă parte.

— Nu-mi pasă. E bine la hotelul tău.

Îl iau cu putere de braț. Mergem înainte pe drum.

¹ Cu atât mai bine (fr.).

Ploaia cade ușor pe pielea noastră. Farurile mașinilor surprind picăturile mărunte de ploaie în timp ce cad și le suspendă parcă în lumină. Mă simt și eu suspendată, între teamă și speranță. Râd și îl țin strâns de braț.

— Nu vrei să-mi zici povestea ta? îl rog eu.

El se oprește.

— Cum adică? mă întreabă prudent.

— Vreau să știi totul despre tine. Despre problemele tale, despre viața ta, chestii de genul ăsta. Sunt o bună ascultătoare. Bărbaților le place să-mi spună tot felul de lucruri.

Se întoarce.

— *Merde*.¹ Ce țărăniță am mai găsit de data asta.

Schițează un zâmbet forțat.

— Dacă așa încerci să mă faci să plătesc mai mult, îți zic de pe-acum că n-ai cum. N-am mai vândut un centimetru de pardoseală de ani de zile.

— Deci nu ești vânzător de pardoseli din plastic. Poate că vinzi asigurări.

Încep să tremur de râs.

— *Putain*², dintre toate târfele din Paris — clatină capul, scârbit — *celle-là me rendra fou*³.

Aud *pu* și mă opresc cu o tresărire.

— Ce-ai zis?

Pare încurcat.

— Ai zis că put, nu-i așa? îl învinuiesc eu.

— Bineînțeles că nu. De ce aș fi zis una ca asta?

Începe să se dea înapoi de lângă mine, cu un aer vinovat.

¹ La dracu' (fr.).

² Târfă (fr.).

³ Asta o să mă scoată din minți (fr.).

— Se citește pe fața ta. Crezi că miros urât.

Scutură din cap cu neîncredere.

— Tu chiar ești nebună. Norocul meu, ca de obicei.

— Cum adică, norocul tău? Norocul meu e problema. Eu am nimerit cu un psihopat care crede că put.

Mă întorc și strig la trecători.

— Sst!

Îmi pune mâna peste gură. Îl mușcă și îi gust sângele. El mă împinge și o ia la fugă.

Alerg după el.

— Stai.

Îl prind de mână și îl pun să-mi atingă sânul.

— Uite. Îmi pare rău. Eu... lasă-mă să vin cu tine. Am să încerc să nu mai miros... și.. și după un timp, n-ai să mai simți, îți promit.

Alerg încercând să țin pasul cu el.

— Nu. Lasă-mă. Vrăjitoare nebună ce ești.

Îmi pune piedică. Cad, dar mă agăț de brațul lui în timp ce pământul îmi fuge de sub picioare.

— Nuuu, lasă-mă să vin cu tine. Lasă-mă să vin cu tine, mă văicăresc eu.

Se oprește brusc.

— Ridică-te!

Dincolo de tonul imperativ, se citește frica. Rămân nemișcată.

— Te ridici odată? zbiară el.

— Mă lași să vin cu tine?

Încuviințează prudent.

— Hotelul meu e la doi pași, dar nu pot să te târăsc până acolo.

— Și îți place mirosul meu? Fiindcă este diferit?

— Da, fiindcă este diferit.

Se apleacă înainte ca să mă tragă sus.

— Și chiar puțin exotic?

— Cu siguranță exotic, se învoiește el.

Sunt în genunchi.

— Irezistibil, stăruie eu, râzând spre el.

— Firește.

Mă ridică și, în sfârșit, sunt în picioare și mă uit fericită la el. Apoi, chipul său se umple de o plăcere sălbatică. Ridică mâna stângă și mă lovește cu putere peste tâmplă.

— Na, așa-ți trebuie, nenorocito, mârâie și o ia la goană.

Picioarele nu mă mai țin și leșin.

Patru

Încep să percep, treptat, sunetele străzii. Clipocitul răgușit al apei care curge încet printr-un șanț subteran. Zumzetul monoton și vibrațiile mașinilor de pe șosea. Murmurul aburului ce iese dintr-o țeavă de eșapament. Simt cum îmi crește un cucui în tâmpla stângă, străpungându-mi necruțător pielea. Crește cu un calm vegetal, ca orice altceva din acel mediu umed și lipicios.

Mirosul mă învește ca un giulgiu, putred, ca o fermentație dulceagă. Trupul meu duhnește mai rău decât un camion de gunoi, mă gândesc eu. Spre deosebire de camionul ce stă sub cerul liber și în care bărbații se suie în fiecare zi, în cazul meu, mirosul rămâne ferecat înăuntru, într-un loc fără aer sau lumină, ieșindu-mi prin pori ca niște deșeuri chimice îngrozitoare pe care nimeni nu vrea să le atingă. Îi simt iuțea în jurul meu, ridicându-se greoaie în aerul jilav. Izul de mâncare stricată devine din ce în ce mai pătrunzător în timp ce respir.

Clădirile se contopesc spre cer. N-a mai rămas decât neonul. Pâlpâie când în roșu, când în roz, umplând cerul de pete. A început iarăși să plouă. Stropii înghit lumina și se prăvălesc greoi pe asfalt. Clipesc și nuanțele se topesc într-o cortină. Culoarele picură prin arterele ascunse, formând labirinturi curgătoare dedesubtul

oraşului. Subteran. Îmi şopteşte. Mergi în subteran. Mă împleticesc orbeşte înspre metrou.

În cele din urmă, ajung în subteran, sunt în siguranţă, în staţie. Peronul e aglomerat. Aici, însă, mirosul meu nu deranjează pe nimeni. Metroul soseşte în staţie, şuierând. Mulţimea înaintează, împingându-mă şi pe mine în vagon. Se aude semnalul sonor, se închid uşile şi metroul se pune în mişcare, din ce în ce mai repede după ce intră în tunelul întunecat.

Mă uit fix la uşa din faţa mea. Abţibildul este cel obişnuit, cu iepuraşul roz care şi-a prins mâna în uşă. Din locul unde i s-a blocat mâna, sunt împrăştiate nişte linii groase şi negre care arată durerea. Însă iepuraşul priveşte înapoi, peste umăr, cu un surâs încântător. Despărţirile sunt dureroase. Dar trebuie să zâmbeşti în continuare. Poate că este firesc să fii despărţit de cei pe care îi iubeşti atunci când viaţa ta e în permanentă mişcare. Poate că trebuie să alegi dacă vrei să iubeşti sau să fii în mişcare. Mă gândesc la Olivier. Cu siguranţă că mă aşteaptă nerăbdător la cină. Dar eu sunt prinsă într-un tunel al mişcării nesfârşite. Adio, Olivier, îmi spun încet, am ieşit din lumea ta. În vagon, lumina artificială surâde veşnic.

Metroul face un viraj şi încetineşte când se apropie de staţia următoare. Un păpuşar intră în vagon. Oftez şi mă uit în jur. Şi ceilalţi au întors capul. Păpuşarul nu pare să bage de seamă. Se apleacă, scoate o bucată de catifea neagră şi o întinde între cele două capete ale vagonului. Apoi, scoate un aparat de filmat vechi şi îl aşază în mijlocul culoarului. Dispare îndărătul draperiei.

Pe deasupra acesteia, se iveşte o marionetă care începe să fredoneze fals o melodie pop. Ceilalţi călători încep să mormăie şi să dea din picioare.

— Termină odată cu zgomotul ăsta! zbiară un bărbat.

— Patrick, doar l-ai auzit pe domnu'.

Apare o a doua marionetă și o lovește pe prima în cap.

— Cânti înfiorător.

Îmi ridic privirea, surprinsă.

— *Aloua*, Ahmed, răspunde prima. Ce să fac? N-am nimic altceva de făcut.

Restul cuvintelor se pierd în zgomotul unui metrou ce trece pe lângă noi.

— Ce se aude? întrebă a doua marionetă.

— Un metrou.

— Nu. Te înșeli. Nu e un metrou, e războiul.

— Ești un nerod, izbucnește Patrick. Nu mai e nici un război. Statele Unite ne apără.

Cineva pufnește în râs.

— Îți spun că știu zgomotul — e război în toată regula.

— Ești sigur, hm? De unde știi? Ți-a zis Dumnezeu? E prietenul tău cel mai bun?

— Știu pentru că...

Un alt metrou trece. Marioneta sare în sus, frustrată.

— *Merde, putain de train, me fait chier*¹, nu pot să gândesc.

Niște fete încep să chicotească la auzul obscenităților.

— I-auzi! Tu chiar poți să gândești?

— Normal că pot să gândesc.

— Și la ce-ți ajută? Te plătește cineva să gândești?

— Nuuuu. Dar îmi place. Mă și pricep.

— Prostule. N-ai cum să te pricepi dacă nu te plătește nimeni.

Pe mine nu mă plătește nimeni ca să fac ceva.

¹ Fir-ar al dracu' de metrou împutiț, să-mi bag picioarele (fr.).

Peste vagon se așterne tăcerea. Simt cum stau toți cu urechile ciulite.

— Bine. Atunci ești liber să câștigi bani. Vrei să câștigi bani?

Înainte ca cealaltă marionetă să apuce să răspundă, un glas masculin, puternic, mârâie în spatele meu.

— Toată lumea vrea să câștige bani — dar fără să muncească.

Mă întorc. E o gorilă imensă, cu pieptul ca un butoi și cu părul cărunt. În spatele lui, se află un grup de șase bărbați, fiecare ținând în mână chipiul galben specific meseriei.

— Știi să câștigi bani? Întreabă prima marionetă.

— Firește.

— Imposibil. Ești arab.

— Ce știi tu? Strămoșii mei au fost negustori înainte ca ai tăi să învețe să numere.

— Pe naiba, strămoșii tăi au fost cu toții niște șarlatani. Și mă rog, care-i planul?

— Planul e atât de simplu, de elegant. Trimitem o petiție către guvern în care explicăm că, de vreme ce nu există destule slujbe, vrem să ne creăm propriile posturi de muncă, dar că avem nevoie de capital. Așa că le propunem să ne plătească o anumită sumă pentru a ne putea începe propria afacere.

— De ce-ar face așa ceva?

— Pentru că n-ar mai trebui să plătească asigurări sociale. Ai să vezi, vor fi atât de încântați că ne vor da orice le-am cere.

Hohote cinice de râs clocotesc înăuntrul meu.

— Dar mie îmi place să-mi primesc cecul lunar. Mă face să mă simt mai francez, spune prima marionetă.

Călătorii râd. Îmi este peste puteri să mă alătur lor.

— Nu te prosti. Poți fi independent. E mai bine decât să fii francez, zice a doua marionetă.

Dar ca să fii independent, trebuie să fii francez, mă gândesc cu amărăciune. Mă uit la figurile din jurul meu. N-au de unde să știe asta.

— Imposibil, spune Patrick. Eu sunt prost. De-aia m-au dat afară și de la școală. Nu sunt în stare să mă gândesc la ceva la care să nu se mai fi gândit nimeni înainte.

Publicul râde din nou. Mă uit la ei și invidia se adaugă urii mele împotriva păpușarului.

— Nu-ți face griji, zice cu mândrie a doua marionetă. Aici te pot ajuta. Minteaa mea colcăie de idei.

Se întoarce cu fața spre noi.

— *Pour toi. Lavage-à-main*¹, articulează el.

Urmează un moment de tăcere și apoi audiența izbucnește în hohote de râs. Când râsetele se mai potolesc, Patrick spune:

— O spălătorie unde se spală de mână? La ce-ar ajuta?

— Unii preferă spălatul de mână, mașinilor automate. E mai natural.

— Ești un bou. Cară-te.

Se întoarce cu fața și începe iarăși să cânte fals.

— Te înșeli, insistă Ahmed. Ai încredere în mine. Am studiat piața.

— Habar n-ai de nimic, țipă Patrick, pe punctul de a izbucni în lacrimi. Ești tot un pierde-vară, ca și mine. Știi de ce o plătesc bogătașii pe mama? Ca să le spele rufele la ei acasă.

Ahmed sare înapoi.

— De ce nu mi-ai zis cu ce se ocupă mama ta?

Se prefacă că se gândește, stând cu mâna sub bărbie.

— Și mama ta ce face cu rufele ei murdare după ce a terminat cu ale altora?

¹ Pentru tine. Spălat de mână (fr.)

— Are mașină de spălat, se împăunează Patrick.

Publicul izbucnește în râs. De data asta, fără să vreau, intru și eu în joc.

— De ce nu mi-ai zis că mama ta are mașină de spălat? Întreabă Ahmed.

— Nu m-ai întrebat, se burzuluiește Patrick.

— Ai dreptate. Să nu intrăm în chestiuni personale. Folosește-te de mașina ei ca să-ți faci o spălătorie adevărată.

— Nu pot. Nu știu să folosesc mașina de spălat. Mama se ocupă de fiecare dată.

Ahmed se lovește peste coapsă, exasperat.

— Bine, atunci. S-o lăsăm baltă cu mașina de spălat. Poți să speli de mână rufe vecinilor tăi, așa cum face mama ta pentru parizienii bogați.

— Dar...

— Nici un „dar”, spune hotărât Ahmed. O să-i facem pe oameni să creadă că tu te pricepi mai bine decât ei. „Mai bine și mai ieftin”, așa o să scriem pe o firmă luminoasă, imensă. O să se facă și coadă la ușa ta.

— Dar oamenii din cartier mă știu. De-asta mă ascund aici, scâncește Patrick.

Toată lumea râde la unison. O femeie îmi surprinde privirea; are părul cărunț și chipul brăzdat de riduri din pricina grijilor. Ne uităm una la alta și ne zâmbim.

— Ești politician? Îl întreabă Patrick pe Ahmed. Că dacă ești, ai face mai bine să pleci și să mă lași în pace. Eu nu mă duc la vot.

— Nu sunt politician. Sunt *animateur des emplois*¹.

Patrick are un aer confuz. Apoi, chicotește batjocoritor:

¹ Animator de meserii (fr.).

— Ce mai e și asta? N-am mai auzit de așa ceva.

Ahmed își păstrează figura de om încrezător în sine.

— Nu contează, spune el arogant. Sunt primul dintr-o lungă tradiție care va dăinui în viitor.

Își agită brațele prin aer ca un predicator.

— Voi crea slujbe pentru toată lumea.

— Da? răcnește cineva din public, pufnind neîncrezător. Nici măcar guvernul nu poate să facă așa ceva, nici marile companii.

— Asta fiindcă marii directori de întreprinderi și birocratii sunt așa de mari și tari că nu s-au aplecat niciodată să privească prin crăpături.

— De teamă să nu le-o tragă cineva pe la spate, precizează unul dintre spectatori.

Ahmed se apleacă încet, își duce mâna la fund și întoarce capul speriat. Tot compartimentul aplaudă frenetic.

Metroul se oprește deodată la jumătatea tunelului. O voce anunță că un incident neprevăzut a avut loc la stația următoare. Marionetele discută cauzele posibile ale întârzierii. Dar eu nu mai sunt atentă. Visez la un restaurant, restaurantul meu, inundat de aromele create chiar de mine. Metroul se pune în mișcare. Sunt în bucătăria lui Olivier, bucătăria noastră, plină de aburii mâncărilor, unde mirosul meu s-a pierdut în mireasma propriei noastre iubiri.

Cu inima îndurerată, mă întorc în prezent. Vagonul nostru s-a umplut din nou de oameni. Stau chiar și în picioare. Mă tot zgâiesc la zidul acela de trupuri, simțind cum crește temperatura din compartiment și aerul capătă un miros greu. Deodată, se deschide o breșă în zidul de trupuri și un omuleț cocoșat își face apariția. Părul grizonant și lins îi atârnă în jos pe frunte

acoperindu-i practic fața, iar privirea lui fixează un punct invizibil cam la vreo opt centimetri deasupra solului. Își leagă mâinile în față, iar acestea se mișcă sprintene parcă dintr-o voință proprie, stranie, distonând cu târșăitul fără direcție al picioarelor și cu apatia cu care își cântă litania de cerșetor. O umbră se coboară peste compartiment. Ceilalți se holbează la el, apoi întorc capul, cu o neplăcere și o iritare vădite. Numai grupul de muncitori rămâne indiferent. Se dau la o parte din calea lui, continuând să vorbească.

Îi invidiez pentru că sunt în stare să-l ignore pe cerșetor. Eu nu pot. Mă uit cum se apropie cu o teamă superstițioasă, știind că el este destinul meu. Acum este în fața unor tineri care se uită la el cu niște priviri goale. Unul dintre ei îi pune o monedă în mână. El merge mai departe, trece de trei tinere. Unul din brațele sale atinge din greșeală piciorul uneia dintre fete care purta ciorapi lungi. Aceasta țipă și celelalte se uită furioase la el. Dar cerșetorul se întoarce grăbit, fără să întâlnească privirea cuiva, repetând proteste „*Merci*” la nesfârșit. În zăpăceala lui, se lovește de muncitori. De data asta, aceștia îl observă.

— *Fait attention, merde*¹, răbufnește șeful echipei.

— *Vaurien*², adaugă un altul, încruntându-se la cerșetor.

Cel de-al treilea bărbat, cel mai scund din grup, cu o figură de șobolan, îl lovește peste mână pe cerșetor și cele câteva monede primite zboară prin aer și se rostogolesc pe podea. Cerșetorul scoate un sunet și cade în genunchi.

Șeful se uită în jos la cerșetor și apoi, din nou, la draperia neagră unde se află marionetele.

¹ Fii atent, ce dracu' (fr.).

² Derbedeule (fr.).

— De ce aduni banii? îl întreabă, aplecându-se și apucându-l pe cerșetor de păr. N-ai făcut nimic ca să-i câștigi, nu-i meriți.

Din pricina tulburării, simt o apăsare pe piept și mă abțin să nu vomit. Chipul cerșetorului se vede clar acum. Este zbârcit și obrajii parcă i-ar fi fost roși de un șobolan. Dar cel mai rău arată ochii — înfundați în orbite, cu cearcăne negre, goi și stinși. Ochii unui om nebun — pustii și tăcuți.

Șeful îl împinge pe cerșetor încet înspre păpușar.

— Priviți aici, le spune el. Acesta este un șomer. Credeți cumva că și-ar putea găsi o slujbă? Nu. Este șomer dintr-un motiv foarte clar. Pentru că este inutil. Așa că nu mai căuta scuze pentru cei ca tine. Ia-ți păpușile și cară-te.

Îmi țin răsufarea. În compartiment este o liniște mormântală.

— Vorbiți despre mine? spune Ahmed cu o voce gătuită. Eu nu sunt șomer. Sunt angajat în slujba șomerilor. Și dumneavoastră veți apela la serviciile mele într-o bună zi. Sunt din ce în ce mai puține slujbe pentru porci în zilele noastre.

— Ce? zbiară șeful de echipă. Mă faci porc?

Ahmed se face mic de frică. Picioarele îi tremură îngrozitor.

— Firește că nu, *monsieur*. Porcii sunt animale folositoare. Ei ne oferă hrană.

Fetele încep să râdă și apoi, toți ceilalți li se alătură. Figura șefului, din roșu aprins devine purpurie. Cu un sunet care sfârșește într-un scrâșnet din dinți, se năpustește asupra cortinei negre și-l apucă pe Ahmed de cap.

Tocmai atunci, se pune o frână bruscă. Șeful își pierde echilibrul și este proiectat peste aparatul de filmat al păpușarului și se agață de cortina neagră. Se prăbușește apoi, iar cortina și marionetele cad peste el. Păpușarul se uită la el și se apleacă să-l ajute

pe bătrân să se ridice. Dar șeful de echipă îi aruncă un scuipat. Mă uit la ceilalți muncitori. Pe fețele lor scrie „crimă”. Din pur instinct, îl apuc pe păpușar de braț și încerc să-l împing într-o parte, mai la distanță de echipa de muncitori.

Aud un urlet și zgomotul unui obiect care se sparge, atunci când metalul se izbește de podea.

Mă uit în spate să văd ce se întâmplă. Muncitorii tocmai și-au salvat șeful furios și se răzbună acum pe aparatul de filmat care încă mai înregistrează. Se năpustesc cu patimă asupra lui, făcându-l praf cu bocancii lor grosolani.

— Ei, ce naiba, strigă păpușarul. E aparatul meu.

— Corect. Da' să știi că tu urmezi, zice șeful de echipă și îl sfășie pe Ahmed cu dinții.

Cu un țipăt de durere, păpușarul se repede la el.

Urișul îl strivește însă ca pe o muscă. Păpușarul cade în genunchi. Ceilalți îl înconjoară și încep să-l lovească, adresându-și unul altuia strigăte de încurajare. Îmi fac loc printre ei și mă arunc asupra păpușarului. Acum ne lovesc pe amândoi. Îmi cară pumni în spate, în cap, peste obraz. Păpușarul zace nemișcat sub mine. Apoi, aud pe cineva care strigă la ei, spunându-le să se oprească, să nu lovească o femeie.

Deodată, loviturile se opresc. Un bărbat necunoscut vine la mine și mă așază pe jos. Ceilalți călători stau în picioare într-un cerc protector în jurul nostru.

— Hai să te ajut, zice un glas răgușit. Cum te simți? Să te duc la un spital?

O mână puternică mă apucă. O dau la o parte și mă îndrept spre culoarul de trecere, trăgându-l pe păpușar după mine. Acesta

¹ Stai (fr.).

mă urmează fără tragere de inimă, gemând ușor, zbatându-se și apărându-se în continuare de lovituri imaginare.

Metroul ajunge în stație și ușile se deschid. Sărim amândoi afară. El tot mai geme.

— *Arrête*¹, geanta mea, păpușile...

Mă uit în urmă prin mulțimea de pe peron. Muncitorii se foiesc în jurul ușii vagonului, nehotărâți dacă să vină după noi sau să rămână înăuntru. Se holbează la noi pe geamurile compartimentului, făcând gesturi amenințătoare.

— Ne mai întâlnim noi. Nici o grijă, zice unul dintre ei încet.

În cele din urmă, se aude semnalul de avertizare, se închid ușile și metroul se pune în mișcare, lăsându-ne în urmă pe peron, cu ochii ațintiți spre vagoanele ce trec zgomotos pe lângă noi.

În sfârșit, se face liniște în jurul nostru și rămânem singuri, agățați unul de celălalt. Mă doare tot corpul.

Păpușarul se uită în depărtare prin tunel, la metroul care se îndepărtează.

— Aparatul meu de filmat!

Mă uit la fața lui.

— Măcar ai scăpat!

— Și geanta și toate păpușile. S-au dus pe apa sâmbetei.

— Mai e una totuși, zic eu, arătând spre Patrick pe care îl ținea încă strâns la piept.

— Ce să fac doar cu una?

— Dacă ții cu tot dinadinsul să spui povești care îi scot pe toți din sărite, normal că așa se întâmplă, îi spun nervoasă. De ce nu spui povești vesele?

Râde, plin de amărăciune.

— Povești vesele. Și a mea era o poveste veselă. Sau poate nu ți-ai dat seama?

Normal că nu, îmi vine să țip. Cum era să-mi dau seama? Mirosul se ridică în aer și mă învăluie. Îl văd pe cerșetor cum stă în fața mea, cu ochii lui goi care mă roagă să vin lângă el.

— E numai vina ta. De ce faci niște eroi din șomerii? Șomerii sunt niște ratați, oameni care și-au pierdut respectul de sine, îi zic eu.

Fața i se crispează. Și el simte mirosul, mă gândesc eu. O să plece chiar înainte să mi-o spună.

Sunt singură în disperarea mea.

Apoi, îl aud zicând, cu o voce înăbușită și absentă:

— Poate îmi spui tu o poveste mai frumoasă?

Ridic din umeri.

— Poți să le spui povestea mea. La sfârșit, e vorba chiar despre un cerșetor adevărat.

— Ce vrei să spui?

Il privesc furioasă și mă apropii de el.

— Poți să găsești o slujbă pentru cineva care miroase așa de urât cum miros eu?

Se dă un pas înapoi, în priviri i se citește uimirea.

Mă apropii și mai mult, provocându-l să se retragă din nou.

În cele din urmă, buzele i se mișcă.

— Nu miroși, spune el.

— Ce?

Mă simt scârbită.

— Nu miroși.

— Ce să știe un șobolan de metrou ca tine despre mirosuri? Trăiești înconjurat de ele, îi spun cu răutate, dorind să plece odată de lângă mine.

Nu-mi răspunde.

— Pleacă. Lasă-mă.

Mă întorc și îmi strâng mai bine haina pe mine.

Cu multă blândețe, păpușarul mă întoarce cu fața spre el. Mă ia de bărbie și mă obligă să mă uit în ochii lui.

— Miroși la fel ca toată lumea.

Rămân neclintită.

— Tu nu mă cunoști, e posibil să nu-l fi simțit încă, îi spun cu mâhnire.

Mă ia protector de după umeri și mă așază ușor pe o bancă.

— Acum povestește-mi despre tine. Nu plec nicăieri.

Încet, încet, cu glas șovăielnic, încep să-i povestesc despre miros. Dar, spre surprinderea mea, încep cu moartea tatălui meu. La sfârșit, îi povestesc despre stridii și cum mi-am dat seama că mirosul revenise.

— De asta te ascundeai astăzi la metrou? mă întrerupe cu blândețe.

Îl privesc, uluită.

— Cum de-ai știut?

El zâmbește ștregărește.

— Și mie îmi place mirosul metroului, îmi mărturisește el. E anonim — poți să te pierzi în el fără să fii totuși singură. Pentru mine, este mirosul casei.

Mă uit la el, fără grai.

El fixează cu privirea șinele, pierdut în visare.

— Tu nu miroși, îmi zice până la urmă. E glasul fricii pe care o porți în tine. Vrei să crezi că miroși pentru că atunci nu mai trebuie să lupți. În felul acesta, nimeni nu te va mai putea răni, pentru că tu deja te-ai respins singură, ai renunțat la orice urmă de respect de sine.

— De unde știi? îl întreb, sfâșiată între îndoială și speranță.

— Așa mi-a zis mama, răspunde el, simplu.

— Așa ți-a zis mama?

— Da. Dar e o poveste lungă. Și tu ar trebui să ajungi acasă.

— Îmi plac poveștile lungi, îi spun, agățându-mă de brațul său.

— Nu, durează prea mult. Am trecut prin atâtea în seara asta.

MÂNĂ ÎN MÂNĂ, ieșim de la metrou și mergem agale pe bulevardul aglomerat. La capătul lui, o facem la stânga și ajungem pe o altă stradă scaldată de lumini. Îmi place să stau aproape de el, ca o umbră. Mirosul lui iute mă învăluie și mă simt în siguranță. Observ cum îl privesc oamenii și se dau la o parte din calea lui. Ne plimbăm, în tăcere.

Drumul începe să urce. Trotuarul se îngustează și asfaltul denivelat ne îngreunează pașii. Clădirile de pe fiecare parte a străzii sunt niște construcții vechi și dărăpănate, cu două etaje. Dar felinarele palide și zidurile pictate în toate culorile le dau o frumusețe stranie. În cele din urmă, ajungem la o cafenea micuță, la capătul unei fundături abrupte. Se numește „À Go-go”. Pe trotuarul din față sunt așezate două mese micuțe din plastic. Păpușarul își trage un scaun și mă invită să mă așez.

— Aici? îl întreb ca să-l tachinez. Mi-e teamă să nu cădem de pe trotuar.

Râde.

— Nu putem să intrăm așa cum arătăm acum. Am speria toți clienții.

Chiar atunci, cineva iese pe ușă și se îndreaptă spre noi. Silueta se oprește în lumină și se vede cum corpul i se revarsă din rochie pe la șolduri și coapse, iar în mijlocul acelei mase uriașe de carne, pieptul se mișcă delicat și mlădios. Se apropie în viteză de noi și ne strigă:

— E închis. N-aveți voie să mai stați aici.

Când ne vede, se oprește și sprâncenele dese și negre i se împreunează.

— Voi, ăștia, arătați de parcă ați fi mișunat prin canalele Parisului. Ce s-a întâmplat?

Are o figură ciudată — tânără și bătrânicioasă deopotrivă, hotărâtă și reținută în același timp. Ochii mici, închiși la culoare, sunt accentuați de creionul dermatograf și de-abia se zăresc printre suvițele de păr blond, nespălat, strâns la nimereală în creștetul capului.

— L-au distrus pe Ahmed.

— Cum? Iarăși?

Chipul îi scânteiază de furie.

— Păpușile astea sunt greu de făcut, nu reușesc în ritmul ăsta. Și uneori nu găsesc nici materiale, mai ales lâna pentru părul lui Ahmed.

— Ba da, știi că poți, Laure, îi spune el, după care adaugă, doar tu poți să faci așa ceva.

O privesc cu emoție. Ea este creatoarea păpușilor.

— Crezi că asta e tot ce am eu de făcut în viață? Păpuși? bombăne ea, dar glasul i-a devenit deja mai prietenos.

— Și ești bună să ne aduci și nouă ceva de băut cât stăm și așteptăm? o tachinează el.

Femeia izbucnește într-un râs sănătos, pornit parcă din stomac.

— Aha, bine! Cere și ți se va da. Așa crezi tu?

— Da, bineînțeles. Dar mai întâi, dă-mi un pupic, îi zice, trăgând-o spre el.

Când se apleacă spre el, îi zăresc pentru o clipă chipul. Părea mai frumos, ca și cum s-ar fi aprins o lumină de undeva din interiorul ei.

Se întoarce la bar. Bărbații o întâmpină cu hohote de râs. Se năpustesc asupra ei ca niște lilieci uriași. Ea își îndreaptă un deget spre fața unuia dintre ei, care era mai aproape și spune ceva.

— Cum... cum ai reușit?

— Ce?

— Să o faci să fie frumoasă.

Nu pare că înțelege.

— Tu ești frumoasă, zice el.

— Eu? Nu. Nu acum.

Chipul i se înduioșează și îngenunchează în fața mea.

— Sărmană Leela. Mirosul îți era singura apărare, revolta împotriva neputinței. Dar el nu este real. Nu este mai real decât lipsa ta de apărare.

Rămân tăcută mult timp. Apoi, îi spun:

— Și șobolanilor le place la metrou. Am văzut odată unul care aduna chiștoace de țigări pe care le strângea în grămăjoare. Era așa de elegant și avea niște lăbuțe atât de delicate. Își dădea seama că-l urmăresc și mă privea mândru. De multe ori îl invidiam.

El începe să râdă. Îl privesc nesigură.

În cele din urmă, se oprește.

— *Genus Rattus, Rattus Norvegicus*, îmi spune. Cunoscuți și sub numele de șobolani de canal. Cea mai de succes specie de emigranți, foarte adaptabilă. Se simt oriunde ca acasă. Au venit din India, nimeni nu știe precis când, poate acum cinci sute de ani. Sunt niște luptători neîntrecuți pentru că știu cum să se folosească de mediul în care trăiesc. Dar, din nefericire, suferă de agorafobie și trebuie să rămână în spații închise. De asta le place la metrou.

Dă din cap ca pentru sine.

— Oh, da, îi cunosc bine.

STĂM DE VORBĂ toată noaptea sub privirile atente ale lui Laure. Din când în când, vine la masa noastră și umple carafa. Cerul începe să devină tot mai palid, căpătând nuanțe din ce în ce mai deschise de cenușiu. Pe trotuarul de vizavi, un canal deschis își scuișcă afară apa murdară, învăluită în spumă. Genul de spumă care se formează în mașinile de spălat. Mă uit la apa care-și urmează drumul peste pietrele din caldarâm, făcându-le să sclipească, alunecând printre crăpături și curgând la vale, spre zona de trafic, din ce în ce mai repede.

Deodată, păpușarul privește spre cer.

— E târziu. Trebuie să mă întorc și să încerc să fac rost de niște bani.

Mă uit la el cu disperare.

— Poate ne mai vedem? Ca să luăm masa împreună, ce zici?

Nu-mi răspunde.

— Unde, unde pot să dau de tine? îl întreb, cu răsuflarea tăiată.

— Știi deja unde.

— Ce vrei să spui? Aici?

— Nu. La metrou.

— La metrou? repet eu prostește.

Încuviințează din cap.

— Dar cum te voi găsi?

— După miros, îmi spune râzând.

Râd și eu; nu mă simt deloc tristă.

Se ridică în picioare.

— Noi doi o să ne mai întâlnim, dar acum e timpul să te întorci acasă.

Plecăm împreună de la bar. Pe stradă, se apleacă spre mine și mă sărută pe obraz.

— *Au revoir.*

Apoi pleacă. Rămân pe loc, nehotărâtă încotro s-o apuc. Pe stradă e liniște. Mă uit la clădirile din jur. La una dintre ferestre, este un panou cu un anunț pentru o garsonieră de vânzare. Îl citesc și zâmbesc, cu gândul la zilele în care stăteam la familia Baleine și hoinăream prin oraș uitându-mă cu jind la anunțurile cu vânzări de garsoniere. Îmi aduc aminte de Olivier. Mă așteaptă. Sufletul meu e plin de iubire, nu mai este loc pentru temeri. Cerul se luminează tot mai mult, devine bleu, iar din casele de peste drum răzbate zgomotul pe care-l fac oamenii care se trezesc. Merg pe urmele lui. Mă îndrept spre casă.

Devenit bestseller în țara natală a autoarei, India, romanul spune povestea unei tinere pe care viața o poartă la Paris, unde trăiește un puternic sentiment de înstrăinare, dar unde adierea exotică a frumuseții ei îi va deschide calea spre mirajul civilizației.

Scrisul ei este strălucitor, necenzurat, senzual. Alături de ea, poți redescoperi Parisul, frumusețea lui, farmecul și capcanele lui, cu un ochi hoinar, ochiul *celuilalt*, un străin căruia i-ar plăcea un răgaz de o clipă departe de mirosul exilului.

Le Figaro

O carte de debut fascinantă, presărată cu pasaje filosofice pe care le descoperi ca pe acele monede din prăjiturile de Crăciun, asemeni romanului *Vagabond prin Paris și Londra* al lui Orwell.

India today

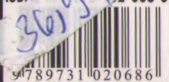
Probabil nici un indian de la Ruskin Bond încoace n-a mai folosit o limbă engleză atât de frumoasă.

The Statesman

www.ledabooks.ro
www.edituracorint.ro

ISBN: 978-9973-1-02068-6

RECOMANDAT DE

